

Схвалено для використання
у навчально-виховному процесі
МІНІСТЕРСТВОМ ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЗОВНІШНЄ
НЕЗАЛЕЖНЕ
ОЦІНЮВАННЯ**

2011

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

ВИДАВНИЦТВО «ГЕНЕЗА»

**Збірник тестових
завдань**

Укладено відповідно до програми, розробленої
Українським центром оцінювання якості освіти

НОВЕ УНІВЕРСАЛЬНЕ ВИДАННЯ,
яке допоможе підготуватися до
зовнішнього незалежного оцінювання,
УСПІШНО його витримати
і вступити до ВНЗ

УВАГА!!!

ГОЛОГРАФІЧНА МАРКА ГАРАНТУЄ ОРИГІНАЛЬНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЦЬОГО ВИДАННЯ.
ЗАХИЩЕНО ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА».

БУДЬ-ЯКА ПІДРОБКА ТА КОПІЮВАННЯ ПЕРЕСЛІДУЮТЬСЯ ЗАКОНОМ!

Про виявлені підробки повідомляйте за телефоном (044)426-85-93. Винагороду гарантуємо!

ВАРІАНТ 1
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Омоніми вжито в словосполученнях
А медовий пиріг – медовий погляд
Б хребет тварини – хребет гірський
В нота музична – нота протесту
Г крутий підйом – крутий характер
- А Б В Г

--	--	--	--
2. Правильно позначено наголос в усіх словах рядка
А отáман, рéшето, руслó
Б відобуток, житло, шофéр
В пулóвэр, ім'я, щавéль
Г нена́висть, цигáн, пріязнь
- А Б В Г

--	--	--	--
3. Фразеологічний зворот ужито в реченні
А Я – на хребті осідланого слова (Д. Павличко).
Б І знову тиша така, хоч мак сій (М. Стельмах).
В Дорога і дорога лежить за гарбузами, і хтось до когось їде тим шляхом золотим (Л. Костенко).
Г У небі вітер кучерявий колище теплу блякить (М. Рильський).
- А Б В Г

--	--	--	--
4. До спільного роду належать усі іменники рядка
А непосида, причепа, вельможа, лівша
Б роззява, недоторка, плаксуха, потвора
В міхonoша, незграба, п'яниця, Женя
Г директор, трудяга, невдаха, педагог
- А Б В Г

--	--	--	--

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7.

(1) Природа прекрасна. (2) *Не смак не притаманний* їй ні в сполученні кольорів, ні у формах. (3) Нема в ній ні місця, ні часу, коли б земля *не гармонувала* з небом, чи вода з землею. (4) Нема *негарного* дерева й квітів негарних. (5) Ніколи не вичерпається джерело благородної радості від споглядання й оволодіння природою. (6) Навпаки, джерело буде глибшим, ширшим і чистішим (За О. Довженком).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
А не смак
Б не притаманний
В не гармонувати
Г негарного
- А Б В Г

--	--	--	--
6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А другому
Б третьому
В п'ятому
Г шостому
- А Б В Г

--	--	--	--
7. Вставним словом ускладнено речення
А друге
Б третє
В п'яте
Г шосте
- А Б В Г

--	--	--	--

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Букви *я, ю, є* означають два звуки в усіх словах рядка
А трюк, консьержка, м'яч, єдність
Б поєдинок, кар'єра, нюанс, більярд

В конвеєр, пасьянс, юрба, миш'як
Г радіють, рябий, прем'єра, ялинка
Д рояль, інтерв'ю, тюль, віньетка

А Б В Г Д

9. З м'яким знаком пишуться всі слова рядка
А смієт..ся, прал..ня, тр..ох, барабан..щик
Б дідус.., квітон..ка, вишен..ці, склян..ці
В вогон.., гнет..ся, гір..кий, круглен..кий
Г т..мяний, долон..ці, уман..ський, стан..те
Д цвірін..кати, різ..бяр, гал..мувати, тітон..чин

А Б В Г Д

10. Лише форму множини мають усі іменники в рядку
А мандри, вуста, жіноцтво, джунглі
Б вершки, стада, любовці, надра
В ганчір'я, парфуми, перила, збори
Г Альпи, шахи, вибори, комашня
Д прянощі, сутінки, жнива, Суми

А Б В Г Д

11. *Не* з усіма словами пишеться разом у рядку
А дідусь уже не/добачав; не/метена хата; нікому не/потрібний
Б не/вивчений мною вірш; не/високий хлопчик; не/згода руйнувала родину
В не/велике, але цікаве оповідання; не/політі квіти; не/абиякі здібності
Г не/впинно грала музика; я сьогодні не/здужаю; зробив не/так
Д не/забаром почало світати; не/пофарбовані стіни;
не/опір, а покірність

А Б В Г Д

12. Можна замінити поданим варіантом у дужках виділене слово в реченні
А *Стосунки* (взаємини) з однокласниками були приятельські.
Б Сьогоднішня гра не складала *винятку* (виключення).
В Заняття в гімназії були *скасовані* (відмінені).
Г Конференція *тривала* (продовжувалася) дві години.
Д Невдовзі я *здобув* (одержав) вищу освіту.

А Б В Г Д

13. З літерою *и* пишуться всі слова іншомовного походження в рядку
А харак..рі, д..намо, Флор..да, скуп..дар
Б Корс..ка, акс..ома, С..рія, поз..ція
В Австр..я, с..луєт, імб..р, Мадр..д
Г аж..отаж, Ч..лі, с..стема, текст..ль
Д Ват..кан, к..парис, еп..скоп, дж..гіт

А Б В Г Д

14. Граматичну помилку допущено в реченні
А Зелена шеренга кипарисів погойдується в різні боки, поскрипуючи гіллям.
Б Пройшла гроза, обливаючи рясним дощем вулиці й сади.
В Поцицуючи соковиту траву, у коня задоволено мружилися очі.
Г Пролетіли над землею лебеді, струсивши на землю бентежні звуки.
Д Почувши кроки, з гілки зірвалася маленька пташечка.

А Б В Г Д

15. Відокремленою прикладкою ускладнено речення
А У кожної людини є своя криниця пам'яті, є вона – велика, спільна – у всього народу (*Є. Гуцало*).
Б Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати, не пуцу тебе колиску синові гойдати (*В. Симоненко*).
В А зараз я мрію про одне – добитися до того чудесного краю, повного для мене загадок, страшно, боляче, солодко поетичного, сповитого вінком пісень (*М. Рябий*).
Г Повернуся до рідного дому – в тиху пристань надій і сім'ї (*Г. Чубач*).
Д Часом присниться синій барвінок, сивий полин, сум чебрецевий, озеро в лісі, тихий зарінок (*В. Стус*).

А Б В Г Д

16. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
А монотон..ий, вис..ати, качин..ий, міц..ю
Б підніж..я, пелюст..я, від..іл, нечислén..ий

- В об..ити, збіж..я, потомствен..ий, віс..ю
Г хвилин..ий, старан..о, Ган..ин, пів..ікна
Д бов..ан, маз..ю, шипшин..ий, пташин..ий

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

17. Уподібнення приголосних відбувається в усіх словах рядка

- А вогкий, лічба, візьмешся, двічі
Б розсипав, плід, косьба, майбутній
В надіються, млинці, айсберг, пелюшці
Г скибка, безпечно, щастя, льотчик
Д костюм, кігті, зжати, підказка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

18. Помилку у вживанні збірних числівників допущено в рядку

- А десятеро кошенят, трое відер
Б десятеро учнів, обидва хлопці
В четверо голубів, п'ятеро львів'ян
Г семеро штанів, трое коней
Д шестеро зошитів, двое окулярів

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

19. Через дефіс пишуться всі слова рядка

- А народно/визвольний, десь/то, ані/трохи, неждано/негадано
Б отож/бо, міні/футбол, зроду/віку, коли/не/коли
В м'ясо/молочний, ледь/ледь, супер/зірка, меч/риба
Г до/купи, розрив/трава, казна/де, всього/на/всього
Д з/понад, по/братньому, тонно/кілометр, немовби/то

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

20. Закінчення *-у(-ю)* у формах родового відмінка однини мають усі іменники рядка

- А бензин, загін, Кавказ, Лондон
Б гектар, розум, Байкал, театр
В пісок, вокзал, млин, танець
Г Китай, ансамбль, сюжет, іменник
Д асфальт, Єнісей, палац, каталог

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

21. Неправильно дібрано відповідник до запозиченого слова в рядку

- А електорат – влада
Б евфонія – милозвучність
В домінувати – переважати
Г ексклюзивний – виключний
Д бібліотека – книгозбірня

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

22. Однорідними звертаннями ускладнено речення

- А Часе мій, непроханий ординцю, не топчи і не тумань красу (Д. Луценко).
Б Шуми, Славугичу-ріко, ростіть, дерева юні, гінко (М. Рильський).
В Чоловіче, чоловіче, ти дай мені раду (Нар. творчість).
Г Вам спасибі, орли, й соковиті долини, і привітні чабанські вогні, і кизилу гілля, що цвітіння калини нагадало раптово мені (А. Бортняк).
Д Роде-народе мій, знай, що нізащо не опшукаю твоїх я надій (В. Рабенчук).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

23. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А Запам'ятай мене таким, яким себе не пам'ятаю, коли шептав тобі: «Кохаю», – та був, як травень, молодим (М. Луків).
Б Хай кожен з нас подумає собі: «А що ж бо я зробив для України? Чи я горю, страждаю в боротьбі, чи повзаю по-рабськи на колінах? (В. Кобець).
В «Чи бачили таке! – сказав батько і, помовчавши, додав. – Готовий хлібороб, одним словом» (А. Головка).
Г «Земля найкраще пахне восени», – говорить сам до себе Тимофій (М. Стельмах).
Д «Роби добро, – мені казала мати, – і чисту совість не віддай на шмати!» (Д. Павличко).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 24–28 передбачають встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Фразеологізм

- 1 вішати собак
- 2 лити воду на млин
- 3 вскочити вище халяв
- 4 водити на мотузці

Тлумачення

- А позбавляти кого-небудь самостійності в діях
- Б потрапити в неприємне становище
- В вводити кого-небудь в оману
- Г допомагати комусь
- Д звалювати вину на когось, безпідставно звинувачуючи

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Спосіб творення

- 1 префіксальний
- 2 суфіксальний
- 3 префіксально-суфіксальний
- 4 безсуфіксальний

Приклади

- А поросль, відмова, перегук, вихід
- Б ушосте, прикордонник, по-вашому, ошчасливити
- В пришкільний, пригубити, неглибокий, одвірок
- Г запитати, відколи, премилый, правнук
- Д льотчик, сільський, гарбузиння, працювати

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Односкладне речення

- 1 означено-особове
- 2 неозначено-особове
- 3 безособове
- 4 називне

Приклади

- А Звістку зустріли, як найдорожчого гостя (*О. Десняк*).
- Б А в очах – іскри (*А. Головка*).
- В Що за чудові перли! (*Леся Українка*).
- Г У повітрі свіжо пахло ранком (*М. Доленго*).
- Д Заспівайте, бабуню, мені коліскову (*Н. Поклад*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Підрядна частина

- 1 означальна
- 2 з'ясувальна
- 3 обставинна часу
- 4 обставинна умови

Приклади

- А Відречися, коли маєш силу, од своїх набридливих жалів (*Г. Чубач*).
- Б І встигну я до тих часів дожити, коли в польоті вічному Земля навчиться вже собою володіти (*М. Вінграновський*).
- В Люблю, коли природа ожива (*Д. Пічкур*).
- Г Байдушості прикрились парасолями, щоб біль чужий зненацька не застав (*В. Сторожук*).
- Д Коли душа покидає дерево, воно перестає рости, відразу усихає (*М. Рябий*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені в реченні слова (цифра позначає наступне слово)

Оглянися – прожиті (1) твої дні летять (2) слідом за тобою, лишаючи в темряві (3) минулого щомиті згасаючий, і все ж таки (4) незгасний слід... (С. Гуцало).

- А іменник
Б прикметник
В займенник
Г дієслово
Д прислівник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Прочитайте уважно текст (цифри в дужках позначають номери рядків). Виконайте завдання 29–36 до нього. З чотирьох варіантів відповідей виберіть **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

Зернина у Космосі й людина на Землі

Рідкісна, блискуча життєва кар'єра: селянський син з України став на канадській землі мільйонером. Сягнув вершин успіху та благополуччя, здолавши чимало несприятливих для нього обставин. Адже судилося йому в двадцять сім років починати в чужому краю своє життя заново, як мовиться, з чистої сторінки. І не мав він тоді нічого, крім власних рук та світлої голови.

Якщо не знати роду занять Петра Ядика, то в розмові з ним важко відразу вгадати бізнесмена. Він може цікаво аналізувати творчі біографії і мистецтво Олександра Архипенка, Василя Курилика, Никифора Дровняка, має справді оригінальні міркування про Євгена Маланюка чи Тодося Осьмачку, охоче говорить про особливості різних етнічних масивів Канади, може перевести будь-яку тему в філософську площину, щоб одразу ж сипонуть несподіваними парадоксами. І в тій стихії чувається звично, бо щедро надарований нетрадиційним поглядом на речі, а також отією невиситимою допитливістю, яка змушує шукати у всьому самої суті, наполегливо продиратися до неї крізь частокіл поверхових уявлень і звичних стереотипів.

Ядик не сприймає сліпо на віру загальноприйнятну думку. Він неодмінно піддає її аналізу, препарує, виважує на терезах логіки й іронії. Він мусить сам допевнитися в справедливості її. Гадаю, що в цьому – теж одне з пояснень його підприємницьких здобутків, бо саме та особливість характеру дозволяє Ядикові знаходити найраціональніші методи ведення повсякденної справи й досягати у ній успіху.

Вже за першого знайомства він ущент зруйнував мої уявлення про бізнесмена як про обмежену людину, котра нічого, крім свого бізнесу, не знає і знати не хоче. Навпаки – його духовний портрет нічим на те не схожий, бо за ним стоять і знання, і серйозна людська культура.

Недавно я вчитав у газетах вражаючий факт. Космонавти брали для експерименту в політ проросле зерно пшениці. Посадили, якщо це можна так назвати, його там, де панує стан невагомості. Тобто випустили в плавання по кораблю зернинки, з яких уже повитикалися бадьорі паростки. Того, що сталося, космонавти не передбачили. Паростки збунтувалися. Позбавлені відчуття земного тяжіння й ґрунту, вони поповзли назад у зернини, а потім із середини розірвали їх.

Цей факт мимоволі спроектувався на біографії українських емігрантів. Очевидно, декого з них опанував у чужому середовищі стан того зерна в невагомості. Один із таких трагічних прикладів мені постійно стоїть у пам'яті. Це – гнаний демонами страху й переслідування поет Тодось Осьмачка. Він не прижився в Новому Світі. Його психіка вибухнула, і, позбавлений відчуття живлющого ґрунту й рідного тяжіння, він загинув, мов те зерно в космосі.

Адаптація Ядика в новому середовищі минула загалом безболісно, без помітних втрат. Він стояв на землі. Його внутрішня сила допомагала силі земного тяжіння.

Він належить до того рідкісного типу людей, які вже з першого погляду викликають глибоку довіру. Вони не прагнуть видаватися якимись кращими чи значнішими, аніж є насправді. Спокійний, самозосереджений і доброзичливий, Ядик справляє вра-

ження чоловіка справді надійного. Такі люди мають тверде слово, не щедри на всякі обіцяння й запевнення, але вже пообіцявши щось, неодмінно виконують, хоч би яких зусиль це їм коштувало (такої внутрішньої дисципліни і справді повсякденного, повсякчасного дорожіння своїм реноме нам бракує і бракує).

Вже потім я не раз переконувався в справедливості того першого враження від Петра Яцика. Єдине тільки, на що не міг для себе відповісти: це в нього вроджене чи вироблене життям? Так, він творив себе, наче писав книгу чи ліпив скульптуру, прагнувши довершеності, орієнтуючись на еталони культури ділового світу. Але якби Яцик не мав вроджених даних отієї діловитості й відповідальності, то важко повірити, що він так далеко просунувся б у процесі самовиховання й самовдосконалення. Це б нагадувало будівництво хати без фундаменту. Хоч яку б архітектурну вигадливість споруда мала, хоч який добротний матеріал для неї було затрачено і хоч як старанно її збудовано, однак саме через відсутність надійного фундаменту вона ніколи не змогла б дорівнятися в досконалості й надійності тим, які це мають.

Мені пощастило бути поряд з Петром Яциком півтора місяця. Спостерігав його в різних ситуаціях, поступово відкривав нові грані цього цільного характеру.

Ось Яцик, як завжди, внутрішньо зібраний, спокійно зосереджений на тільки йому відомих думках, перед дев'ятью ранку відчиняє двері канцелярії фірми. Рівний у стосунках з працівниками, він чимось нагадує досвідченого капітана корабля, який, добре знаючи навігаторську справу, маршрут і вірячи в свою команду, впевнено веде судно до мети.

Я бачив, як він веде ділові переговори. Незмінно доброзичливий, уважно слухає слова тих, хто забажав цієї зустрічі, а його зосереджено-непроникне обличчя не виказує думок, які народжуються у відповідь на ті слова. Можливо, він спокійно аналізує те, що може стояти за словами, оскільки, як людина конкретна, легко знаходить найкоротшу дорогу до суті. Лиш інколи обличчя йому проясніє усміхом, коли кине дотеп чи лаконічний коментар.

Ось Яцик, по-домашньому зодягнений, клопочеться біля басейну чи квітів на крихтих охайних клумбах. З усього відчутно, що він любить свій дім, який мовби виступив з лісової гушавини за ним ближче до вулиці й назавжди завмер на тому місці; любить свій просторий двір, облямований зеленими килимами традиційних тут газонів.

Ось він, то глибоко зосереджений, то іронічно усміхнений, відповідає на запитання журналістів. Має нагоду сказати про найголовніші свої життєві самонастанови, поділитися спостереженнями про роль української еміграції для української справи.

Те, що Яцик говорив понад десять років тому, анітрохи не втратило своєї актуальності й сьогодні. Коли він нагадує про це, в його голосі немає жодного натяку на торжество, що так часто буває в людей, які пишуться своєю прозорливістю і не втомлюються всім нагадувати: бачте, я не помилявся. І Яцик хотів би помилятися, коли висловлює докори на адресу своїх земляків, він справді зрадив би, допевнившись, що помиляється. Йому не потрібні лаври Кассандри. Йому потрібні благополуччя й процвітання українства в його рідній державі. Аби це досяглося, Яцик сприйняв би те як найбільше особисте щастя (За М. Слабошпицьким).

902 слова

29. Тезою автора, яку він підтверджує аргументами, є

- А ...може перевести будь-яку тему в філософську площину, щоб одразу ж сипонуть несподіваними парадоксами.
 Б Якщо не знати роду занять Петра Яцика, то в розмові з ним важко відразу вгадати бізнесмена.
 В ...щедро надарований нетрадиційним поглядом на речі, а також отією невситимою допитливістю, яка змушує шукати у всьому самої суті, наполегливо продиратися до неї крізь частокіл поверхових уявлень і звичних стереотипів.
 Г Він може цікаво аналізувати творчі біографії і мистецтво Олександра Архипенка, Василя Курилика, Никифора Дровняка.

А Б В Г

30. Серед суджень, що підтверджують думку «Він належить до того рідкісного типу людей, які вже з першого погляду викликають глибоку довіру», зайвим є судження

- А Спокійний, самозосереджений і доброзичливий, Яцик справляє враження чоловіка справді надійного.

- Б Вони не прагнуть видаватися якимись кращими чи значнішими, аніж є насправді.
 В ...вже пообіцявши щось, неодмінно виконають, хоч би яких зусиль це їм коштувало.
 Г Адаптація Яцика в новому середовищі минула загалом безболісно, без помітних втрат.

А Б В Г

31. Загальним стосовно інших є зміст висловлення

- А ...то глибоко зосереджений, то іронічно усміхнений, відповідає на запитання журналістів.
 Б ...по-домашньому зодягнений, клопочеться біля басейну чи квітів на крихітних охайних клумбах.
 В Мені пощастило бути поряд з ним півтора місяця. Спостерігав його в різних ситуаціях, поступово відкривав нові грані цього цільного характеру.
 Г ...внутрішньо зібраний, спокійно зосереджений на тільки йому відомих думках, перед дев'ятою ранку відчиняє двері канцелярії фірми.

А Б В Г

32. Висловлення «Єдине тільки, на що не міг для себе відповісти: це в нього вроджене чи вироблене життям?» (рядок 40) є в тексті

- А формулюванням проблеми, спірного питання
 Б тезою автора, яку він має підтвердити або спростувати
 В аргументом, що підтверджує або спростовує тезу автора
 Г висновком з попереднього роздуму автора

А Б В Г

33. У тексті автор проводить аналогії між

- А зерниною в невагомості й українцями в еміграції
 Б будівництвом хати й формуванням особистості людини
 В досягненням поставленої мети й підкоренням вершини гори
 Г між досвідченим капітаном корабля, який вірить в свою команду, й Петром Яциком, який добре знає свою справу й довіряє працівникам своєї фірми

А Б В Г

34. Слово *реноме* у висловленні «Такі люди мають тверде слово, не щедри на всякі обіцяння й запевнення, але вже пообіцявши щось, неодмінно виконають, хоч би яких зусиль це їм коштувало (такої внутрішньої дисципліни і справді повсякденного, повсякчасного дорожіння своїм реноме нам бракує і бракує)» означає

- А талант
 Б репутація
 В слава
 Г честь

А Б В Г

35. Метафорою в наведених реченнях НЕ можна вважати таке виділене словосполучення

- А ...любить свій просторий двір, облямований зеленими *килимами традиційних тут газонів*.
 Б Сягнув *вершин успіху та благополуччя*, здолавши чимало несприятливих для нього обставин.
 В Так, він творив себе, наче писав книгу чи ліпив скульптуру, прагнучи довершеності, орієнтуючись на *еталони культури ділового світу*.
 Г Його внутрішня сила допомагала *силі земного тяжіння*.

А Б В Г

36. У реченні «І не мав він тоді нічого, крім власних рук та світлої голови»

- А немає фразеологізмів
 Б ужитий фразеологізм «власні руки»
 В ужитий фразеологізм «світла голова»
 Г ужиті фразеологізми «власні руки» та «світла голова»

А Б В Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Гаївки – це обрядові пісні, приурочені до

- А обжинок
- Б зустрічі весни
- В Нового року
- Г початку сівби
- Д купальських обрядів

А Б В Г Д

38. Ігор («Слово про похід Ігорів») – це князь

- А київський
- Б новгород-сіверський
- В путивльський
- Г чернігівський
- Д галицький

А Б В Г Д

39. «Сад божественних пісень» Григорія Сковороди – це збірка

- А поезій
- Б байок
- В притч
- Г афоризмів
- Д філософських трактатів

А Б В Г Д

40. Макогоненко, Тетерваковський, Микола, Терпилиха – це герої

- А п'єси «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
- Б кіноповісті «Україна в огні» Олександра Довженка
- В повісті «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
- Г роману «Жовтий князь» Василя Барки
- Д роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного

А Б В Г Д

41. Рядки

*Розбрелись конфедерати
По Польщі, Волині,
По Литві, по Молдаванах
І по Україні*

узяті з твору Тараса Шевченка

- А «Сон» («У всякого своя доля...»)
- Б «І мертвим, і живим...»
- В «Ісаія. Глава 35»
- Г «Гайдамаки»
- Д «Кавказ»

А Б В Г Д

42. Комедією за авторським визначенням жанру є твір Тараса Шевченка

- А «Гайдамаки»
- Б «Сон» («У всякого своя доля...»)
- В «До Основ'яненка»
- Г «Мені однаково...»
- Д «Кавказ»

А Б В Г Д

43. Про відкриття пам'ятника Іванові Котляревському згадується у творі

- А «Інститутка» Марка Вовчка
- Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- В «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
- Г «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
- Д «Людина» Ольги Кобилянської

А Б В Г Д

44. Олена Ляуфлер («Людина» Ольги Кобилянської) у кінці твору

- А виходить заміж
- Б покидає сім'ю та їде в місто

та література

↑
варіант

Українська мова

- В народжує дитину
Г знаходить роботу
Д помирає

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Нарис «Подоріжжя із Полтави до Гадячого» ліг в основу твору

- А «Інститутка» Марка Вовчка
Б «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
В «Маруся» Григорія Квітки-Осноров'яненка
Г «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. Український імпресіонізм пов'язують із прізвищем

- А Івана Франка
Б Лесі Українки
В Панаса Мирного
Г Ольги Кобилянської
Д Михайла Коцюбинського

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. «Intermezzo» перекладається як

- А перепочинок, пауза
Б музика, мелодія
В мрія, фантазія
Г самотність
Д утома

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Проблема еміграції галицького селянства в Канаду висвітлена у творі

- А «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
В «Камінний хрест» Василя Стефаника
Г «Тигролови» Івана Багряного
Д «Марія» Уласа Самчука

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. У творі Ліни Костенко «Маруся Чурай» НЕМАЄ розділу

- А «Якби знайшлась неопалима книга»
Б «Подвійне коло»
В «Дідова балка»
Г «Сповідь»
Д «Облога Полтави»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. «Любові всевишній» присвячений твір

- А «Чого являєшся мені у сні...» Івана Франка
Б «І все-таки до тебе думка лине...» Лесі Українки
В «Так ніхто не кохав» Володимира Сосюра
Г «Маруся Чурай» Ліни Костенко
Д «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

51. «Кремлівське розп'яття», за власним висловом письменника, пережив

- А Павло Тичина
Б Микола Куліш
В Микола Хвильовий
Г Володимир Сосюра
Д Олександр Довженко

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

52. У рядках

...святкували його (Різдво), як з діда-прадіда велося: з кутею на Святвечір і з усім тим зворушливим і романтичним ритуалом, що пам'ятався Григорію з дитинства

пропущено прізвище героїв

- А Кайдаші
Б Палійчуки
В Сірки
Г Многогрішні
Д Катранники

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

53. За жанром НЕ є романом твір
 А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
 Б «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 В «Маруся Чурай» Ліни Костенко
 Г «Вершники» Юрія Яновського
 Д «Україна в огні» Олександра Довженка

А	Б	В	Г	Д

54. Кількісна заміна понять; найчастіше вживання однини в значенні множини – це
 А анафора
 Б синекдоха
 В метафора
 Г оксиморон
 Д персоніфікація

А	Б	В	Г	Д

55. Літературу української діаспори представляє
 А Іван Вишенський
 Б Василь Стефаник
 В Євген Маланюк
 Г Василь Стус
 Д Іван Драч

А	Б	В	Г	Д

56. Спроби підбити підсумки своєї творчості, міркуванням, чи правильно вчинив поет, присвятивши своє життя праці на благо народу, присвячено твір
 А «Заповіт» Тараса Шевченка
 Б «Мойсей» Івана Франка
 В «Любіть Україну» Володимира Сосюри
 Г «Ти знаєш, що ти – людина?» Василя Симоненка
 Д «На колимському морозі калина» Василя Стуса

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між афоризмом і його автором

1	Бачити зорі в калюжах.	А	Ліна Костенко
2	Нерівня душ – це гірше, ніж майна.	Б	Василь Стус
3	Не за обличчя судить, а за серце.	В	Леся Українка
4	Я в серці маю те, що не вмирає!	Г	Григорій Сковорода
		Д	Олександр Довженко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору

1	Олександр Довженко	А	Лушня
2	Панас Мирний	Б	Товченик
3	Микола Куліш	В	Медвин
4	Іван Багряний	Г	Рина
		Д	Корній

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між назвою та жанром твору

1	«Катерина»	А	драма-феєрія
2	«Лісова пісня»	Б	комедія
3	«Мина Мазайло»	В	роман
4	«Кайдашева сім'я»	Г	повість
		Д	поема

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між літературним персонажем і його портретом

<p>1 Мавка
(«Лісова пісня»)</p> <p>2 Мотря
(«Кайдашева сім'я»)</p> <p>3 Марфа
(«Три зозулі
з поклоном»)</p> <p>4 Прабаба Сашка
(«Зачарована Десна»)</p> | <p>А Висока на зріст, рівна станом,
але не дуже тонка, з кремез-
ними ногами, з рукавами, по-
закачуваними по лікті, з чор-
ними косами, вона була ніби
намальована на білій стіні.</p> <p>Б Вона стоїть без хустки, сива,
пишноволоса, – колись її коси
сяяли проти сонця золотом,
тепер не сяють.</p> <p>В Виходить в ясно-зеленій одежі
з розпущеними чорними, з зе-
леним полиском, косами...</p> <p>Г Бабище старая, крива, горба-
тая, сухая, запліснявіла, вся в
прамах.</p> <p>Д Вона була маленька й така
прудка, і очі мала такі видючі
й гострі, що схватись од неї
не могло ніщо у світі.</p> |
|---|---|

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 2

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Присвійними є всі прикметники в рядку
А вовчі зуби, Миколин кашкет, авгієві стайні
Б Андрієва стаття, батьківські збори, овеча шерсть
В батьків наказ, собачий хвіст, овеча покірність
Г лелече гніздо, бабине обійстя, Маріїн онук
2. Вставне слово, що служить для привернення уваги співрозмовника, ужито в реченні
А Мені не треба, чуєте, не треба краси і див для серця позичать (*Д. Луценко*).
Б Мабуть, уже зав'язались лози виноградної брості, брунькують горіхи, рожево гранати цвітуть (*А. Бортняк*).
В Крім того, у своїй великій любові хлопець стояв сам-один мовби серед цілого світу (*А. Звірник*).
Г Бувало, мати кличе, та дарма, я з книжкою сховався – мене нема (*Д. Павличко*).
3. До суспільно-політичної лексики належать усі слова рядка
А спікер, переговори, мутація, багатопартійність
Б вибори, Рада Європи, департамент, реквізити
В гласність, веселенький, свобода слова, євроінтеграція
Г націоналіст, пікетування, без'ядерна держава, опозиція
4. Правила чергування *у-в, і-й* порушено в рядку
А в усякім подвір'ї, дівчата і юнаки, сяду у вагон
Б живе в Овручі, глянув угору, ішли жінці з поля
В були у Львові, в озері розводили рибу, садки стояли умиті
Г світ учить розуму, батьки і діти, події у світі

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7.

(1) За допомогою слова ми проникаємо в думи і почуття, які хвилювали людей за тисячоліття до нас. (2) Також можемо звернутися до далеких нащадків і передати їм у слові *найсокровеніше*. (3) Слово – найвірніший посланець з минулого в сьогоднішня і з сьогоднішня у прийдешнє. (4) Український народ творив свою мову впродовж віків, заносючи до мовної скарбниці добірний нектар слова. (5) Колективна пам'ять народу-творця береже слово, а в ньому і своє *безсмертя* (*За І. Вихованцем*).

5. Орфографічну помилку допущено у слові
А тисячоліття
Б найсокровеніше
В сьогоднішня
Г безсмертя
6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому
7. Дієприслівниковим зворотом ускладнено речення
А перше
Б третє
В четверте
Г п'яте

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. З апострофом пишуться всі слова рядка
 А ар..єрґард, з..юрмитися, без..іменний, верб..я
 Б м..язи, круп..яний, кур..йозний, інтерв..ю
 В львів..янин, полум..я, комп..ютер, мавп..ячий
 Г арф..яр, пів..Юрмали, дит..ясла, екстер..єр
 Д роз..ятрити, пів..язика, возз..єднатися, верф..ю
- А Б В Г Д
9. Нормативну вимову слів відображено в рядку
 А ведмідь[ве"дм'ід'], павільйон [пав'ілійон], чашці [час'ці']
 Б затишшя[затіш':а], гребінця [гре"б'ін'ц'а], айсберг [айсбе"рг]
 В колючий [кол'учий], розжитися [рож:йти"с'а], щільно [шч'іл'но]
 Г тітчин [т'іч:и"н], полегкість [полéхк'іс'т'], безчесний [бе"жчэснй'
 Д зап'ястний [зап'йаснй"й], зсадити [с:адіти"], кінський [к'ін'с'кй"й]
- А Б В Г Д
10. НЕправильно визначено значення фразеологічного звороту в рядку
 А сипати зайцям солі на хвіст – кривдити кого-небудь
 Б сипати жару за халяви – провчати кого-небудь
 В сипати іскри з очей – поглядом виявляти гнів
 Г сипати солі на рану – завдавати душевного болю
 Д сипати вогнем – дуже сердито, гнівно розмовляти
- А Б В Г Д
11. Разом пишуться всі слова в рядку
 А мало/тиражний, до/гла, де/коли, військово/зобов'язаний
 Б по/четверо, старо/київський, повсяк/час, кашо/вар
 В супер/обкладинка, густо/населений, за/одно, на/жаль
 Г рясно/цвітний, звуко/запис, на/завжди, лейб/гвардія
 Д залізо/бетонний, без/вісти, мило/звучний, на/весну
- А Б В Г Д
12. Тире між підметом і присудком ставиться в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Молоді дитячі голоси як дзвіночки (М. Коцюбинський).
 Б Красу землі не помічати гріх (М. Костін).
 В Ранки холодні наче кринична вода добута з глибу (Є. Гуцало).
 Г Його минуле безперечно надзвичайно складне і цікаве (М. Рябий).
 Д Я мандрівник (М. Бажан).
- А Б В Г Д
13. Помилку в правописі власних назв допущено в рядку
 А Печерська лавра, Кабінет Міністрів України, Велика Ведмедиця
 Б майдан Свободи, Велика Вітчизняна війна, 8 Березня
 В Панамський канал, Вінницька міськрада, кав'ярня «Мрія»
 Г Святий Дух, Співдружність Незалежних держав, Булонський ліс
 Д Державний ермітаж, Чумацький Шлях, Русальний тиждень
- А Б В Г Д
14. Непрямими є всі додатки в рядку
 А розпалив багаття, купити хліба, підготувати доповідь
 Б прикрашати кульками, попросила в подруги, з'їсти каші
 В обрати старосту, скучати за сонцем, мріяти про майбутнє
 Г турбуюсь про матір, не дозволимо нікому, обмитий дощем
 Д слава хліборобам, не повертають голів, малювати пензлем
- А Б В Г Д
15. Закінчення -е (-є) у формі кличного відмінка мають усі іменники в рядку
 А ненависть, зоря, каменяр, круча
 Б чумак, герой, тополя, селянин
 В радість, жнець, Юлія, лікар
 Г вишня, доня, сторож, вітер
 Д місяць, Довбуш, воля, тінь
- А Б В Г Д

16. Подвоєння літер НЕ відбувається в усіх словах рядка
 А солов'їн..ий, ніч..ю, передміст..я, юніст..ю
 Б гречан..ий, недоторкан..ий, чест..ю, ден..ий
 В терт..я, здійснен..ість, олов'ян..ий, цуцен..я
 Г зміін..ий, над..ержава, породіл..ей, мишин..ий
 Д дерев'ян..ий, стат..ей, буквен..ий, пригорщ..ю
- А Б В Г Д
17. Дієслово наказового способу вжито в значенні дійсного в реченні
 А Не ховайте за слова свої душі ситі, не потискуйте тих рук, що в ганьбі омиті (Н. Погребняк).
 Б А хтось у нашому загоні візьми та й пусти чутку, що я звідкись переписав той вірш (М. Стельмах).
 В Давайте будувати нові собори, на прах не обертаючи старі (В. Сторожук).
 Г Увійди в мою пам'ять світлим спалахом літнього ранку (В. Мельник).
 Д Помовчімо, як нічого сказати, не жонглюймо словом без мети (М. Луків).
- А Б В Г Д
18. Не з усіма словами пишеться окремо в рядку
 А не/чуваний досі; не/позичений, а власний; не/навидівши ворогів
 Б ще не/висловлена думка; надворі анітрохи не/холодно; дідусь не/добачав
 В зовсім не/радісний день; дружній череді вовк не/страшний; він не/доїв страву
 Г не/прочитана книга; не/ці люди; аж ніяк не/приємні спогади
 Д не/дуже вдалий вислів; не/зважаючи на хворобу; ні, дорога не/важка
- А Б В Г Д
19. Однакову кількість букв і звуків мають усі слова рядка
 А якість, об'єкт, людина, щавель
 Б стоїть, щільний, з'єднання, відділ
 В смієшся, ячмінь, поєднання, щось
 Г боюсь, щирість, ательє, гілочці
 Д юність, емульсія, в'януть, джем
- А Б В Г Д
20. Синонімом до слова *задрімати* є фразеологічний зворот
 А витися в'юном
 Б придавити комара
 В заплющити очі
 Г засліпити очі
 Д скинути маску
- А Б В Г Д
21. Граматичну помилку на позначення часу допущено в рядку
 А сім годин десять хвилин
 Б чверть на дев'яту
 В пів на другу
 Г двадцять хвилин по шостій
 Д за п'ять хвилин восьма
- А Б В Г Д
22. Однорідними означеннями ускладнено речення (розділові знаки пропущено)
 А Кружляє над будинками і падає до ніг химерними сніжинками лапатай перший сніг (Д. Луценко).
 Б Раночок такий ще молодий аж зелений як ніколи досі (В. Кобець).
 В Ударили перші краплі великі круглі тугі схожі на град (Л. Дмитерко).
 Г І наш різдвяний стіл білів в кутку під рушниками (М. Вінграновський).
 Д На грядці біля дороги порався літній непривітний чоловік (Д. Крохмалюк).
- А Б В Г Д
23. Літера -е (-є) пишеться в особових закінченнях усіх дієслів рядка
 А наступа..ш, мерзн..ш, ляга..ш, вход..ш
 Б колиш..ш, полощ..ш, побор..ш, бач..ш
 В суму..ш, клич..ш, вар..ш, глян..ш
 Г хоч..ш, диха..ш, свищ..ш, пол..ш
 Д побор..ш, біга..ш, чист..ш, мож..ш
- А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

<i>Відміна</i>	<i>Іменники</i>
1 I відміна	А слоненя, хлоп'я, узгір'я, тім'я, бровеня
2 II відміна	Б доля, Микита, непосида, груша, земля
3 III відміна	В коліща, плем'я, лосеня, лоша, дитинча
4 IV відміна	Г тесть, батько, листя, колір, хвалько
	Д мазь, зустріч, путь, папороть, молодь

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

<i>Вид ускладнення</i>	<i>Приклади</i>
1 звертання	А Від подиху вітру, колись золота, вже друга корона з кульбаби зліта (<i>Л. Талалай</i>).
2 вставне слово	Б Не руками – динамітом в небо, тільки скалки бризнули в Дніпро! (<i>Н. Забіла</i>).
3 однорідні члени речення	В Багато в світі зла, та доброго у ньому більше у стократ (<i>А. Бортняк</i>).
4 відокремлений член речення	Г Звучіть, коліскові, у час надвечір'я (<i>Р. Братунь</i>).
	Д От і сподіваюся на ліпше. Правда, сподіваюся у віршах (<i>Л. Талалай</i>).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

<i>Схема</i>	<i>Складнопідрядне речення</i>
1
яку?
[імен.], (що) .	А Земля що не вчахла під грозами пропахла зрілості цвітом (<i>М. Ткач</i>).
2
яке?
[займ.], (що) ,] .	Б Од усього прослались такі довгі тіні що й кінця їм не видно (<i>Є. Гуцало</i>).
3
яка?
[імен.], (що) ,] .	В Буря розчачнула напівзасохлу акацію що росла біля сіней (<i>В. Кавівець</i>).
4
що?
[дієсл.], (що) .	Г Усе що ми замовили рука руці промовила (<i>Г. Чубач</i>).
	Д І вчувалося кленам і соснам що над ними вже й неба нема (<i>М. Сингаївський</i>).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Розділовий
знак

Приклади

- 1 кома А Промінчик торкнеться зеленого листа кожний листок, ніби золото, сяє (П. Керанчук).
- 2 крапка з комою Б Хоч кожна мова всевіт обнімає оддасть лиш рідна всі його скарби! (М. Каменюк).
- 3 двокрапка В Люблю, коли у полі – ні душі і важко гнуться колоски налиті (М. Луків).
- 4 тире Г Світе мій, який приємний клопіт просто неба на своїй землі розгрібати гілочкою попіл, ворухить картоплю у золі (Л. Талалай).
- Д Надворі молочний день білі, пухкі хмари вкутали небо, плывуть і наче не плывуть (Є. Гуцало).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Мені сьогодні хочеться (1) нестримно туди, де чебреці і деревій, туди, де цвіркуни і перепілки, де заблукала (2) Мавчина душа, де голос калинової сопілки повідав (3) нам про долю (4) Лукаша... (Н. Струтинська).

- А іменник
Б прикметник
В займенник
Г дієслово
Д прислівник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Прочитайте уважно текст (цифри в дужках позначають номери рядків). Виконайте завдання 29–36 до нього. З чотирьох варіантів відповідей виберіть ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ.

Білокур Катерина

Катерина Білокур – плоть від плоті свого народу, воістину його славетна донька. Не отримавши навіть початкової шкільної освіти, вона вчилася сама: оволоділа грамотою, багато читала, а душа прагнула чогось недосяжного. Вона жертовно зреклась усього земного, буденного, всупереч прикрим обставинам виборювала особисте право на істину, а істиною для Катерини Білокур змалку і до останніх днів залишилася малярська творчість.

З життєдайного джерела народної творчості розквітало малярство Катерини Білокур. За підвалину слугували йому пісні, казки, легенди, народне мистецтво. Вона захоплювалась орнаментами на предметах селянського побуту, на українських строях, рушниках, але найбільше її вразливу поетичну душу зачаровували квіти, що райським розмаєм цвіли доокруж хати, на городі, на луках, на полях. У листах вона згадує, як квіти з нею розмовляли, просили малювати їх: «Я й сама як почну малювати яку картину квітів, то й думаю: оце як цю закінчу, тоді вже буду малювати що-небудь із життя людського. Але ж поки закінчу, то в голові заснується цілий ряд картин та одна другої чудовіші, та одна від другої красивіші... Та начебто аж схиляються до мене, та як не промовляють: “Хто ж нас тоді буде малювати, як ти покинеш?” – то я все на світі забуду та й знов малюю квіти».

Отже, найважливішим в її творчості є квіти – «очі Землі», «душа Землі», найкраще, що може зрости на рідному обійсті. Квітуха земля Богданівки, космічні вітри, з

допомогою яких закликала до себе майстриня вірних друзів, буянна власної фантазії, талант, даний батьками і Богом, складала сутність цієї незвичайної жінки. Вона володіла рідкісним даром художника – абсолютним відчуттям кольору, як музикант чи співак абсолютним слухом. Її фарби співали, вона досягла неабиякого вміння писати чистими кольорами усю площину картини і навіть тіні, що вдається далеко не всім митцям. Вона геніально поєднувала окреме в загальну композицію. А це дається талантом і дивовижною фанатичною працездатністю.

Звичайно, квітковий світ замінював їй тепло дому, села, виростаючи від маленької пелюстки до масштабів космосу, вселенського з'явлення краси, яка заповнювала її ніжну натуру. У тому маєві квітів вона забувала про свою долю і знаходила розраду, що зігрівала її чутливе серце. Через квіти пізнавала натуру, людину, всенський світ. Вона оспівувала квіти в картинах і в листах: «А квіти я буду малювати і малювати, бо я так люблю над ними працювати, що й слів не знайду, щоб висказати ті почуття до їхньої любові – моєї великої любові!».

У вишуканій композиції «Квіти за тином» півонії, мальви, лілії з вологими від роси пелюстками, братки, ромашки, кручені паничі та ще безліч розмаїтих квіткових образів постають перед нами в усій своїй повноясній красі. Вони пливають у прозорому повітрі, сповнені пахоців і сили зростання, глибини соковитого тону і напівтону. Царює в цьому едемі гармонійний лад, де є місцинка кожній квіточці, усякій травинці, найменшому зеленому листочку і де усе згадане виповнюється тремтливим буттям природи, вивершується уявленням про земну довершеність.

Однією з найяскравіших за своєю емоційною силою впливу і найвідоміших є картина «Цар Колос». Усе в композиції підпорядковане розкриттю тематичного вузла твору – життєдайній силі хліба, колосу. Творча думка художниці, розкута, вільна, легка, синтезувала увесь набуток знань, уявлень, сновидінь про «земний рай, достаток, прилисток». Усе тут величне, щедre, багате в цвітінні, урожайності, сприйнятті поняття «колосся» як первня хліба, людського земного щастя. Фарби на палітру лягали щедro і кольори звучали дзвінко, радісно, вшановуючи, звеличуючи скромні колосочки, основу основ людського життя. Твір розкриває і характер самої художниці – її глибоку народність, любов до рідної землі, шану до хліборобської праці.

Працюючи в часи тоталітарного режиму, коли держава пильно стежила за тим, щоб у літературі і мистецтві оспівувалася щаслива радянська дійсність, мудра Катерина Василівна знайшла свою дорогу: оспівувала не неправду – «щасливе життя» закріпачених людей, а правдиву красу рідної землі.

Тяжко доживала свої останні місяці, тижні, дні на Землі геніальна особистість, одна з визначних постатей ХХ століття художниця Катерина Білокур. Велика по смертній слава прийшла згодом. Прийшов час на пошанування: картини художниці експонуються в музеях України; поставили три пам'ятники на її рідній землі: відкрито в Яготині картинну галерею, де експонуються її роботи і твори українських художників, присвячені їй пам'яті; у Києві з'явилася вулиця Катерини Білокур; видано альбоми, книги, мистецтвознавчі дослідження; створено науково-документальні та художні фільми; засновано премію імені Катерини Білокур.

Спливатимуть віки... Залишиться вічність, а в ній людська любов і пам'ять про величну і земну художницю Катерину Білокур з України (За Н. Розсошинською і О. Федоруком).

682 слова

29. Серед наведених суджень, що підтверджують думку «...найбільше її вразливу поетичну душу зачаровували квіти» зайвим є судження

А Звичайно, квітковий світ замінював їй тепло дому, села, виростаючи від маленької пелюстки до масштабів космосу, вселенського з'явлення краси, яка заповнювала її ніжну натуру.

Б У тому маєві квітів вона забувала про свою долю і знаходила розраду, що зігрівала її чутливе серце.

В Вона володіла рідкісним даром художника – абсолютним відчуттям кольору, як музикант чи співак абсолютним слухом.

Г Через квіти пізнавала натуру, людину, всенський світ.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

30. Загальним стосовно інших є зміст висловлення

А Твір розкриває і характер самої художниці – її глибоку народність, любов до рідної землі, шану до хліборобської праці.

- Б Фарби на палітру лягали щедро і кольори звучали дзвінко, радісно, вшановуючи, звеличуючи скромні колосочки, основу основ людського життя.
- В Творча думка художниці, розкута, вільна, легка, синтезувала увесь набуток знань, уявлень, сновидінь про «земний рай, достаток, прихисток». А Б В Г
- Г Усе в композиції підпорядковане розкриттю тематичного вузла твору – життєдайній силі хліба, колосу.
31. Справедливість думки про те, що до Катерини Білокур «велика посмертна слава прийшла згодом», НЕ доводить судження
- А ...засновано премію імені Катерини Білокур...
- Б ...картини художниці експонуються в музеях України...
- В ...мудра Катерина Василівна знайшла свою дорогу: оспівувала не неправду – «щасливе життя» закріпачених людей, а правдиву красу рідної землі. А Б В Г
- Г ...видано альбоми, книги, мистецтвознавчі дослідження; створено науково-документальні та художні фільми...
32. Слово з переносним значенням ужито в реченні
- А Вона володіла рідкісним даром художника – абсолютним відчуттям кольору, як музикант чи співак абсолютним слухом.
- Б Царює в цьому едемі гармонійний лад, де є місцинка кожній квіточці, усякій травинці, найменшому зеленому листочку...
- В ...істиною для Катерини Білокур змалку і до останніх днів залишилася малярська творчість.
- Г ...безліч розмаїтих квіткових образів постають перед нами в усій своїй повноясній красі. А Б В Г
-
33. Уособлення є в реченні
- А Квітуча земля Богданівки, космічні вітри, з допомогою яких закликала до себе майстриня вірних друзів, буяння власної фантазії, талант, даний батьками і Богом, складала сутність цієї незвичайної жінки.
- Б Усе тут величне, щедре, багате в цвітінні, урожайності, сприйнятті поняття «колосся» як первня хліба, людського земного щастя.
- В Її фарби співали, вона досягла неабиякого вміння писати чистими кольорами усю площину картини і навіть тіні, що вдається далеко не всім митцям.
- Г З життєдайного джерела народної творчості розквітало малярство Катерини Білокур. За підвалину слугували йому пісні, казки, легенди, народне мистецтво. А Б В Г
-
34. Вислів *очі Землі* в реченні «*Отже, найважливішим в її творчості є квіти – «очі Землі», «душа Землі», найкраще, що може зрости на рідному обійсті*» – це
- А уособлення
- Б гіпербола
- В метонімія
- Г метафора А Б В Г
-
35. Фразеологізм є в реченні
- А Залишиться вічність, а в ній людська любов і пам'ять про величну і земну художницю Катерину Білокур з України.
- Б У вишуканій композиції «Квіти за тином» півонії, мальви, лілії з вологими від роси пелюстками, братки, ромашки, кручені паничі та ще безліч розмаїтих квіткових образів постають перед нами в усій своїй повноясній красі.
- В Звичайно, квітковий світ замінював їй тепло дому, села, виростаючи від маленької пелюстки до масштабів космосу, вселенського з'явлення краси, яка заповнювала її ніжну натуру.
- Г Катерина Білокур – плоть від плоті свого народу, воістину його славетна донька. А Б В Г
-
36. Наведене речення «*А квіти я буду малювати і малювати, бо я так люблю над ними працювати, що й слів не знайду, щоб висказати ті почуття до їхньої любові – моєї великої любові!*» належить до стилю
- А розмовного
- Б художнього
- В публіцистичного
- Г епістолярного А Б В Г
-

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Бурлацькі, козацькі, наймитські, чумацькі – це пісні

- А календарно-обрядові
- Б соціально-побутові
- В родинно-побутові
- Г історичні
- Д літературного походження

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

38. «Слово про похід Ігорів» – це літературна пам'ятка

- А X століття
- Б XI століття
- В XII століття
- Г XIII століття
- Д XV століття

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

39. Афоризм «Світ ловив мене, та не впіймав» належить

- А Григорію Сковороді
- Б Тарасові Шевченку
- В Івану Франкові
- Г Лесі Українці
- Д Олександрю Довженкові

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

40. Словами

*Не в шутку молодець був жвавий,
Товстий, високий, кучерявий,
Обточений, як огірок;
І війська мав свого чимало,
І грошників таки бряжчало*

схарактеризовано героя твору «Енеїда» Івана Котляревського

- А Енея
- Б Зевса
- В Евріала
- Г Турна
- Д Латина

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

41. Тарас Шевченко присвятив Василю Жуковському поему

- А «Катерина»
- Б «Гайдамаки»
- В «Кавказ»
- Г «Сон» («У всякого своя доля...»)
- Д «І мертвим, і живим...»

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

42. Образи царя, цариці та «землячків» сатирично змальовано у творі Тараса Шевченка

- А «Сон» («У всякого своя доля...»)
- Б «Кавказ»
- В «І мертвим, і живим...»
- Г «Мені однаково...»
- Д «Ісаія. Глава 35»

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

43. Прокіп, Назар, Катря, Устина – герої твору

- А «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
- Б «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- В «Інститутка» Марка Вовчка
- Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
- Д «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

44. «Оздобою українського письменства» назвав Іван Франко

А повість «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка

Б поему «Катерина» Тараса Шевченка

В п'єсу «Наталка Полтавка» Івана Котляревського

Г повість «Інститутка» Марка Вовчка

Д повість «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Дізнавшись, що її син Чіпка – злочинець, Мотря («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)

А перехувувала його від суду

Б наклала на себе руки

В заявила на сина у волость

Г допомогла втекти за кордон

Д померла з горя

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. «Трохи не єдиним мужчиною на всю соборну Україну» назвав Іван Франко

А Тараса Шевченка

Б Михайла Коцюбинського

В Івана Карпенка-Карого

Г Лесю Українку

Д Ольгу Кобилянську

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. З прологу і трьох дій складається твір

А «Наталка Полтавка» Івана Котляревського

Б «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого

В «Лісова пісня» Лесі Українки

Г «Мина Мазайло» Миколи Куліша

Д «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Образ капіталіста-землевласника змальовано у творі

А «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького

Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного

В «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого

Г «Інститутка» Марка Вовчка

Д «Марія» Уласа Самчука

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. У новелі Михайла Коцюбинського «Intermezzo» НЕМАЄ дійової особи

А моєї втоми

Б нив у червні

В залізної руки города

Г місяця на небі

Д людського горя

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. Губенко – справжнє прізвище письменника

А Панаса Мирного

Б Остапа Вишні

В Василя Барки

Г Івана Карпенка-Карого

Д Миколи Хвильового

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

51. Особливо дошкульна викривальна насмішка, вияв крайньої ненависті й презирства до зображуваних явищ і людей – це

А іронія

Б гумор

В сатира

Г сарказм

Д епіграма

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

52. У рядках

Доля ... воістину трагічна. В історії світової літератури, мабуть, не знайдеться іншого такого прикладу, коли б поет віддав половину свого життя високій поезії, а половину – нещадній боротьбі зі своїм геніальним обдаруванням (В. Стус)

пропущено прізвище письменника

- А Івана Франка
 Б Павла Тичини
 В Володимира Сосюра
 Г Андрія Малишка
 Д Дмитра Павличка

А	Б	В	Г	Д

53. У рядках

А вчора, пишучи спогади про дитинство, про хату, про діда, про сінокіс, один собі у маленькій кімнаточці сміявся і плакав. Боже мій, скільки ж прекрасного і дорогого було в моєму житті

ідеться про твір

- А «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Б «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 В «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 Г «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
 Д «Тигролови» Івана Багряного

А	Б	В	Г	Д

54. Із сім'ї Катранників («Жовтий князь» Василя Барки) вдалося вижити під час голодомору лише

- А Мирону Даниловичу
 Б Дарії Олександрівні
 В Оленці
 Г Миколі
 Д Андрійкові

А	Б	В	Г	Д

55. Літературним аналогом комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич» є твір

- А «Енеїда» Івана Котляревського
 Б «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
 В «Мина Мазайло» Миколи Куліша
 Г «Мисливські усмішки» Остапа Вишні
 Д «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького

А	Б	В	Г	Д

56. Автором поезій, що стали народними піснями: «Ми підем, де трави похилі», «Вчителька», «Знову цвітуть каштани», «Пісня про рушник», – є

- А Іван Франко
 Б Володимир Сосюра
 В Андрій Малишко
 Г Дмитро Павличко
 Д Василь Симоненко

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між афоризмом і його автором.

1 Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!	А Володимир Сосюра
2 Вічний революціонер –
Дух, що тіло рве до бою.	Б Павло Тичина
3 Всім серцем любіть Україну
свою, –
І вічні ми будемо з нею!	В Іван Франко
4 Я маю в серці те, що не вмирає!	Г Леся Українка
	Д Тарас Шевченко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору

1 Пантелеймон Куліш	А Черногор
2 Василь Барка	Б Михайло
3 Іван Карпенко-Карий	В Маюфес
4 Григійр Тютюнник	Г Отроходін
	Д Пацюк

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між літературним твором і періодом, коли він був написаний.

1 «Бджола та Шершень»	А 40–50-ті роки ХХ століття
2 «Хазяїн»	Б 20–30-ті роки ХХ століття
3 «Гайдамаки»	В 70–90-ті роки ХІХ століття
4 «Вершники»	Г перша половина ХІХ століття
	Д друга половина ХVІІІ століття

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору

1 Леся Українка	А Вирячивши вогняні очі, дихаючи полум'ям і димом, потрясаючи ревом пустелі і нетра і вогненным хвостом замітаючи слід, летів дракон.
2 Михайло Коцюбинський	Б «Явися на березі лев», – появляється лев. Голова велична, кудлата грива і довгий з китицею хвіст.
3 Іван Багряний	В На камені, верхи, сидів «той», щезник, скривив гостру борідку, нагнув ріжки і, заплющивши очі, дув у флюяру.
4 Олександр Довженко	Г (Злидні) малі, заморені істоти, в лахмітті, з вічним, гризьким голодом на обличчі, з'являються з-за кутка хатнього.
	Д «Біля Борисполя, на озерах, качви тієї, ну, як хмари! Повірите, як впливуть, ну, як тої ряски!»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 3
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Літеру *e* на місці пропуску треба писати в суфіксах усіх іменників рядка
 А дослідж..ння, бал..чок, гус..ня
 Б діж..чка, мильн..чка, прапор..ць
 В мар..во, корж..к, гнобл..ння
 Г квіт..нь, ріж..чок, гуцул..ня
- А Б В Г

--	--	--	--
2. Неправильно дібрано відповідник до запозиченого слова в рядку
 А ідентичний – подібний
 Б бібліофіл – книголюб
 В апеляція – звертання
 Г спонсор – меценат
- А Б В Г

--	--	--	--
3. Префіксальним способом утворено всі слова рядка
 А передмова, збудували, задуманий
 Б нещастя, пришкільний, підлікувати
 В зависокий, прозелень, перейти
 Г найкращий, безмірний, просіяти
- А Б В Г

--	--	--	--
4. Біблійне походження мають усі фразеологізми в рядку
 А увійти в колю, манна небесна
 Б тридцять срібняків, співати Лазаря
 В еолова арфа, випити чашу до дна
 Г грати першу скрипку, терновий вінок
- А Б В Г

--	--	--	--

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7.

(1) Трапиться сонячний день у жовтні – і бджоли пускаються у свої останні обльоти. (2) Бо почавши квітнути ще ранньої весни, природа остаточно *завмирає* лише з настанням холодів, і зараз, у їхній переддень, іще можна надібати цвіт. (3) Не такий пишний та яскравий, як улітку, але все ж таки й на ньому можна *назбирати* нектару. (4) Журливі ці пізні обльоти бджіл, і в музиці їхній уже немає тієї сонячної сили, яка *дзвеніла* раніше. (5) У бджолиній мелодії чується згасання, у ній начебто уже *бренить* її майбутній зимовий сон (За Є. Гуцалом).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
 А завмирає
 Б назбирати
 В дзвеніла
 Г бrenить
- А Б В Г

--	--	--	--
6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
 А першому
 Б другому
 В четвертому
 Г п'ятому
- А Б В Г

--	--	--	--
7. Відокремленою уточнювальною обставиною ускладнено речення
 А друге
 Б третє
 В четверте
 Г п'яте
- А Б В Г

--	--	--	--

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Без м'якого знака пишуться всі слова рядка
 А кін..ський, піз..ній, сопіл..ці, брин..чати

Б камін..чик, дон..чин, вісім..., оболон..ці
 В ремін..чик, долен..ці, буквар..., тан..цювати
 Г визнач..те, уман..ський, долин..ці, тон..ший
 Д селян..ський, промін..чик, тітон..чин, радіс..ть

А Б В Г Д

9. Граматичну помилку у вживанні займенників допущено в реченні

А Останнім часом я не телефонував до нього.
 Б Вибачте мені, я помилявся.
 В Однокласники часто кепкували з неї.
 Г Для нього характерний спокій і врівноваженість.
 Д Щиро дякую всім за допомогу.

А Б В Г Д

10. Слово *було* виконує роль вставного в реченні (розділові знаки пропущено)

А Все було і вже не прийде знов одцвіло мов синя казка марев (*Д. Луценко*).
 Б Давно було а серце пам'ята (*Д. Луценко*).
 В Було серце поета любов'ю наповнене (*Л. Забашта*).
 Г Якби тепер мабуть я заспівала було б це вже хрипіння а не спів (*Л. Костенко*).
 Д Матусенько! Було на терня ногу вколю і плачу (*Д. Павличко*).

А Б В Г Д

11. Ступеневі форми утворюють усі прикметники рядка

А дорогий, чалий, важкий, близький
 Б прямий, тонкий, тихий, порожній
 В милий, заширокий, пізній, сумний
 Г різкий, багатий, глибокий, складний
 Д жовтавий, густий, довгий, міцний

А Б В Г Д

12. Неповним є речення

А Пшениці колихливий лан (*Д. Павличко*).
 Б Ходімо в ліс на свято листопаду (*Є. Гуцало*).
 В Мигтливий танець на полянах саду (*М. Бажан*).
 Г Не забути днів війни ніколи і нікому (*М. Костін*).
 Д Заповідаю серцем без вагання всю спадщину і дочкам, і синам (*Д. Луценко*).

А Б В Г Д

13. Через дефіс пишуться всі слова рядка

А аби/то, пів/Європи, по/латині, культурно/освітній
 Б немовби/то, розрив/трава, меч/риба, віч/на/віч
 В м'ясо/молочний, по/вовчи, супер/зірка, казна/де
 Г геть/чисто, міні/футбол, зроду/віку, суспільно/корисний
 Д рано/вранці, імпорт/експорт, де/чим, хіміко/біологічний

А Б В Г Д

14. Норму при відмінюванні числівників порушено в рядку

А трьомстам, вісьма десятими, сімдесяти семи
 Б однієї сьомої, на обох, п'ятдесяти дев'яти
 В одній другій, п'ятьмастами, шестистам сорока
 Г чотирьом десятим, шістдесяти третього, на семистах
 Д ста вісімдесятьма, тридцяти одному, з чотирма

А Б В Г Д

15. Потребує редагування речення

А Від духмяних пахоців сіна у мене, сидячи на вулиці, паморочилася голова.
 Б Хмара тріснула навпіл, пронизавши небо вогняними стрілами.
 В Жовте листя, коливаючись у повітрі, тихо сідало на землю.
 Г Буйні каштани цвітуть, тримаючи на сонці чудесні свічі своїх квіток.
 Д На листках дерев, випромінюючи веселки, мерехтять дощинки.

А Б В Г Д

16. Чергування приголосних звуків можливе в усіх словах рядка

А кожух, всякий, палити, пускати
 Б вага, топити, черевик, ганяти
 В Наталка, возити, сонце, ліпити
 Г світити, сміх, довгий, терти
 Д застелити, аптека, Ольга, яйце

А Б В Г Д

17. **Не** з усіма словами пишеться разом у рядку
А ставок не/великий, але глибокий; не/дарма зробив; не/здужав піднятися
Б не/абиякі результати; не виконав через не/бажання; не/знаний тут поет
В не/пошите пальто; учинив не/по-людськи; не/балакучий учень
Г у роботі є не/доліки; не/зважаючи на морози; не/зупинений потяг
Д мати не/покоїлася про дітей; не/достача грошей; він мені не/товариш
- А Б В Г Д**
18. Закінчення **-а(-я-)** у формі родового відмінка мають усі іменники рядка
А трактор, млин, колектив, іменник
Б Воронеж, мотор, берег, малюнок
В сектор, Дністер, вокзал, мільйон
Г ромб, Житомир, тиждень, ремонт
Д асфальт, понеділок, банан, ставок
- А Б В Г Д**
19. Помилку в правописі прикметника допущено в рядку
А невістчин, Василів, Паращин
Б Маланчин, доччин, скрипалів
В лікарева, Настин, Іванів
Г Тарасова, Інжин, Надіїн
Д свекрушин, Зоїн, Сергієва
- А Б В Г Д**
20. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
А знярад..я, ов..а, несказан..ий, розкіш..ю
Б спорт..абір, стат..ею, навман..я, блажен..ий
В несказан..ий, зіл..я, тигрен..я, вікон..иця
Г священ..ий, мід..ю, довгождан..ий, об..ігти
Д страшен..ий, скажен..ий, зран..я, без..убий
- А Б В Г Д**
21. Дієприкметниковий зворот відокремлюється комами в реченні (розділові знаки пропущено)
А І всі прожиті мною весни зринають в пам'яті моїй (Н. Забіла).
Б У різнотрав'ї буйному тоне хазяями покинутий сад (В. Мельник).
В Ми входимо вдвох із тобою в напоєний мжичкою музики сад (М. Бажан).
Г Вперед летить оранжевий вогонь через давно вже приспане Поділля (В. Кобець).
Д Облиті світлом місяця блищать на гілці яблука блакитно-білі (Ю. Сегеда).
- А Б В Г Д**
22. Неправильно визначено значення фразеологічного звороту в рядку
А камінь давить душу – хтось дуже страждає
Б дихнути ніколи – хтось дуже зайнятий
В докинути хмизу в жар – втручатися в розмову
Г вітер у голові грає – хто-небудь легковажний
Д дати волю рукам – битися
- А Б В Г Д**
23. Кома не ставиться між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)
А У лузі медовім зозуля на щастя кує і ходить босоніж городами сонячне літо (Л. Семко).
Б В моїй душі весна співуча у небі вітер і орли (За В. Сосюрою).
В На небі з хмар творилися темні хащі лісів і в їхньому русі й розвої вчувалась хода весни (М. Стельмах).
Г Довкола будиночків цвів бузок і на білі стіни падала прозора тінь від листя (П. Панч).
Д Хай іншу юнь окрилюють зізнання й під ясенами щастя огорта (Л. Любчик).
- А Б В Г Д**

Завдання 24–28 передбачають встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Синтаксична функція

Речення з інфінітивом

1 підмет	А Брат навчив мене фотографувати.
2 присудок	Б Спортсмени прилетіли зустрітися з тренером.
3 додаток	В З-за хмар почав появлятися блідий місяць.
4 обставина	Г Мистецтво слухати дано не кожному.
Д Розмовляти з вами – велика приємність.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Вид підрядного речення

Приклади

1 означальне	А Осінь стояла така гарна, що жаль було засмічувати її пустим словом (М. Стельмах).
2 займенниково-означальне	Б Все, що даровано життям мені, до крихітки ввібрати хочу (Д. Пічкур).
3 з'ясувальне	В Я вклоняюсь мудрій старості, що нове несе з глибин (В. Рабенчук).
4 обставинне міри	Г І вперше в житті йому стало прикро за себе, що в потрібну хвилину в нього не знайшлося шматочка хліба (В. Кобець).
Д Спасибі, Тарасе, за слово пророче, що ти Україну підняв із колін (М. Завальний).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Схема

Безполучникові речення

1 []:[пояснення].	А Я входжу в ліс трава стає навшпиньки (Л. Костенко).
2 []:[причина].	Б Ступа сутулий вечір без очей зірки зірки ще не повиступали (Є. Гуцало).
3 [час] – [].	В Малював художник небо поставали небеса (М. Стрельбицький).
4 [умова] – [].	Г Вчу наївну душу глибше розуміти великодні дзвони найгучніші в світі (Г. Чубач).
Д Будеш сіяти з сумом вродить печаль (М. Стельмах).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Вид складнопід-
рядного багато-
компонентного
речення

- 1 з однорідною підрядністю
- 2 з неоднорідною підрядністю
- 3 з послідовною підрядністю
- 4 з різними видами підрядності

Приклади

- А** Ось ми всі так близько і так зримо, що уже насправді не збагну, чи стою між друзями своїми, чи на них дивлюсь крізь долину (*Л. Талалай*).
- Б** Роде красний наш, бідам, невдачам на зло не німій же віднині і прісно, щоб невдовзі утворювать не довелось товариство вкраїнської пісні! (*В. Сторожук*).
- В** Ми працюю любимо, що в творчість перейшла, і музику палку, що ніжно серце тисне (*М. Рильський*).
- Г** Ти стежив за матір'ю, як вона ступає по підлозі, як осміхається, як тримає вже посічену сивиною голову (*Є. Гуцало*).
- Д** Благословен той день і час, коли прослалась килимами земля, яку сходив Тарас малими босими ногами (*М. Рильський*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою формою дієслова є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

Де тепер стежки, якими було стільки (1) *виходжено* весною і влітку... Вони, навсібіч (2) *снуючись* по рідній землі, схожі на людську долоню, (3) *помережану* калейдоскопом зморщок, і так добре було (4) *почуватись* усесогутнім хіромантом, здатним прочитати їх (*Є. Гуцало*).

- А** інфінітив
Б особова форма
В дієприкметник
Г дієприслівник
Д форма на *-но, -то*

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Прочитайте уважно текст (цифри в дужках позначають номери рядків). Виконайте завдання 29–36 до нього. З чотирьох варіантів відповідей виберіть **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

Вірний до кінця

В українській пореволюційній літературі, багатій на скалічені, розстріляні й самознівчені таланти, ім'я Антоненка-Давидовича займає особливе місце – почесне місце – у першому ряді письменників, що мали б увійти до хрестоматій.

Це стійке місце забезпечене йому вагою живого слова, яке не старіє. Антоненко-Давидович – письменник справжній, письменник путній. Це незвичне означення треба пояснити. Путній – знає добру путь, чесну дорогу. Безпутнім сином у нас називали не дурного, а блудного, що обминає путь батьків, традицію. Дорога була освячена віковим ідеалом: батько-мати, народ ставлять сина на добру дорогу (яку все ж таки ще й треба знайти самому!). Путній знаходить і реалізує себе на цій дорозі.

Непутній кривими манівцями шукає легкого щастя – і вітер носить його де попало. Він може наплутати багато стежок, а будучи письменником – багато томів... На добру дорогу виходить путній син самовіддано й торує її, аж поки не впаде, як добре зерно в ріллю. Знаючи, що поки зерно не помре – не дасть плоду...

Борис Антоненко-Давидович знайшов дорогу правди і – всупереч вітрам часу – не зійшов з цієї дороги. Перед нами письменник видатний, і, може, слід було б говорити про світ його образів і проблем на довгій літературній ниві. Але я говоритиму про дорогу. Бо чоловік – це дорога.

За наших умов, коли сталінтями підступні чужі сили працюють на те, щоб збити чи зманити з дороги найталановитіших українців і взагалі розмити нашу дорогу, – це питання має принципове значення. Наша історія береже тих, що берегли і розробляли нашу традицію, тих, що Батьківським шляхом пішли. І передусім тих, що «просто йшли», що в них «нема зерна неправди за собою». Тих, що своїм прикладом, своїм словом, своєю жертвою підтримували інших на цій дорозі.

Не будемо роздрібнювати цього поняття – «дорога» – усі ми добре знаємо, про що йдеться. Йдеться не про естетичні смаки, формальні шукання чи уподобання. Йдеться про вірність Богові батьків, високим ідеалам і заповітам, вірність народові, його правді – суворій, нерозмінній, за яку треба платити життям.

В особі Антоненка-Давидовича маємо українського письменника, що не розминувся зі своїм покликанням і випив повну чашу української долі, пив її до останнього подиху. Доля йому судила зв'язати розірвані ланки українського життя, порубаного й затоптаного, і поєднати в своїй особі добу визвольних змагань часу революції 17-го року, добу короткого відродження, розстріляного в 30-ті роки, з добою задушеного відродження 60-х. Судилось саме йому, чесному і прямому, нащадкові козацького роду, нести важку місію свідка в ту фальшиву добу, коли правдиве свідчення прирівнювалось до злочину, оскільки воно суперечило державним приписам заміни правди на догідливу хвалу владі. Дорога його долі весь час пролягала на краю тієї прірви, над якою утримувався український народ у найстрашнішу добу своєї історії.

У Бориса Антоненка-Давидовича було виразне лице, – настільки виразне, що він ніколи не надягав маску і не ховав його від колючих вітрів. Отже, у час боротьби України за свою незалежність він стояв під українським прапором, а коли революція відкрила простір під червоним, – він обрав відкриту дорогу життя, дорогу боротьби за самоствердження, але – за правилами честі й слави.

Треба віддати належне натурі Антоненка-Давидовича – це був козак хоробрий, з міцного матеріалу, щедро обдарований життєвою силою і здатністю виживання. Він брав на себе більше, ніж можуть інші: він брав на себе сміливість грати свою власну роль на кону життя – відповідно до своїх власних понять про обов'язок і гідність. Його роль важка: бути собою і «живим лишатись до кінця» (Б. Пастернак). Антоненко-Давидович завжди із самоповагою ніс свою життєву роль.

У професійному відношенні він робив те, що повинен робити справжній письменник, створювати навколо себе культурне середовище, єднати навколо себе культурні сили, мати своїх слухачів, шанувальників, а також тих, кого шануєш і читаєш. Він у своєму побуті культивував правду і щирість – те, що повинно бути повітрям живої літератури. Він не жалів часу для людей відомих і невідомих, молодих і старших. Це не був літературний салон – куди там до такої розкоші! Але то була гостинна українська хата, відчинена для всіх.

Зрештою, тут слід сказати одне: Борис Антоненко-Давидович – письменник по-справжньому культурний. У це поняття входить і мистецький рівень, і моральна висота, і та нерозмінна гідність, яка несумнісна з фальшем. До цього треба додати природжену інтелігентність його натури.

Він був оптимістом не за світоглядом, а за натурою. Це надзвичайно цінна й естетична якість таланту. Його сильна, ясна натура не могла здрибнитись, не могла чадіти. Звідти та здорова й активна доброта й активна любов до рідного народу, до кожного народу, до людини, до правди. Яєність його творчості витримана, я б сказав, у грецькій класичній манері. У ній чистота джерела – і заповіт: берегти, пильнувати й плекати своє джерело. І любити серцем, усіма помислами, всією своєю душею (За Є. Сверстюком).

736 слів

29. Висловлення з тексту «Йдеться про вірність Богові батьків, високим ідеалам і заповітам, вірність народові, його правді – суворій, нерозмінній, за яку треба платити життям» слід уважати

- А висновком з попереднього роздуму автора
- Б тлумаченням заголовка
- В доказом, що підтверджує висловлене судження
- Г формулюванням проблеми, спірного питання

А Б В Г

--	--	--	--

30. Серед наведених суджень, що підтверджують думку «Борис Антоненко-Давидович письменник по-справжньому культурний» (рядки 49–50), зайвим є судження:

- А Він був оптимістом не за світоглядом, а за натурою.
- Б Це надзвичайно цінна й естетична якість таланту.
- В Його сильна, ясна натура не могла здрібнитись, не могла чадіти.
- Г Ясність його творчості витримана, я б сказав, у грецькій класичній манері.

А Б В Г

31. Загальним відносно інших є зміст висловлення

- А В особі Антоненка-Давидовича маємо українського письменника, що не розминувся зі своїм покликанням і випив повну чашу української долі, пив її до останнього подиху.
- Б ...у час боротьби України за свою незалежність він стояв під українським прапором.
- В Доля йому судила зв'язати розірвані ланки українського життя, порубаного й затоптаного.
- Г Судилось саме йому, чесному і прямому, нащадкові козацького роду, нести важку місію свідка в ту фальшиву добу, коли правдиве свідчення прирівнювалось до злочину.

А Б В Г

32. Наведені судження доводять справедливість думки Є. Сверстюка про те, що «Антоненко-Давидович – письменник справжній, письменник путній», окрім судження:

- А Борис Антоненко-Давидович знайшов дорогу правди і – всупереч вітрам часу – не зійшов з цієї дороги.
- Б Судилось саме йому, чесному і прямому, нащадкові козацького роду, нести важку місію свідка в ту фальшиву добу, коли правдиве свідчення прирівнювалось до злочину.
- В Не розминувся зі своїм покликанням і випив повну чашу української долі, пив її до останнього подиху.
- Г У Бориса Антоненка-Давидовича було виразне лице, – настільки виразне, що він ніколи не надягав маску і не ховав його від колючих вітрів.

А Б В Г

33. Слово *путній*, ужите в реченні «Антоненко-Давидович – письменник справжній, письменник путній» (рядки 4–5), означає той, який

- А вартий уваги
- Б має позитивні якості
- В іде дорогою правди
- Г вибирає вигідний шлях

А Б В Г

34. У реченні «В особі Антоненка-Давидовича маємо українського письменника, що не розминувся зі своїм покликанням і випив повну чашу української долі, пив її до останнього подиху»

- А немає фразеологізмів
- Б ужитий фразеологізм «випив повну чашу»
- В ужитий фразеологізм «не розминувся зі своїм покликанням»
- Г ужиті фразеологізми «випив повну чашу» і «не розминувся зі своїм покликанням»

А Б В Г

35. Наведені речення містять загальномовні синоніми, окрім речення

- А У ній чистота джерела – і заповіт: берегти, пильнувати й плекати своє джерело.
- Б Йдеться не про естетичні смаки, формальні шукання чи уподобання.
- В Його сильна, ясна натура не могла здрібнитись, не могла чадіти.
- Г Путній – знає добру путь, чесну дорогу.

А Б В Г

36. Вислів *вітрам часу* у реченні «Борис Антоненко-Давидович знайшов дорогу правди і – всупереч вітрам часу – не зійшов з цієї дороги» – це

- А уособлення
- Б метафора
- В метонімія
- Г синекдоха

А Б В Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Думи і балади – це твори

- А ліричні
- Б епічні
- В ліро-епічні
- Г драматичні
- Д ліро-драматичні

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

38. Всеволод («Слово про похід Ігорів») доводиться Ігореві

- А батьком
- Б братом
- В старшим сином
- Г племінником
- Д другом

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

39. Григорій Сковорода написав збірку байок

- А «Байки харківські»
- Б «Байки київські»
- В «Байки полтавські»
- Г «Байки чернігівські»
- Д «Байки галицькі»

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

40. Рядками

*Як вийшла бабище старая,
Крива, горбатая, сухая,
Запліснявіла, вся в шрамах;
Сіда, ряба, беззуба, коса,
Розхристана, простоволоса,
І як в намисті, вся в жовнях*

схарактеризовано героїню твору «Енеїда» Івана Котляревського

- А Юнону
- Б Венеру
- В Дідону
- Г Сивіллу
- Д Лавинію

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

41. Роки життя Тараса Шевченка

- А 1812–1864
- Б 1814–1862
- В 1814–1861
- Г 1799–1837
- Д 1810–1871

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

42. У період «Трьох літ» написано твір Тараса Шевченка

- А «Катерина»
- Б «До Основ'яненка»
- В «Гайдамаки»
- Г «Кавказ»
- Д «Ісаія. Глава 35»

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

43. Інститутка з однойменної повісті Марка Вовчка вийшла заміж за

- А відставного генерала
- Б багатого поміщика
- В полкового лікаря
- Г повітового писаря
- Д бідного студента

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

Українська література

варіант 3

Українська мова

44. Рудченко прибрав літературний псевдонім

- А Остап Вишня
Б Панас Мирний
В Карпенко-Карий
Г Нечуй-Левицький
Д Марко Вовчок

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Жанр усної народної творчості веснянки використовував у своїй творчості

- А Тарас Шевченко
Б Іван Франко
В Павло Тичина
Г Володимир Сосюра
Д Василь Симоненко

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. Поезія Івана Франка «Гімн» увійшла до збірки

- А «Балади і розкази»
Б «З вершин і низин»
В «Зів'яле листя»
Г «Мій Ізмарагд»
Д «Давнє й нове»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. Постив дванадцять п'ятниць на рік, щоб «не загинути наглою смертю», герой твору «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького

- А Омелько
Б Карпо
В Лаврін
Г Кайдашиха
Д баба Палажка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Рядки

Хіба я знаю, де кінчається власне життя, а чуже починається? Я чую, як чуже існування входить в моє, мов повітря крізь вікна і двері... Я не можу розминутись з людиною. Я не можу бути самотнім

узяті з твору

- А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
Б «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
Г «Зачарована Десна» Олександра Довженка
Д «Україна в огні» Олександра Довженка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. Описом своєрідного обряду, коли поряд з тілом покійника молодь розпочинає ігри та розваги, закінчується твір

- А «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
В «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
Г «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
Д «Зачарована Десна» Олександра Довженка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. Книгами названо розділи твору

- А «Гайдамаки» Тараса Шевченка
Б «Маруся Чурай» Ліни Костенко
В «Вершники» Юрія Яновського
Г «Марія» Уласа Самчука
Д «Жовтий князь» Василя Барки

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

51. Поетичний афоризм

*Чужа душа – то море сліз,
плювати в неї – гріх тяжкий, не можна*

належить

- А Івану Франку
Б Лесі Українці
В Ліні Костенко
Г Василю Симоненку
Д Івану Драчу

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

52. Збірка «Замість сонетів і октав» належить

- А Ліні Костенко
- Б Василю Симоненку
- В Павлу Тичині
- Г Володимиру Сосюрі
- Д Андрію Малишку

А	Б	В	Г	Д

53. У рядках

*... серцем чула, коли від тата приходить лист. Вона чула його, мабуть, ще зда-
леку, той лист; мабуть, ще з півдороги. І ждала*

пропущено ім'я героїні

- А Марія
- Б Наталка
- В Олеся
- Г Марфа
- Д Софія

А	Б	В	Г	Д

54. Літературні роди названо в рядку

- А епос, лірика, драма
- Б драма, комедія, трагедія
- В анафора, асонанс, алітерація
- Г романтизм, реалізм, модернізм
- Д сатира, сарказм, гумор

А	Б	В	Г	Д

55. Першим президентом «ВАПЛІТЕ» був

- А Микола Хвильовий
- Б Микола Куліш
- В Євген Маланюк
- Г Павло Тичина
- Д Володимир Сосюра

А	Б	В	Г	Д

56. Справжнє прізвище Миколи Хвильового

- А Рудченко
- Б Губенко
- В Фітільов
- Г Лозов'ягін
- Д Очерет

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУК-ВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та історичною подією, що покладена в його основу.

1 «Чорна рада»	А громадянська війна
2 «Маруся Чурай»	Б національно-визвольна війна проти польської шляхти
3 «Вершники»	В обрання гетьмана України
4 «Україна в огні»	Г Перша світова війна
	Д Друга світова війна

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між назвою твору та його частиною (розділом).

1 «Гайдамаки»	А «Весна, і смерть, і світле воскресіння»
2 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»	Б «Конфедерати»
3 «Тигролови»	В «Наука не йде до бука»
4 «Маруся Чурай»	Г «Дракон»
	Д «Подвійне коло»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між назвою поетичної збірки та її автором.

1 «Мій Ізмарагд»	А Леся Українка
2 «На крилах пісень»	Б Іван Франко
3 «Тиша і грім»	В Іван Драч
4 «Над берегами вічної ріки»	Г Василь Симоненко
	Д Ліна Костенко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між назвою твору та уривком із нього.

1 «Вершники»	А Сю ніч снилась мені моя со-
сна. Це вона вже досі в коліно,
а може, й вища. Сосна – а за
нею річки сине крило. Ні ти,
ні синок, мій колосок, чогось
давно не спитесь...
2 «Тигролови»	Б У пилюці, як у тумані, блис-
кали постріли, груди розрива-
ла спека, майстро дмухав не-
рівно й гаряче.
3 «Три зозулі з покло-
ном»	В Бурундучок наблизився до ко-
лони, побачив зблизька, яка
страшна руїна упала на його
дім, і жалібно цікаючи, сів
засмучений на гілці.
4 «Зачарована Десна»	Г І я вже не ходжу, а літаю, лед-
ве торкаючись лугу. Вбігаю в
ліс – гриби. У лози – ожина. В
кущі – горіхи.
	Д Чудесна пташка! Сіренька, з
чорненькими на пір'ячку кра-
почками. Мініатюрна куроч-
ка. Вилупить свої жовтенькі
перепелята, отакісінькі, во-
дить їх за собою й квокче.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 4

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Словосполученнями є всі об'єднання слів рядка
А мчати навперегони, найбільш веселий, бажання допомогти
Б забезпечити захист, тільки дорослі, цвіт яблуні
В бажати щастя, свіжі пелюстки, щось цікаве
Г верби схилилися, мандрівка в ліс, боятися грози
- А Б В Г
2. Спрощення в групах приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка
А піз..но, шелес..не, капос..ний, студен..ство
Б зліс..ний, артис..ці, учас..ник, пристрас..ний
В навмис..не, ціліс..ний, зап'яс..ний, жаліс..ний
Г блис..нути, швидкіс..ний, капус..няк, тиж..невий
- А Б В Г
3. Антоніми вжито в реченні
А Письменницький вік вимірюється не роками, а написаними книгами (М. Рябий).
Б Усі мої ліси, удень такі привітні, схрестилися вночі із небом на шаблях (Л. Костенко).
В Мої батьки і прадіди мої ніколи не цурались свого роду (Г. Чубач).
Г До вікна схилився сонях, а калина – до криниці (М. Луків).
- А Б В Г
4. Сполучуваність прикметника з іменником порушено в рядку
А маленький поні, ресторанне меню, довга Янцзи
Б яскраве ара, талановитий Екзюпері, знайома леді
В пухове боа, Вінницький райвно, знайомий портъе
Г рідне Сочі, хутряне манто, рожевокрилий фламінго
- А Б В Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7.

(1) Хіба можна уявити сучасну українську літературну мову, наприклад, без такого *поетично-ніжного* слова «мрія»? (2) Дехто скаже, що воно знане ще з *давніх-давен*. (3) Але виявляється, слово «мрія» виникло в пошевченківську добу. (4) Михайло Старицький написав вірш, який присвятив матері Лесі Українки Олені Пчілці. (5) *Ново створене* слово припало до душі письменниці, зазвучало в її поезіях. (6) Зусиллям двох поетів – Михайла Старицького й Олени Пчілки – слово «мрія» зійшло на *багатобарвній* ниві української мови, завітло, зачарувало нас своєю красою (За І. Вихованцем).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
А поетично-ніжного
Б з давніх-давен
В ново створене
Г багатобарвній
- А Б В Г
6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
Б третьому
В четвертому
Г шостому
- А Б В Г
7. Вставним словом ускладнено речення
А перше
Б друге
В третє
Г шосте
- А Б В Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Подвоєння літер у формі орудного відмінка відбувається в усіх іменниках рядка
 А відповідь, кіновар, піч, повінь
 Б лють, мазь, дань, нехворощ
 В велич, ожеледь, вісь, подорож
 Г зелень, папороть, ніч, фальш
 Д галузь, мудрість, лань, постать

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

9. Без апострофа пишуться всі слова рядка
 А моркв..ний, цв..ях, розм..який, кр..якати
 Б медв..яний, сурм..яний, різьб..яр, Св..ятослав
 В різдв..яний, пор..ятунок, від..учити, тьм..яний
 Г з..орати, рутв..яний, р..яст, пан..європейський
 Д р..юмсати, св..ятий, м..юзикл, підв..язати

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

10. Правила чергування *у-в* порушено в рядку
 А приїхали в Індію, у творчості поетів, в усій красі
 Б вірю в справедливість, у своїй хаті, виступив наш учений
 В лунає у вухах, учора було свято, був у фотографа
 Г познайомилися у дитинстві, у купі паперів, сказав усе
 Д були у Львові, працюють удень, товари у фабричній упаковці

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

11. Помилку в правописі власних назв допущено в рядку
 А хрестові походи, Верховна Рада України, Шевченківська премія
 Б танталові муки, Європейське Економічне Товариство, Полярна зірка
 В Малишкові вірші, Міністерство освіти України, Королівство Бельгія
 Г Золоті ворота, Північна Буковина, Декларація прав людини
 Д Збройні Сили України, петриківський розпис, Друга світова війна

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

12. Одиначний дієприслівник **НЕ** відокремлюється комами в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Листя кружляючи падає віє з лугові прохолода (Д. Луценко).
 Б Теплішаючи осінне повітря додає душі сумирної злагоди вливає спокій (Є. Гуцало).
 В Будуем Храми садимо дерева. І світанкові вулиці метем. О рідне місто знаю недаремно на цій землі страждаючи живем (Г. Чубач).
 Г До хати вона ішла заточуючись (М. Стельмах).
 Д Як усе-таки добре що природа відроджуючись зацвітає (Є. Гуцало).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

13. Значення фразеологічного звороту *дивитися крізь темні окуляри* правильно витлумачено в рядку
 А надмірно перебільшувати вади кого-небудь
 Б сприймати що-небудь об'єктивно
 В викривати чиїсь недоліки
 Г не помічати недоліків у кому-небудь
 Д бути уважним, пильним

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

14. Правильно утворено всі форми родового відмінка множини іменників у рядку
 А мітел, ніздрей, грузинів, дощок
 Б ігор, гривень, конів, свиней
 В статей, зморщок, теслів, ден
 Г букв, гайдамак, овець, сімей
 Д церков, селянів, бур, суконь

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

15. Окремо *не* з усіма словами пишемо в рядку
 А не/варто туди йти; робота не/важка, а приємна; обід не/зварено
 Б не/густиий, а прозорий туман; не/помітно впали сутінки, ніким не/сіяні маки
 В не/всякий це зробить; не/займані ліси; прийшли не/тільки діти
 Г не/втручаючись у розмову; сталося це не/вчора; зробив не/нароком
 Д аж ніяк не/страшно; душа народу не/сліпа; не/бачачи недоліків

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

16. Звук [e'] є в усіх словах рядка

- А сяйво, сірник, просьба
- Б сіль, колосся, сюди
- В грається, сіно, сьорбати
- Г ющі, сьогодні, навесні
- Д сльоза, сюїта, струм

А Б В Г Д

17. До емоційно забарвленої лексики належать усі слова в рядку

- А дитинька, злодюга, шастати, ходити
- Б писака, червоний, рибчина, котяра
- В матуся, мати, йолоп, дівчисько
- Г вітрюган, рученьки, бовдур, зіронька
- Д місяченько, пташечка, рідня, патякати

А Б В Г Д

18. Правильно написано всі слова іншомовного походження в рядку

- А Сочі, бізнес, Африка, радиус
- Б трикотаж, журі, Сіцилія, ніша
- В кіпарис, Атлантида, титан, алібі
- Г Єрусалим, графін, вібрація, Мадрид
- Д Чикаго, пенсіонер, графік, Тибет

А Б В Г Д

19. Складений дієслівний присудок є в реченні

- А Ідуть дуби купатися у море (Д. Павличко).
- Б Як батько сина, вчить мене Тарас вrostати в землю жилавим корінням (Д. Луценко).
- В Побожно буду жати жито з колоссям вже достиглих слів (Є. Маланюк).
- Г Я хочу в пісню колискову вернутися бодай на мить (Д. Павличко).
- Д Думи срібнопері закоханим подібні лебедям (Л. Забашта).

А Б В Г Д

20. Значення фразеологічного звороту НЕправильно визначено в рядку

- А прокрустове ложе – мірка, під яку насильно підганяють що-небудь
- Б бочка Данаїд – багатство, яким хтось прагне оволодіти
- В скринька Пандори – осередок лиха, підступний подарунок
- Г авгієві стайні – велике безладдя, занедбані справи
- Д риг Амальтеї – щось у великій кількості

А Б В Г Д

21. Разом пишуться всі прислівники в рядку

- А в/нічию, мимо/іздом, по/одинці, де/інде
- Б на/трое, до/щенту, десь/інде, що/духу
- В аби/як, спід/лоба, по/двоє, перед/усім
- Г без/вісти, на/швидку, що/хвилини, аби/то
- Д за/мужем, на/останок, на/зло, чим/дуж

А Б В Г Д

22. Лексичну помилку допущено в реченні

- А Моя мрія – здобути вищу освіту.
- Б Увечері мама відчула біль в області серця.
- В Учора я загубив проїзний квиток.
- Г На стадіоні зібралися найзавзятіші вболівальники.
- Д Йдеться про передплату на періодіку.

А Б В Г Д

23. Кому перед сполучником і між однорідними членами потрібно ставити в реченні (розділові знаки пропущено)

- А І Леся наче мавка таємна лісова про волю і про щастя мережила слова (Р. Заводович).
- Б Курінь пах землею і мохом і видавався підземельникові горою (Гр. Тютюнник).
- В Люблю твій шум і шепіт серед поля і серцем чую силу наливну (А. Малишко).
- Г Тремтять летять вабливі звуки а з ними радість і сум і гніт душевної розпуки і ніжний усміх світлих дум (Г. Чупринка).
- Д Матінко рідна моя Україно дай нам і розум і силу і волю! (М. Стасюк).

А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Односкладне речення

Приклади

1	означено-особове	А	Грудьми рідний край заслонити (О. Гончар).
2	неозначено-особове	Б	За селом піски (О. Довженко).
3	безособове	В	Не шуми про минуле, тополе, за вікном у ранковій імлі (В. Сосюра).
4	називне	Г	Чистих сліз фонтан (Л. Забашта).
		Д	Гей, рубали ворогів та по всіх фронтах! (П. Тичина).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Відокремлений член речення

Приклади

1	означення	А	Наче квіти, біліють хустини, поміж них – картузи та брилі (М. Луків).
2	прикладка	Б	І скаржиться джміль, оголяючи жало, що сон найсолодший йому обірвали (Л. Талалай).
3	обставина	В	До мене в сад троянда яснолиця і мальва зарум'янена прийде, ромашка – білокоса молодиця – вас на поріг до мене приведе (Л. Любчик).
4	додаток	Г	Він уже майже нічого не бачить перед собою, крім сонця (Г. Тютюнник).
		Д	Орем і сієм, гнані і голодні, і маємо те, що в долі заслужили (М. Луків).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Вид структури з як

Приклади

1	складений іменний присудок	А	Жіночий голос бринів так, як на вітрі здатна бриніти суха очеретина (Є. Гуцало).
2	прикладка	Б	Я, пам'ятаєте, приїздив до вас як автор (Ю. Яновський).
3	порівняльний зворот	В	Дерева навкруги як знайомі люди (А. Звірик).
4	складнопідрядне речення	Г	Так виник великий конфлікт, як сказали б тепер (А. Звірик).
		Д	Та на стежці, сонячній, як спогад, доганяє смуток і тривога (Л. Талалай).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Умова вживання
тире

- 1 між однорідними членами речення
- 2 при відокремленій прикладці
- 3 у неповному реченні
- 4 у складносурядному реченні

Приклади

- А Любов – життя земна криниця (Д. Луценко).
- Б Зерно забуває ріллю степову, а люди – своїх попередників лица (М. Луків).
- В А вітер завихриться в вітах, дерева гойдне – і в ту ж мить із жалем за втраченим літом обірване листя летить (Д. Луценко).
- Г Під нами прокидався туман, а над нами падало й падало листя – золоті сльози осіннього лісу (М. Стельмах).
- Д Доторкнувся до яблуневих віт – і в дорогу до вершин зберуся (А. Чубинський).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

Попри всі незгоди щораз, (1) *попри* (2) *всі* свавілля і арешти, (3) *лиш* гранітним поглядом Тарас не дає нам зрабитись до (4) *решти* (В. Забаштанський).

- А іменник
- Б займенник
- В прислівник
- Г прийменник
- Д сполучник
- Е частка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Прочитайте уважно текст (цифри в дужках позначають номери рядків). Виконайте завдання 29–36 до нього. З чотирьох варіантів відповідей виберіть **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

Повернення Сізіфа

Ім'я Івана Михайловича Дзюби часто супроводжується визначенням – «совість нації». Що означає голос, доля, позиція інтелектуала сьогодні? Того інтелектуала, який у 60-х роках виступив проти тоталітарної системи, а зараз опиняється перед необхідністю знову протистояти системно організованим політичним силам, що зайнялися деконструкцією України? Що собою являє країна, в якій подібне стає можливим? Та країна, в якій тоталітарна система впала завдяки людям, що платили за протистояння своїм життям, але в якій до влади періодично приходять вірні учні і клони тих, хто цю систему будував? І де, в якому вимірі існує Європа в цій Україні, де крізь густе стовповисько привидів минулого знову не можна розгледіти горизонт майбутнього?

Власне, постать Дзюби не просто дозволяє, а – вимагає поставити питання: що сталося з Україною – і чому так сталося? Зрозуміти феномен Дзюби – означає зрозуміти як методи нищення України, так і шляхи її порятунку.

У шістдесяті роки в культуру прийшло покоління протесту, покоління молодих бунтарів. Саме там, в їхній поезії і в їхніх картинах, в їхній публіцистиці і прозі, в історичних дослідженнях і фільмах народжувалася та Інша, Нова Україна, Україна вільна, Україна демократична, Україна європейська. Це покоління бачило лазерним поглядом найболючіші проблеми України і світу. Власне, коли режим називав їх «націоналістами», їхня Україна – це була душа, що обіймала собою біль інших народів.

Завдяки саме Дзюбі – 1966 року – могло вперше відбутися поминання жертв голокосту в Бабиному Яру в 25-ту річницю трагедії, – попри бажання режиму замкнути її в межах кон'юнктурних інтерпретацій. Дзюба говорив тоді про трагедію цілого людства, що сталася на українській землі, – трагедію, яку українці так само не можуть забути, як не можуть забути її євреї. Шістдесятникам вдячні татари – лише голос шістдесятників захищав депортований народ, викорінений з Криму, їхньої історичної батьківщини. Лише шістдесятники протестували проти вводу військ у тодішню Чехословаччину. Лише шістдесятники підтримували своїх колег – російських дисидентів. Вони були там, де ображали не лише український народ, а де ображали будь-який народ. Вони були там, де Система ображала Людину.

Роль Дзюби була особлива, – у ті роки він був одним із небагатьох істориків літератури, аналітиків культури. А отже, першим після знищених інтелектуалів 20-х років творив *системне бачення європейської України*.

Бути «сумлінням нації» означає бути там і тоді, де нації загрожує небезпека.

У 1991-му Україна поставала на уламках тоталітарної системи з цілковито порушеною *гуманітарною свідомістю*. Це був цілковитий хаос. Дзюба взявся упорядковувати цей хаос тихо, без голосних заяв, без риторики і трибуни, Дзюба збирав каміння.

«Україна і світ (Напередодні незалежності)» – так називається його праця, в якій вперше ставиться питання про цілісність української культури, про її зв'язок з Європою, про методи її дослідження. Але головне – це цілковито новий після знищення «Розстріляного відродження» голос *європейського інтелектуала*.

Що не стаття тих 90-х років – ключ для нового розуміння, нової інтерпретації, а одночасно діагнози і попередження: «До концепції розвитку української культури», «Про “демократичний” нігілізм», «Проблеми культури в незалежній Україні» і багато інших праць.

І так – де є больова проблема, там є голос Дзюби.

Залита кров'ю Чечня? Дзюба пише дослідження про Кавказ і Росію та про пророчий голос Шевченка у цій трагічній історії: «Застукали сердешну волю...».

Відроджується сталінізм? Суспільство забуває, з якої бойні воно вийшло? Дзюба пише: «Пастка. Тридцять років зі Сталіним. П'ятдесят років без Сталіна». Гірка, сповнена тривожних спостережень і попереджень книжка. Проходить непоміченою. Бо суспільство живе ніби без Сталіна, але насправді і надалі – з ним.

Навколо Шевченка розігрується псевдопостмодерний тусовочний «дискурс»? Дзюба пише великий том про Шевченка – студію, рівних якій немає в сучасному літературознавстві, де вперше досліджені через призму історичного і філософського знання європейської культури ключові для Шевченка, – але ключові і для становлення модерної Європи теми: людина і релігія, людина і імперія, Поет і Слово, Слово й Історія.

Альбер Камю, отримуючи Нобелівську премію 1957 року, сказав: «Інтелектуал – це “каторжник, прикутий до галери часу”».

А Дзюба завершив свій лист теж формулою стоїка: «Україна знала й гірші часи. Тож надія залишається. Адже наші керманічі приходять, щоб невдовзі піти; йдуть, щоб повернутися; знову йдуть і повертаються – і так без кінця. А самостояння української культури та мови триває. Триває самостояння України!».

Для мене Дзюба пов'язується зі ще одним образом Камю. У романі «Чума» письменник пише про те, що світ, власне, поділяється на чуму та її жертв. Але між цими двома світами є одна людина: лікар Ріе. Він лікує людей від чуми.

Ось тому Дзюба – уособлення європейської України. Запитайте в культурної людини – в росіянина чи в єврея, чи в поляка, чи в татарина, чи у вірменина, чи в білоруса, – які цінності захищає Дзюба. Кожен з них скаже, що Дзюба захищає людські, а отже, демократичні, а отже, європейські цінності. Це є нерозривна тріада.

Вже Камю означив, що наш час є часом абсурду, і тому героєм нашого часу є – Сізіф. «Ще крок, Сізіфе. Не чекай на оплески. / Для глядачів тут сцена закрита», – написала Ліна Костенко.

Ще не раз цей камінь покотиться з гори. «А ми йдемо, де швидше, де поволі. / Йдемо угору, і нема доріг. І тінь Сізіфа, тінь моєї долі... / І камінь в прірву котиться з-під ніг...» (За О. Пахльовською).

29. Загальним стосовно інших є зміст висловлення
- А Завдяки саме Дзюбі – 1966 року – могло вперше відбутися поминання жертв голокосту в Бабиному Яру в 25-ту річницю трагедії, – попри бажання режиму замкнути її в межах кон'юнктурних інтерпретацій.
- Б Вони були там, де ображали не лише український народ, а де ображали будь-який народ. Вони були там, де Система ображала Людину.
- В Лише шістдесятники протестували проти вводу військ у тодішню Чехословацьчину.
- Г Шістдесятникам вдячні татари – лише голос шістдесятників захищав депортований народ, викорінений з Криму, їхньої історичної батьківщини.
- А Б В Г
30. Серед суджень, що підтверджують думку «І так – де є больова проблема, там є голос Дзюби», зайвим є
- А Відроджується сталінізм? Суспільство забуває, з якої бойні воно вийшло? Дзюба пише: «Пастка. Тридцять років зі Сталіним. П'ятдесят років без Сталіна».
- Б А Дзюба завершив свій лист теж формулою стоїка: «Україна знала й гірші часи. Тож надія залишається. Адже наші керманічі приходять, щоб невдовзі піти; йдуть, щоб повернутися; знову йдуть і повертаються – і так без кінця. А самостояння української культури та мови триває. Триває самостояння України!».
- В Навколо Шевченка розігрується псевдопостмодерний тусовочний «дискурс»? Дзюба пише великий том про Шевченка – студію, рівних якій немає в сучасному літературознавстві...
- Г Залита кров'ю Чечня? Дзюба пише дослідження про Кавказ і Росію та про пророчий голос Шевченка в цій трагічній історії: «Застукали сердешну волю...».
- А Б В Г
31. Висловлення «Ось тому Дзюба – уособлення європейської України» є в тексті
- А висновком з попереднього роздуму автора
- Б тлумаченням заголовка
- В доказом, що підтверджує висловлене судження
- Г формулюванням проблеми, спірного питання
- А Б В Г
32. Називаючи Івана Дзюбу Сізіфом, О. Пахльовська вживає це слово в значенні
- А людина, яка прагне досягти високої мети
- Б людина, яка зазнає страждань від неможливості досягти бажаної мети
- В людина, яка докладає зусиль, щоб розв'язати якесь важке питання
- Г людина, яка знає про безкінечність своєї роботи, але продовжує працювати, боротися
- А Б В Г
33. Вислів *горизонт майбутнього* у реченні «І де, в якому вимірі існує Європа в цій Україні, де кризь густе стовповисько привидів минулого знову не можна розгледіти *горизонт майбутнього?*» – це:
- А гіпербола
- Б літота
- В уособлення
- Г метафора
- А Б В Г
34. У реченні «Дзюба взявся упорядковувати цей хаос тихо, без голосних заяв, без риторики і трибуни, Дзюба збирав каміння» (рядки 32–33)
- А немає фразеологізмів
- Б ужито фразеологізм «збирати каміння»
- В ужито фразеологізм «упорядкувати хаос»
- Г ужито фразеологізми «збирати каміння» і «упорядкувати хаос»
- А Б В Г
35. Загальномовні антоніми використано в реченні
- А Власне, постать Дзюби не просто дозволяє, а – вимагає поставити питання: що сталося з Україною – і чому так сталося?
- Б В романі «Чума» письменник пише про те, що світ, власне, поділяється на чуму та її жертв.
- В «А ми йдемо, де швидше, де поволі. / Йдемо угору, і нема доріг. / І тінь Сізіфа, тінь моєї долі... / І камінь в прірву котиться з-під ніг...».
- Г Запитайте в культурної людини – в росіянина чи в єврея, чи в поляка, чи в татарина, чи у вірменина, чи в білоруса, – які цінності захищає Дзюба.
- А Б В Г

36. Синекдохою в тексті є вислів
 А тоталітарна система впала
 Б душа, що обіймала собою біль інших народів
 В голос шістдесятників захищав депортований народ
 Г галера часу

А Б В Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. «Зажурилась Україна, бо нічим прожити...», «Чи не той то хміль...» – це
 А календарно-обрядові пісні
 Б соціально-побутові пісні
 В історичні пісні
 Г народні думи
 Д народні балади

А Б В Г Д

38. У «Слові про похід Ігорів» русичі билися з
 А половцями
 Б печенігами
 В турками
 Г татарами
 Д готами і гунами

А Б В Г Д

39. У п'єсі «Наталка Полтавка» Іван Котляревський творчо використав твір Григорія Сковороди
 А «Всякому місту – звичай і права»
 Б «Ой ти, пташко жовтобока»
 В «Бджола та Шершень»
 Г «В город не піду багатий»
 Д «De libertate»

А Б В Г Д

40. Словами
*Нау́м Дро́т був па́рень на усе село, де жив. Ба́тькові і ма́тері слухня́ний,
 ста́ршим себе покі́рний, ме́ж това́риства дру́зяка, ні пі́вслова ні́коли не збрехав,
 го́рілки не впи́вавсь і п'яни́ць не те́рпів, з леда́чими не водився, а до це́ркви?
 Ті́льки пі́п у дзві́н – він уже й та́м*

схарактеризовано героя твору

- А Григорія Квітки-Основ'яненка «Маруся»
 Б Івана Нечужа-Левицького «Кайдашева сім'я»
 В Марка Вовчка «Інститутка»
 Г Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
 Д Пантелеймона Куліша «Чорна рада»

А Б В Г Д

41. 22 квітня 1838 року – це дата
 А дня народження Марка Вовчка
 Б викупу Тараса Шевченка з кріпацтва
 В виходу першого «Кобзаря» Тараса Шевченка
 Г першої «Енеїди» Івана Котляревського
 Д першої постановки п'єси «Наталка Полтавка» Івана Котляревського

А Б В Г Д

42. До циклу поезій «В казематі» належить твір Тараса Шевченка
 А «До Основ'яненка»
 Б «Заповіт»
 В «Мені однаково...»
 Г «Ісаїя. Глава 35»
 Д «Катерина»

А Б В Г Д

43. Слова
*... по одежі і по сивій бороді, сказать би, піп, а по шаблюці під рясом, по пістолях
 за поясом... – старий козарлюга*

характеризують героя роману «Чорна рада» Пантелеймона Куліша

- А Якіма Сомка
- Б Івана Брюховецького
- В Кирила Тура
- Г Івана Шрама
- Д Василя Невольника

А Б В Г Д

44. Укажіть прізвище письменника, одним з псевдонімів якого був Дженджолик

- А Пантелеймон Куліш
- Б Іван Нечуй-Левицький
- В Іван Франко
- Г Михайло Коцюбинський
- Д Улас Самчук

А Б В Г Д

45. Перші твори Ольга Кобилянська написала

- А українською мовою
- Б російською мовою
- В польською мовою
- Г німецькою мовою
- Д французькою мовою

А Б В Г Д

46. Укажіть прізвище автора, у творчому доробку якого є драматичні поеми, драма-феєрія

- А Іван Карпенко-Карий
- Б Іван Котляревський
- В Леся Українка
- Г Іван Франко
- Д Микола Куліш

А Б В Г Д

47. Вислови «Котляревський мені без надобності» та «Я в степах у Гоголя не був» належать літературному героєві

- А пану Польському («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного)
- Б Пузиреві («Хазяїн» Івана Карпенка-Карого)
- В Мині («Мина Мазайло» Миколи Куліша)
- Г Максимові («Марія» Уласа Самчука)
- Д Отроходіну («Жовтий князь» Василя Барки)

А Б В Г Д

48. Сім'ї Івана та Марічки («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)

- А об'єднувала велика дружба
- Б до знайомства дітей нічого не знали одна про одну
- В ворогували
- Г мали спільних предків
- Д мали спільні угіддя

А Б В Г Д

49. Новелу «Я (Романтика)» Микола Хвильовий присвятив

- А любові всевишній
- Б кононівським полям
- В цвітові яблуні
- Г Миколі Кулішеві
- Д Михайлу Коцюбинському

А Б В Г Д

50. Євген Маланюк НЕ є автором поетичної збірки

- А «Стилет і стилос»
- Б «Земна Мадонна»
- В «Гербарій»
- Г «Влада»
- Д «Соняшник»

А Б В Г Д

51. Укажіть прізвище письменника, який був першим головою МУРу

- А Микола Хвильовий
- Б Микола Куліш
- В Євген Маланюк
- Г Улас Самчук
- Д Василь Барка

А Б В Г Д

52. Філологічною комедією за жанром визначають твір

- А «Мина Мазайло» Миколи Куліша
- Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- В «Мисливські усмішки» Остапа Вишні
- Г «Зачарована Десна» Олександра Довженка
- Д «Тигролови» Івана Багряного

	А	Б	В	Г	Д

53. У рядках

Мав ... добру витяжну гармонію, матроський «кльош» і кілька з викладеними комірами сорочок. У неділю, свято одягне кльош, візьме гармонію... Марія з побожністю слухала його гру

пропущене ім'я героя

- А Гнат
- Б Корній
- В Григорій
- Г Лаврін
- Д Максим

	А	Б	В	Г	Д

54. У рядках поезії Ліни Костенко

*Сьогодні сніг іти вже поривавсь.
Сьогодні осінь похлинулась димом.
Хай буде гірко. Спогадом про Вас.
Хай буде світло спогадом предивним*

використано засіб поетичного синтаксису

- А порівняння
- Б епіфору
- В анафору
- Г риторичне звертання
- Д риторичне запитання

	А	Б	В	Г	Д

55. З-поміж поданих ХИБНИМ є твердження

- А Олександр Довженко за повість «Україна в огні» був удостоєний Шевченківської премії
- Б фільм Олександра Довженка «Земля» 1958 року ввійшов до 12 найкращих фільмів усіх часів і народів
- В Олександр Довженко вів «Щоденник» протягом 1941–1956 років
- Г «Зачарована Десна» – це автобіографічна кіноповість Олександра Довженка
- Д Олександр Довженко похований у Москві на Новодівочому цвинтарі

	А	Б	В	Г	Д

56. Сатиричним твором «Демократичні реформи Денікіна» під псевдонімом П. Грунський дебютував у літературі

- А Микола Хвильовий
- Б Остап Вишня
- В Микола Куліш
- Г Іван Багряний
- Д Василь Барка

	А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору.

1 Панас Мирний	А Оверко
2 Михайло Коцюбинський	Б Юра
3 Іван Нечуй -Левицький	В Грицько
4 Юрій Яновський	Г Омелько
	Д Мокий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між письменником і роками його життя.

1	Іван Котляревський	А	1722–1794
2	Іван Франко	Б	1769–1838
3	Григорій Сковорода	В	1871–1913
4	Павло Тичина	Г	1856–1916
		Д	1891–1967

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між назвою та жанром твору.

1	«Маруся»	А	пошання
2	«І мертвим, і живим, і ненарожденним...»	Б	поема
3	«Мойсей»	В	оповідання
4	«Три возулі з поклоном»	Г	новела
		Д	повість

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між назвою твору й уривком із нього.

1	«Хіба ревуть воли, як А ясла повні?»	А	Хто і коли збудував нашу хату, які майстри – невідомо, здавалось нам, ніби її зовсім ніхто не будував, а виросла вона сама, як печериця, між грушею і погребом.
2	«Зачарована Десна»	Б	Гарно, весело тепер у їх хаті! Сама хата – наче побільшала, роздалася, повеселішала. Стіни Галя вбрала шпалерами, пообвішувала вишиваними рушниками. З божничка виглядали дорогі образи.
3	«Тигролови»	В	Я от скільки днів дивлюсь на оцю вашу хату – і мені якось дивно. Всередині вона вибілена, ще розмальована понашому, а зокола – вигляд сибірський чи поліщуцький.
4	«Кайдашева сім'я»	Г	Хата була мала й стара, вона розсунулась, випнула задвіркову стіну і ніби присіла на одпочинок, неначе стара баба. На причілку хата була підперта двома стовпами, обмазаними білою глиною.
		Д	Невесела ... зимою та восени хата – стоїть край села, як примара, найгірша, мабуть, в усьому селі: кривобока, стара, стіни повигинались, солома на покрівлі потемніла ... А прийде весна, зацвіте садок за хатою, рясна яблуня коло хати, промете Катря під вікном півники і барвінок, і хата як хата – суму мов не було там.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 5

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Спільнокореневими є всі слова рядка
А диво, дивний, дивина, дивитися
Б рука, ручка, приручений, ручний
В дрібний, дрібно, дрібен, дрібнити
Д зварити, зварений, зварено, зваривши
- А Б В Г
2. Наголос розрізняє значення всіх слів у рядку
А атлас, вигода, музика
Б торочити, бубон, жало
В ірис, терен, користь
Г замок, кліщі, усмішка
- А Б В Г
3. До другої дієвідміни належать усі дієслова рядка
А бачити, варити, доїти, булькотати
Б летіти, кричати, стояти, булькотіти
В бігти, сидіти, полоти, білити
Г косити, оцінити, сіяти, хотіти
- А Б В Г
4. Поширеним є речення
А Батько з матір'ю відпочивали.
Б Повітря зробилося прозорим.
В Частина дітей лягла спати.
Г Тут затишно.
- А Б В Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7.

(1) Людина, яка втрачає свій корінь, подібна до *підточеного* дерева. (2) Якщо людина знає свій корінь і живиться його соками, тоді вона має *життєдайну* силу, закладену в насінні і в корінні. (3) Тоді й повітря, яким вона дихає, *видаватиметься* їй цілющим і земля, на якій зростає людина, буде *дорожчою*. (4) Люди, пам'ятайте про свій корінь. (5) Бо без коріння й немає крони, без крони немає плоду, а без плоду немає насіння... (За І. Цюпою).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
А підточеного
Б життєдайну
В видаватиметься
Г дорожчою
- А Б В Г
6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
Б другому
В третьому
Г четвертому
- А Б В Г
7. Дієприкметниковим зворотом ускладнено речення
А перше
Б друге
В третє
Г четверте
- А Б В Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Значення фразеологічного звороту *за хвіст та на сонце* правильно визначено в рядку
А усвідомлювати власне покликання
Б поставити кого-небудь в принизливе становище

- В терпіти нужду
Г викривати чийсь непорядні вчинки, щоб усім стало відомо
Д погрожувати комусь
9. Уподібнення приголосних звуків відбувається в усіх словах рядка
А нігті, екзамен, борідка, розсипати
Б цвях, умиваються, діжці, дужка
В льотчик, весняний, гриб, легко
Г зшити, листя, донечці, молотьба
Д анекдот, візьмешся, скибка, щастя
10. Редагування НЕ потребує речення
А Досі не можу вилікуватися від нежитю.
Б Лист написаний синіми чорнилами.
В Скрізь була розставлена мебель.
Г Хиляться до лану золоті колосся.
Д Через різку біль він не міг рухатися.
11. Кінцевий приголосний твірної основи за творення прикметників за допомогою суфікса *-ськ-* змінюється в усіх словах рядка
А Ладога, казах, Калуш
Б тюрки, Париж, узбек
В чех, Гринвіч, баски
Г Таганрог, ткач, Мекка
Д Чорнухи, Прага, чуваш
12. Апостроф пишеться в усіх словах рядка
А ар..ергард, з..юрмитися, без..іменний, верб...я
Б м..язи, круп..яний, кур..йозний, інтерв...ю
В львів..янин, полум..я, комп..ютер, мавп..ячий
Г від..емний, пів..Юрмали, ін...екція, довір...я
Д миш..як, пів..їдальні, возз..еднатися, арф..яр
13. Підмет НЕправильно підкреслено в реченні
А Вмерти на полі – то не слава... (Н. Рибак).
Б Кожен з нас у дні фронтового затишся міг узяти рушницю й піти між переліски на зайців (Л. Дмитерко).
В Серце з космосом всуголос б'ється (Є. Маланюк).
Г Над тихим, замріяним Бугом два голуби мають крильми (Д. Луценко).
Д Під лютим батогом вітрів летить отара хмар осінніх (Є. Маланюк).
14. Можна замінити поданим варіантом у дужках виділене слово в реченні
А Ювілей національного героя *відзначали* (відмічали) масштабно.
Б Рідним він не давав *змарнувати* (згаяти) час.
В Істина – основа для *правильних* (вірних) рішень.
Г Верховна Рада *схвалила* (одобрила) рішення, яке відповідає інтересам народу.
Д Таке довге й гірке життя уклалося у кілька *рядків* (стрічок).
15. Разом *не* з усіма словами пишеться в рядку
А не/здужав піднятися; відчувати не/безпеку; не/зупинений потяг
Б фільм не/довгий, а цікавий; прийшов не/дарма; не/доварений рис
В не/зважаючи на погоду; не/вмирущі пісні; надворі не/холодно
Г не/втихаючий потік; не/вдовзі прийшли гості; не/кожний учень
Д не/доліки у роботі; пес не/годований; не/хтуючи порадами
16. Подвоєння літер відбувається в усіх словах іншомовного походження рядка
А пен..і, андор..ський, ім..іграція, Ел..ада
Б барок..о, Лонгфел..о, ап..ерцепція, віл..а
В марок..анець, мір..а, ан..отація, Рус..о
Г Ніц..а, інтермец..о, ан..али, нет..о
Д біл..ь, Грім.., беладон..а, Філіп..іни

17. Тире ставиться на місці пропущеного члена в реченні
- А Люд без мови – то глина безлика, без'язика отара (*В. Забаштанський*).
- Б Танцюють зорі – на мороз чималий показують (*М. Рильський*).
- В Падає сніг – біле марево – на срібні гриви коней баских (*Л. Семко*).
- Г Під осинами в діброві – гриб у шапці малиновій (*С. Сєрова*).
- Д Наша Україна – мати, робітниця невсипуща (*Д. Павличко*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

18. Закінчення *-а (-я)* у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку
- А Миргород, мільярд, ромб, ставок
- Б млин, овес, Тернопіль, очерет
- В кисень, гектар, Іртиш, іменник
- Г радіус, ясен, холод, вівторок
- Д автомобіль, берег, каталог, гопак

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

19. Усі відмінкові форми числівників є правильними в рядку
- А двомастами сорока шістьма, п'ятсот двадцяти трьох
- Б вісімдесят восьмого, п'ятьмастами сімдесятма чотирма
- В семистам дев'яноста двом, восьмисот шестидесяти одного
- Г двохстам п'ятдесяти семи, з чотирьохсот сімдесяти восьми
- Д дев'ятьмастами тридцятьма, на п'ятисот сорока семи

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

20. Відокремленим додатком ускладнено речення
- А Я не люблю цих боязких дерев, оцих осик, наляканих до смерті (*В. Кобець*).
- Б Добірні колоски зрости, проживши вік трудом бджолиним, аби до Матері прийти на сповідь з гордістю Людини (*М. Стасюк*).
- В Ген, під спадистою горою, видніє хата між ясенів і довгий дерев'яний журавель стримить за верхом груші (*Є. Гуцало*).
- Г І лампочки – зорі летючі – мигтіли у темряві лячно (*В. Кобець*).
- Д А може, я справді на світі найкраща, та всі, окрім тебе, не знають про це? (*Г. Чубач*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

21. Через дефіс пишуться всі складні слова в рядку
- А казна/коли, повік/віки, журба/горе, важко/хворий
- Б людино/день, все/таки, пліч/о/пліч, свят/вечір
- В на/гора, сніжно/білий, ворожка/ніч, військово/полонений
- Г контр/адмірал, жовто/грудий, міні/диктант, по/іншому
- Д пів/Ялти, унтер/офіцерський, чин/чином, м'ясо/молочний

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

22. Перед сполучником *чи* НЕ треба ставити кому в реченні (розділові знаки пропущено)
- А Чи в степах пломеніють пожари чи жар-птиця війнула крилом? (*М. Нагнибіда*).
- Б Фронт мовчав чи його не чути було за вітряницею (*О. Гончар*).
- В Квіти наче з поля (?) чи з луку чи з саду в їхній красі немає бундючного виклику якоїсь екзотичної пихи (*Є. Гуцало*).
- Г Здавалося з-за стодоли зараз вигулькне щось чи долине стогін (*Є. Гуцало*).
- Д В сон задувало свіжим краплистим вітром чи може світлом блискавки різнуло по заплющених очах (*Є. Гуцало*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

23. Двокрапку треба поставити між частинами безсполучникового складного речення (розділові знаки пропущено)
- А Той пан ніяк не схожий на панів ніколи простим людом не гордує (*В. Сторожук*).
- Б Вже листя пожовкле танцює в діброві радіють від втоми вітри скрипалі (*М. Стасюк*).
- В То не гостинець чи п'ятак долоні пік з колядок тих сирітство я приніс (*Д. Пічкур*).
- Г Забудеш рідний край тобі твій корінь всохне (*П. Тичина*).
- Д Осіннє сонце гріє тихо й лагідно такий прозорий незвичайний день! (*Н. Забіла*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 24–28 передбачають встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Фразеологізм

- 1 кинути камінь
- 2 перекувати мечі на рала
- 3 умивати руки
- 4 поклонятися чужим богам

Тлумачення

- А засуджувати когось
- Б зрадити свої переконання
- В не передбачати поганих наслідків своїх учинків
- Г ухилятися від відповідальності
- Д відмовитися від войовничих намірів

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Схема

- 1 «П, – а, – п?».
- 2 «П, – а. – П».
- 3 «П, – а: – П».
- 4 А: «П?» – а.

Речення з прямою мовою

- А Діду здрастуйте сказав я йому спинившись (*О. Довженко*).
- Б Прийти б і незабутому ступити на поріг дорожню б торбу скинути з чобіт змести сніжок почути з хати Сину ти і ще б ступити крок (*М. Нагнибіда*).
- В Мамо питаю то льони цвітуть (*О. Гончар*).
- Г Така сувора діалектика подумав Віктор і відразу ж спохватився Все на світі вмирає а живе тільки мати (*А. Звірик*).
- Д Нащо жити стогне ліс Стільки смутку стільки сліз (*Олександр Олесь*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Синтаксична роль однорідних членів

- 1 підмети
- 2 присудки
- 3 додатки
- 4 означення

Приклади

- А Пахощі лугу, поля мовчання, квітування дібров і гаїв, вірність кохання, мудрість навчання передам я нащадкам своїм (*С. Литвин*).
- Б Прощай, любов, і зненависть, і горе! (*М. Вінграновський*).
- В Хай дадуть тобі сил мати-й-мачуха і дивина, м'ята, мальва, кропива, кульбаба (*В. Сторожук*).
- Г Хвилину тому був я чародій, тиран, володар, бог тисячосилий! (*М. Вінграновський*).
- Д У жилах калинова кров гірка, розмішана із трупком полиновим (*В. Сторожук*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Вид складної
синтаксичної
конструкції

Приклади

- 1 сполучниковий су-
рядний і підрядний
зв'язок
- 2 безсполучниковий і
сполучниковий су-
рядний зв'язок
- 3 безсполучниковий і
сполучниковий під-
рядний зв'язок
- 4 безсполучниковий і
сполучниковий су-
рядний і підрядний
зв'язок

- А Ниви сонцю груди розкрива-
ли, на вітрах не гнулися дуби,
і граційно крила простирали
білогруді в небі голуби (Є. Гу-
цало).
- Б У світ дитинства вороття не-
має, та спогад цей теплом мені
бринить: щасливий той, хто за-
вжди пам'ятає науку матері у
світі жить (С. Травнева).
- В Шелестом опалого листя зітхає
лісова стежка, в'юниться між
деревами і, наче в казці, веде
в чарівні далі, де сонце про-
сипає зерно в нахолі галяви
(М. Стельмах).
- Г І хоч зневірюся сам, але силь-
ніша за вагання ця мить щас-
ливого страждання, що називаєть-
ся життям (Л. Талалай).
- Д Довго змагалася тут суша з во-
дою, допоки надра розверзлись
земні – вийшов на волю вулкан
(Р. Лубківський).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою формою дієслова є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Афганістан не раз іще (1) *озветься* у долях наших дочок і синів, і за грядкою літ нових і днів за нього нам платити доведеться сум'яттям душ, і пізнім каяттям, і муками важкого прозрівання, бо тій війні немає оправдання, хоча й вона (2) *оплачена* життям і кров'ю, що (3) *пролили* наші діти, і пам'яттю, якій не відболіти, яку (4) *не подолати* забуттям (М. Луків).

- А інфінітив
Б особова форма
В родова форма
Г дієприкметник
Д дієприслівник
Е форма на -но, -то

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Прочитайте уважно текст (цифри в дужках позначають номери рядків). Виконайте завдання 29–36 до нього. Із чотирьох варіантів відповідей виберіть **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.

«Він був одним із батьків українського театру...»

Штрихи до портрета І. Карпенка-Карого в контексті епохи

Кожен, хто знайомився з історією українського театру ХХ століття, задумувався, ма-
буть, над феноменом роду Тобілевичів – не так часто траплялося, щоб в одному сімейно-
му гнізді виколосалося аж чотири яскравих і дужих таланти, чотири зірки національної
культури: Іван-син Карпенко-Карий, Марія Садовська-Барілотті, Микола Садовський і
Панас Саксаганський. Справді – цілий тобі «женьшеньовий куц Тобілевичів», як ви-
словився одного разу Олесь Гончар. Загадка отого степового нашого женьшеню, що так
рясно вродив на берегах Висі й Інгулу, вражає, змушуючи думати про незнищенність,
неубієнність українського духу, який не раз воскресав із попелу, поставав із руїн.

Що ж визначило триумф і безсмертя роду Тобілевичів? Звичайно, його щедра природна обдарованість. Таємниці генетичних кодів важко піддаються поясненням, тому люди звикли в таких випадках казати про перст Божий, силу провидіння.

Відомий меценат Євген Чикаленко, який у 70-ті роки позаминулого століття сидів за однією партою поруч із наймолодшим Тобілевичем, стверджував, що в господаря незвичайного родинного гнізда, Карпа Адамовича, «були в зачатку всі ті таланти, що так яскраво розвинулись у його дітей». Усе говорить про те, що Карпо Адамович був досить колоритною особистістю: мав природний розум, життєву чіпкість, артистичну натуру, селянську лукавинку. «Старий Тобілевич був великий гуморист і “штукар”, – згадував Чикаленко.

Менше знаємо про матір драматурга. Євдокія Зіновіївна виростала в будинку пана Золотницького, де була за служницю, знала грамоту, якої пізніше навчила й своїх синів. Недаремно ж Іван обминув початкову школу й відразу став учнем першого класу повітового училища!

Для того щоб іскра обдарування стала вогнищем, потрібен певний, якщо хочете, збіг обставин, потрібні оточення, атмосфера, тобто – те «бродильне» середовище, де визріває талант. Це елісаветградське середовище, в якому формувався драматург Іван Тобілевич. І надзвичайно важливим є те, як сама людина зуміє розпорядитися врученим їй даром. Це тим важливіше, що чомусь саме українці не раз демонстрували дивовижне вміння робити все, щоб позбутися дарованого їм хисту.

У секретаря Єлісаветградської міської поліції Івана Карповича Тобілевича теж був свій Рубікон. Міг він – при всій своїй природній неординарності – поповнити ряди місцевих обивателів, звичайних людей, життя яких завершується разом із останнім подихом. Цього, на щастя, не сталося – Іван Тобілевич відбувся як людина незвичайна.

Велика мета творить великий характер, це відомо. У Іванові Тобілевичу така мета жила. Він досить рано усвідомив, що належить до народу, мовби загубленого на своїй же землі, безправного й приниженого. Історія знає чимало випадків, коли скорботна patria (батьківщина) рятує себе, обравши з-поміж своїх синів того, кого пізніше називатимуть речником нації. Італієць Джакомо Леопарді, угорець Шандор Петефі, поляк Адам Міцкевич, українець Тарас Шевченко – кожному з них судилося стати голосом свого народу. Святе почуття патріотизму, моральна максима «Якщо не я, то хто?» робили крила їхніх талантів сильнішими й витривалішими.

І тут слід сказати, що в нашому міфологізованому літературознавстві накопичилося чимало легенд. Щось зі спадщини наших класиків замовчано, якісь факти біографії чи творчості інтерпретовано на вульгарно-класовий лад, там, гляди, нанесено косметику... Не обминув цієї долі й Іван Карпенко-Карий. Одним із «незручних» для радянського літературознавства було, зокрема, питання про світогляд, громадську діяльність Івана Карповича.

Відомо, наприклад, що наприкінці 70-х – на початку 80-х років XIX ст. Іван Тобілевич разом із кількома друзями-однодумцями організував у Єлісаветграді гурток, навколо якого об'єдналася прогресивна інтелігенція міста. Єлісаветградський гурток, духовними лідерами якого були Іван Тобілевич та Панас Михалевич, фактично був варіацією тих громад, фундамент яких закладали Михайло Драгоманов, Володимир Антонович, Олена Пчілка, Михайло Старицький, Микола Лисенко та інші славні діячі. Національно-демократична грань діяльності гуртка Тобілевича-Михалевича в попередні роки всіляко затушовувалася, тим паче, що поряд з майбутнім драматургом були такі близькі йому люди, як Софія й Олександр Русови, Євген Чикаленко, – їхні імена донедавна безжально й незаслужено таврувалися.

Гортаючи сьогодні сторінки тієї давньої історії на зламі 70–80-х років XIX ст., бачиш перед собою такі яскраві характери, такі пристрасті й драми, злети й падіння, що мимоволі ловиш себе на думці: та ж усі ці невігадані сюжети варті белетристичного пера, циклів телепередач, можливо, – й сцени. Вони мусять ожити в слові, в кадрі – єлісаветградські інтелігенти епохи, що відгомонила!

Нинішнє життя раз по раз повторює карпенківські сюжети. Знову замиготіли незабутні халати новітніх Терентіїв Гавриловичів Пузирів, яким Котляревський без надобності, знову – культ гендлю, передзвін грошей, який звістив про появу «дикої, страшенної сили», яка ні перед чим не зупиниться заради срібняка, знову розверзається прірва соціальних контрастів – і де той новий Карпенко-Карий, який покаже нам наше життя в дзеркалі сценічного дійства? І чому так важко й повільно змінює численних Пузирів цивілізований підприємець? Халат Пузиря поступово стає прапором нашого часу. Мовби взялося життя зіграти ще одну, ніким не написану, трагікомедію...

І. Карпенко-Карий завершував життя на зламі епох. Він і сам у театральному мистецтві був наче мостом між двома епохами. З одного боку – романтично-побутовий, етнографічно-побутовий театр, з другого – театр новий, реалістично-психологічний.

Українській культурі без І. Карпенка-Карого – все одно, що норвезькій – без Г. Ібсена, шведській – без А. Стріндберга, німецькій – без Г. Гауптмана, бельгійській – без М. Метерлінка... Час, цей найсправедливіший суддя, підтвердив, що він був великим драматургом – наш елісаветградець із будинку на Знам'янській, хлібороб із хутора Надія.

Власне, це розуміли й найбільш проникливі його сучасники. Як Іван Франко, чиї слові про Івана Карпенка-Карого зовсім не потьмянили: «...Він був одним із батьків новочасного українського театру, визначним артистом та при тім великим драматургом, якому рівного не має наша література...» (За В. Панченком).

828 слів

29. Серед чинників, які визначили безсмертя роду Тобілевичів, зайвим є
- А У секретаря Єлісаветградської міської поліції Івана Карповича Тобілевича теж був свій Рубікон. Міг він – при всій своїй природній неординарності – поповнити ряди місцевих обивателів, звичайних людей, життя яких завершується разом із останнім подихом. Цього, на щастя, не сталося – Іван Тобілевич відбувся як людина незвичайна.
- Б Звичайно, його щедра природна обдарованість. Таємниці генетичних кодів важко піддаються поясненням, тому люди звикли в таких випадках казати про перст Божий, силу провидіння.
- В І надзвичайно важливим є те, як сама людина зуміє розпорядитися врученим їй даром.
- Г Для того щоб іскра обдарування стала вогнищем, потрібен певний, якщо хочете, збіг обставин, потрібні оточення, атмосфера, тобто – те «бродильне» середовище, де визріває талант. Це елісаветградське середовище, в якому формувався драматург Іван Тобілевич.
- А Б В Г
30. Загальним стосовно інших є зміст висловлення
- А ...заміготіли незабутні халати новітніх Терентіїв Гавриловичів Пузирів...
- Б ...розверзається прірва соціальних контрастів...
- В ...знову – культ гендлю, передзвін грошей, який звістив про появу «дикої, страшної сили», яка ні перед чим не зупиниться заради срібняка...
- Г Нинішнє життя раз по раз повторює карпенківські сюжети.
- А Б В Г
31. Основна думка тексту подана в рядках
- А Загадка отого степового нашого женьшеню, що так рясно вродив на берегах Висі й Інгулу, вражає, змушуючи думати про незнищенність, неубієнність українського духу, який не раз воскресав із попелу, поставав із руїн.
- Б Велика мета творить великий характер, це відомо. У Іванові Тобілевичу така мета жила. Він досить рано усвідомив, що належить до народу, мовби загубленого на своїй же землі, безправного й приниженого.
- В Українській культурі без І. Карпенка-Карого – все одно, що норвезькій – без Г. Ібсена, шведській – без А. Стріндберга, німецькій – без Г. Гауптмана, бельгійській – без М. Метерлінка... Час, цей найсправедливіший суддя, підтвердив, що він був великим драматургом – наш елісаветградець із будинку на Знам'янській, хлібороб із хутора Надія.
- Г І. Карпенко-Карий завершував життя на зламі епох. Він і сам у театральному мистецтві був наче мостом між двома епохами. З одного боку – романтично-побутовий, етнографічно-побутовий театр, з другого – театр новий, реалістично-психологічний.
- А Б В Г
32. У висловлюванні «Усе говорить про те, що Карпо Адамович був досить колоритною особистістю: мав природний розум, життєву чіпкість, артистичну натуру, селянську лукавинку. “Старий Тобілевич був великий гуморист і «штукар», – згадував Чикаленко» слово «штукар» ужите в значенні
- А витівник
- Б жартівник
- В хитрун
- Г фокусник
- А Б В Г

33. Антоніми використано в реченні
- А Кожен, хто знайомився з історією українського театру ХХ століття, задумувався, мабуть, над феноменом роду Тобілевичів – не так часто траплялося, щоб в одному сімейному гнізді виколисалося аж чотири яскравих і дужих таланти, чотири зірки національної культури...
 - Б Загадка отого степового нашого женьшеню, що так рясно вродив на берегах Висі й Інгулу, вражає, змушуючи думати про незнищенність, неубієнність українського духу, який не раз воскресав із попелу, поставав із руїн.
 - В Гортаючи сьогодні сторінки тієї давньої історії на зламі 70–80-х років ХІХ століття, бачиш перед собою такі яскраві характери, такі пристрасті й драми, злети й падіння...
 - Г Він досить рано усвідомив, що належить до народу, мовби загубленого на своїй же землі, безправного й приниженого.

А Б В Г

--	--	--	--

34. Серед виділених словосполучень не є метафорою
- А Святе почуття патріотизму, моральна максима «Якщо не я, то хто?» робили *крила їхніх талантів* сильнішими й витривалішими.
 - Б Для того щоб *іскра обдарування* стала вогнищем, потрібен певний, якщо хочете, збіг обставин, потрібні оточення, атмосфера...
 - В ...не так часто траплялося, щоб в одному *сімейному гнізді* виколисалося аж чотири яскравих і дужих таланти, чотири зірки національної культури...
 - Г Вони мусять ожити в слові, в кадрі – елисаветградські *інтелігенти епохи*, що відгомоніла!

А Б В Г

--	--	--	--

35. Фразеологізм ужито в реченні
- А Халат Пузиря поступово стає прапором нашого часу.
 - Б Таємниці генетичних кодів важко піддаються поясненням, тому люди звикли в таких випадках казати про перст Божий...
 - В Справді – цілий тобі «женьшеньовий куц Тобілевичів», як висловився одного разу Олесь Гончар.
 - Г Історія знає чимало випадків, коли скорботна patria (батьківщина) рятує себе, обравши з-поміж своїх синів того, кого пізніше називатимуть речником нації.

А Б В Г

--	--	--	--

36. Словосполучення *новітні Пузирі* у тексті означає людей
- А неосвічених, скупих, егоїстичних
 - Б розумних, щедрих, передбачливих
 - В працьовитих, бережливих, добрих
 - Г лінивих, підлих, жорстоких

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Ліро-епічний твір казково-фантастичного, легендарно-історичного або героїчного змісту з драматично напруженим сюжетом – це
- А дума
 - Б балада
 - В історична пісня
 - Г русальна пісня
 - Д щедрівка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. У рядках зі «Слова про похід Ігорів»
- Яр-туре ...!*
Стоїш ти в обороні,
прищеш ти на воїв стрілами,
гримши ти об шоломи мечами харалужними
- пропущено звертання

- А Ігорє
 Б Всеволоде
 В Святославе
 Г Олеже
 Д Володимире

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. Іван Вишенський представляє в літературі художній напрям

- А класицизм
 Б бароко
 В сентименталізм
 Г романтизм
 Д реалізм

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

40. Першим твором нової української літератури є

- А «Слово про похід Ігорів»
 Б «Послання до єпископів» Івана Вишенського
 В «Бджола та Шершень» Григорія Сковороди
 Г «Енеїда» Івана Котляревського
 Д «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

41. Рядки

*Оживуть степи, озера,
 І не верстовії,
 А вольнії, широкії
 Скрізь шляхи святії
 Простеляться...*

узяті з твору Тараса Шевченка

- А «Гайдамаки»
 Б «Сон» («У всякого своя доля...»)
 В «До Основ'яненка»
 Г «І мертвим, і живим...»
 Д «Ісаїя. Глава 35»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

42. Російська імперія зображена як «тюрма народів» у творі Тараса Шевченка

- А «До Основ'яненка»
 Б «Гайдамаки»
 В «Сон» («У всякого своя доля...»)
 Г «І мертвим, і живим...»
 Д «Кавказ»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

43. Жанр твору Пантелеймона Куліша «Чорна рада»

- А соціально-побутова повість
 Б соціально-психологічний роман
 В історичний роман
 Г пригодницький роман
 Д роман у новелах

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

44. Підзаголовок «Лірична драма» має поетична збірка

- А «На крилах пісень» Лесі Українки
 Б «Проміння землі» Ліни Костенко
 В «Сонячні кларнети» Павла Тичини
 Г «Зів'яле листя» Івана Франка
 Д «Тиша і грім» Василя Симоненка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Український експресіонізм пов'язують із прізвиськом

- А Григорія Квітки-Основ'яненка
 Б Івана Франка
 В Лесі Українки
 Г Михайла Коцюбинського
 Д Василя Стефаника

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. «Вічний революціонер» – це друга назва поезії

- А «Заповіт» Тараса Шевченка
 Б «Гімн» Івана Франка

- В «Шевченко» Євгена Маланюка
 Г «Contra spem spero» Лесі Українки
 Д «Мойсей» Івана Франка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. Українськими Ромео і Джульєттою, кохання яких було сильнішим за смерть, називають

- А Марусю і Василя («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка)
 Б Наталку і Петра («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
 В Мавку й Лукаша («Лісова пісня» Лесі Українки)
 Г Марічку та Івана («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
 Д Наталку та Григорія («Тигролови» Івана Багряного)

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Людина і природа, зрадництво і відступництво як найтяжчий гріх, краса чистого кохання, розуміння прекрасного в людині як того, «що не вмирає», – проблематика твору

- А «Чого являєшся мені у сні?» Івана Франка
 Б «Людина» Ольги Кобилянської
 В «Лісова пісня» Лесі Українки
 Г «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Д «Тигролови» Івана Багряного

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. Словами

Ми кричали з радості, насолоджуючись красою українського слова, яке з такою нечуваною нами музичністю грало, співало, бриніло, гриміло, лилося зі сторінок незабутньої тієї книги

висловив Микола Бажан своє захоплення від поетичної збірки

- А «Сонячні кларнети» Павла Тичини
 Б «Щоб сади шуміли» Володимира Сосюра
 В «Соняшник» Івана Драча
 Г «Зів'яле листя» Івана Франка
 Д «На крилах пісень» Лесі Українки

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. З 1933-го до 1943 року перебував у сталінських таборах

- А Микола Хвильовий
 Б Микола Куліш
 В Остап Вишня
 Г Іван Багряний
 Д Василь Стус

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

51. НЕ характерною для новели ознакою є

- А напруженість сюжету
 Б глибокий психоаналіз
 В несподівана розв'язка
 Г наявність зачину
 Д надзвичайна стислість

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

52. У рядках

Оставшись один, ... зняв з покуття портрет Сталіна... Не думали ми з вами, що так вийде... Що буде з народом нашим? Вживе він чи загине, що й сліду не стане ніякого?

пропущено прізвище героя

- А Многогрішний
 Б Катранник
 В Запорожець
 Г Хутірний
 Д Сірко

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

53. Письменником-шістдесятником є

- А Андрій Малишко
 Б Євген Маланюк
 В Володимир Сосюра
 Г Іван Драч
 Д Володимир Самійленко

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

54. На Далекому Сході відбуваються події у творі
 А «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Б «Вершники» Юрія Яновського
 В «Тигролови» Івана Багряного
 Г «Жовтий князь» Василя Барки
 Д «Три возулі з поклоном» Григора Тютюнника

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

55. Роман «Марія» Улас Самчук присвятив
 А пам'яті своєї матері
 Б матерям, що загинули голодною смертю в 1932–1933 роках
 В Україні
 Г любові всевишній
 Д жертвам політичних репресій

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

56. «Сонцебризний», «яблуновоцвітно», «дитинно», «брунькоцвіт» – це авторські неологізми
 А Лесі Українки
 Б Михайла Коцюбинського
 В Павла Тичини
 Г Ліни Костенко
 Д Василя Стуса

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між афоризмом і його автором.

1	Коли не зможу любій Вітчизні прислужитися, в усякому разі намагатимуся ніколи ні в чому не шкодити.	А	Іван Франко
2	Любов к отчизні де героїть – там сила вража не устоїть.	Б	Василь Стус
3	Я син народа, що вгору йде, хоч був запертий в льох.	В	Григорій Сковорода
4	Народе мій, до тебе я ще верну і в смерті обернуся до життя.	Г	Василь Симоненко
		Д	Іван Котляревський

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між письменником і роками його життя.

1	Тарас Шевченко	А	1871–1913
2	Леся Українка	Б	1856–1916
3	Микола Хвильовий	В	1814–1861
4	Василь Симоненко	Г	1893–1933
		Д	1935–1965

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору.

1	Микола Куліш	А	Ліхтаренко
2	Іван Карпенко-Карий	Б	Тагабат
3	Микола Хвильовий	В	Мокій
4	Ліна Костенко	Г	Порох
		Д	Іван Іскра

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між словами та персонажем, якому вони належать.

- 1 Як треба рятувати Україну, А Чіпка («Хіба ревуть
байдуже мені і літа, й рани. воли, як ясла повні?»)
- 2 Шість на моїй совісті? Ні, це Б Головний герой
неправда, шість сотень, шість («Я «Романтика»
тисяч, шість мільйонів – тьма
на моїй совісті.
- 3 Хіба ми вбиваємо? Ми тільки В Андрій («Вершники»
рівняємо багатих і бідних.
- 4 Якщо ти людина, а не ди- Г Шрам («Чорна рада»
явол, то мушиш знати, що
часом в'язні і судді повинні
битись поруч, коли Батьків-
щина гине.
- Д Лаврін Запорожець
 («Україна в огні»)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 6

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Простим є речення
А Побачать вони далекі горби і скелі, оброслі ліщиновими і берестяними кущами.
Б У хаті було зовсім темно і все завмерло.
В Червоний вогонь мінився і палахкотів, а високо над ним висіла сива хмара диму.
Г Палали багаття, іскри обсипали юрбу.
- А Б В Г
2. Прислівник є в реченні
А У лісі гуляв вітер, і лопотів по листочках дощ.
Б У народних назвах трав і поезія, і гумор, і тиха печаль.
В Шуміли високі сосни, наче там, угорі, велася таємна розмова неба з землею.
Г Ліс дихав вогкою прохолодою, запахом бадилля і листя.
- А Б В Г
3. Антоніми вжито у прислів'ї
А Хочеш їсти калачі – не сиди на печі.
Б Умій сказати, умій і змовчати.
В Який Сава, така й слава.
Г Якщо сіно косять, то дощів не просять.
- А Б В Г
4. Фразеологічний зворот ужито в реченні
А Відтак прийшов до Івана ранковий настрій (В. Шевчук).
Б Недобитки січової руїни, хоробріші, завзятіші, звили собі гніздо в Туреччині (М. Коцюбинський).
В Тепер по цілих днях лежав собі на березі річки і дивився на небо (М. Коцюбинський).
Г Грім все гуркоче, і руда хмара лівим крилом обійма небо (М. Коцюбинський).
- А Б В Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Люди стільки навігадували, щоб себе дурити, але все це омана: в світі *не має нічого* нового! (2) Через це людина й пропадає у ньому, як комаха чи птах. (3) Через двісті років *нікому* не буде діла *до того*, що становили такі як ми. (4) Запишуть війни, які вели можновладці, цікавитимуться, чи розводили ми корів і як обробляли землю. (5) Але до наших душ не буде їм діла: бо вони належать тільки нам... (Із журналу).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
А не має
Б нічого
В нікому
Г до того
- А Б В Г
6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому
- А Б В Г
7. Відокремленим порівняльним зворотом ускладнено речення
А друге
Б третє
В четверте
Г п'яте
- А Б В Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Літеру *и* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

- А п..нгвін, т..тан, к..парис
- Б С..цилія, с..гнал, д..скета
- В д..алог, ц..ркуль, през..дія
- Г велос..пед, рад..ус, ч..пси
- Д в..зит, бенз..н, д..ета

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

9. Правильно узгоджено прикметники з іменниками в усіх словах рядка

- А вродлива леді, теплий кашне, цікаве кіно, військовий парад
- Б овочевий рагу, фруктове желе, картопляне пюре, спіле авокадо
- В маленьке колібрі, справедливе журі, просторий купе, величезне Токіо
- Г шумне метро, незвичайне кенгуру, поважна мадам, рожевий фламінго
- Д висока Говерла, дороге віскі, швидко таксі, гарний поні

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

10. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка

- А суд..я, гус..я, зран..я
- Б ріл..я, від..іл, лист..я
- В щоден..ик, л..ється, насін..я
- Г роз..броїти, мит..ю, щен..я
- Д мереж..єю, туш..ю, сіл..ю

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

11. Апостроф пишеться в усіх словах рядка

- А миш..як, Мар..яна, пів..ями, ад..ютант
- Б духм..яний, торф..яний, м..ята, любов..ю
- В під..їзд, св..ященик, п..ять, з..їсти
- Г пір..я, бур..як, в..язання, сім..я
- Д полум..я, сором..язливий, комп..ютер, мавп..ячий

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

12. Закінчення *-а (-я)* у формі родового відмінка мають усі іменники рядка

- А біг, пенал, олівець
- Б лісок, дуб, макіяж
- В бамбук, Луцьк, вересень
- Г Крим, садок, стіл
- Д рис, трактор, комиш

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

13. Правильно поєднано іменники з числівниками в рядку

- А четверо хлопця
- Б семи десятим відсотку
- В півтора року
- Г тисячею тоннами
- Д п'яти дня

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

14. Правильно вжито дієслівну форму в реченні

- А «Шикуємося негайно у шеренги», – пролунала команда.
- Б Ти сам приклеєш марку?
- В Граєте, музики, вас прошу, гучніше.
- Г Хай береже тебе у дорозі материна світла любов.
- Д Він все одно зроби по-своєму.

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

15. Кома НЕ ставиться в реченні (розділові знаки пропущено)

- А Похмуро шумів ліс і дивні тіні маячили поміж дерев.
- Б Важкі жолуді падають неподалік від материнської рослини зате їх розносять білки та сойки.
- В Багатство своє Ярослав використовував для просвітницької діяльності бо був високоосвіченою людиною.
- Г Ще перші морози не обпалили траву і перший сніг не вкрив її своїм килимом.
- Д Ішов дощ важкі краплі лунко лопотіли по кленовому листі.

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

16. Правильно утворені всі форми дієприкметників у рядку

- А прочитаний, нависавший, пожовкле, засмучений
 Б намальований, прибулий, списаний, працюючий
 В зморений, пожвавівший, придуманий, в'янучий
 Г гуркочучий, гартований, забулий, сяявший
 Д зданий, пронумерований, запізнившийся, завідувавший

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

17. Прийменник **у** на місці пропуску слід уживати в усіх словах рядка

- А увійшов .. хату, найкращий .. селі, зав'язати .. вузлик, вожак .. зграї
 Б мораль .. байці, вода .. ополонці, текст .. газеті, уроки .. школі
 В увійшла .. оселю, помітив .. вікні, букет .. вазі, день .. році
 Г вийшли .. ефір, зазначив .. творі, писав .. романі, діти .. класі
 Д вималювалося .. уяві, гупнув .. двері, вікно .. двір,
 наймит .. пана

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

18. Разом пишуться всі слова в рядку

- А п'яти/поверховий, поживно/корисний, жовто/гарячий
 Б далеко/східний, молочно/консервний, біло/сніжний
 В сніжно/білий, вічно/зелений, авто/фургон
 Г кіно/індустрія, екс/чемпіон, пів/обода
 Д швидко/плинний, крем/желе, полу/день

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

19. Правильну вимову слів відображено в рядку

- А розсипати [рос:ипáти], здається [здайét'с'а];
 Б знайомися [знайóмис':а], медвяний [ме^вдвйáний], свято [с'вйáто]
 В бджілка [бджл'лка], неси [несі], денний [дé^н:ий]
 Г ллється [л':éц':а], істотні [істóт'н'і], селянська [се^л'án'с'ка]
 Д миліше [ми^л'ліше], дзвін [дзв'ін], щастя [шчáс'т'я]

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

20. Поширеним є речення

- А Кожен із нас почав хвилюватися тут.
 Б Михайлик з Дмитром наживали п'ятами.
 В Хлопчик-джура завмер.
 Г Сергій Іванович буде навчатися тут.
 Д Семеро дітей затрималося.

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

21. Граматичну помилку допущено в реченні

- А Тікаючи од дідового реву, одного разу стрибнув я з-під порічок прямо в тютюн.
 Б Затуливши долонями вуха, вона гарячково дочитувала книжку.
 В Молодий хлопець переступив поріг і, підібгавши ноги, сів долі в куточку.
 Г Побачивши цю страшну картину, почало паморочитися у нього в голові.
 Д Кирило довго мовчав, тамуючи гнів.

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

22. Правильно побудовано словосполучення

- А пів другої
 Б у десять годин
 В п'ять за сьому
 Г опів на шосту
 Д без тридцяти перша

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

23. Вставне слово, що вказує на послідовність і зв'язок думок, ужито в реченні

- А Може, годину йшло товариство тою трудною, нетоптаною дорогою.
 Б По-друге, кожен вільний вчинити так, як велить йому совість.
 В Доц, на щастя, потроху вщухав.
 Г Ми, безперечно, здобудемо перемогу.
 Д Шкільні роки пролетіли, на диво, швидко.

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Розділовий знак

- 1 тире у безсполучниковому реченні
- 2 тире перед узагальнювальним словом
- 3 тире між підметом і присудком
- 4 тире відокремлює означення

Приклади

- А Весна зростає в літо – душевне, сухе, палюче.
- Б Але зітхай не зітхай – інакше не буде.
- В Огнище те – любов до своєї країни, до свого народу.
- Г Божник, рушники на стінах і самі стіни – усе ніби сяяло дивним блиском.
- Д Ось як зішлись вони – машина і її жертви.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Речення

- 1 складнопідрядне
- 2 складне з різними видами зв'язку
- 3 складносурядне
- 4 безсполучникове

Приклади

- А Люди недаремно витворювали свої кодекси про добро і зло.
- Б Добро і зло здобували чітке означення: вони творилися у часі.
- В Переступників добра завжди було безліч в історії, але, попри все, людина до двадцятого століття гуманізувала себе та суспільство.
- Г Люди віддавна помітили, і це зафіксовано у Біблії, що дорога до добра важка і вузька, а до зла – широка і легка.
- Д Втрата моральних критеріїв призвела людину до того, що вона стала морально нетривкою.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Речення

- 1 обставинне місця
- 2 обставинне причини
- 3 обставинне умови
- 4 займенниково-означальне

Приклади

- А Якби ти всі завоював держави, ти б не знайшов до мого серця шлях
- Б А вшанувати так співця могили міг тільки той, хто сам складав пісні
- В І цим тепер дорожчий ти мені, бо я ціную святу натхнення силу.
- Г Вона сиділа в замку короля і все туди дивилась, де земля, здавалось їй, на південь простяглася.
- Д ...І сумно так співала край вікна, що в серці гостра закипала жалість.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Речення

Приклади

- 1 односкладне неозначено-особове
- 2 односкладне називне
- 3 односкладне безособове
- 4 двоскладне неповне

- А Невеличка річечка Уборть, заквітчана зеленими берегами, так і вабить до себе.
- Б Без неї нам не жити.
- В Ось перекинули над водою дерев'яний місток.
- Г На мосту – високий стрункий чоловік.
- Д Теплий серпень.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова у реченні (цифра позначає наступне слово).

Стоїть у (1) *ружах* золота колиска. Блакитні вії хата (2) *підійма*. Світ (3) *незбагнений* здалека і зблизька. Початок є. А слова (4) *ще нема* (Л. Костенко).

- А дієслово
- Б прислівник
- В іменник
- Г займенник
- Д прикметник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Світ людей і рослин

Кожен народ по-своєму неповторний у мові, звичаях, культурі. Зараз усе частіше можна почути слово «менталітет». Що ж воно означає, як проявляються менталітетні риси у нас, українців? Так, «Новий тлумачний словник української мови» пояснює: «Менталітет – сукупність психічних, інтелектуальних, ідеологічних, релігійних, естетичних особливостей мислення народу, що проявляються у мові, культурі, поведінці». Однією із традиційних ознак українського менталітету завжди було шанобливе ставлення до рослинного світу.

Пригадайте, як надзвичайно точно описав це явище Євген Гуцало, згадуючи свою бабу Килину: «На кожному крилі городу росли кущі барвінку. Здавалось, що він і зимою зелений, бо коли танули сніги, то на світ пробивалося його цупке зелене листя, не змучене холодом, не скалічене морозом. А коли повітря ставало поматеринськи м'яким та лагідним, то барвінок зацвітав так, наче небо збризнуло на землю живою своєю блакиттю, зацвітав так, немов дитячі очі землі дивились на тебе довірливо.

Баба гнівалася, коли зривали барвінковий цвіт. Вона взагалі ніколи не могла примиритися з тим, що квітку зривають. Хоч би яка ця квітка була: чи чорнобривці, чи ружі, чи звичайнісінькі калачики, чи настурції, чи лісові дзвоники, чи ромен. Тим більше її гнівало, коли хтось необережно збивав на городі картопляний цвіт, коли хтось зривав цибулю зі стрілкою, яка змогла б згодом дати насіння, коли хтось виривав усю стеблину кропу, замість нащипати дрібного листя. Тоді баба чорнішала, погляд ставав лихий, зіниці ставали зеленими присками; вона бурчала про якесь каміння замість сердець, про чийсь хижі пазурі замість пальців. Тоді до баби ніхто не підступався, а коли вже доводилося звертатися, то говорили такими єлейними голосами, що найтвердіший віск міг розтанути.

Навіть на Спаса, коли, здається, з квітами просинаєшся, з квітами сідаєш за стіл, з квітами їси яблука та груші, з квітами свіжовипечений хліб вмочаєш у мед і несеш до рота; навіть на Спаса Килина не могла відцуратись од свого святого ставлення до цвіту».

Можливо, тому українці так ніжно-трепетно з діда-прадіда ставилися до рослин, їх цвіту і запахів, що ототожнювали все це із рідним серцю отчим домом. Ось як описав свої хвилювання від спогадів про батьківщину Дмитро Чередниченко: «Об'їхав я

багато країв. Гарних, дивних, цікавих. Тепер у місті живу. Та враз я згадав хлоп'ячі забави на батьковому подвір'ї. Почув трав'яний дух. Дух, де в'ється моя Рось. Задзвеніли мені солов'ї, кропив'янки, очеретянки, заворкотіли голуб'ята. Запахли в рідному саду ряст, рум'янок, п'ятиперстень. І м'ята. Холодна, кучерява. Ледве заходжу, було, хлоп'ям до саду, відчуваю, як вільно дихати. Як пахучий холодок наповнює груди. А там ластів'я озветься, защебече, ніби щось промовляє. А із сусіднього саду вітається дід Лук'ян. Скинув бриля – махає. А поруч он клей вишневий, мов півник полив'яний. Мені все дужче пахне м'ята. Я хочу додому. У батьків сад».

Тож шануймо традиції нашого народу, бережімо усе, що росте на нашій землі, звезеяє душу і радує серце (В. Скуратівський).

441 слово

29. Відрізняється від інших за стилістичними особливостями речення
- А Менталітет – сукупність психічних, інтелектуальних, ідеологічних, релігійних, естетичних особливостей мислення народу, що проявляються у мові, культурі, поведінці.
- Б Баба гнівалася, коли зривали барвінковий цвіт.
- В Можливо, тому українці так ніжно-трепетно з діда-прадіда ставилися до рослин, їх цвіту і запахів, що ототожнювали все це із рідним серцю отчим домом. **А Б В Г**
- Г Ледве заходжу, було, хлоп'ям до саду, відчуваю, як вільно дихати.
30. Слово в переносному значенні вжито в реченні
- А Тим більше її гнівало, коли хтось необережно збивав на городі картопляний цвіт, коли хтось зривав цибулю зі стрілкою, яка змогла б згодом дати насіння, коли хтось виривав усю стеблину кропу, замість нащипати дрібного листя.
- Б Тоді баба чорнішала, погляд ставав лихий...
- В Здавалось, що він і зимою зеленіє...
- Г Хоч би яка ця квітка була: чи чорнобривці, чи ружі, чи звичайнісінькі калачики, чи настурції, чи лісові дзвоники, чи ромен. **А Б В Г**
-
31. Тлумачення слова, виділеного в реченні «Тоді до баби ніхто не підступався, а коли вже доводилося звертатися, то говорили такими слейними голосами, що найтвердіший віск міг розтанути»
- А зроблені з елею
- Б дуже тихі
- В вибачливо-заспокійливі
- Г тремтливі **А Б В Г**
-
32. До фразеологізму «найтвердіший віск міг розтанути», використаного в реченні «Тоді до баби ніхто не підступався, а коли вже доводилося звертатися, то говорили такими слейними голосами, що найтвердіший віск міг розтанути» НЕ МОЖЕ бути синонімом фразеологізм
- А каміння б заговорило
- Б холодною водою облити
- В крига скресла
- Г лід розтанув **А Б В Г**
-
33. Метафора є в реченні
- А А коли повітря ставало по-материнськи м'яким та лагідним, то барвінок зацвітав так, наче небо збризнуло на землю живою своєю блакиттю... .
- Б Можливо, тому українці так ніжно-трепетно з діда-прадіда ставилися до рослин, їх цвіту і запахів, що ототожнювали все це із рідним серцю отчим домом.
- В Задзвеніли мені солов'ї, кропив'янки, очеретянки, заворкотіли голуб'ята.
- Г ...Зіниці ставали зеленими присками; вона бурчала про якесь каміння замість сердець, про чийсь хижі пазурі замість пальців. **А Б В Г**
-
34. Тему тексту, що об'єднує окремі його мікротеми, сформульовано в рядку
- А Вона взагалі ніколи не могла примиритися з тим, що квітку зривають.
- Б Тим більше її гнівало, коли хтось необережно збивав на городі картопляний цвіт, коли хтось зривав цибулю зі стрілкою, яка змогла б згодом дати насіння...

- В Однією із традиційних ознак українського менталітету завжди було шанобливе ставлення до рослинного світу.
Г Ледве заходжу, було, хлоп'ям до саду, відчуваю, як вільно дихати.

А Б В Г

--	--	--	--

35. Основну думку тексту сформульовано в рядку
А Кожен народ по-своєму неповторний у мові, звичаях, культурі.
Б Можливо, тому українці так ніжно-трепетно з діда-прадіда ставилися до рослин, їх цвіту і запахів, що ототожнювали все це із рідним серцем отчим домом.
В Менталітет – сукупність психічних, інтелектуальних, ідеологічних, релігійних, естетичних особливостей мислення народу, що проявляються у мові, культурі, поведінці.
Г Тож шануймо традиції нашого народу, бережимо усе, що росте на нашій землі, звеселяє душу і радує серце.

А Б В Г

--	--	--	--

36. У структурі тексту можна виділити такі мікротеми
А Традиції і звичаї народу; маємо берегти цвіт; м'ята – найдухмяніша рослина.
Б Менталітет українців; шанобливе ставлення баби Килини до цвіту як вияв українського менталітету; чому до рослин в українців особливе ставлення; шануймо традиції нашого народу.
В Шанобливе ставлення до рослинного світу; некомунікабельність баби Килини; рослини пробуджують приємні спогади; шануймо традиції нашого народу.
Г Кожен народ по-своєму неповторний у мові, звичаях, культурі; баба гнівалась, коли зривали барвінковий цвіт; баба ніколи не могла примиритися з тим, що квітку зривають; навіть на Спаса Килина не могла відцуратись од свого святого ставлення до цвіту.

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. У пісні «Чи не той то хміль...» ідеться про
А битву під Берестечком
Б битву під Жовтими Водами
В облогу Полтави
Г Хотинську війну
Д похід Хмельницького на Польщу

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. Іван Вишенський творив переважно в жанрі
А послання
Б поеми
В балади
Г літопису
Д хроніки

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. Мораль у байках Григорія Сковороди названа автором
А «силою»
Б «повчанням»
В «висновком»
Г «мудрістю»
Д «епілогом»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

40. «Енциклопедією народознавства» називають
А «Сад божественних пісень» Григорія Сковороди
Б «Послання до єпископів» Івана Вишенського
В «Енеїду» Івана Котляревського

- Г «Марусю» Григорія Квітки-Основ'яненка
 Д «Кайдашеву сім'ю» Івана Нечуя-Левицького

А Б В Г Д

41. Рядками

*Обніміться ж, брати мої,
 Молю вас, благаю!*

закінчується поема Тараса Шевченка

- А «Гайдамаки»
 Б «Сон» («У всякого своя доля...»)
 В «І мертвим, і живим...»
 Г «Кавказ»
 Д «Катерина»

А Б В Г Д

42. «Заповіт» Тараса Шевченка написано віршовим розміром

- А ямбом
 Б хореем
 В дактилем
 Г амфібрахієм
 Д анапестом

А Б В Г Д

43. Героями роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада» є історичні діячі

- А Брюховецький, Сомко
 Б Хмельницький, Брюховецький
 В Сомко, Сірко
 Г Дорошенко, Многогрішний
 Д Хмельницький, Вишневецький

А Б В Г Д

44. Розповідь у повісті «Інститутка» Марка Вовчка ведеться від імені

- А автора
 Б панночки
 В кріпачки Устини
 Г Назара
 Д Прокопа

А Б В Г Д

45. Потрійне ім'я Герман-Євген-Сидор мав брат головної героїні твору

- А «Інститутка» Марка Вовчка
 Б «Людина» Ольги Кобилянської
 В «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Г «Україна в огні» Олександра Довженка
 Д «Тигролови» Івана Багряного

А Б В Г Д

46. Назви літературних жанрів указано в рядку

- А анафора, алітерація, алегорія
 Б усмішка, комедія, поема
 В епос, лірика, драма
 Г імпресіонізм, експресіонізм, символізм
 Д дактиль, амфібрахій, анапест

А Б В Г Д

47. Понад 90 псевдонімів мав письменник

- А Пантелеймон Куліш
 Б Іван Франко
 В Василь Стефаник
 Г Володимир Сосюра
 Д Василь Стус

А Б В Г Д

48. Іван Нечуй-Левицький, Панас Мирний – це письменники

- А реалісти
 Б романтики
 В неокласики
 Г імпресіоністи
 Д експресіоністи

А Б В Г Д

49. Народився в Дермані на Волині, а помер в еміграції в Торонто письменник

- А Євген Маланюк
 Б Улас Самчук

- В Іван Багряний
Г Василь Барка
Д Василь Стус

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

50. Автором поетичного афоризму
*Життя – така велика ковзаниця,
Кому вдалось, не падавши, пройти*

є

- А Іван Франко
Б Леся Українка
В Ліна Костенко
Г Дмитро Павличко
Д Іван Драч

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

51. Вивів українське мистецтво на широкі міжнародні обшири і приніс авторів світову славу твір Олександра Довженка

- А «Україна в огні»
Б «Земля»
В «Зачарована Десна»
Г «Поема про море»
Д «Щоденник»

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

52. Пригодницький роман в українській літературі – це
А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного

- Б «Вершники» Юрія Яновського
В «Тигролови» Івана Багряного
Г «Жовтий князь» Василя Барки
Д «Марія» Уласа Самчука

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

53. У рядках

*Лютували шаблі, і коні бігали без вершників, і ... не пізнавали один одного, а з
неба палило сонце, а гелгання бійців нагадувало ярмарок*

пропущено прізвище героїв

- А Кайдаші
Б Половці
В Мазайли
Г Катранники
Д Палійчуки

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

54. У романі Уласа Самчука «Марія» НЕ порушена проблема

- А кохання і сімейного щастя
Б антинародної суті більшовицької влади
В голодомору
Г праці як самовияву особистості
Д екології та збереження всього живого на землі

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

55. У своїй творчості найчастіше звертався до верлібру поет

- А Іван Франко
Б Володимир Сосюра
В Андрій Малишко
Г Василь Симоненко
Д Іван Драч

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

56. Леся Українка написала «Лісову пісню»

- А в Колодяжному
Б в Грузії
В в Єгипті
Г в Карпатах
Д в Києві

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між літературним персонажем і його характеристикою.

1 Еней
(«Енеїда»)	А Забув він почесть і життя, і города Чернігова отчий злотий стіл.
2 Мойсей
(«Мойсей»)	Б І славу мав, і силу. Про нього потім думу іскладуть.
3 Пушкар
(«Маруся Чурай»)	В Удавсь на всеє зле проворний, завзятіший од всіх бурлак.
4 Всеволод
(«Слово про похід Ігорів»)	Г Все, що мав у житті, він віддав для одної ідеї.
	Д Він вчений сильно, учився, кажуть, у Києві, в братстві. Його й на Січі поважають.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між назвою твору та розділом із нього.

1 «Маруся Чурай»	А «Якби знайшлась неопалима книга»
2 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»	Б «Червоний бенкет»
3 «Гайдамаки»	В «Шаланда в морі»
4 «Марія»	Г «Книга про хліб»
	Д «Козак не без щастя, дівка не без долі»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між історичною особою та твором, у якому ця людина є літературним персонажем.

1 Максим Залізняк	А «Слово про похід Ігорів»
2 Богдан Хмельницький	Б «Гайдамаки»
3 Яким Сомко	В «Чорна рада»
4 Святослав Київський	Г «Маруся Чурай»
	Д «Козак Голота»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між уривками з віршів і їхніми авторами.

1 Темряву тривожили криками півні,
Танцювали лебеді в хаті на стіні.	А Тарас Шевченко
2 Як та купина, що горить – не згора
Живе у стежках, у дібровах,
У зойках гудків і у хвилях Дніпра...	Б Іван Франко
3 Я на гору круту, крем'яную
Буду камінь важкий підіймать.	В Леся Українка
4 Розвалилась зла руїна
Покотилася лавина.
І де в світі тая сила,
Щоб в бігу її спинила?	Г Володимир Сосюра
	Д Василь Симоненко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 7

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Числівник *є* в реченні
А Сотня козаків повільно наближалася до Перекопу.
Б Десяток чоловік відділився від решти і повернув на схід.
В Їх вів сорокап'ятирічний Іван Сірко.
Г Позаду залишилося кількасот кілометрів пройденого степу.
- А Б В Г

--	--	--	--
2. Простим *є* речення
А Підліток місцевий викликався, тямковитий хлоп'як з очима великими, як натхнення.
Б Три доби його не було, потім повернувся до товариства й на долоні тримав собор готовісінький, весь зроблений із стеблин комишу.
В Розповідав, нібито, зморений, приліг у плавнях, задрімав, і собор сам уві сні йому наснився.
Г Дано знак, ударили в тулумбаси...
- А Б В Г

--	--	--	--
3. Фразеологічний зворот ужито в реченні
А Люди, мов мурашки, снували поміж шатрами і громадилися коло вогнищ.
Б Монгольський табір був розложений у величезному чотирикутнику.
В Скресла крига на річці, відкриваючи бурі води.
Г Бистрим оком окинула Мирослава проводжаючих її вартових.
- А Б В Г

--	--	--	--
4. Антонім ужито в прислів'ї
А Не знаєш броду – не лізь у воду.
Б Рання пташка росу п'є, а пізня слізки лле.
В Прийде коза до воза, та сіна не буде.
Г Шануй батька і неньку – буде тобі скрізь гарненько.
- А Б В Г

--	--	--	--

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) ...Мати навчила мене розмовляти, а книжка думати. (2) При каганці чи нафтовій лампі ночами (*в день* треба було працювати на полі) я читав з однаковою жадібністю поезію і прозу.

(3) Певна річ, «Кобзар» був книжкою батьковою, її доводилося ховати від жандармів, бо кожен дім, де читали великого поета, був *на підозрінні* в пансько-польської влади.

(4) Декламуючи зі сцени вірші Тараса Шевченка, я сприймав його твори як своє власне імпровізоване слово. (5) З того вогнистого переживання я не міг вийти *до того* часу, доки не почав складати власні вірші (*Д. Павличко*).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
А на підозрінні
Б в день
В до того
Г пансько-польської
- А Б В Г

--	--	--	--
6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
Б другому
В третьому
Г п'ятому
- А Б В Г

--	--	--	--
7. Відокремленою обставиною ускладнене речення
А перше
Б друге
В четверте
Г п'яте
- А Б В Г

--	--	--	--

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Правильно узгоджені прикметники з іменниками в усіх словосполученнях рядка
 А славна Кутаїсі, цілюще алое, новеньке пенсне, спіле авокадо
 Б смачне безе, світле купе, білий тюль, рожевий фламінго
 В танцювальне па, величезне каланхое, виграний парі, вечірне таксі
 Г таємнича інкогніто, вітамінна кольрабі, п'ята авеню, гостра біль
 Д швидке метро, несподіване рандеву, добрий путь, гіркий полин
- А Б В Г Д
9. Літеру **и** на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
 А геометр...я, жур..., Мадр...д
 Б ч...пси, д...алог, ..кс
 В ім...дж, д...намік, ш...ни
 Г ц...ліндр, кв...танція, Мекс...ка
 Д м...раж, шас..., чемп...он
- А Б В Г Д
10. Апостроф треба поставити в усіх словах рядка
 А рум...яний, мавп...ячий, пів...ями, від...їзд
 Б б...юро, м...ята, любов...ю, ад...ютант
 В зв...язок, св...ято, Лук...ян, пір...їна
 Г бур...ян, буд...як, м...який, сім...я
 Д черв...як, м...яч, узгір...я, в...юн
- А Б В Г Д
11. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
 А в...ічливий, юн...ак, пас...я,
 Б годин...ик, віс...ю, повіст...ю
 В ворон...ий, під...аш...я, від...ячити
 Г без...вучно, шален...ий, ден...і
 Д жит...я, стат...ею, ран...і
- А Б В Г Д
12. Закінчення **-у (-ю)** у формі родового відмінка мають усі іменники рядка
 А темперамент, хліб, сніг
 Б університет, Сахалін, твір
 В Севастополь, директор, диктант
 Г Буг, фокстрот, лісок
 Д вівторок, вокзал, сир
- А Б В Г Д
13. Правильно поєднані іменники з числівниками в рядку
 А тридцять два тюленя
 Б сорок три гравця
 В півтори сантиметра
 Г три з половиною градуси
 Д п'ятеро дня
- А Б В Г Д
14. Граматичну помилку допущено в реченні
 А Голос його, розказуючи цю незвичайну історію, трохи тремтів.
 Б Шквал ішов неширокою смугою, несучи за собою хмари і зливу.
 В Гнучи і ламаючи гілки дерев, вітер лише набирал на силі.
 Г Ліси біля річок рубали, звільняючи місце для ріллі.
 Д Половчиха, вирядивши в море чоловіка, виглядала його шаланду.
- А Б В Г Д
15. Поширеним є речення
 А Милий рідний краю, розцвітай.
 Б Двоє хлопчаків, нарешті, почали працювати.
 В Ще не смеркло.
 Г Ніхто з присутніх не обізвався.
 Д Весна, по-моєму, запізнилася.
- А Б В Г Д

16. Разом пишуться всі слова в рядку.
 А міні/твір, хлібо/пекарня, пол/удень
 Б само/вчитель, навчально/виховний, вузько/профільний
 В давньо/руський, військово/полонений, багато/шаровий
 Г напів/зруйнований, оздоровчо/спортивний, високо/поставлений
 Д звуко/оператор, далеко/східний, жовто/бузковий
- А Б В Г Д
17. Кома НЕ ставиться в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Пройшла гроза і знову виглянуло сонце.
 Б Їх не стало і попіл їхній і дим без сліду розвіявся по світу.
 В А тепер на Полтаву мчать ранні базарові машини,
 і шофери горлають із кабін щось веселе...
 Г І розступилися скелі, маючи тінями.
 Д Якщо вибрати між красою і правдою, я вибираю красу.
- А Б В Г Д
18. Правильно вжито дієслівну форму в реченні
 А Ходімте швидше на міст.
 Б Я щиро вибачаюся.
 В Якщо будемо так плентати, то запізнимся.
 Г Хай перекажуть цю новину його батькам.
 Д Нехай будуть думати про це пізніше.
- А Б В Г Д
19. Правильно утворені всі форми дієприкметників у рядку
 А зрадівший, з'їдений, виораний, поживклий
 Б продуманий, вивернутий, зігрітий, зів'явший
 В списаний, узгоджений, намокший, складений
 Г розбитий, змерзлий, зважений, вигаданий
 Д замураний, ведучий, виливший, змазаний
- А Б В Г Д
20. Спрощення на письмі відбувається в усіх словах рядка
 А виїз(д)ний, балас(т)ний, сер(д)цевий
 Б тиж(д)невий, кількіс(т)ний, чес(т)ний
 В щас(т)ливий, хвас(т)нути, совіс(т)ний
 Г шіс(т)надцять, швидкіс(т)ний, ненавис(т)ний
 Д пес(т)ливий, кіс(т)лявий, доблес(т)ний
- А Б В Г Д
21. Правильно побудовано словосполучення
 А дякую вас
 Б два гривня
 В п'ятеро дівчат
 Г своїми очами
 Д прийду в п'ять
- А Б В Г Д
22. Правильну вимову слів відображено в рядку
 А нові [нóв'і], спина [спи^ена], завдання [завдáнн'а]
 Б предмет [пре^едм^ет], ненавидіти [не^ена^еви^ед'іти], в'язкий [в'áзкий]
 В дефіс [деф'іс], старий [ста^арий], розпечений [розн^епече^ений]
 Г легкий [ле^ехк^ей], олень [оле^ен'], безпека [бе^еспека]
 Д зозуля [зу^узу^ул'а], вогкий [во^огк^ой], рученька [ру^уч^уин'ка]
- А Б В Г Д
23. Вставного слова немає в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Люди виходили радісні веселі і ніби щасливі.
 Б Я не нездужаю нівроку.
 В Може і він по-своєму дорожив цим собором...
 Г Колись кажуть цей іконостас розпиляли...
 Д Потреба собору потреба краси так само як і огида
 до руйнування видно завжди жевріла в цих людях.
- А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Речення

- 1 складне з різними видами зв'язку
- 2 складне безсполучникове
- 3 складнопідрядне
- 4 просте ускладнене

Приклади

- А** Ішов неквапливою ногою, дивлячись просто вперед, виставивши сонцеві кулясте мудрецьке чоло.
- Б** Коли зробиш кому бодай маленьке добро – як стає на душі легко, чисто.
- В** Дерево тут хороше, у нашій стороні з нього білі палати робили б.
- Г** На високих гривах гір зелене старий ліс, а далі чорніють поля.
- Д** Щасливий той, хто хоче мало від життя – він ніколи не розчарується в ньому.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Речення

- 1 двоскладне повне
- 2 односкладне означено-особове
- 3 односкладне безособове
- 4 односкладне називне

Приклади

- А** Що я можу сказати про себе?
- Б** Ще так мало прожито і... зроблено.
- В** Найбільше люблю землю, поезію, людей і... Біївці.
- Г** Прекрасне село.
- Д** Кажуть, його заснували дуже давно.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Речення

- 1 обставинне умови
- 2 з'ясувальне
- 3 обставинне допустове
- 4 означальне

Приклади

- А** Я тим уже боржник, що українець зроду.
- Б** Якби я жив у XVIII столітті, то був би серед хлопців мого славного земляка Олекси Довбуша.
- В** Хоч сльози в очах, а обличчя сяє радістю.
- Г** Порожнеча і павутиння на тому місці, де стояла вона, велика і усміхнена мати.
- Д** Мандрівники зупинилися там, де вчора щось спорудив курінь.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Розділовий знак

- 1 кома відокремлює дієприслівниковий зворот
- 2 кома між однорідними членами речення
- 3 кома між частинами складного речення
- 4 кома відокремлює означення після означувального слова

Приклади

- А** Я ледь повернув голову, а він – на жовтій волоті льонку.
- Б** Джмелі падають і знову злітають, вештаються над самісінькою головою.
- В** Я завмираю, радіючи побаченому.
- Г** Джмелі підносяться вгору і зникають на тому березі річки, за густим верболозом.
- Д** Тільки гудіння їхнє, легке і напружене, ще тонко висить у повітрі.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. Визначте, якою частиною мови виражений підмет у кожному реченні

Речення

- 1 Думати – це корисне заняття.
- 2 Трійка, за народним уявленням, є магічним числом.
- 3 Зелений – колір спокою і рівноваги.
- 4 Повернувся він із степів осмаленим і загрубілим.

Приклади

- А** дієслово
- Б** прикметник
- В** іменник
- Г** прислівник
- Д** числівник
- Е** займенник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Велети наших околиць

Нам, учасникам поліської експедиції, випала нагода відвідати Юзефінський заказник. День видався дощовий. Коли ж приїхали на побачення з найстарішим древлянином, вперіщила злива. За кілька хвилин у видолинках блищали озерця, а під дубом, де ми перечікували негоду, навіть трава не заросілася – така густа й могутня в нього крона. Кожному, хто доторкнувся дебелої кори-панцира, ставало якось не по собі від самої лише згадки, що поруч з тобою живий свідок історичних подій доби Київської Русі. Ми вирішили зміряти «стрункий стан» лісового красеня. Та марно, – нам, вісьмом, не вистачило рук...

Нині на Україні росте 23 види цього прекрасного дерева. Діброви складають чверть усієї зеленої зони республіки (півтора мільйона гектарів). Серед багатьох його різновидів особливу цінність мають як релікти дуб пухнастий, що росте в Криму, та дуб скелястий, який, окрім Криму та Карпат, виявлено біологом Григорієм Смиком на Поліссі в зоні Словечансько-Овруцького кряжу. П'ятнадцятигектарну ділянку, що поблизу села Червонки, оголошено заповідною зоною. Люди завжди бережно ставилися до дубів, їх можна було зустріти посеред ниви, обіч доріг та біля обійсть. Ще в перші повоєнні літа на Поліссі росло чимало таких дерев на полях. Навіть у найсутужніші часи селяни не наважувалися зрубувати їх, зосібно й тоді, коли велети всихали.

Про це і в піснях мовиться. Ну хоч би в такій:

*Бодай же ти, козаченьку,
Тоді оженився,
Як у лузі при дорозі,
Сухий дуб розвився!*

Кремезні дозорці не тільки урізноманітнювали сільські краєвиди, прислужувалися своєю практичністю – були для хлібороба надійним прихистком в спеку й дощову сльоту, в дуплах літніх дерев гніздилися дикі бджоли, зводили кубла лелеки...

Та ось на початку 60-х років стало модним розкорчовувати площі, і в погоні за «виконанням плану» почали масово вирубувати дерева. За кілька літ на полях та обочинах доріг не лишилося жодного дерева. Що приніс такий захід господарствам? Не знаю, чи віддячив сторицею хоч один квадратний метр землі, який відвоювали у дерев (скільки її ще пустує на обочині доріг!). Збільшилось таких вирубок – і помітно зменшилося лелек, зникли дикі абorigени – бортні бджоли, котрі так справно запилювали сільськогосподарчі культури...

Уже як далекий спомин згадується: восени, повернувшись зі школи, ми гуртом вибігали на поля, щоб назбирати стиглих жолудів. Частина з тих припасів йшла на відгодівлю домашніх тварин, дорідніші ж здавали в місцеве лісництво. За сезон кожен з нас заготовляв по кілька центнерів цього цінного насіння, яке відправляли в різні куточки України. Навіть свою першу покупку – крамний костюмчик – я придбав за гроші, зароблені на заготівлі жолудів. Але не тільки цим тішились ми: нас радувало, що десь, на півдні України серед безмежних полів, ті жолуді проростуть, заб'яють лісосмугами, бо шкільні хрестоматії й обкладинки зошитів оклично нагадували: «Якщо ти посадив хоч одне дерево – недарма прожив життя. Діти, заготовляйте насіння дерев!»

Якось непомітно зникли з учнівських книг ці прості й мудрі заклики. Школярі нині хоч і висаджують дерева, та користуються переважно готовими саджанцями, привезеними з лісорозсадників. А як би любо було на душі, якби кожен учень зібрав і висадив на околиці села бодай п'ять жолудів – скільки б дерев проросли в будучність, залишаючи столітню пам'ять про добре ім'я кожної людини! Потроху забуваються не тільки словесні заклики, але й гарні традиції. Ми швидше висадимо ранній персик, скоростиглий абрикос, утішатимемось хатнім лимоном, але забуваємо озеленити околицю молодим дубком чи кущем калини. А був же у нас в Україні прекрасний звичай: народився син – висаджували два жолуді, з'являлася донька – висівали калинове зерня. У цьому мудрому обряді не тільки практична потреба, але й глибокий символ – красивого й корисного. Бо жодне весілля не обходилося без калини, якою прикрашали коровай та вінець молодої, а дубки символізували, що юній родині потрібні в прямому й переносному значенні підвалини для нової оселі, біля якої звив би гніздо лелека і щороку приносив у хату по дитині. Чи не звідси таке поетичне весільне побажання: «Дарую два кущі калиноньки, щоб мали дві дівчиноньки, а ще два дубочки – на синочки!»?

Широко оспіваний у народних думах та піснях, дуб має не тільки символічне значення, але й неабияке практичне застосування. Ось чому такою великою пошаною оточено в народі цього небуденного представника нашої флори (За В. Скуратівським).

642 слова

29. Відрізняється від інших за стилістичними особливостями речення

А Нині в Україні росте 23 види цього прекрасного дерева.

Б Діброви складають чверть усієї зеленої зони республіки (півтора мільйона гектарів).

В Навіть у найсутужніші часи селяни не наважувалися зрубувати їх, зосібно й тоді, коли велети всихали.

Г Кремезні дозорці не тільки урізноманітнювали сільські краєвиди, прислужувалися своєю практичністю – були для хлібороба надійним прихистком в спеку й дощову сльоту, в дуплах літніх дерев гніздилися дикі бджоли, зводили кубла лелеки...

А Б В Г

--	--	--	--

30. Антоніми використано в реченні

А За кілька літ на полях та обочинах доріг не лишилося жодного дерева.

Б Збільшилось таких вирубок – і помітно зменшилося лелек, зникли дикі абorigени – бортні бджоли, котрі так справно запилювали сільськогосподарчі культури...

В «Якщо ти посадив хоч одне дерево – недарма прожив життя».

Г У цьому мудрому обряді не тільки практична потреба, але й глибокий символ – красивого й корисного.

А Б В Г

--	--	--	--

31. Тлумачення слова, виділеного в реченні «*Частина з тих припасів йшла на відгодівлю домашніх тварин, дорідніші ж здавали в місцеве лісництво*»
- А пророслі
Б особливого кольору
В великих розмірів
Г правильної форми
- А Б В Г
32. Виділене в реченні «*Не знаю, чи віддячив сторицею хоч один квадратний метр землі, який відвоювали у дерев (скільки її ще пустує на обочині доріг!)*» слово – це
- А омонім
Б діалектизм
В слово у переносному значенні
Г професійне слово
- А Б В Г
33. Перифраза є в реченні
- А Коли ж приїхали на побачення з найстарішим древлянином, вперіщила злива.
Б За кілька хвилин у видолинках блищали озерця, а під дубом, де ми перечікували негоду, навіть трава не заросилася – така густа й могутня в нього крона.
В Потроху забуваються не тільки словесні заклики, але й гарні традиції.
Г А був же у нас в Україні прекрасний звичай: народився син – висаджували два жолуді, з'являлася донька – висівали калинове зерня.
- А Б В Г
34. Тему тексту, що об'єднує окремі його мікротеми, сформульовано в рядку
- А Якось непомітно зникли з учнівських книг ці прості й мудрі заклики.
Б Потроху забуваються не тільки словесні заклики, але й гарні традиції.
В У цьому мудрому обряді не тільки практична потреба, але й глибокий символ – красивого й корисного.
Г Ось чому такою великою пошаною оточено в народі цього небуденного представника нашої флори.
- А Б В Г
35. Текст належить до такого типу мовлення
- А опис
Б розповідь і опис
В роздум
Г розповідь і роздум
- А Б В Г
36. Стиль мовлення
- А науковий
Б художній
В публіцистичний
Г епістолярний
- А Б В Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. НЕМАЄ групи народних пісень
- А календарно-обрядових
Б соціально-побутових
В соціально-родинних
Г родинно-побутових
Д історичних
- А Б В Г Д
38. Автором «Слова про похід Ігорів» більшість дослідників вважають
- А Нестора Літописця
Б князя Святослава
В Бояна
Г самого Ігоря
Д учасника битви з половцями
- А Б В Г Д

39. «Сад божественних пісень» – це збірка поезій

- А Григорія Сковороди
- Б Пантелеймона Куліша
- В Івана Франка
- Г Лесі Українки
- Д Павла Тичини

А Б В Г Д

40. Рядками

О, там вже на все село була і красива, і розумна, і багата, звичайна, та ще к тому тиха, і смирна, і усякому покірنا

схарактеризовано

- А Наталку («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
- Б Марусю («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка)
- В Устину («Інститутка» Марка Вовчка)
- Г Мелашку («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
- Д Марічку («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)

А Б В Г Д

41. Перший «Кобзар» Тараса Шевченка видано

- А 1838 року
- Б 1840 року
- В 1842 року
- Г 1843 року
- Д 1845 року

А Б В Г Д

42. Рядки

*Споконвіку Прометей
Там орел карає,
Що день Божий довбе ребра
Й серце розбиває*

взяті з твору Тараса Шевченка

- А «До Основ'яненка»
- Б «Гайдамаки»
- В «Сон» («У всякого своя доля...»)
- Г «Кавказ»
- Д «І мертвим, і живим...»

А Б В Г Д

43. Утіленням запорозької вольниці та козацького лицарства є герой роману «Чорна рада» Пантелеймона Куліша

- А полковник Шрам
- Б Яким Сомко
- В Кирило Тур
- Г Петро Шраменко
- Д Черевань

А Б В Г Д

44. Корифеями українського театру називають братів Тобілевичів

- А Івана Карпенка-Карого, Панаса Саксаганського, Миколу Садовського
- Б Івана Карпенка-Карого, Марка Кропивницького, Михайла Старицького
- В Івана Карпенка-Карого, Миколу Садовського, Михайла Старицького
- Г Івана Карпенка-Карого, Анатолія Свидницького, Івана Левицького
- Д Івана Карпенка-Карого, Панаса Саксаганського, Михайла Старицького

А Б В Г Д

45. Перед Великоднем пішла на прощу в Київ і там залишилася героїня твору «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького

- А Кайдашиха
- Б Балашиха
- В Мотря
- Г Мелашка
- Д баба Палажка

А Б В Г Д

46. За жанром НЕ є новелою твір

- А «Камінний хрест» Василя Стефаника
- Б «Я (Романтика)» Миколи Хвильового

- В «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
Г «Подвійне коло» Юрія Яновського
Д «Зачарована Десна» Олександра Довженка

А Б В Г Д

47. На березі Десни малий Сашко («Зачарована Десна» Олександра Довженка) побачив

- А слона
Б лева
В тигра
Г мавпу
Д крокодила

А Б В Г Д

48. Проблема внутрішньої роздвоєності людини між гуманізмом і фанатизмом, відданістю революції порушена у творі

- А «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
Б «Вершники» Юрія Яновського
В «Мина Мазайло» Миколи Куліша
Г «Тигролови» Івана Багряного
Д «Марія» Уласа Самчука

А Б В Г Д

49. У словах Бориса Грінченка

Заплакала вся Полтава, ховаючи ... , заплакали ті прості люди, що він їм пособляв та за їх оступався; заплакали і ті розумні освічені люди, що любили... та шанували його за гарні писання

пропущено прізвище письменника

- А Вишенського
Б Сковороди
В Квітки-Основ'яненка
Г Котляревського
Д Коцюбинського

А Б В Г Д

50. У назві збірки Василя Стуса «Веселий цвинтар» використано художній засіб

- А алегорію
Б гіперболу
В порівняння
Г оксиморон
Д метафору

А Б В Г Д

51. Уривок

*Така її доля... О Боже мій милий!
За що ти караєш її молоду?
За те, що так вірно вона полюбила
Козацькї очі? Прости сироту*

написано віршовим розміром

- А шестистопним ямбом
Б п'ятистопним хореем
В чотиристопним амфібрахієм
Г чотиристопним анапестом
Д тристопним дактилем

А Б В Г Д

52. Рядками

Старий чоловік, по-поліському довге волосся білими хвилями спускається на плечі... На ногах постолі, в руках клонья, коло пояса на ремінці ніжик, через плече виплетений з лика кошіль

схарактеризовано

- А Омелька Кайдаша («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
Б діда Уласа («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного)
В дядька Лева («Лісова пісня» Лесі Українки)
Г старого Сірка («Тигролови» Івана Багряного)
Д Мирона Даниловича («Жовтий князь» Василя Барки)

А Б В Г Д

53. Автором афоризму «...Бачити зорі... в буденних калюжах на життєвих шляхах»

є

- А Михайло Коцюбинський
- Б Василь Стефаник
- В Ольга Кобилянська
- Г Олександр Довженко
- Д Юрій Яновський

А	Б	В	Г	Д

54. Рядки

*Темний і неосвітлений експрес той гомонів, ні, гудів, як вулик, – зойкав,
співав, кашляв простуджено... лементував дитячим плачем. Не експрес,
а ціла республіка на колесах*

узяті з твору

- А «Людина» Ольги Кобилянської
- Б «Україна в огні» Олександра Довженка
- В «Тигролови» Івана Багряного
- Г «Марія» Уласа Самчука
- Д «Жовтий князь» Василя Барки

А	Б	В	Г	Д

55. Символом туги, мудрості та гніву в поезіях Тараса Шевченка є

- А зозуля
- Б соловейко
- В жайворонок
- Г сова
- Д чайка

А	Б	В	Г	Д

56. НЕ є видом комічного

- А іронія
- Б сатира
- В гротеск
- Г алегорія
- Д гумор

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між словами та персонажем, якому вони належать.

1 Чужою смертю я не куплю собі волі.	А Іван Дідух («Камінний хрест»)
2 Скрізь неправда...скрізь! Куди не глянь, де не кинь – всюди кривда та й кривда!	Б Пузир («Хазяїн»)
3 Ця земля не годна кільки народу здержіти та й кільки біди витримати.	В Іван Половець («Вершники»)
4 Рід розпадається, а клас стоїть, і весь світ за нас.	Г Сомко («Чорна рада»)
	Д Чіпка («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між назвою та жанром твору.

1 «Слово про похід Ігорів»	А дума
2 «Козак Голота»	Б балада
3 «Бджола і Шершень»	В поема
4 «Маруся Чурай»	Г роман
	Д байка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором літературного твору та його персонажами.

1	Іван Нечуй-Левицький	А	родина Запорожців
2	Пантелеймон Куліш	Б	родина Катранників
3	Василь Барка	В	родина Кайдашів
4	Юрій Яновський	Г	родина Череванів
		Д	родина Половців

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором і уривком із його твору

1	Іван Котляревський	А	Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?
2	Тарас Шевченко	Б	Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні, чи ні.
3	Іван Франко	В	Яка ж одвага в смутне врем'я!
Так не пропало наше плем'я?
4	Леся Українка	Г	Обгорнула мене самота,
Як те море безкрає,
І мій дух, мов вітрило, її
Подих в себе вбирає.
		Д	Пройшло життя. Не варт було і
труду.
Лише образи наберешся вщертъ,
Останні дні я якось перебуду.
Та вже й кінець Переночую в
смерть.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 8
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Прийменник є в реченні
 А Угорі повільно і велично кружляли журавлі.
 Б Вздовж берега прив'язані човни.
 В День видався дуже спекотним і тихим.
 Г Пісня лунала зовсім близько.

А	Б	В	Г

2. Відокремлені члени речення є в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Попереду розкинувся вкритий вранішньою росою безмежний степ.
 Б Над лісом і полем нависла величезна чорна хмара.
 В Хлопчик біг підстрибуючи.
 Г Над нами висіло небо бліде і сіре.

А	Б	В	Г

3. Прикладка є в реченні
 А Шануйте нашу неньку Україну.
 Б Посадимо, друзі, у школі сад.
 В Зелен дуб шумить на яром.
 Г Він, веселий і моторний, завжди виділявся серед ровесників.

А	Б	В	Г

4. Однозначне слово вжито в ролі підмета в реченні
 А На галявині височів прекрасний замок.
 Б Журавлиний ключ поволі відлітав від рідних місць.
 В Поле виблискувало ніжним сяйвом.
 Г У садку глухо падали яблука.

А	Б	В	Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Тоді ще не знав я, що все проходить, все минає, забувається й губиться в невпинній зміні годин, що всі наші пригоди і вчинки течуть, як вода, між берегами часу. (2) Тому душевні страждання мої були безмірні. (3) Може, з годину світ здавався мені загубленим *навіки*. (4) У такому стані, не схотівши навіть пообідати, вийшов я в сад і спинившись *недалечко* вулика почав щось робити. (5) Раптом мене жалить бджола. (6) В одну мить життя моє знов повертається на *дев'яносто* градусів. (7) Ото був страх, ото була білі!

(О. Довженко).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
 А невпиній
 Б навіки
 В недалечко
 Г дев'яносто

А	Б	В	Г

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
 А першому
 Б третьому
 В четвертому
 Г шостому

А	Б	В	Г

7. Граматичну помилку допущено в реченні
 А першому
 Б третьому
 В п'ятому
 Г сьомому

А	Б	В	Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Ступені порівняння прикметників утворені правильно в рядку
 А гарніший, самий розумніший, наймудріший
 Б швидкіший, повільніший, більш чіткий

- В найбільш зручний, менш вигідний, тепліший
 Г більш правдивіший, найхолодніший, приємніший
 Д солодший, найбільш добріший, важчий

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

9. Усі слова з *не* написані правильно в рядку
 А не високий, а низький; не просто; не добачив
 Б неволити; недалеко; ніким неоране поле
 В небіж; недочитаний роман; не хтувати
 Г не дочекавшись; незакритий; не веселий
 Д недочувати; небагато; не виоране, а скопане

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

10. М'який знак на місці крапок пишеться в усіх словах рядка
 А комп..ютер, дяд..ко, гуцул..ський, міл..йон
 Б л..отчик, ковал..ський, сім.., тін..
 В багац..ко, сміет..ся, повір.., л..он
 Г тр..ох, щас..тя, рибал..ці, п'ят..
 Д брен..чати, різ..бяр, жен..шень, дон..чин

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

11. Літеру *с* на місці крапок треба писати в усіх словах рядка
 А ..питати, ..цілити, ..казати, ..тавок
 Б ро..порошити, ..хопити, ..тіжок, ..шити
 В ..трумок, ро..теш, ..хотіти, ро..омаха
 Г ..пекти, ро..питати, ро..топтати, ..покій
 Д ..тесати, ..терти.., ..жати, ..фотографувати

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

12. Закінчення *-а (-я)* у формі родового відмінка мають усі іменники в рядку
 А дядько, паралелепіпед, гайок
 Б гнів, графік, граб
 В небіж, оцет, трактор
 Г Буг, пенал, предмет
 Д макіяж, університет, азот

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

13. Правильно написані всі числівники в рядку
 А шестидесяти п'яти, ста, тристам
 Б тристам, сімом, шестистам
 В сьома, шістдесятма, п'ятеро
 Г дев'яностами, вісьма, семистами
 Д сімомадесятьма, чотирмастами, вісьми

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

14. Пунктуаційну помилку НЕ допущено в реченні
 А У нашій сім'ї майже всі були грішні – достатки невеликі, серця гарячі, роботи і всякого неустройства тьма-тьмуца, а тут ще й фамільна приверженість до гострого слова...
 Б А вчора пишучи спогади про дитинство, про хату, про діда, про сінокіс один собі у маленькій хатиноньці сміявся і плакав.
 В Дівчина насупилась, набасурманилась, і від того ще покращала.
 Г Якщо тебе ніколи не охоплювало бажання обійняти всю землю, прилащити бродячого собаку, підняти із землі зірваний листок і цілувати його – значить, ти ще не любив.
 Д Погляне: холодною водою обіллє.

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

15. Поширеним є речення
 А Клас буде подорожувати.
 Б Хотілося б, безперечно, прийти.
 В Доведеться, хлопче, накивати п'ятами.
 Г Вибачайте, люди добрі.
 Д Уже запізнилися.

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

16. Через дефіс пишуться усі слова в рядку
 А народно/поетичний, народно/господарський, народно/обрядовий
 Б ніжно/білий, ніжно/блакитний, ніжно/лиций
 В світло/жовтий, жовто/зелений, жовто/гарячий
 Г біло/сніжний, сніжно/білий, біло/сірий
 Д національно/патріотичний, організаційно/господарський, ракетно/ядерний

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

17. Кому необхідно поставити в реченні
- А Шумів оповитий туманом густий ліс.
 Б Скроплена літнім дощем трава виблискувала на сонці тисячами самоцвітів.
 В Діточки як мак.
 Г Колосилося на ниві жито і синіли по ньому де-не-де волошки.
 Д Був теплий осінній день.
- А Б В Г Д
18. Правильно вжито прийменник у словосполученні
- А олімпіада по українській мові
 Б можна здійснити при всіх обставинах
 В шафа на книги
 Г ліки від усяких хвороб
 Д будинок у п'ять поверхів
- А Б В Г Д
19. Правильно утворені всі форми дієприкметників у рядку
- А одягнений, замкнутий, затагнувший, вмитий
 Б шиючий, побілений, прибувший, списаний
 В потемнілий, розчесаний, страждаючий, зібраний
 Г сповнений, розчулений, схвильований, пишущий
 Д хвилюючий, зворушливий, зроблений, зрубаний
- А Б В Г Д
20. Правильно вжиті *у-в* чи *і-й* в усіх словах рядка
- А прийшов в школу, Лука й Оксана, живемо в Одесі, у всякому випадку
 Б Іван і Марічка, дім і поріг, в ґрунті, село і околиця
 В наука й освіта, прочитала у книзі, наш вчитель, велів ввійти
 Г зайшов у вагон, назвав ім'я, прийшов і запитав, риба в озері
 Д повільно йду, поставив огорожу, орфограми в управі, побачив всіх
- А Б В Г Д
21. НЕправильно узгоджено присудок із підметом у рядку
- А Семеро учнів прийшло на репетицію.
 Б Минуло п'ять місяців.
 В ООН оголосило дату наступного зібрання.
 Г Важкі два роки повільно минули.
 Д Четверо хлопчаків поспішали до школи.
- А Б В Г Д
22. Тільки тверді приголосні звуки є в рядку
- А поринати, прийшов, речник
 Б закрив, подорожник, будинок
 В пішак, молотарка, млин
 Г прив'язав, попередив, дим
 Д йти, поринув, щоденник
- А Б В Г Д
23. Поширене звертання є в реченні (розділові знаки пропущено)
- А Тобою Борисфене милувалося не одне покоління українців.
 Б Будь же батьку славним у віках.
 В Дніпре мій Дніпре широкий та дужий багато ти батьку у море носив козацької крові.
 Г Ти могутній і швидкоплинний пам'ятаєш усю історію України-Русі.
 Д Про тебе сивочолий співають у багатьох народних піснях.
- А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Речення

- 1 складнопідрядне з кількома підрядними
- 2 складнопідрядне
- 3 складне з різними видами зв'язку
- 4 складносурядне

Приклади

- А ...Лось уже зовсім знесилився і байдуже спостерігав, як наближаються діти.
- Б Усе нижче осідав у воду, і роги похитувались над крижаним місцем, як незвичайний кущик.
- В Під тим кущиком червоний розпач трохи вгомонився, але він був тепер такий безмежний, що очі для нього були замалі, і той розпач струменів із них увсебіч.
- Г Спершу діти не знали, як до лося підступити, щоб і самим не провалитись.
- Д Але старший брат був розсудливий та відважний і не дав сокири закуняти у своїх руках.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Речення

- 1 двоскладне неповне
- 2 односкладне неозначено-особове
- 3 односкладне узагальнено-особове
- 4 односкладне безособове

Приклади

- А Коні заспокоїлися, розбрелися по загороді.
- Б З-за копиць од річки віяло холодом.
- В Тоді його, молодого і гордого, уперше осідлали і ганяли по царині до сьомого поту.
- Г Зате скільки незалежності в округлій шиї коня, у його густій гриві, у розміреному ритмі струнких ніг.
- Д Вік живи – вік учись.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Речення

- 1 тире у складносурядному реченні
- 2 тире перед узагальнювальним словом
- 3 тире у неповному реченні
- 4 тире при відокремленій прикладці

Приклади

- А На воротах берізка чи осичина вкопана, а зайди до хати – пахне лісом і травами.
- Б Люди святкують зелену неділю – давнє язичницьке свято на честь розквітлої зелені.
- В Гілки дерев, татарське зілля, букети квітів – усе це обов'язковий супровід такого свята.
- Г На Поліссі дух буйної зелені заходить в образі пишного вбраного у гілля Куща, а в центральних районах України – в образі Тополі.
- Д Швидко минуть Зелені свята – а троїцькі зілля, як чарівні, зберігатимуть увесь рік.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Речення

- 1 з'ясувальне
- 2 обставинне умови
- 3 обставинне причини
- 4 обставинне часу

Приклади

- А Найбільша радість у Марусі була тоді, коли у батька закінчувався робочий день.
- Б Сам батько тільки й знав, чим вона журилася та з чого раділа.
- В Сестра гніватиметься, коли взяти в неї дівчину.
- Г Чорнява голівонька Марусина, сумуючи, схиляється, але зараз надія знову займається у дитини в очах.
- Д Весела була Маруся без краю, бо ця обідрана хатина видавалася їй розкішним палацом.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

З улоговини (1) тягло теплим вологим відпаром, і холодні трави зараз (2) же відчули його, і стали покриватися (3) щедрою росою, і (4) різкіше запахли.

- А дієслово
 Б прикметник
 В сполучник
 Г прислівник
 Д частка
 Е займенник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

«...І в'язав свій скромний сніп...»

У кожного великого майстра слова були свої береги, свої манливі вогники, до яких вони неодмінно тяглися і в яких знаходили відраду, освячувалися духовністю, творчим злетом. Таким духовним храмом була для Франка і Криворівня. Навіть за найтяжчих для поета часів, коли недуга жорстоко помстилася негідному титанові, він, переборюючи хворобу, діставався села, щоб не тільки лікувати в джерельній воді паралізовані руки, але й очищатися духовно. Один із сучасників Франка з цього приводу згадував: «Фізично зломлений, просто каліка, обі його руки були обезвладнені, немічний, немов дитина, яку треба убирати та кормити, однак дух його не устає, не упадає, а думка його під високим чолом працює ненастанно, бо ще багато розпочатого не докінчено, а ще більше насувається на ум, що треба би було зробити...» Саме з усвідомленням цього Франко ще більше напружує свої фізичні зусилля, котрі вже були на межі можливого. Руки не корилися, і тоді він диктує синові Андрієві свої недокінчені праці, а по його смерті – місцевим вчителям. Треба було мати виняткову силу волі, справді Франкову титанічну одержимість, щоб у безнадії жити надією, боротися й перемагати. Ми ж бо знаємо: навіть тоді, як відмовили руки, Франко продовжував писати ногами, а згодом і зубами... У Криворівні залишилося надто мало пам'ятних місць, пов'язаних з перебуванням Івана Франка, хоч свого часу тут чи не кожна третя хата тримала добру пам'ять про поета. Під час Першої світової війни селом проходили війська Керенського, і вояки спопелили чимало осель, в яких зупинявся поет. До сьогодні вціліло лише помешкання місцевого різьбяря В. Якіб'юка. У ньому найчастіше і зупинявся І. Франко. Нині тут розмістився історико-краєзнавчий музей письменника. Неподалік сусідить і помешкання згадуваних нами Харуків.

Будівля, на жаль, не увійшла до музейного комплексу, хоч має особливу цінність. Крім історичної вартості (тут гостювали І. Франко, В. Гнатюк та М. Коцюбинський), вона зберігає унікальні будівельні конструкції, котрих у природному побутуванні практично не збереглося. Це тип замкнутого житлово-господарського комплексу. В науковій термінології, зокрема етнографічній, таке житло має дві назви – гуцульська гражда або замкнутий двір. За планом це квадратна споруда, з усіх боків суцільно ув'язана житловими й господарськими прибудовами. Всередині, власне в обійсті, влаштоване подвір'я. Проникнути в нього можна лише через вхідні ворота чи хвіртку, які при потребі міцно зачиняються. На Гуцульщині, а раніше і на Поліссі, такі гражди – явище звичайне, бо зумовлювалося кількома потребами. Насамперед, це були своєрідні охоронні редути від нападників та диких звірів, а також диктувалося кліматичними умовами. Багатосніжні зими із заносами, часті дощі й вітри – все це змушувало наших предків шукати найпрактичніші форми будівель. Селяни завше могли дістатися стайні, погодувати і напоїти маржину та птицю, займатися будь-коли невідкладними роботами, позаяк комплекс будівель з'єднувався між собою цілим каскадом внутрішніх проходів.

На сьогодні подібні споруди можна побачити лише в музеях архітектури та побуту. Гражда в Криворівні цінна не тільки архітектурною неповторністю, але й тим, що зберігається в первісному вигляді. Нині немає жодного такого експоната. Якщо до цього додати, що тут побували відомі класики української культури, то логічно запрошувється запитання: чому унікальну гражду не перетворено в етнографічний осередок, котрий став би допоміжною експозицією літературно-мистецького музею? Сюди, в Криворівню, щороку приїздить чимало туристів з нашої країни та з-за кордону, в мальовничому селі часто бували й сучасні майстри слова. М. Стельмах написав тут повість «Над Черемошем», А. Малишко створив поему «Франко в Криворівні», Д. Павличко – вірш «Франкова криниця», в якому зокрема мовиться:

*Будуть пити ту воду жаги
Покоління грядущі,
Будуть люди від неї завжди
Сміливіші і дужчі.*

Коли відвідуєш Криворівню, де залишив частку свого життя Великий Каменярь, мимоволі приходять на пам'ять рядки поетового зізнання:

*Я для геніїв грядущих
Поле дикее орав,
Шлях серед хащів найпущих
Просікав і протирав:
Для голодних пік сквапливо
Разовий, не панський хліб
І ставав на всяке жниво,
І в'язав свій скромний сніп.*

Оглядаючи щедрий зажинок поетової творчості, ми можемо з повним правом сказати, що в Криворівні зв'язано не один ваговитий сніп на безмежному полі, що його так ретельно й трудно обробляв невтомний Сіяч і Каменярь (За В. Скуратівським).

638 слів

29. Відрізняється від інших за стилістичними особливостями речення

- А У кожного великого майстра слова були свої береги, свої манливі вогники, до яких вони неодмінно тяглися і в яких знаходили віраду, освячувалися духовністю, творчим злетом.
- Б Треба було мати виняткову силу волі, справді Франкову титанічну одержимість, щоб у безнадії жити надією, боротися й перемагати.
- В В науковій термінології, зокрема етнографічній, таке житло має дві назви – гуцульська гражда або замкнутий двір.
- Г Оглядаючи щедрий зажинок поетової творчості, ми можемо з повним правом сказати, що в Криворівні зв'язано не один ваговитий сніп на безмежному полі, що його так ретельно й трудно обробляв невтомний Сіяч і Каменярь.

А Б В Г

--	--	--	--

30. Речення з кількома рядами однорідних членів

- А У Криворівні залишилося надто мало пам'ятних місць, пов'язаних з перебуванням Івана Франка.
- Б В науковій термінології, зокрема етнографічній, таке житло має дві назви – гуцульська гражда або замкнутий двір.
- В Селяни завше могли дістатися стайні, погодувати і напоїти маржину та птицю, займатися будь-коли невідкладними роботами...
- Г На сьогодні подібні споруди можна побачити лише в музеях архітектури та побуту.

А Б В Г

31. Тлумачення слова, виділеного у реченні «Якщо до цього додати, що тут побували відомі класики української культури, то логічно напрошується запитання: чому унікальну гражду не перетворено в етнографічний осередок, котрий став би допоміжною експозицією літературно-мистецького музею?»

- А центр культури
- Б окраса, оздоблення
- В пам'ятка історії
- Г виставка, експонат

А Б В Г

32. До фразеологізму «свої манливі вогники», використаного в реченні «У кожного великого майстра слова були свої береги, свої манливі вогники...», МОЖЕ БУТИ синонімом фразеологізм

- А альма-матер
- Б райський куточок
- В три кити
- Г лебедина пісня

А Б В Г

33. Оксиморон є в реченні

- А Треба було мати виняткову силу волі, справді Франкову титанічну одержимість, щоб у безнадії жити надією, боротися й перемагати.
- Б Ми ж бо знаємо: навіть тоді, як відмовили руки, Франко продовжував писати ногами, а згодом і зубами...
- В Я для геніїв грядущих
Поле дикее орав...
- Г Оглядаючи щедрий зажинок поетової творчості, ми можемо з повним правом сказати, що в Криворівні зв'язано не один ваговитий сніп на безмежному полі, що його так ретельно й трудно обробляв невтомний Сіяч і Каменяр.

А Б В Г

34. У тексті поєднано такі основні стилі

- А художній і розмовний
- Б розмовний і публіцистичний
- В науковий і художній
- Г публіцистичний і науковий

А Б В Г

35. Основну думку автора подано в рядках

- А У Криворівні залишилося надто мало пам'ятних місць, пов'язаних з перебуванням Івана Франка...
- Б Чому унікальну гражду не перетворено в етнографічний осередок, котрий став би допоміжною експозицією літературно-мистецького музею?
- В Сюди, в Криворівню, щороку приїздить чимало туристів з нашої країни та з-за кордону, в мальовничому селі часто бували й сучасні майстри слова.
- Г Оглядаючи щедрий зажинок поетової творчості, ми можемо з повним правом сказати, що в Криворівні зв'язано не один ваговитий сніп на безмежному полі, що його так ретельно й трудно обробляв невтомний Сіяч і Каменяр.

А Б В Г

36. Конструктивний прийом організації висловлення «...І в'язав свій скромний сніп...» – це
- А прийом контрасту
 - Б прийом рамки
 - В прийом дилеми
 - Г прийом паралелізму

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Рядки

*А в кривого танця
Та не виведем кінця!*

узято з календарно-обрядової пісні

- А колядки
- Б щедрівки
- В веснянки
- Г жниварської
- Д купальської

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. Жанр «Слова про похід Ігорів» у сучасному літературознавстві найчастіше визначають як

- А літописне оповідання
- Б історичну повість
- В ліро-епічну поему
- Г героїчну баладу
- Д історичну пісню

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. Особливості байок Григорія Сковороди – це

- А прозова форма, велика за обсягом мораль
- Б віршована форма, немає прямої моралі
- В прозова форма, немає прямої моралі
- Г віршована форма, лаконічна мораль
- Д прозова форма, лаконічна мораль

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

40. Низ та Евріал – це герої твору

- А «Енеїда» Івана Котляревського
- Б «Гайдамаки» Тараса Шевченка
- В «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
- Д «Маруся Чурай» Ліни Костенко

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

41. Рядки

*...Світає,
Край неба палає,
Соловейко в темнім гаї
Сонце зустрічає*

узято з твору Тараса Шевченка

- А «Катерина»
- Б «Гайдамаки»
- В «Сон» («У всякого своя доля...»)
- Г «Кавказ»
- Д «Ісаія. Глава 35»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

42. Тарас Шевченко помер у

- А Києві
- Б Каневі

- В Оренбурзі
Г Вільно
Д Санкт-Петербурзі

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

43. Слова

Люди дивуються, що я весела... А я зроду така вдалася... Було, мене й б'ють (бодай не згадувать!) – не здержу серця, заплачу; а роздумаюсь трохи – і сміюся... Якби мені за кожною бідою плакати, досі б і очі я виплакала

належать героїні

- А Наталці («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
Б Марусі («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка)
В Устині («Інститутка» Марка Вовчка)
Г Мелашці («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
Д Марічці («Тіні забутих предків») Михайла Коцюбинського)

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

44. Цикл «Веснянки» увійшов до збірки Івана Франка

- А «Баляди і розкази»
Б «З вершин і низин»
В «Зів'яле листя»
Г «Мій Измарагд»
Д «Давне і нове»

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

45. Максим Гудзь («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного) доводився Чіпці

- А батьком
Б тестем
В братом
Г братом дружини
Д другом дитинства

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

46. За жанром НЕ є романом твір

- А «Вершники» Юрія Яновського
Б «Україна в огні» Олександра Довженка
В «Тигролови» Івана Багряного
Г «Марія» Уласа Самчука
Д «Жовтий князь» Василя Барки

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

47. Мокій («Мина Мазайло» Миколи Куліша) подарований Риною український національний одяг

- А почав носити щодня
Б одягав лише на свята
В поклав далеко в шафу
Г порубав сокирою
Д передарував батькові

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

48. Автобіографічність, дві часові площини, два ліричні герої – дитина та зрілий митець – характеристики твору

- А «Пісня про рушник» Андрія Малишка
Б «Два кольори» Дмитра Павличка
В «Жовтий князь» Василя Барки
Г «Тигролови» Івана Багряного
Д «Зачарована Десна» Олександра Довженка

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

49. Слова

Я боровся за демократію – це оцінили як спробу звести наклеп на радянський лад, моя любов до рідного народу, занепокоєння кризовим станом української культури кваліфікувалися як націоналізм

належать поетові

- А Павлу Тичині
Б Володимирі Сосюрі
В Євгену Маланюкові

- Г Дмитру Павличкові
Д Василю Стусові

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

50. У назві твору Івана Франка «Борислав сміється» використано художній засіб

- А гіперболу
Б порівняння
В синекдоху
Г оксиморон
Д метонімію

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

51. Уривок поезії В. Симоненка

*Ми в світ прийшли успадкувати славу,
Діла, і думи, й чесні мозолі,
Батьків велику полум'яну славу,
Що захистила правду на землі*

має віршовий розмір

- А чотиристопний ямб
Б п'ятистопний ямб
В чотиристопний хорей
Г п'ятистопний хорей
Д тристопний амфібрахій

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

52. Інша назва поезії Андрія Малишка «Рідна мати моя»

- А «Сива ластівка»
Б «Лебеді материнства»
В «Пісня про рушник»
Г «Два кольори»
Д «Ой піду я до роду гуляти»

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

53. Автором афоризму «Людина – найвеличніша з усіх істот. Людина – найнещасніша з усіх істот. Людина – найпідліша з усіх істот. Як тяжко з цих трьох рубрик вибрати першу для доведення прикладом» є

- А Григорій Сковорода
Б Михайло Коцюбинський
В Олександр Довженко
Г Іван Багряний
Д Григір Тютюнник

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

54. Жанри ліричних творів указано в рядку

- А драма, водевіль, трагікомедія
Б дума, балада, байка
В ода, епіграма, гімн
Г новела, оповідання, легенда
Д колискова, щедрівка, переказ

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

55. Рядки

*Що буде з народом нашим? Вживе він чи загине, що й сліду не стане ніякого?
Розженуть його по каторгах та по лісах, байраках та гнилих болотах,
як вовків-сіромах*

узяті з твору

- А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
Б «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
В «Марія» Уласа Самчука
Г «Жовтий князь» Василя Барки
Д «Україна в огні» Олександра Довженка

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

56. Поему «Мойсей» Іван Франко написав

- А 1895 року
Б 1890 року
В 1905 року
Г 1907 року
Д 1910 року

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між літературним персонажем і його характеристикою.

1 Карпо Ярковий
(«Три зозулі з поклоном»)	Се егоїст і чоловік гордий, котрого... нічого на світі не дивує, котрий усього уживав, усього скуштував, котрого ніяка жінка не в силі довгий час придержати, бо, мовляв, знає наперед про кожну».
2 Лиманчук
(«Україна в огні»)	Сидить, у стелю дивиться. Або у вуса дме, то в один, то в другий – розпушує. То я йому галушок миску гарячих (він їсти страх любив, ложку в руки – їж! І тьопає, як на себе кидає. Ми співаємо, а він вусами пару з миски ловить та сопе так, що каганець на столі як не погасне.
3 Матня
(«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)	Він був великим любителем різних секретних справ, секретних інструкцій, постанов, рішень... Він засекретив ним свою провінційну дурість і глибоку байдужість до людини. Він був позбавлений уяви, як і всяка людина з сонним, в'ялим серцем.
4 Дід Захарко
(«Зачарована Десна»)	Не любив він ні балакати, ні співати, а любив на світі одну тільки горілку, дудлив її, як воду, й у тому покладав усю свою втіху.

Кури́в він такий лю́тий тютю́н, що коло нього ніхто тне міг стояти близько. Його обходили кури й поросята, собаки оббігали городами, а невістка Галька спала в коморі.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між письменником і персонажем з його твору.

1 Василь Барка	А Хутірний
2 Улас Самчук	Б Максим
3 Іван Багряний	В Карпо
4 Олександр Довженко	Г Отроходін
	Д Медвин

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між жанром і назвою твору.

1 роман у віршах	А «Вічний революціонер»
2 поема	Б «Мойсей»
3 послання	В «І мертвим, і живим, і ненарожденним...»
4 гімн	Г «Маруся Чурай»
	Д «Кавказ»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором і уривком із його твору.

- 1 Іван Франко А О, сліз таких вже вилилось чимало,
Країна ціла може в них втопитись.
- 2 Василь Стус Б Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?
- 3 Євген Маланюк В Собором дзвінким Україна
Написалась на мурах тюрми.
- 4 Леся Українка Г Скорше – бунт буйних майбутніх рас,
Полум'я, на котрім тьма розтала,
Вибух крові, що зарокотала
Карою за довгу ніч образ.
- Д За кого ж ти розп'явся,
Христе, сине Божий?
За нас добрих, чи за слово
Істини...

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 9

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Дієприкметник є в реченні
А День був сонячний і тихий, прозорий і синій.
Б Жовтіла кукурудза, чорніла свіжа рілля, пари вже красувалися густими свіжими врунами озимини.
В Порізаний балками та байраками степ, здавалось, дрімав, притомившись за літо.
Г Летіли срібні струни павутини, ще чіткіше підкреслюючи синяву неба.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐
2. Складним є речення
А Враз, немов од маху чарівної палички, пасмо гір розірвалося.
Б У широкому отворі, неначе у вікні, блиснула річка і з'явилися очеретяні стріхи хат.
В Незабаром показалося село, мальовничо розкидане над річкою на горі.
Г Білі, чепурненькі хати під очеретяними стріхами, з широким піддашшям на мальованих стовпах, очеретяні хлівки, крилаті акації за штучно плетеними очеретяними тинами, журавлі над колодязями – все це робило гарне враження, свідчило про лад та достаток.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐
3. Фразеологічний зворот ужито в реченні
А Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива...
Б Вітре буйний, вітре буйний!
Ти з морем говориш...
В Кричать сови, спить діброва,
Зірочки сіяють...
Г Чимало літ перевернулось,
Води немало утекло...

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐
4. Омоніми вжито в реченні
А Закрили замок на замок.
Б Підрізали козакові крила.
В І шумить, і гуде – дрібний дощик іде.
Г Порожня бочка гучить, а повна – мовчить.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Молода струнка яворина, вкривши коріння оксамитовим мохом, високо сягає рябеньким стовбуром, щоб зеленим верховіттям усміхнутись до блакитного неба, скупатись у золотому промінні, цікавим оком поглянути на широкий чудовий краєвид, розмовитись із вільним вітром... (2) Тихо в лісі повітря не дихає, ніщо не шеберхне, жодна ростинка не схилиться, не злякає маленької комашки. (3) Ось чутно, як несе вітер якусь новину з далекого лісу, що синіє за горбочком. (4) З далеку чутно глухий гомін. (5) Він наближається, дужчає, шепотить, охоплює верховіття, і здається, що кожне дерево кожним листочком шепотить якесь чарівне слово... (М. Коцюбинський).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
А ніщо
Б не шеберхне
В з далеку
Г промінні

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐
6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
Б другому
В третьому
Г п'ятому

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

7. Відокремлена обставина, виражена дієприслівниковим зворотом, є в реченні
 А першому
 Б другому
 В третьому
 Г п'ятому

А Б В Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Правильно написані всі числівники в рядку
 А вісімдесяти, вісьмох, п'ятерьох
 Б семидесяти, чотирьохсот, п'ятнадцятьом
 В сьома, трьомастами, шістдесятьома
 Г шестеро, сорока, дев'яностам
 Д шіснадцять, двохсот, мільйоном

А Б В Г Д

9. Подвоєння відбувається в усіх словах рядка
 А піц..а, Марок..о, пен..і, барок..о
 Б мадон..а, юн..ат, пан..о, гол..андський
 В ван..а, лібрет..о, шас..і, бравіс..имо
 Г мán..а, брут..о, піанін..о, нет..о
 Д тон..а, груп..а, кас..а, інтермец..о

А Б В Г Д

10. Апостроф НЕ пишеться в усіх словах рядка
 А м..юслі, св..ято, інтерв..ю, горохв..яний
 Б торф..яний, пів..Ялти, лл..ється, р..юкзак
 В м..який, пів..ями, ад..ютант, під..їзд
 Г дит..ясла, цв..ях, мавп..ячий, моркв..яний
 Д він..етка, п..юре, духм..яний, ф..юзеляж

А Б В Г Д

11. Спрощення, зафіксоване на письмі, відбувається в усіх словах рядка
 А чес..ний, піс..надцять, піс..ний, совіс..ний
 Б виїз..ний, тиж..невий, кількіс..ний, улес..ливий
 В зліс..ний, зап'яс..ний, швидкіс..ний, жаліс..ний
 Г хворос..няк, доблес..ний, якіс..ний, беззахис..ний
 Д буревіс..ник, хвас..ливий, контрас..ний, гіган..ський

А Б В Г Д

12. Правильно написані закінчення у формі родового відмінка мають усі іменники рядка
 А диктанту, ремонту, трактору
 Б Берліну, прапора, Кіпра
 В азоту, сира, абзацу
 Г квартала, квадрату, брата
 Д жовтня, оркестру, заходу

А Б В Г Д

13. Правильно написані імена по батькові в рядку
 А Олексіївна, Лукович, Іванович
 Б Мартиновна, Тарасович, Ярославівна
 В Сергієвич, Савич, Віталіївна
 Г Назарівна, Тадеєвич, Львович
 Д Петрівна, Левковна, Хомович

А Б В Г Д

14. Лексичну помилку НЕ допущено в реченні
 А Це була вірна відповідь.
 Б Ззовні будиночок здавався зовсім незугарним.
 В Шевченко – великий і величний поет України.
 Г День знань – це професіональне свято вчителів.
 Д В останній день конкурсу підвели підсумки.

А Б В Г Д

15. Складений іменний присудок є в реченні
 А Буду я навчатися мови золотої...
 Б Дахи будинків, дерева, тротуари і вулиці – усе було вкрито снігом.
 В Тепла рання весна.
 Г Життя прожити – не поле перейти.
 Д Навчатися – це не така вже й легка справа.

А Б В Г Д

16. Разом пишуться всі слова в рядку
 А шафа/купе, багато/поверховий, кільце/подібні
 Б житте/дайний, науково/доведений, після/завтра
 В сорока/двох/річний, військово/зобов'язаний, плодо/консервний
 Г радіаційно/захисний, внутрішньо/господарчий, рівномірно/прискорений
 Д високо/врожайний, військово/медичний, близько/споріднений

А Б В Г Д

17. Кома не ставиться в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Хмари застигли та перестали рухатись і незабаром сторожке небо оволоділо і землею.
 Б Тихесенький вечір на землю спадає і сонце сідає в темнесенький гай.
 В Проїшов березень з підсніжником на шапці і над татарським бродом і під його ходою вибухнули криги...
 Г І сонце світить і дощик крапає.
 Д Але нерідко надії не справджувались і повертався чумак з Дону додому тільки з батіжком у руках.

А Б В Г Д

18. Правильно вжито форму займенника в реченні
 А У її очі наче тернові ягідки.
 Б Я з цьою людиною уже мав справи.
 В У його душі зачаївся сум.
 Г Могого серця їм не зрозуміти.
 Д Від всьої картини віє чимось пісенним.

А Б В Г Д

19. Правильно утворені всі форми прислівників у рядку
 А найбільш тихо, швидше, солодкіше, успішніше
 Б більш широко, більш краще, більш повільно, більш складно
 В поганше, розумніше, веселіше, вище
 Г найменш необхідно, найбільш далеко, найбільш глибше, найбільш мудро
 Д менше, більш охайно, значно приємніше, найвідвертіше

А Б В Г Д

20. Милозвучність мови не порушено в рядку
 А зі мною, лунав у полі, день у день, ліс і степ
 Б дзвеніло в вухах, прийшов з поля, повернувся ввечері, свої і інші
 В з'явився з зорею, над мною, як ж пройти, дививсь в воду
 Г дощ йде, день й ніч, орав в полі, приїхав ввечері
 Д бачив в сні, зробила би гарно, зійшлись всі, почав вчити

А Б В Г Д

21. Правильно побудовано словосполучення
 А у значній мірі
 Б на протязі року
 В виняток із правил
 Г кинулося в очі
 Д у десять годин ранку

А Б В Г Д

22. Виділіть рядок, у словах якого однакова загальна кількість звуків і букв
 А відгук, їжа, ячмінь, повір'я
 Б джміль, щирість, п'ять, зілля
 В пісня, райдуга, європейець, рядок
 Г щабель, ательє, сніжка, ялівець
 Д рік, якась, стаття, заєць

А Б В Г Д

23. Вставлена конструкція, яку треба виділити тире, є в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Деревій чи як кажуть у нас на Поліссі серпоріз має цупке стебло.
 Б На щуку хтось бомагу в суд подав хто ворогів не мав.
 В В кожному серці вірю знаю правда є.
 Г На Різдво сьомого січня починали колядувати.
 Д В Україну басоля потрапила як дехто вважає із Заходу.

А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Речення

- 1 безсполучникове
- 2 складне з різними видами зв'язку
- 3 складнопідрядне
- 4 складнопідрядне з кількома підрядними

Приклади

- А Коли лежиш у полі лицем до неба і вслухаєшся у багатоголосу тишу, то помічаєш, що в ній щось є не земне, а небесне.
- Б Тепер я бігаю в поле і годинами слухаю, як у небі співають хори...
- В Треба тихо йти: можна побачити, як тут горлиця п'є воду.
- Г Холоднувата далечінь ще синьо імлілась, та з кожною хвилиною світ розгортався високим вінком світання.
- Д День має бути сонячним: зранку на небі жодної хмаринки.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Речення

- 1 безособове
- 2 двоскладне неповне
- 3 неозначено-особове
- 4 називне

Приклади

- А Пречудовий літній ранок.
- Б У прохолодному повітрі розсіяно безліч польових запахів.
- В На широких нивах де-не-де квітка маку або синьоока волошка.
- Г Іду цими полями і дивуюся їх красі.
- Д На узліссі поставили вулики.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Речення

- 1 сурядне еднальне
- 2 сурядне розділове
- 3 сурядне протиставне
- 4 складнопідрядне

Приклади

- А Посеред лісу простора галявина з плакучою березою і великим престарим дубом.
- Б Хоча хліба уже буйно колосилися, та до жнив було ще далеченько.
- В Чи то вітер тужно свистить у яругах, чи то з лісу доноситься завивання вовків.
- Г Восени в степу тривожно шамотить сухим гіллям кукурудза і при шляхах розсипають насіння високі бур'яни.
- Д День хилився до заходу, але навколо зовсім не помітно було вечірнього заспокоєння.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Розділовий знак

- 1 тире між частинами складносурядного речення
- 2 тире при відокремлених означеннях
- 3 тире при відокремленій прикладці
- 4 тире між підметом і присудком

Приклади

- А У зеленому затишному храмі, вся переплетена золотими нитями сонця, на високому гінкому стебельці росла лугова цариця – ромашка.
- Б Небо враз ніби завалюється – і вже в усі боки котиться-перекочується грізний відгук грому.
- В Хризантеми – діти осені.
- Г Перед мандрівниками розкинувся безкрайній степ – широкий, вільний, могутній.
- Д В Україні – багатолюдній і багатострадній – живуть українці.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова у реченні (цифра позначає наступне слово)

Хлопець тихо причалив до (1) ліського човна, котрий (2) ніколи (3) ніким не приковувався, і, зіпхнувши його (4) з берега, пустив за водою.

- А займенник
- Б іменник
- В частка
- Г прикметник
- Д прислівник
- Е прийменник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

«І я такий, як моя земля...»

Небагато знайдеться знавців поліської мови, духовної і матеріальної культури Полісся таких, як М.В. Никончук. Серцем і розумом бачив він, що Полісся – особливе середовище, колиска наших предків, слов'янська прабатьківщина, де наше минуле збереглося у первозданній недоторканості. А мова поліщуків, яка увібрала основні багатства тисячолітньої культури, є найголовнішою скарбницею народу.

Професор М.В. Никончук здійснив науковий подвиг. Вражала дивовижна працездатність вченого. Він сам обстежив і зібрав під час експедицій діалектний матеріал у 600 поселеннях Полісся, став автором понад сотні наукових праць. Серед них – більше десятка монографій, в яких у науковий обіг уведена величезна кількість лексичних діалектних даних, невідомих раніше науковій громадськості.

Висока підготовка, знання багатьох іноземних мов, у тому числі всіх слов'янських, дали можливість вченому зробити глибокий аналіз величезного діалектного матеріалу поліської мови. За матеріалами рукописного лексичного атласу, до якого увійшло більше двох тисяч карт, зроблена проекція сучасного діалектного поділу на давні племенні території поліщуків, висвітлена генеза поліської мови.

Вершинною працею професора М.В. Никончука є «Лексичний атлас Правобережного Полісся», як дарунок української держави, розісланий у всі провідні бібліотеки світу, в тому числі бібліотеку Конгресу США.

Лексикологічними працями М.В. Никончука послуговуються мовознавці усієї Славії. Його наукові дослідження високо оцінені у світі. За серію праць, присвячених екології поліської духовної культури, американський Бібліографічний інститут (США), куди стікаються публікації з усіх країн, присвоїв професору М.В. Никончуку титул «Людина року-98».

М.В. Никончук – засновник відомої у слов’янському світі Житомирської диалектологічної школи. У 1994 році при кафедрі української мови Житомирського педагогічного університету відкрито аспірантуру, якою він керував. Під його керівництвом в науку вийшла ціла група кандидатів наук. На базі кафедри М.В. Никончука Національна академія наук України створила Північноукраїнський діалектологічний центр, а сам вчений став його головою. Це у свою чергу піднесло рівень і авторитет Житомирського педагогічного університету, який був для професора рідним.

Активно працював М.В. Никончук і на викладацькій ниві. Його лекціями захоплювалися, колегам і студентам була відома енциклопедична ерудиція їхнього професора.

Останнім часом вчений керував кількома грандіозними проектами: створенням діалектного поліського словника, лексичного атласу Полісся та формуванням діалектологічної бази поліських говорів, залучаючи до цієї роботи все нових і нових виконавців. Він входив до колективу авторів створюваної «Енциклопедії української мови».

Обдарованість М.В. Никончука була багатогранною. У нього була тонка художня натура, він глибоко розбирався у музиці, живопису, поезії. Зі студентських років не розлучався з баяном, а мольберт і пензлі в його руках я пам’ятаю ще з дитинства. Він писав олією на полотні досить серйозні картини. І сьогодні у нашій Петрашівській церкві зберігається виконане ще студентом зображення Розп’яття. І символічним здається мені його шлях: від студентського «Розп’яття» – до професорської «Голгофи».

Люди такого складу, як Микола Васильович, не можуть не прийти в поезію, бо поезія – особлива, висока форма свідомості. З-під його пера у світ вийшли шість збірок віршів: «Зворини», «Незгаркамінь», «Грезно», «Її величність – жінка», «Триумфальна арка», «Голгофа», а також поетична збірка поліського гумору. Відомі українські композитори навіть склали на його слова кілька пісень, що знайшли відгук у широкій культурній громадськості.

У віршах М. Никончука – неповторний поліський край, його споконвічні хранителі – поліщуки, чисті почуття і глибокі роздуми. Ці вірші розповідають про багатий духовний світ самого автора.

Усім своїм життям М.В. Никончук показав високий зразок людського призначення. Він залишив нам вагому наукову спадщину, яка увійшла у скрижалі духовної культури українського народу, залишив своїх учнів і послідовників. Він примножив славу рідного університету й української науки.

Наукова безкомпромісність, принциповість і, разом з тим, щедрість, відкритість душі органічно поєдналися в одній людині. Він був винятково чуйним і безвідмовним, міг пробачити людські слабості, але не терпів фальші і несправедливості. Саме через це у нього було немало ворогів, хоч сам він ворогом не був нікому.

Але доля була прихильна до нього. У Миколи Васильовича було багато друзів, і це були люди високого польоту. Бог дарував йому чудову дружину, розумницю і красуню Аллу Опанасівну, яка все життя була його надійною підтримкою. У їхній славній родині змужнів син Олександр, вчений і дипломат, підростає внук, створює затишок невістка. Але так не вистачає чоловіка, батька, дідуся. Тільки їм одним відомо, як він їх любив.

...Того сумного дня студентський друг Миколи Васильовича поет Валентин Грабовський прочитав свої прощальні слова:

*Плачте, зорі, плачте, хмари,
Ридай, небо синє!
І ти заплач, рідна земле,
Що втратила сина...*

По праву Микола Васильович Никончук заслужив ім’я сина України. Але ще більше він – син нашої Поліської землі, яка так щедро живила його життєдайними соками. І він віддячував їй своєю любов’ю:

*Я – син і патріот Полісся.
І я такий, як моя земля.*

Таким вважав себе М.В. Никончук (За О. Никончуком).

29. Відрізняється від інших за стилістичними особливостями речення
- А Він сам обстежив і зібрав під час експедицій діалектний матеріал у 600 поселеннях Полісся, став автором понад сотні наукових праць.
- Б М.В. Никончук – засновник відомої у слов'янському світі Житомирської діалектологічної школи.
- В Він залишив нам вагому наукову спадщину, яка увійшла у скрижалі духовної культури українського народу, залишив своїх учнів і послідовників.
- Г Бог дарував йому чудову дружину, розумницю і красуню Аллу Опанасівну, яка все життя була його надійною підтримкою.
- А Б В Г
30. Терміни використано в реченні
- А А мова поліщуків, яка увібрала основні багатства тисячолітньої культури, є найголовнішою скарбницею народу.
- Б За матеріалами рукописного лексичного атласу, до якого увійшло більше двох тисяч карт, зроблена проекція сучасного діалектного поділу на давні племенні території поліщуків, висвітлена генеза поліської мови.
- В І сьогодні у нашій Петрашівській церкві зберігається виконане ще студентом зображення Розп'яття.
- Г У Миколи Васильовича було багато друзів, і це були люди високого польоту.
- А Б В Г
31. Тлумачення слова, виділеного в реченні «За матеріалами рукописного лексичного атласу, до якого увійшло більше двох тисяч карт, зроблена проекція сучасного діалектного поділу на давні племенні території поліщуків, висвітлена генеза поліської мови» подано в рядку
- А особливість, індивідуальність
- Б спорідненість, подібність
- В милозвучність, багатство
- Г походження, виникнення; процес утворення
- А Б В Г
32. У наведеному уривку:
- Плачте, зорі, плачте, хмари,
Ридай, небо синє!
І ти заплач, рідна земле,
Що втратила сина... –*
- комами виділені
- А наказові дієслова
- Б вставні слова
- В звертання
- Г відокремлені члени речення
- А Б В Г
33. У наведеному уривку
- І він віддячував їй своєю любов'ю:
Я – син і патріот Полісся.
І я такий, як моя земля*
- використано
- А діалог
- Б цитату
- В епіграф
- Г вставлену конструкцію
- А Б В Г
34. Тему тексту, що об'єднує окремі його мікротеми, сформульовано в рядку
- А Небагато знайдеться знавців поліської мови, духовної і матеріальної культури Полісся таких, як М.В. Никончук.
- Б Його наукові дослідження високо оцінені у світі.
- В Обдарованість М.В. Никончука була багатогранною.
- Г По праву Микола Васильович Никончук заслужив ім'я сина України. Але ще більше він – син нашої Поліської землі, яка так щедро живила його життєдайними соками.
- А Б В Г
35. За жанром цей текст
- А образок
- Б оповідання

- В нарис
Г новела

А Б В Г
□ □ □ □

36. Основну думку автора подано в рядку
 А Професор М.В. Никончук здійснив науковий подвиг.
 Б Вершинною працею професора М.В. Никончука є «Лексичний атлас Правобережного Полісся», як дарунок української держави, розісланий у всі провідні бібліотеки світу, в тому числі бібліотеку Конгресу США.
 В Люди такого складу, як Микола Васильович, не можуть не прийти в поезію...
 Г Всім своїм життям М.В. Никончук показав високий зразок людського призначення.

А Б В Г
□ □ □ □

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Рядки

*Ой вінку мій, вінку, хрещатий барвінку!
 А я тебе плела вчора до вечора.
 Виси, мій віночку, на золотім кілочку*

взяті з календарно-обрядової пісні

- А колядки
 Б щедрівки
 В веснянки
 Г жнивварської
 Д купальської

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

38. У «Слові про похід Ігорів» **НЕМАЄ** епізоду

- А затемнення сонця
 Б битви з половцями
 В віщого сну Святослава
 Г втечі Ігоря з полону
 Д зустрічі Ігоря з Ярославною

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

39. Рядки

*Байдуже смерті мужик то чи цар,
 Все пожере, як соломі пожар.
 Хто ж бо зневажить страшну її сталь?
 Той, в кого совість, як чистий кришталь*

узяті з твору

- А Івана Котляревського
 Б Івана Франка
 В Григорія Сковороди
 Г Тараса Шевченка
 Д Івана Драча

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

40. Іван Котляревський визначив жанр твору «Наталка Полтавка» як

- А малоросійська опера
 Б водевіль
 В сентиментальна драма
 Г оперета
 Д комедія з українського життя

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

41. У поемі Тараса Шевченка «Гайдамаки» зображені події

- А Визвольної війни українського народу 1648–1654 років
 Б початку Руїни
 В Коліївщини
 Г боротьби проти турецько-татарських загарбників
 Д періоду литовського панування в Україні

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

42. «Заповіт» Тараса Шевченка належить до

- А ранньої творчості
- Б періоду «Трьох літ»
- В циклу «В казематі»
- Г творчості періоду заслання
- Д творчості останніх років життя

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

43. Словами

Чоловічок сей був у короткій старенькій свитині, у полотняних штанях, чоботи шакапові попротоптувані – і пучки видно. Хіба по шаблі можна було б догадуватися, що воно щось не протсе: шабля горіла од золота; да й та на йому була мов чужа

схарактеризовано героя твору «Чорна рада» Пантелеймона Куліша

- А Сомка
- Б Череваня
- В Шрама
- Г Брюховецького
- Д Тура

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

44. Роки життя Івана Франка

- А 1856–1916
- Б 1858–1918
- В 1859–1913
- Г 1871–1913
- Д 1814–1861

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Економ Зозуля («Хазяїн» Івана Карпенка-Карого) після того, як його звинуватили в крадіжці,

- А подає судовий позов на управителів
- Б привселюдно викриває Феногена й Ліхтаренка
- В покидає роботу та їде до батьків
- Г шукає захисту в Золотницького
- Д накладає на себе руки

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. «Наука не веде до бука», «Козак не без щастя, дівка не без долі», «Сон у руку» – це розділи твору

- А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
- Б «Тигролови» Івана Багряного
- В «Марія» Уласа Самчука
- Г «Маруся Чурай» Ліни Костенко
- Д «Вершники» Юрія Яновського

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. Режисер Лесь Курбас співпрацював з письменником

- А Іваном Карпенком-Карим
- Б Миколою Хвильовим
- В Миколою Кулішем
- Г Остапом Вишнею
- Д Павлом Тичиною

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Автор розкриває власне бачення духовного життя нації крізь трагічну історію нещасливого кохання у творі

- А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
- Б «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
- В «Маруся Чурай» Ліни Костенко
- Г «Марія» Уласа Самчука
- Д «Тигролови» Івана Багряного

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. Словами

У своїй творчості поєднав символістичні та неокласичні традиції української лірики, витворив власну художню історіософію. Найвизначніший представник «Празької школи»

схарактеризовано поета

- А Павла Тичину
- Б Володимира Сосюру

- В Андрія Малишка
Г Євгена Маланюка
Д Василя Стуса

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. У рядках із твору Остапа Вишні

*Ох і сон же був! Завбільшки, як тобі сказати, ну не менший, як звідси до отієї
верби!.. Вчотирьох несли додому*

використано художній засіб

- А порівняння
Б метафору
В гіперболу
Г алегорію
Д оксиморон

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

51. Уривок з твору Олександра Олеся

*Краще нам німими стати,
Легше гори нам нести,
Ніж тебе розіп'ясти,
Наша мова, наша мати!*

має віршовий розмір

- А чотиристопний ямб
Б чотиристопний хорей
В тристопний дактиль
Г тристопний амфібрахій
Д тристопний анапест

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

52. Народною піснею «Ой піду я до роду гуляти» розпочинається твір

- А «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
Б «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
В «Україна в огні» Олександра Довженка
Г «Маруся Чурай» Ліни Костенко
Д «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

53. Автором афоризму «Немає загадки таланту. Є вічна загадка любові» є

- А Григорій Сковорода
Б Леся Українка
В Олександр Довженко
Г Ліна Костенко
Д Григій Тютюнник

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

54. Покутським діалектом користувався у своїх творах

- А Іван Вишенський
Б Іван Франко
В Михайло Коцюбинський
Г Василь Стефаник
Д Іван Багряний

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

55. Рядки

*Ми анархію несемо на плечах, нащо нам рід, коли не треба держави, не треба
родини, а вільне співжиття?*

узяті з твору

- А «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
Б «Вершники» Юрія Яновського
В «Мина Мазайло» Миколи Куліша
Г «Україна в огні» Олександра Довженка
Д «Жовтий князь» Василя Барки

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

56. Сонет містить два катрени і

- А один терцет
Б два терцети
В три терцети
Г два двовірші
Д три двовірші

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між літературним персонажем і його характеристикою.

1 Наталка
(«Тигролови»)	А Не страшні їй ні походи, ні пере-
ходи: завжди моторна, весела,
до гулянок удатна. Щоб не даром
жити, немарно тратити час, вона
взялась то сим, то тим перепроду-
вати. Накупить рублів на десять
усякого краму та й перепродує
москалям.
2 Явдоха
(«Хіба ревуть
воли, як ясла
повні?»)	Б Заходила в декотрі хати, щоб по-
прощатися з тими молодицями, з
котрими вона лаялась; але як вона
лаялась з цілим селом, то для неї
довелось не минати ні одної хати
і ходити з хати в хату, як ходить
піп з молитвою.
3 Палажка
(«Кайдашева
сімя»)	В Їй би на коні, та на полозках, та з
гвинтівкою, та з собаками... І пре-
туди, куди й чоловік не насмілеть-
ся. Ніч, північ, чи мороз лютий,
чи злива страхітна, – байдуже.
Звели їй до відьми в зуби полізти –
і полізе.
4 Прабаба Сашка
(«Зачарована
Десна»)	Г Їй можна було по три дні не давати
їсти. Але без прокльонів вона не
могла прожити й дня.
	Д Молодиця сміла, бо все з воєнни-
ми жила. І бите м'ясо з ними їла, і
по трактирах пунш пила.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору.

1 Пантелеймон Куліш	А Устина
2 Марко Вовчок	Б Оксана
3 Іван Котляревський	В Леся
4 Тарас Шевченко	Г Христя
	Д Наталка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між твором і місцем розгортання подій у ньому.

1 «Маруся Чурай»	А село Піски
2 «Кайдашева сім'я»	Б село Кленоточі
3 «Жовтий князь»	В степ під Компаніївкою
4 «Хіба ревуть воли,
як ясла повні?»	Г село Семигори
	Д місто Полтава

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його поезії.

1 Григорій Сковорода	А Раби зростають до синів
Своєї України – матері.
2 Тарас Шевченко	Б Я ж у полоні нав'язливих дум:
Лише одне непокоїть мій ум.
3 Іван Франко	В В неволі виріс між чужими,
І, неоплаканий своїми,
В неволі, плачучи, умру.
4 Василь Стус	Г Він не вмер, він ще живе!
Хоч від тисяч літ родився,
Та аж вчора розповився
І о власній силі йде.
	Д Так славнії полки козацькі
Лубенський, Гадяцький, Полтавський
В шапках, було, як мак, цвітуть.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 10

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Архаїзм ужито в реченні

- А Князь Святослав спритно скочив у сідло.
- Б Пііти в одах вихваляли війну й царицю.
- В Волхв спокійно дивився на князя Олега.
- Г Маленький лучник зручно примостився на гілках розлогого дуба.

А Б В Г

2. Усі поєднання слів є словосполученнями в рядку

- А день і ніч, на папері, веселий клоун
- Б почалася весна, прийшла швидко, убралася у віночок
- В бити байдики, біля школи, чудова погода
- Г зелена трава, працювати лопатою, тихо говорити

А Б В Г

3. Складним є речення

- А Ліс на хвилю прислухався, а потім зразу і збайдужів.
- Б У дзеркало річки дивилось і не могло на себе надивитися небо.
- В Ніжно зацвіла конвалія на лісовій галявині і густо піднявся перший ряс.
- Г Повітря пахло зволженим листям, духмяними квітами і ще чимось чарівним.

А Б В Г

4. Службових частин мови **НЕМАЄ** в реченні

- А Поблизу села шумів молодий гайок.
- Б Надворі почало вечоріти, однак денна спека ще трималася.
- В Добре дихалось зранку в старому лісі.
- Г Лебеді летять нижче розпатланих, обвислих хмар, струшуючи вниз бентежні звуки далеких дзвонів.

А Б В Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) За теплої погоди *дозвілля* молоді проходило на вулиці. (2) Восени, коли холодніло і дощило, такі зібрання влаштовували в оселях. (3) Як правило, це були хати одиноких жінок, переважно вдів. (4) Хлопці *зобов'язувались забезпечити* хату паливом, а дівчата – *стежити* за чистотою.

(5) Традиційні, українські вечорниці – унікальне явище громадського життя (*З посібника*).

5. Орфографічну помилку допущено в слові

- А дозвілля
- Б зобов'язувались
- В забезпечити
- Г стежити

А Б В Г

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б третьому
- В четвертому
- Г п'ятому

А Б В Г

7. Вставним словом ускладнено речення

- А друге
- Б третє
- В четверте
- Г п'яте

А Б В Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Правильно написано всі прислівники в рядку

- А безвісти, позаторік, де-не-де, час від часу
- Б де-ін-де, убік, без жалю, попідтинню
- В аби-як, по-братські, сповна, наніщо
- Г на око, у перше, десь-інде, з-рання
- Д по-новому, по-волі, по-латині, потроху

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

9. Правильно написано всі власні назви в рядку

- А Генеральний Секретар ООН, Кривий Ріг, бог Перун
- Б Північне Полісся, Львівська площа, Конституційний Суд України
- В Республіка Беларусь, ВНЗ, Національний Банк України
- Г Шевченківська премія, Демократична Партія України, гора Говерла
- Д «Лісова пісня», Товариство «Просвіта», газета «Вечірній Київ»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

10. Усі спільнокореневі слова наведено в рядку

- А насподі, дно, денний
- Б підніс, носитися, знести
- В жаль, жало, жалити
- Г побачити, бачення, бак
- Д кермо, керманич, кераміка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

11. Префіксально-суфіксальним способом утворені всі слова в рядку

- А продиктувати, перелісок, пророчий
- Б добігли, добренький, дорожній
- В розлука, над'яр'я, підвіконня
- Г підсніжник, настільний, перевезення
- Д перехожий, перекотиполе, напівтемрява

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

12. Закінчення *-у (-ю)* у формі родового відмінка мають усі іменники в рядку

- А пенал, зал, вітер
- Б садок, університет, абзац
- В цукор, ремонт, сніг
- Г прапор, знак, клас
- Д жаль, зошит, Донбас

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

13. Правильно поставлено іменники у кличному відмінку в рядку

- А сину, батько, Іване
- Б слухаче, Степане, орле
- В друже, Луко, лікарю
- Г Богдане, козаку, маляре
- Д товаришу, школяру, діду

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

14. Правильно написано всі числівники в рядку

- А п'ятидесяти, третє, сімома
- Б мільйон, чотирнадцяти, тристасот
- В шестидесяти, восьмеро, одинадцяти
- Г дев'ятсот, одинадцять, сорокам
- Д мільярд, вісьмох, чотирьохсот

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

15. Зміни приголосних, зафіксовані на письмі, при додаванні суфікса *-ськ(-ий)*, *-ств(-о)* відбуваються у всіх словах рядка

- А пра(гс)ький, боягу(зс)тво, бага(тс)тво
- Б пта(хс)тво, убо(гс)тво, тка(чс)ький
- В лю(дс)тво, парубо(кс)тво, риба(кс)ький
- Г герцо(гс)тво, пари(жс)ький, студен(тс)ький
- Д ри(гс)ький, бра(тс)тво, каза(хс)ький

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

16. Через дефіс пишуть усі слова в рядку
 А віце/сержант, сніжно/білий, день/другий
 Б так/сяк, молочно/консервний, міні/футбол
 В купівля/продаж, пів/аркуша, синьо/жовтий
 Г радий/радісінкий, соц/страх, шафа/купе
 Д часто/густо, шлако/блок, стоп/кран
- А Б В Г Д
17. Правильно утворений наказовий спосіб дієслова в реченні
 А Зіграємо партію шахів.
 Б Сідаєте у перший вагон.
 В Стану серед поля.
 Г Пектимемо сьогодні особливі пироги.
 Д Берімось швидше до роботи.
- А Б В Г Д
18. Правильно поставлені розділові знаки при однорідних членах речення в рядку
 А Чубарики взимку ласують ягодами: горобини, калини й омели.
 Б З клумби виглядали різні квіти: чорнобривці, майорики, айстри і над ними гули бджоли.
 В Ліс, поле, журливий струмочок – усе манило малого хлопця.
 Г Усе – гай і село, кожна хата: сповнилося духом зелених свят.
 Д Коні, віз, плуг, усе було готове до завтрашньої оранки.
- А Б В Г Д
19. Тире треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Прийшли морози і устругнули штуку вода тече а вони її приморожують.
 Б Густа мряка чорним запиалом єднала з небом спалену сонцем полонину.
 В Купальська ніч творила в лісі справжні дива чулися голоси птиць завели танок мавки...
 Г Рада зіронька зійти чорна хмара не пускає.
 Д Ми майже нічого б не знали про давню давнину аби історія не подарувала нам літописців.
- А Б В Г Д
20. Правильно утворені ступені порівняння якісних прикметників у рядку
 А легший, найрозумніший, більш мудріший
 Б менш найпотрібніший, більш швидкий, дружніший
 В щонайменший, важчий, якнаймогутніший
 Г кращий, приємніший, найбільш повільніший
 Д сміливіший, більш реальний, найменш розсудливіший
- А Б В Г Д
21. Поширеним є речення
 А Три літа сплигло за водою.
 Б Місяць березень вступив у свої права.
 В П'ять валок зупинилися.
 Г Іде весна.
 Д Весна з літом зустрілися.
- А Б В Г Д
22. Простий присудок є в реченні
 А Зелений, затишний садочок.
 Б Буду жити мрією своєю.
 В Ліс – це зелені легені планети.
 Г Сонце почало ховатися за обрій.
 Д Дуби тут були могутні і крислаті.
- А Б В Г Д
23. Правильну вимову слів відображено в рядку
 А відзвук [в'ідзвук], іжак [йіжак], ячмінь [йач'м'ін']
 Б джміль [джм'іл'], щирість [шчір'іст'], п'ять [п'йат'],
 В земля [зе^нмл'а], райдуга [райдуга], європеєць [йевропéйец']
 Г щавель [шчавéл'], ательє [ате^нл'йé], ніжка [н'іжка]
 Д якийсь [йа́кийс'], подорожжю [пóдорож':у], заець [заец'].
- А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

<i>Підрядне речення</i>	<i>Приклади</i>
1 з'ясувальне	А Як простір не мислимий без руху, так поезія не мислима без думки.
2 обставинне порівняльне	Б Якими б цитатами бездари не підпирали свою розумову стелю, вона однак за низька для нормальної людини.
3 обставинне часу	В Ті часи, коли достатки і славу яничари здобували на війні, пішли в небуття.
4 означальне	Г Минуло кілька років, поки цей день настав.
Д Князь знав, що собор буде по-особливому величним.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

<i>Речення</i>	<i>Приклади</i>
1 односкладне неозначено-особове	А Надворі смеркає.
2 односкладне безособове	Б У полі бачу коней.
3 односкладне означено-особове	В Один білий, другий карої масті.
4 двоскладне неповне	Г Обом коням стриножили ноги.
Д Я проходжу недалеко від цих дивних створінь.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

<i>Речення</i>	<i>Приклади</i>
1 складносурядне	А На оброслих полином кручах снували туди-сюди, спускались і піднімались, крутилися і танцювали метелики.
2 безсполучникове	Б Сади стояли обважнілі від щедрого плоду, так що хазяї змушені були ставити під кожен гілку підтичку.
3 складнопідрядне	В Минали дні, а дощів не було.
4 складне з різними видами зв'язку	Г Хлопець сидів, обійнятий м'якою радістю: широкий світ клався йому під ноги.
Д Серпень цього року видався багатий, повітря настільки погустіло й поважчало, що, коли пролітала бджола чи гедзь, струшувалося, наче голубі драгли.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Розділовий
знак

Приклади

- 1 кома А У деяких регіонах також ворожили на вінках __ кожна юнка несла до річки два вінки і пускала їх за водою.
- 2 тире Б Басоля нагадує віолончель або великих розмірів скрипку __ виготовляли її самі виконавці, не дотримуючись певних розмірів.
- 3 двокрапка В Поете __ Будь собі суддею,
І в ночі тьми і самоти
Спинись над власною душею,
І певний суд вчини над нею...
- 4 крапка з комою Г І сонце ясне на небі __ і смуток легкий бере.
- Д Хлібороби ретельно стежили і записували до своїх прогнозиків щоденні прикмети __ щоб у такий спосіб завбачити погоду на весь рік.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені в реченні слова (цифра позначає наступне слово)

Ще в сиву давнину на (1) *Поділлі*, у тихій і (2) *затишній* долині, де било (3) *з-під* землі кришталеве джерело, (4) *осіли* люди.

- А займенник
Б іменник
В частка
Г прикметник
Д дієслово
Е прийменник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Зустріч з патріархом

Якось у колі етнографів зайшла мова про давні промисли й ремесла. Для фахівців, які вивчають традиційну матеріальну і духовну культуру, питання ці являють неабияку цінність. Що й казати, у вік швидких урбанізаційних процесів на наших очах зникають з повсякдення не лише окремі виробничі форми та моральні устрої, але й нівелюються погляди і критерії стосовно давнього ремесництва. Дехто, а це, на жаль, нерідко стосується людей впливових, ладен був вбачати в кожному традиційному об'єкті «залишки патріархальщини», «сліди безкультур'я», «побутового примітивізму». Були періоди, коли «битва з вітряками» вважалася «новим стилем», визначала суспільну візитку «борців за прогрес».

Такі віяння нерідко набирали глобальних масштабів. Під гаслом «оновлення побуту» зміталися цілком раціональні, а то й рідкісні з господарського погляду об'єкти, що зберігали довголітній досвід, творчі потенції народної мислі. І не перелічити, скільки подібних шедеврів втратили ми на перевальцях моди. Пам'ятаю, як в одному з поліських сіл голова колгоспу, напередодні районного семінару, наказав розламати діючий вітряк, щоб «не псував краєвиду». В іншому господарстві за велінням керівництва спалили давню, вибудовану місцевими зодчими, смолокурню й дьогтярню, ще в одному викорчували сільський парк з реліктовими деревами, оскільки колись він належав панові (наче й справді він сам садив і плекав ті дерева...). Герострати від культури не тільки виправдовували свої вчинки, але й начіплювали ярлики тим, хто ставав на захист пам'яток, звинувачуючи їх у так званому етнографізмі. До речі, це визначення з чиеїсь легкої руки стало надто лайливим. Між тим, етнографія як наука має чітку і цілком доречну мету – вивчення традиційної культури й побуту. Тільки у

співставленні традиційного з сучасним можна предметніше уявити наш сьогоденний розвиток, який є логічним продовженням і вдосконаленням попередніх поколінь.

Не випадково, що одними з перших, хто виступив на захист пам'яток, були етнографи. Цей рух підтримали й краєзнавці. Відтак у багатьох місцях почали з'являтися невеличкі музеї, де експонувалися давні знаряддя праці, побутове начиння, одяг, зрештою, окремі будівлі й навіть господарські комплекси. Завдяки цьому в останні роки в Україні працює кілька десятків регіональних і місцевих музеїв просто неба.

Але час невпинний. У зв'язку з масовою перебудовою сільського побуту на наших очах зникають останні залишки матеріальної культури. Нині, скажімо, вже є проблемою придбати для музею звичайні домашні жорна, що у перші повоєнні роки торохтіли чи не в кожній другій оселі; я вже не кажу про складніші технологічні конструкції – вітряки та млини.

Свого часу, працюючи над матеріалом про водяні млини, довелося об'їздити всі регіони України. Одначе відшукати найдавніші діючі споруди так і не вдалося. На місцях їх стаціонавання догнивали зарослі й обвалені греблі та загати, поодинокі підмурівки, на яких колись стояли будівлі. Там, де випадком ще збереглися окремі комплекси, їх переобладнали під електричний струм. Лише два водяних млини на всю республіку вдалося виявити – в Київській та Рівненській областях. Щоправда, і їх конструкція вже відчула на собі вплив технічної епохи.

Зійшло кілька літ. Але я все-таки сподівався відшукати хоч би один млин з найдавнішими формами й конструкціями народної інженерії. І ось отримую коротеньку сповісту від закарпатського етнографа Павла Федаки: «Нарешті, – писав він, – нам вдалося знайти ветхий млинок, який за всіма ознаками нагадує давньоруську конструкцію X–XI століття...» Попервах не вірилося давньому приятелю, з яким не раз мандрували крутосхилами романтичного Закарпаття. Ловив себе на думці: чи не закортіло чоловікові полоскотати нерви, знаючи моє давнє захоплення. Та й власний досвід підказував, що в місцевих краєзнавців є дві крайності: або ж недооцінювати чи, навпаки, – перебільшувати тамтешні пам'ятки...

Хоч би як там було, несподіваний лист усе ж змусив виїхати на Закарпаття. Дорогою до Хустського району ми запримітили загадкову будівлю. Приткнувшись на крутому завулку асфальтівки, стояв, на наш подивок, справжній млин. Припорошена борошном споруда мовби стверджувала: я іще жива! Упросивши сусідську дівчинку, батько якої мірошникує тут, у Преборжавському, відімкнути двері, ми зайшли всередину. Од вишмуленого людськими руками ковша віддавало свіжими запахами борошна; неподалік стояв лантушок з дертю. Мій попутник, оглянувши млин, мовив: «Цей пізнішої конструкції. Ми зараз побачимо справжнього патріарха. Поїхали швидше!» (За В. Скуратівським).

629 слів

29. Тлумачення слова, виділеного у реченні «Герострати від культури не тільки виправдовували свої вчинки, але й начіплювали ярлики тим, хто ставав на захист пам'яток, звинувачуючи їх у так званому етнографізмі», подане в рядку

- А Недбале ставлення до пам'яток старовини.
Б Впровадження традиційного побуту в сучасне життя.
В Точне відтворення традиційних форм побуту, звичаїв, обрядів без заглиблення в соціальні процеси.
Г Заходи, спрямовані на гальмування соціального прогресу.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

30. Крилатий вислів «битва з вітряками» в реченні «Були періоди, коли “битва з вітряками” вважалася “новим стилем”, визначала суспільну візитку “борців за прогрес”» означає

- А Безрезультатна боротьба з уявними перешкодами.
Б Велика, титанічна справа.
В Надзвичайний непосильний труд.
Г Впровадження нововведень.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

31. Антоніми використано в реченні

- А Що й казати, у вік швидких урбанізаційних процесів на наших очах зникають з повсякдення не лише окремі виробничі форми та моральні устрої, але й нівелюються погляди і критерії стосовно давнього ремесництва.
Б Під гаслом «оновлення побуту» зміталися цілком раціональні, а то й рідкісні з господарського погляду об'єкти, що зберігали довголітній досвід, творчі потенції народної мислі.

В Та й власний досвід підказував, що в місцевих краєзнавців є дві крайності: або ж недооцінювати чи, навпаки, –

перебільшувати тамтешні пам'ятки...

А Б В Г

Г Припорошена борошном споруда мовби стверджувала: я іще жива!

--	--	--	--

32. Метафора є в реченні

А Якось у колі етнографів зайшла мова про давні промисли й ремесла.

Б Зійшло кілька літ.

В Попервах не вірилося давньому приятелю, з яким не раз мандрували крутосхилами романтичного Закарпаття.

Г Ловив себе на думці: чи не закортіло чоловікові полоскотати нерви, знаючи моє давнє захоплення.

33. Плавність розгортання теми в наведеному тексті забезпечується

А перспективним зв'язком

Б контактним зв'язком

В ланцюговим зв'язком

Г ретроспективним зв'язком

А Б В Г

--	--	--	--

34. Основну думку автора розкрито в рядку

А Під гаслом «оновлення побуту» зміталися цілком раціональні, а то й рідкісні з господарського погляду об'єкти, що зберігали довголітній досвід, творчі потенції народної мислі.

Б Тільки у співставленні традиційного з сучасним можна предметніше уявити наш сьогоднішній розвиток, який є логічним продовженням і вдосконаленням попередніх поколінь.

В Між тим, етнографія як наука має чітку і цілком доречну мету – вивчення традиційної культури й побуту.

Г Нині, скажімо, вже є проблемою придбати для музею звичайні домашні жорна...

А Б В Г

--	--	--	--

35. Відрізняється від інших за стилістичними особливостями речення

А Для фахівців, які вивчають традиційну матеріальну і духовну культуру, питання ці являють неабияку цінність.

Б Такі віяння нерідко набирали глобальних масштабів.

В Відтак у багатьох місцях почали з'являтися невеличкі музеї, де експонувалися давні знаряддя праці, побутове начиння, одяг, зрештою, окремі будівлі й навіть господарські комплекси.

Г Попервах не вірилося давньому приятелю, з яким не раз мандрували крутосхилами романтичного Закарпаття.

А Б В Г

--	--	--	--

36. Синонімом до слова «сповіста» в реченні «*І ось отримую коротеньку сповісту від закарпатського етнографа Павла Федаки: "Нарешті, – писав він, – нам вдалося знайти ветхий млинок, який за всіма ознаками нагадує давньоруську конструкцію X–XI століття..."*» є слово

А телеграма

Б повістка

В повідомлення

Г виклик

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Український фольклорний жанр, який не має аналогів у інших народів, – це

А колядка

Б щедрівка

В історична пісня

Г дума

Д балада

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. Плач Ярославни («Слово про похід Ігорів») звучить на валу

- А Києва
Б Чернігова
В Новгорода-Сіверського
Г Путивля
Д Галича

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. «Українським Сократом», «українським Горацієм», «українським Езопом» ще за життя називали

- А Івана Вишенського
Б Івана Котляревського
В Григорія Сковороду
Г Івана Франка
Д Панаса Мирного

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

40. Рядки

*Любов к отчизні де героїть,
Там сила вража не устоїть,
Там грудь сильніша од гармат*

узяті з твору

- А «Енеїда» Івана Котляревського
Б «Гайдамаки» Тараса Шевченка
В «Кавказ» Тараса Шевченка
Г «Мойсей» Івана Франка
Д «Маруся Чурай» Ліни Костенко

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

41. Викриття загарбницької політики російського самодержавства – тема твору Тараса Шевченка

- А «Гайдамаки»
Б «Сон» («У всякого своя доля...»)
В «Кавказ»
Г «До Основ'яненка»
Д «І мертвим, і живим...»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

42. Період заслання у творчості Тараса Шевченка тривав протягом

- А 1845–1850
Б 1845–1855
В 1847–1857
Г 1847–1861
Д 1859–1861

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

43. Не вимовляв звука [р] герой твору «Чорна рада» Пантелеймона Куліша

- А Тур
Б Брюховецький
В Шрам
Г Черевань
Д Гвинтовка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

44. Перша поетична збірка Лесі Українки мала назву

- А «На крилах пісень»
Б «Думи і мрії»
В «Відгуки»
Г «Давня казка»
Д «Поезії»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Мавка («Лісова пісня» Лесі Українки) навмисно порізала собі руку, оскільки

- А не хотіла жати жито на прохання Русалки
Б не хотіла рубати вербу, яку вважала матір'ю
В не хотіла допомагати рубати дуба, під яким поховано дядька Лева
Г хотіла перепочити від важкої хатньої роботи
Д хотіла, щоб Лукаш її пожалів

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. «Польовою царівною» назвав автор героїню

- А Марічку («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
Б Мелашку («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)

- В Галю («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного)
 Г Марію («Марія» Уласа Самчука)
 Д Наталку («Тигролови» Івана Багряного)
47. «Поетом полювання» Максим Рильський назвав
 А Павла Тичину
 Б Володимира Сосюру
 В Остапа Вишню
 Г Олександра Довженка
 Д Івана Багряного
48. З ідеєю твору безпосередньо пов'язаний образ-символ роману «Жовтий князь» Василя Барки
 А мертві птахи, що падають з неба
 Б церковна чаша
 В розграбована комуністами хата
 Г яма зі смолою, куди падають люди з потяга
 Д Оленчин зошит
49. Словами
Письменник-реаліст, створив широку панораму життя українського села в ХХ столітті. Правдиво показав внутрішній світ селян. Життя митця довгий час проходило у «вічному вигнанні», твори довгий час видавалися лише за кордоном
 схарактеризовано письменника
 А Панаса Мирного
 Б Михайла Коцюбинського
 В Уласа Самчука
 Г Івана Багряного
 Д Остапа Вишню
50. У рядках з поезії Івана Драча
*Поезіє, сонце моє ...!
 Щомиті якийсь хлопчисько
 Відкриває тебе для себе,
 Щоб стати навіки соняшником*
 пропущено епітет
 А оранжеве
 Б жовтаве
 В прекрасне
 Г яскраве
 Д ласкаве
51. Уривок поезії Володимира Сосюри
*Якби зібрать красунь усіх віків,
 Повз мене хай ідуть вони без краю, –
 Марії я на них не промінюю,
 Ні одній з них не вклониться мій спів*
 має віршовий розмір
 А чотиристопний ямб
 Б чотиристопний хорей
 В тристопний дактиль
 Г тристопний амфібрахій
 Д тристопний анапест
52. Рядки
Поблизу кожного лугового озера є чи ожеред, чи копиці пахучого сіна. Ви йдете до ожереду й розташовуєтесь. Ви розгортаєте сіно, простеляєте плаща, лягаєте горілиць, дивитесь на чорно-синє глибоке зоряне небо і відпочиваєте
 узяті з твору
 А «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Б «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
 В «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 Г «Мисливські усмішки» Остапа Вишні
 Д «Тигролови» Івана Багряного

А	Б	В	Г	Д

А	Б	В	Г	Д

А	Б	В	Г	Д

А	Б	В	Г	Д

А	Б	В	Г	Д

А	Б	В	Г	Д

53. Автором афоризму «Червоне – то любов, а чорне – то журба» є

- А Іван Франко
Б Андрій Малишко
В Василь Симоненко
Г Дмитро Павличко
Д Василь Стус

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

54. Для українського романтизму НЕ характерна ознака

- А зображення виняткових характерів у виняткових обставинах
Б наявність фантастичних, таємничих сцен і образів
В піднесений стиль мовлення, народнопоетичні засоби зображення
Г неабияке зацікавлення національною історією
Д прагнення розчулити читача, викликати в нього сльози

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

55. Рядками

Чорний шовковий пух тільки що висипав на верхній губі. Ніс невеличкий, тонкий. Одне тільки в ньому неабияке – дуже палкий погляд, бистрий, як блискавка. Ним світилася якась незвичайна сміливість і духовна міць разом з якоюсь хижою тугою

схарактеризовано героя

- А Лавріна («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
Б Чіпку («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного)
В Івана («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
Г Григорія («Тигролови» Івана Багряного)
Д Лукаша («Лісова пісня» Лесі Українки)

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

56. Витончене відтворення суб'єктивних вражень і мінливих почуттів та переживань характерні для художнього напряму

- А сентименталізму
Б романтизму
В імпресіонізму
Г експресіонізму
Д символізму

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між літературним персонажем і його характеристикою.

- 1 Максим
(«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)
2 Стефан
Лієвич
(«Людина»)
3 Григорій
(«Тигролови»)
4 Карпо
(«Кайдашева сім'я»)

А Палкий, як порох, сміливий, як голодний вовк, він усіх побивав, над усім верховодив. А насміятися над ким, украсти, одняти що – йому дай.

Б Він був чоловік гордий, упертий, не любив нікому кланятись, навіть рідному батькові.

В Ні, він не впадав у відчай. Лише зціплював дедалі дужче щелепи і йшов, йшов. Його гнала вперед надзвичайна впертість, сто разів випробувана і загартована мужність.

Г Завше був солдатом революції і тільки тоді йшов з поля, коли танули димки й закопували розстріляних.

Д Був дійсно цілою людиною, не дробився в кусники для всіх і нікого, не гнувся, а прямував беззглядно до одного, до праведного.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору.

1	Іван Котляревський	А	Ярема
2	Григорій Квітка-Основ'яненко	Б	Василь
3	Тарас Шевченко	В	Чирик
4	Пантелеймон Куліш	Г	Макогоненко
		Д	Чорногор

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між письменником і висловлюванням про нього.

1	Василь Симоненко	А	«Колосальне, всеобіймаюче око України»
2	Павло Тичина	Б	«Перший симфоніст української прози»
3	Панас Мирний	В	«Феномен доби»
4	Іван Нечуй-Левицький	Г	«Витязь молодшої української поезії»
		Д	«Робітник без одпочинку»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його вірша.

1	Андрій Малишко	А	Заглядає в шибку казка сивими очима,
Материнська добра ласка в неї за плечима
2	Ліна Костенко	Б	Склепивши повіки,
Пропливла моя мати у тому човні
Та й втонула у землю, втонула навіки.
3	Василь Симоненко	В	Переплелись, як мамине шиття,
Мої сумні і радісні дороги.
4	Дмитро Павличко	Г	Рідна мати моя, ти ноче не доспала,
І водила мене у поля край села.
		Д	У тебе мати є старая,
Без сил і бідності, слабая,
То і повинен жить для неї.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 11

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Синоніми вжито в рядку
А Прийшла дорога́ доро́га До нас – до тебе і до мене (*М. Вінграновський*).
Б Є тисячі доріг, мільйон вузьких стежинок, Є тисячі ланів, але один лиш мій (*В. Симоненко*).
В Роби, що хоч, ридай або радій (*Л. Костенко*).
Г Для кохання в нас часу мало, Для мовчання – у нас віки (*В. Симоненко*).

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐
2. Паронім ужито в рядку
А Думи мої, думи мої, Квіти мої, діти! Виростав вас, доглядав вас, – Де ж мені вас діти! (*Т. Шевченко*).
Б Мій рідний край такий сумний! Мій рідний край такий веселий! (*Г. Чупринка*).
В День ясний, а не мій, від цензурного Літ'а, від міських анемій (*Л. Костенко*).
Г Ромашка забіліла, Під ноги – кущик м'яти. Над чим тобі радіти? Над чим тобі ридати? (*А. Малишко*).

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐
3. Прислівник ужито в реченні
А Ательє артиста – височенне, із світлом на всю стіну, повне червоних передвечірніх променів (*В. Винниченко*).
Б Незабаром прибігла з відрами і Соломія, височенька, тоненька, рівна станом, довгобрана та смуглява (*Г. Нечуй-Левицький*).
В Сонце стало вже височенько і пригрівало в спину, а земля була холодна (*Гр. Тютюнник*).
Г Це я розумію – прислати незнайомій квіти. У цьому є щось некорисливе, високе, миле (*В. Підмогильний*).

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐
4. Складним є речення
А Якби-то далися орлині крила, За синім би морем милого знайшла (*Т. Шевченко*).
Б Кругом його росли високі тополі, достаючи верхами до середніх бань церкви (*Г. Нечуй-Левицький*).
В Пора б уже, пора (Старечі губи шепотять, не кажуть) Становище своє розумно зважить (*М. Рильський*).
Г І взагалі, окрім футболу по телевізору, спорт його не цікавить (*Ю. Мушкетик*).

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Батько був прямого, добродушного характеру. (2) Смертельно ненавидів брехню, підступне поведження та підлещування. (3) З нами, дітьми, був суворий і вимогливий. (4) Свої великі сірі бики на перший погляд любив більше, ніж нас, і більше за них піклувався. (5) Матір поважав і слухав, а колись, кажуть, і любив (За *У. Самчуком*).

5. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А другому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐
6. Однорідними додатками ускладнено речення
А перше
Б друге
В третє
Г п'яте

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

7. Двоскладним є речення
 А перше
 Б третє
 В четверте
 Г п'яте

А Б В Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Наголошеним є другий склад в усіх словах рядка
 А одинадцять, видання, кидати
 Б швидкий, олень, навчання
 В корисний, літопис, чотирнадцять
 Г виразний, читання, живопис
 Д ознака, принесла, гарбуз

А Б В Г Д

9. В алфавітному порядку записано всі слова рядка
 А шафа, шавлія, шалений, шарж
 Б гай, ганок, гава, галушка
 В хвацький, хвиля, хвіртка, хвоя
 Г чебрець, чашка, чайка, червень
 Д джбан, джміль, джерело, джура

А Б В Г Д

10. Чергування [о], [е] з [і] можливе в усіх словах рядка
 А водопою, горόδю, Києва
 Б коня, каменя, осені, ночі
 В солоду, радості, слова
 Г Канева, льоду, морозу
 Д столу, паперу, голосу

А Б В Г Д

11. Усі слова правильно розібрано за будовою в рядку
 А роз квітлий, при несений, зроб л ен о
 Б від повідь, при іх ати, сміш ний
 В ся л ивий, без межж я, висот а
 Г за нес ла, об говор и ти, зелен ий
 Д отри маний, стеж и на, як най більш е

А Б В Г Д

12. Усі виділені слова вжито в переносному значенні в рядку
 А *тверда* земля, *твердий* характер, *тверда* хода
 Б *крутий* характер, *круті* роги, *крутий* схил
 В *море* пшениці, *сине море*, *море* любові
 Г *оксамитові* вії, *оксамитовий* голос, *оксамитовий* звук
 Д *срібний* тенор, *срібна* прикраса, *срібний* сніг

А Б В Г Д

13. Усі слова слід писати з м'яким знаком у рядку
 А нен..чин, кін..ця, маз..
 Б сміет..ся, голуб.., поріж..
 В людс..кий, радіс..тю, різ..кий
 Г бракон..ер, повір..те, мен..ше,
 Д сяд..те, на гал..ці, різ..бяр

А Б В Г Д

14. Усі іменники є власними назвами в рядку
 А Італія, закордон, Карпати
 Б Дніпро, Ворскла, річка
 В Київська Русь, селище міського типу, Сорочинці
 Г Карпати, Новий рік, Друга світова війна
 Д повість, «Хмари», Іван Франко

А Б В Г Д

15. Прикметник є частиною складеного іменного присудка в рядку
 А Узлісся наче повите ніжним зеленим серпанком, де-не-де вже й верховіття дерев поволочене зеленою барвою (*Леся Українка*).
 Б Інакші обставини життя, відстань роблять людину самотньою, відірваною від родини, рідної землі, вітчизни (*В. Жайворонки*).
 В Хіба право вірити скасовано? Це особиста справа кожного громадянина (*В. Підмогильний*).

Г Теплим весняним ранком Іван ішов у полонину
(*М. Коцюбинський*).

Д – Ач, який геройський парубок! – А ото, мабуть, Наталчин, –
кажуть біля тину, помітивши Олеся (*Гр. Тютюнник*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

16. Числівник ужито в реченні

А Зі мною пойдуть Остюк, Галат та ота сотня охочих, що прийшли сюди на наш
клич (*Ю. Яновський*).

Б А чого мені тривожитися, що з усіх математичних дисциплін в атестаті стояти-
муть четвірки? То тверді четвірки! (*Ю. Мушкетик*).

В Друга половина пішла на Поділ до академії (*І. Нечуй-Левицький*).

Г Ще за мить сміялися всі четверо, але я одразу вирізнив Улянин сміх, хоч ніко-
ли раніше не чув його (*Ю. Мушкетик*).

Д Він був таким собі стовідсотковим коміксовим професором
(*Ю. Андрухович*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

17. Займенник ужито в рядку

А багато

Б так

В деколи

Г скількись

Д ніколи

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

18. Дієслово виконує роль підмета в рядку

А Гора, де жив Хорив, назвалася Хоривиця (*О. Воропай*).

Б Лише забутою нехай би не була! (*О. Кобилянська*).

В І все життя твоє буду, дитя моє, серцем тебе пильнувать (*Олена Пчілка*).

Г Лиш боротись значить жить (*І. Франко*).

Д Ходила селом і полями без цілі, з затисненими кулаками
і прямо не бачила нікого перед собою (*О. Кобилянська*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

19. Виділене слово є прислівником у реченні рядка

А Нічого не врадивши своїм осібним *гуртом*, вони кидалися до іншого, велелюд-
нішого чи мудрішого (*Д. Міщенко*).

Б Хлоп'яга нехтував такими ніжними *ранками*! (*М. Стельмах*).

В За тихим *степом* мліють вечори (*А. Малишко*).

Г Свіжими *ранками* я перший будив сонну ще воду криниці
(*М. Коцюбинський*).

Д На самій горі, понад *шляхом*, маячив білий стовп (*О. Гончар*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

20. Норму вживання іменника з прийменником *по* порушено в рядку

А розійшлися по кімнатах

Б іти по дорозі

В скрізь по вулицях

Г зайти у воду по коліна

Д прочитав по п'яту сторінку

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

21. Складними є всі прийменники рядка

А довкола, за, з метою

Б посеред, серед, для

В з-за, попід, з-поміж

Г коло, крізь, у напрямку

Д уздовж, на підставі, біля

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

22. НЕ є словосполученнями конструкції рядка

А розлоге село, ходити до школи

Б бажання допомогти, весело жартувати

В почуття обов'язку, бити байдики

Г тиша над містом, хотів увійти

Д наймолодший у родині, уперше за рік

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

23. Способом прилягання утворено всі словосполучення рядка

А робити якнайшвидше, тижневий огляд

Б перший за списком, далеко від школи

- В застосування зброї, використати можливість
 Г будні і свята, справжнім героєм
 Д буду пізно, заробляти гроші

А	Б	В	Г	Д

Завдання 24–28 передбачають установавання відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Спосіб творення

Слово

1 префіксальний	А підвищення
2 суфіксальний	Б приїзд
3 префіксально-суфіксальний	В лісосмуга
4 словоскладання	Г кресляр
	Д комп'ютер

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Слово

Лексичне значення

1 сумлінний	А незграбний, неповороткий
2 гречний	Б який чесно, старанно виконує свої обов'язки
3 вайлуватий	В який справляє враження
4 індиферентний	Г шанобливий, ввічливий, чемний
	Д байдужий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Займенник

Розряд

1 скількись	А зворотний
2 котрий	Б неозначений
3 такий	В особовий
4 себе	Г вказівний
	Д відносний

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Вид

Частки

1 словотворчі	А не, ні, ані
2 формотворчі	Б скільки, де, хтось
3 заперечні	В хтозна, небудь, ся
4 модальні	Г нехай, би, б
	Д оце, лише, хіба

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28.

Вид

Односкладні речення

1 означено-особове	А Нанесло гори піску (О. Копиленко).
2 неозначено-особове	Б Вийняв пляшку з шкіряної торби, відкоркував її й простяг тому непритомному – простяг до самих уст (О. Гончар).
3 узагальнювально-особове	В Раз якось принесли дитину до хреста (І. Нечуй-Левицький).
4 безособове	Г Знайся кінь з конем, а віл з волон (Нар. творчість).
	Д А прийшла сюди, бо недалечко живу (Панас Мирний).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Україна та її місце в Європі

Незважаючи ні на що, ми лишаємося *Україною*. Раз у раз вклякаючи у позі «паралітика на роздорозжж», ми, одначе, збираємося на силі й продовжуємо коли не простувати, то бодай кульгати *українським шляхом*, що прослався таки ж у Європу.

Це наш вектор, наш шлях – і лише на ньому одужаємо, прийдемо до тями. Дорога ця є дуже тяжкою. Вона часто нагадує страшну Сізіфову кару, коли, майже діставшись вершини, мусиш вертатися й знову перти свої національні гріхи у вигляді каменя на свою Говерлу, що Бог поставив її десь поруч з географічним центром Старого Світу... в українському Закарпатті.

Чим пояснюється наша етнопсихологічна приреченість на просування в європейському напрямі? І якими чинниками пояснюється наша історична незграбність у тому просуванні?

Згадуємо відомого українського вченого Володимира Яніва, який довів, що українці за своїм психологічним складом є народом західного, європейського типу. Європейським етносам притаманний гармонійний розвиток усіх основних духовних функцій людини: розуму, почуттів і волі. Дослідник зазначає: «Динамічність життя і всі її похідні явища, зокрема зароджена активність, охота проявитися, ведуть послідовно до витворення індивідуальності й до культу одиниці – до всебічного індивідуалізму... Визнання одиниці й пошанування її ролі мусять привести в політичній ділянці до толеранції зберігання прав іншої людини чи – окресливши політичним терміном – до демократії». Немає сумніву, що «саме цей компонент (індивідуалізм) найміцніше зв'язує нас з Європою».

Але якби на цьому поставити крапку... Ні, отут лише починаються наші давні й новочасні проблеми. Учений уважно розглядає нашу геополітичну, а відтак і психологічну «межовість» України, яка з-поміж європейських націй найбільш віддалена на Схід, перебуває на межі Заходу й Сходу і зазнає постійного впливу східної культури. А для Сходу властива перевага почуттів над розумом і волею. Ось чому український індивідуалізм, не контрольований розумом, не опанований волею, надто керований почуттями, закономірно веде до згубних наслідків. «Ми, – робить безжальний висновок В. Янів, – що належимо в основному до Європи, надмірно відхилилися від неї, щоб могли викресати в собі досить волі, необхідної для збудування держави, але не наблизилися настільки до Азії, щоб дати себе вести власному деспотові».

Ось і інший дослідник, Олександр Кульчицький, зазначає, що в історії українського народу «притягають особливу увагу “межові ситуації” (в екзистенціальному розумінні) – “загроза смерті”, “випадковості”, “терпіння”, що витворила геополітична ситуація України»... У цій ситуації є можливими два типи реакції: «авантюристично-козацький», героїчний стиль «притаємного існування», який вів до притосовницького і пасивного ставлення до середовища, до дійсності. Відтак сутність української ментальності: формується своєрідна подвійна модель, яка поєднує лицарсько-козацький і пасивно-споглядальний типи ставлення до середовища; ці типи або чергуються в часі, або (чимраз частіше) виявляються паралельно. У політичній сфері ці ментальні настанови матеріалізуються в бунтарстві, героїчній боротьбі за національні цінності та самостійність України, і разом з тим – в егоцентризмі, байдужості до долі власного народу і власної держави».

Та найдавніше від інших дослідників про це писав молодий, двадцятирічний українець Микола Гоголь ще у 1832 році. «...І ось склався народ, за вірою й місцю проживання належний Європі, а проте за способом існування, звичаями, вбранням цілком азіатський, – народ, у якому так дивно зіштовхнулися дві протилежні частини світу, дві різнохарактерні стихії: європейська обачливість і азіатська легковажність, простодушність і хитрість, сильна дієвість і величезна лінь, потяг до розвитку й удосконалення – і між тим бажання здаватися таким, який зневажає будь-яке вдосконалення...».

Отже, підсумовуючи, можна твердити, що ота межа поміж Європою й Азією проходить у кожному з нас, українців. І саме тому так нелегко рухаємося в Західний світ. Пригадую бунтівний Київ 1990 і 1991 років... Коли на заклик Народного руху негай-

но приходили на майдан тисячі людей з прапорами державної незалежності і з гаслами прощання з азіатською неволею... І з тривогою думаю про Київ 1995 року, який через байдужість і пасивність не спромігся дати такого грона народних депутатів, як на виборах до попередньої Верховної Ради, а відтак дав козири в руки «зачарованих на схід»...

Україна чимось нагадує нині терези, між шальками яких встановилася нестійка рівновага. Рівновага між проазіатськими і протиазіатськими силами у парламенті, рівновага між президентом і Верховною Радою, рівновага між державними й антидержавними святами, рівновага між ринковиками і «захисниками розвиненого соціалізму»... Україна перед вибором. Чи не відкотиться український Сізіф зі своєю каменюкою знову назад?.. (І. Драч).

675 слів

29. Основну думку тексту розкрито в рядку

А «Ми, – робить безжальний висновок В. Янів, – що належимо в основному до Європи, надмірно відхилилися від неї, щоб могли викресати в собі досить волі, необхідної для збудування держави, але не наблизилися настільки до Азії, щоб дати себе вести власному деспотові».

Б Відтак сутність української ментальності: формується своєрідна подвійна модель, яка поєднує лицарсько-козацький і пасивно-споглядальний типи ставлення до середовища; ці типи або чергуються в часі, або (чимраз частіше) виявляються паралельно.

В І ось склався народ, за вірою й місцю проживання належний Європі, а проте за способом існування, звичаями, вбранням цілком азіатський, – народ, у якому так дивно зіптовхнулися дві протилежні частини світу, дві різнохарактерні стихії: європейська обачливість і азіатська легковажність, простодушність і хитрість, сильна дієвість і величезна лінь, потяг до розвитку й удосконалення – і між тим бажання здаватися таким, який зневажає будь-яке вдосконалення.

Г ...Ота межа поміж Європою й Азією проходить у кожному з нас, українців. І саме тому так нелегко рухаємося в Західний світ.

А Б В Г

--	--	--	--

30. Афористичний вислів ужито в рядку

А Дорога ця є дуже тяжкою. Вона часто нагадує страшну Сізіфову кару, коли, майже діставшись вершини, мусиш вертатися й знову перти свої національні гріхи у вигляді каменя на свою Говерлу, що Бог поставив її десь поруч з географічним центром Старого Світу... в українському Закарпатті.

Б Ось і інший дослідник, Олександр Кульчицький, зазначає, що в історії українського народу «притягають особливу увагу “межові ситуації” (в екзистенціальному розумінні) – “загроза смерті”, “випадковості”, “терпіння”, що витворила геополітична ситуація України»...

В Раз у раз вклякаючи у позі «паралітика на роздорожжю», ми, одначе, збираємося на силі й продовжуємо коли не простувати, то бодай кульгати *українським шляхом*, що прослався таки ж у Європу.

Г Україна перед вибором. Чи не відкотиться український Сізіф зі своєю каменюкою знову назад?..

А Б В Г

--	--	--	--

31. Цитату, уведену безпосередньо в речення, ужито в рядку

А Дослідник зазначає: «Динамічність життя і всі її похідні явища, зокрема зароджена активність, охота проявитися, ведуть послідовно до витворення індивідуальності й до культу одиниці – до всебічного індивідуалізму...»

Б «Ми, – робить безжальний висновок В. Янів, – що належимо в основному до Європи, надмірно відхилилися від неї, щоб могли викресати в собі досить волі, необхідної для збудування держави, але не наблизилися настільки до Азії, щоб дати себе вести власному деспотові».

В Ось і інший дослідник, Олександр Кульчицький, зазначає, що в історії українського народу «притягають особливу увагу “межові ситуації” (в екзистенціальному розумінні) – “загроза смерті”, “випадковості”, “терпіння”, що витворила геополітична ситуація України»...

Г Та найдавніше від інших дослідників про це писав молодий, двадцятитрьохлітній українець Микола Гоголь ще у 1832 році. «...І ось склався народ, за вірою

й місцю проживання належний Європі, а проте за способом існування, звичаями, вбранням цілком азіатський, – народ, у якому так дивно зіштовхнулися дві протилежні частини світу, дві різнохарактерні стихії: європейська обачливість і азіатська легковажність, простодушність і хитрість, сильна дієвість і величезна лінь, потяг до розвитку й удосконалення – і між тим бажання здаватися таким, який зневажає будь-яке вдосконалення...».

А Б В Г

32. Тезу, підкріплену подальшими аргументами, містить рядок
- А Незважаючи ні на що, ми лишаємося *Україною*. Раз у раз вклякаючи у позі «паралітика на роздорозжжю», ми, одначе, збираємося на силі й продовжуємо коли не простувати, то бодай кульгати *українським шляхом*, що прослався таки ж у Європу.
- Б Чим пояснюється наша етнопсихологічна приреченість на просування в європейському напрямі? І якими чинниками пояснюється наша історична незграбність у тому просуванні?
- В Це наш вектор, наш шлях – і лише на ньому одужаємо, прийдемо до тями. Дорога ця є дуже тяжкою. Вона часто нагадує страшну Сізіфову кару, коли, майже діставшись вершини, мусиш вертатися й знову перти свої національні гріхи у вигляді каменя на свою Говерлу, що Бог поставив її десь поруч з географічним центром Старого Світу... в українському Закарпатті.
- Г Визнання одиниці й пошанування її ролі мусять привести в політичній ділянці до толеранції зберігання прав іншої людини чи – окресливши політичним терміном – до демократії. Немає сумніву, що «саме цей компонент (індивідуалізм) найміцніше зв'язує нас з Європою».
- 805 А Б В Г
33. Антоніми вжито в рядку
- А Дорога ця є дуже тяжкою. Вона часто нагадує страшну Сізіфову кару, коли, майже діставшись вершини, мусиш вертатися й знову перти свої національні гріхи у вигляді каменя на свою Говерлу...
- Б Рівновага між проазіатськими і протиазіатськими силами у парламенті, рівновага між президентом і Верховною Радою, рівновага між державними й антидержавними святами, рівновага між ринковиками і «захисниками розвиненого соціалізму»...
- В Отже, підсумовуючи, можна твердити, що ота межа поміж Європою й Азією проходить у кожному з нас, українців.
- Г Ось чому український індивідуалізм, не контрольований розумом, не опанований волею, надто керований почуттями, закономірно веде до згубних наслідків.
- 805 А Б В Г
34. Підсумовуючим у тексті є речення
- А Незважаючи ні на що, ми лишаємося *Україною*.
- Б Немає сумніву, що «саме цей компонент (індивідуалізм) найміцніше зв'язує нас з Європою».
- В Відтак сутність української ментальності: формується своєрідна подвійна модель, яка поєднує лицарсько-козацький і пасивно-споглядальний типи ставлення до середовища; ці типи або чергуються в часі, або (чимраз частіше) виявляються паралельно.
- Г ...Можна твердити, що ота межа поміж Європою й Азією проходить у кожному з нас, українців. І саме тому так нелегко рухаємося в Західний світ.
- 805 А Б В Г
35. Односкладним означально-особовим у тексті є речення
- А Чим пояснюється наша етнопсихологічна приреченість на просування в європейському напрямі?
- Б Але якби на цьому поставити крапку...
- В Європейським етносам притаманний гармонійний розвиток усіх основних духовних функцій людини: розуму, почуттів і волі.
- Г Пригадує бунтівний Київ 1990 і 1991 років...
- 805 А Б В Г

36. Текст належить до стилю
 А художнього
 Б розмовного
 В наукового
 Г публіцистичного

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Речитативність, нерівноскладові рядки, дієслівне римування – це ознаки

- А думи
 Б балади
 В історичної пісні
 Г колядки
 Д веснянки

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

38. Похід князя Ігоря проти половців відбувся

- А 1185 року
 Б 1187 року
 В 1180 року
 Г 1193 року
 Д 1242 року

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

39. Григорій Сковорода НЕ є автором афоризму

- А «Визначай смак не за шкаралупою, а за ядром»
 Б «Тоді лише пізнають цінність часу, коли він утрачений»
 В «Мені моя сопілка і вівця дорожчі царського вінця»
 Г «Нерівня душ – це гірше, ніж майна»
 Д «Як нерозумно випрошувати те, чого можеш сам досягти»

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

40. Напрямок у європейській літературі другої половини XVIII – початку XIX століть, що характеризується прагненням відтворити світ простої людини й викликати в читача співчуття до героїв, – це

- А романтизм
 Б сентименталізм
 В реалізм
 Г імпресіонізм
 Д експресіонізм

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

41. У рядках

*Утні, батьку, щоб нехотя
 На весь світ почувли,
 Що діялось в Україні,
 За що погібала,
 За що слава козацька
 На всім світі стала!*

Тарас Шевченко звертається до

- А Івана Котляревського
 Б Григорія Квітки-Основ'яненка
 В Василя Жуковського
 Г Пантелеймона Куліша
 Д Євгена Гребінки

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

42. У поемі Тараса Шевченка «Гайдамаки» НЕМАЄ епізоду

- А вбивства конфедератами титаря
 Б освячення ножів гайдамаками
 В вбивства Гонтою своїх синів
 Г розповіді Оксани про свою долю
 Д розправи шляхти над Гонтою і Залізником

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

43. Повість «Інститутка» Марка Вовчка присвячена

- А Тарасу Шевченкові
- Б Пантелеймону Кулішеві
- В Івану Тургеневу
- Г Василю Жуковському
- Д Опанасу Марковичу

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

44. Місце і дата народження та смерті Лесі Українки

- А 1872 рік, Луцьк – 1913 рік, Колодязне
- Б 1871 рік, Новоград-Волинський – 1913 рік, Сурамі
- В 1873 рік, Колодязне – 1913 рік, Київ
- Г 1871 рік, Київ – 1915 рік, Сурамі
- Д 1870 рік, Луцьк – 1912 рік, Сухумі

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Палагна «стала любаскою» Юри («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинсько-го) після того, як

- А Юра накликав дощ
- Б Юра зумів розігнати хмари
- В Юра поглядом запалив ватру
- Г Юра розмовляв із худобою
- Д Юра поборов чугайстра

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. Правильним щодо історії написання вступу до поеми «Мойсей» Івана Франка є твердження в рядку

- А вступ було написано Іваном Франком одночасно з поемою
- Б вступ було написано Іваном Франком значно раніше
- В вступ було написано Іваном Франком, коли поема була завершена
- Г вступ було написано другом Івана Франка, який хотів якнайшвидше надрукувати твір
- Д вступ було написано Іваном Франком як самостійний твір, який видавці випадково надрукували разом із поемою

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. Юрій Андрухович, Марія Матіос, Євген Кононенко є представниками

- А літератури української діаспори
- Б «Празької школи»
- В сучасної української поезії
- Г сучасної української прози
- Д сучасної української драматургії

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Шевченківський мотив окраденої України звучить у творі

- А «Я (Романтика)» Михайла Хвильового
- Б «Вершники» Юрія Яновського
- В «Україна в огні» Олександра Довженка
- Г «Марія» Уласа Самчука
- Д «Жовтий князь» Василя Барки

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. Словами

Упродовж багатьох десятиліть твори цього фанатика-мрійника були вилучені з читацького вжитку, а саме ім'я патріота рідного народу та української літератури, яку він намагався вивести на нові європейські шляхи розвитку, було заборонене. Один із творців «ВАПЛІТЕ»

схарактеризовано письменника

- А Миколу Хвильового
- Б Уласа Самчука
- В Миколу Куліша
- Г Івана Багряного
- Д Євгена Маланюка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. У рядках з поезії Максима Рильського

*Скинуть кайдани,
Скинуть неволю,
Й народи глянуть
У вічі долі*

використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В інверсію
- Г антитезу
- Д тавтологію

А Б В Г Д

51. Поданий уривок

*Ні слова про спокій. Ні слова про втому,
Хай марші лунають бадьорі й гучні.
Хоч ніч облягає, та в пільмі глибокій
Вже грають-палають досвітні вогні*

має віршовий розмір

- А чотиристопний ямб
- Б чотиристопний хорей
- В чотиристопний дактиль
- Г чотиристопний амфібрахій
- Д чотиристопний анапест

А Б В Г Д

52. Словами

І в кого тільки вдалася? Їй би на коні, та на полозках, та з гвинтівкою, та з собаками... І пре туди, куди й чоловік не наслідиться... Їй би треба хлопцем родитись...

схарактеризовано

- А Мотрю («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
- Б Устину («Інститутка» Марка Вовчка)
- В Марічку («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
- Г Христю («Україна в огні» Олександра Довженка)
- Д Наталку («Тигролови» Івана Багряного)

А Б В Г Д

53. У рядках Богдана Рубчака

У творчості ... стилет і стилос у вічних зустрічах

пропущено прізвище поета

- А Тичини
- Б Сосюри
- В Малишка
- Г Маланюка
- Д Павличка

А Б В Г Д

54. Мова автора в драматичному творі має назву

- А ліричний відступ
- Б ремарка
- В мораль
- Г передмова
- Д декорація

А Б В Г Д

55. Слова

*У мене все тіло труситься від жаху, що у нас таким хлібом годують людей,
може, й тато не знає, а на нього будуть говорити, що велить таким хлібом
годувати робочих*

належать

- А панночці («Інститутка» Марка Вовчка)
- Б Галі («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного)
- В Соні («Хазяїн» Івана Карпенка-Карого)
- Г Олесі («Україна в огні» Олександра Довженка)
- Д Оленці («Жовтий князь» Василя Барки)

А Б В Г Д

56. Поезія Ліни Костенко «Світлий сонет» має

- А десять рядків
- Б дванадцять рядків

- В чотирнадцять рядків
Г шістнадцять рядків
Д двадцять рядків

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між твором і уривком із нього.

- 1 «Маруся»
- 2 «Тигролови»
- 3 «Тіні забутих предків»
- 4 «Кайдашева сім'я»

А Простягнув руку у сю скуту зимою безлюдність і кликав на тайну вечерю до себе всіх чорнокнижників, мольфарів, планетників, вовків лісових та ведмедів.

Б Старший староста і каже: – Ми є люди німецькі, а йдемо із землі турецької. Ми собі ловці, удаїї молодці. Раз дома, у нашій землі випала пороша, а у вас є дівка хороша.

В Вдома їх чекала гаряче напалена лазня – по-чорному, в хаті кутя на покуті, мрійна лампадка під образами, застелений скатертиною стіл, тиша святвечорова, як у дитинстві Григорієвому.

Г Оце недавно, серденько моє, розсили мене готувать обід аж у Дешки: у священника були хрестини. Господи милосердний! Наїхало гостей повнісінькі хати, а я на всіх настарчила.

Д Тут їли різніі потрави, і все з полив'яних мисок, і самі гарнії приправи з нових кленових тарілок.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору.

- 1 Панас Мирний
- 2 Микола Куліш
- 3 Олександр Довженко
- 4 Ліна Костенко

- А дід Галерник
Б дід Улас
В дід Захарко
Г дядько Тарас
Д дядько Лев

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між письменником та регіоном України, який він представляє.

- 1 Панас Мирний
- 2 Леся Українка
- 3 Ольга Кобилянська
- 4 Василь Стефаник

- А Буковина
Б Волинь
В Покуття
Г Полтавщина
Д Слобожанщина

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між літературознавчим терміном і його визначенням.

- 1 анафора
- 2 синекдоха
- 3 елегія
- 4 трагедія

- А Різновид бурлескної поезії, коли твір із серйозним чи героїчним змістом і відповідною формою переробляється на твір комічного характеру.
- Б Троп, заснований на перенесенні значення одного слова на інше за суміжністю.
- В Один із жанрів лірики медитативного, журливого, меланхолійного змісту.
- Г Повтор слів чи словосполучень на початку віршових рядків.
- Д Троп, заснований на кількісному зіставленні предметів і явищ, уживання однини замість множини.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 12

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Антоніми вжито в рядку
 А Шануй учителя, як родителя (*Нар. творчість*).
 Б І не вітряно і не хмарно, Все заповнює весняний сміх! (*О. Теліга*).
 В Всюди гаразд, а вдома найліпше (*Нар. творчість*).
 Г День і ніч не спала, Малих діток доглядала, Звичаю навчала (*Т. Шевченко*).

А	Б	В	Г

2. Лексичне значення слова *конкурент* правильно визначено в рядку
 А ворог
 Б суперник
 В недоброзичливець
 Г помічник

А	Б	В	Г

3. Синонім до слова *бешкетник* дібрано правильно в рядку
 А двійошник
 Б невдаха
 В брехун
 Г шибайголова

А	Б	В	Г

4. Прийменник ужито в рядку
 А І він, цей без міри коханий, дорогий стоїть поруч неї, і ніколи, ніколи вже вони не розлучаться! (*Б. Грінченко*).
 Б Ну, конику, гайда-гайда, вже зовсім близько (*Є. Гуцало*).
 В Десь форкав кудлатий степовий кінь (*І. Білик*).
 Г Мавра відповідає суворо, та проте пестить і голубить доню (*О. Кобилянська*).

А	Б	В	Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Київський князь Богдан Гатило вітав гостей. (2) І хоч він був їм не дуже радий, та закон і покон племені *руського й полянської* землі змушував одкривати перед *гістьми* й ворота, й хороми, й серце. (3) Він дивився на мужа, що сидів за столом, і намагався воскресити в замулах пам'яті далекий день квітного місяця, коли вперше бачив його. (4) То був *луганський* князь Годечан. (5) Скільки ж літ минуло? (*І. Білик*).

5. Однорідні члени речення є в реченнях
 А першому і другому
 Б другому і третьому
 В третьому і четвертому
 Г другому і четвертому

А	Б	В	Г

6. Прикладку вжито в реченнях
 А першому і другому
 Б першому і третьому
 В третьому і четвертому
 Г першому і четвертому

А	Б	В	Г

7. Орфографічну помилку допущено в слові
 А *руського*
 Б *полянської*
 В *гістьми*
 Г *луганський*

А	Б	В	Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Буквосполучення *дж, дз* позначають один звук в усіх словах рядка
 А джміль, дзвін, подзвонити

- Б дзьоб, джерготати, підземелля
- В джбан, підживити, дзига
- Г віджати, джерело, дзенькіт
- Д дзеркало, віддзеркалювати, надземний

А Б В Г Д

9. Спрощення в групах приголосних відбувається в усіх словах рядка

- А виїз(д)ний, випус(к)ний, корис(т)ний, тріс(т)нути
- Б бряз(к)нути, піс(т)надцять, проїз(д)ний, тиж(д)невий
- В мас(т)ний, блис(к)нути, учас(т)ник, чес(т)ний
- Г улес(т)ливий, зап'яс(т)ний, жаліс(т)ливий, піс(т)ний
- Д піз(д)ній, пос(т)лати, піс(т)десять

А Б В Г Д

10. Усі слова пишуться з **пів-** разом у рядку

- А пів/дерева, пів/пустелі, пів/Сахари
- Б пів/Америци, пів/яблука, пів/острова
- В пів/вулиці, пів/країни, пів/Хрещатика
- Г пів/серця, пів/хати, пів/міста
- Д пів/яруса, пів/долоні, пів/кімнати

А Б В Г Д

11. Усі слова слід писати з апострофом у рядку

- А полив..яний, під..їхати, мад..ярський, матір..ю
- Б двох..ярусний, пів..яблука, бур..ян, торф..яний
- В полум..я, пом..якшення, моркв..яний,
- Г сузір..я, св..ятий, зв..язок, перемир..я
- Д Лук..янчук, рутв..яний, реп..ях, грав..юра

А Б В Г Д

12. Позначте рядок, у якому всі іменники вживаються лише в однині

- А мама, літак, каша, стеля
- Б листя, золото, клей, хода
- В молоко, вітер, рослина, дерево
- Г срібло, стрілець, володар, чашка
- Д сметана, чорнило, комаха, бензин

А Б В Г Д

13. Займенник виконує роль означення в рядку

- А Угорі, просто Канева, по Дніпру біліють вередливі піскуваті мілини, неначе хто порозстилав по воді білі хустки (*Г. Нечуй-Левицький*).
- Б О Мати! Серце б'є, як птиця, до тебе зламаним крилом (*Є. Маланюк*).
- В В Вас стільки сонця золотого, блакиті чистої, тепла, – неначе з краю чарівного Вас хвиля моря принесла (*Олександр Олесь*).
- Г Цей білий світ – березова кора, по чорних днях побілена десь звідтам (*Л. Костенко*).
- Д Воно дощем спадає золотим тобі на серце – і життя щоденне здається святом (*О. Ольжич*).

А Б В Г Д

14. Особовими формами є всі дієслова рядка

- А нехай пише, облишмо, від'їжджала
- Б клекотіли, зачекай, клацаючи
- В одягайся, написаний, розмальовуємо
- Г бояться, зберігається, прибудував
- Д відокремив, хай приберуть, надіслано

А Б В Г Д

15. Усі дієприкметники є активними в рядку

- А існуючий, почутий, розповсюджений
- Б перевтомлений, побитий, вишитий
- В доспілий, вирощуваний, пройдений
- Г зомлілий, зігрітий, обважнілий
- Д побілілий, палаючий, атакуючий

А Б В Г Д

16. Усі дієприслівники доконаного виду в рядку

- А відродившись, спалахуючи, розсміявшись
- Б розробивши, виділивши, настоюючи
- В сказавши, прокинувшись, сівши
- Г кажучи, прослухавши, асоціюючись
- Д сідаючи, випросивши, дивлячись

А Б В Г Д

17. Від усіх прислівників можна утворити ступені порівняння в рядку

- А тепло, дрібно, забагато
- Б смішно, вгорі, страшно
- В весело, посередині, гарно
- Г близько, довго, надійно
- Д значно, згарячу, пречудово

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

18. Виділене слово є прийменником у реченні рядка

- А Нарешті хлопці спустилися з гори.
- Б За подією ми спостерігали згори.
- В Сьогодні мешканці зібралися поблизу міської брами.
- Г Навколо ялинки бігали діти.
- Д Сашко написав найкраще оповідання.

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

19. Словосполученнями є конструкції рядка

- А піди подивися, якби ж то
- Б на добраніч, красиве і корисне
- В більш сильний, у класі й спортзалі
- Г буду говорити, зірвали зранку
- Д з'явився на горизонті, хліб і сіль

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

20. Простим є речення

- А Далеко ще до світла, а вже батько будить вставати (Марко Вовчок).
- Б Червоні білолиций, горить, а не сяє (Т. Шевченко).
- В Люблю весну, та хто її не любить (В. Сосюра).
- Г Вітри гули віолончеллю, писали пальми акварель (Л. Костенко).
- Д В озерах купаються хмари, а ріки плывуть в берегах, мов потоки музики (Л. Первомайський).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

21. Двоскладним є речення

- А Драстуй, запашне життя! (М. Хвильовий).
- Б Не питай старого, а питай бувалого (Нар. творчість).
- В Доводилось вам коли-небудь польову кашу їсти? (Панас Мирний).
- Г А клямка у мене перед носом стриб-стриб, кляц-кляц (Гр. Тютюнник).
- Д Думать, сіять, не ждять і посіяне жать (Т. Шевченко).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

22. Складений підмет ужито в реченні

- А Сяють зірничі. Спустилася ніч (П. Грабовський).
- Б Знову замовкли обоє (Панас Мирний).
- В Одне гадали ми з тобою, шукали одного шляху (П. Грабовський).
- Г «Рівняйсь» прокотилося лунко (В. Винниченко).
- Д Навіть старі хвалили Гуцу (М. Коцюбинський).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

23. Складнопідрядним з'ясувальним є речення

- А Картина, котру він побачив, дуже вразила його (М. Коцюбинський).
- Б Ви чули, як шумлять бори у вересневі вечори? (А. Малишко).
- В Вранці, перед тим як рушити на переправу, Хаецький зробив ревізію на возах (О. Гончар).
- Г Він скрізь ходив, куди і ми ходили (Леся Українка).
- Д Я прокинувся через те, що поїзд сіпонував і пішов швидше (Ю. Смолич).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Фонетичний процес

Слова

1 спрощення	А знання, наллю
2 уподібнення	Б прибережний, козацтво
3 подовження	В матінка, від'їзд
4 чергування	Г кігті, смієшся
	Д проїзний, тижня

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

25.

Пасивна лексика

- 1 перст
- 2 лик
- 3 чата
- 4 свічадо

Активна лексика

- А обличчя
- Б рушник
- В палець
- Г варта
- Д дзеркало

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Рід

- 1 жіночий
- 2 чоловічий
- 3 середній
- 4 спільний

Слово

- А штанці
- Б путь
- В шимпанзе
- Г пюре
- Д базика

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Тип

- 1 іменне
- 2 дієслівне
- 3 прислівникове
- 4 сурядне

Словосполучення

- А хліб і сіль, мороз і сонце
- Б хай робить, найбільш стійкий
- В навмисна спроба, черговий уряд
- Г утричі швидше, далеко від дому
- Д виконуючи завдання, ішов туди

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28.

Способи вираження

- 1 іменник (займенник)
- 2 слова інших частин у значенні іменника
- 3 неозначена форма дієслова
- 4 сполучення слів

Підмети

- А П'ятеро абітурієнтів прийшли завчасно.
- Б Черговий нарешті вимив дошку.
- В Закінчився черговий спекотний день.
- Г Добре говорити – зле творити.
- Д Що посієш, те й пожнеш.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Вступ до географії

Я отямився десь аж перед Вероною: то була цілком інша земля. Пейзаж зробився італійським безповоротно. Нагадував невловність перельотів з мажору в мінор і навпаки.

У концертах Вівальді – щось ніби «з журбою радість обнялася». Німецька естетика доглянутості, викоханості, чистоти і твердого добробуту, пишна у своїй дисциплінованості, звільнила простір для естетики руїн. Ця прекрасна захаращеність, несамо-вита облупленість мурів і дике проростання з них зелені (початок березня, панове!), ці на кожному повороті явлені спазматичні об'єми Життя і Смерті – аж ніяк не хаос. Це Італія, карнавальний варіант європейського ландшафту. Життя по-італійськи. Смерть по-італійськи. «За що їм такий кайф, Господи?» – запитував я з чисто варварською східною заздрістю, неспроможний притлумити у собі якусь там одну шістнадцяту крові.

та література

12
варіант

Українська мова

Після доведеної до галерейного глянцу Німеччини це могло здатися повним безладом. Однак це був якщо і безлад, то формально довершений не менш, ніж баварський лад. А отже – то був не безлад, ні, щось цілком інше – Великий Витвір. Геніальна стилізація, максимальна організованість форми на невловній грані перед безформністю, естетика руїн, як я вже назвав умовно. Баха змінив Вівальді, Генделя – Перголезі. Це був цвинтар, на якому всі бажаючи мають право жити. Їм ніхто й ніколи не дорікне в цьому. Це було відчуття *dolce vita*, що не покидає ні на хвилину.

З лісів і гір можна творити прерізні комбінації: німецьку – «впорядковану», італійську – «хаотичну», французьку – «легковажну». Які там ще? Іспанську з присмаком крові? Балканську? Карпатську? Скандинавську?

Відчуття форми, а точніше його брак – ось назва всіх наших нещасть. Ми не вміємо й не хочемо робити з життя мистецький твір. Наша бідність – тут не виправдання й не пояснення, а швидше наслідок. Ми не вміємо співіснувати з птахами, квітами і скульптурами. Наші пам'ятники нагадують злих кровожерних ідолів, а обрані нами правителі – кримінальних мерзотників. Наші будинки, сади, площі (я вже не кажу: заводи, вокзали, летовища) вражені тяжким гріхом безформності. Усе, на чому ще може спинитися око, – полишене не нами, але нами занедбане і осквернене.

У нас не може бути доброго дизайну, адже добрий дизайн – це теж спадковість, це продовження ландшафту. У нас не може бути доброго театру, кіно, цирку. Як і багатьох інших речей, котрі надто вимагають любити форму, відчувати її абсолютно. А нам завжди натякали, що слід зневажати форму. До речі, як мало в нас поетів, котрі вміють знаходити точні й багаті рими! Бо ми не любимо своєї мови. Погано артикулюємо, інтонуємо. Наші актори фальшиві з першого звуку. Слова просто вибулькують з нас – таке собі напіврозбірливе бубоніння, в якому відсутній бодай один чутливий нерв.

Відсутність форми – це озвіріння. Це вічна сірість буття, від якої тікають у зашморг. Пейзажі за вікном вагона вдало доповнюють сморід, хамство і переповнення у вагоні. Цеховий інтер'єр цілком співзвучний загальному виробничому ідіотизмові. Тотальне нищення природи зраджує наше невміння дати собі раду з ландшафтом і обертається нищенням самих себе.

Як і чому це сталося? На тлі волаючої безформності творимо новий міф – кричимо про свою європейськість, наводимо якісь расові, антропологічні, географічні аргументи, сягаємо по Трипілля, скіфів-орачів, по язичництво або, навпаки, християнство, відраховуємо назад цілі тисячоліття, демонструємо писанку або сирного коника. Так, десь було воно, це відчуття форми. Десь було.

Може, причина в нашій незахищеності від Сходу? Може, в тому, що замало вділив нам Господь гір і лісів? Веж і садів?

Можна завалити наші порожні полиці прерізним товаром світового рівня – все одно забракне тих, які зуміють його не по-жлобськи розташувати на отих полицях. Можна відкрити безліч приватних крамничок з усякою всячиною – все одно в них забракне дзвіночка при дверях і чемного вітання власника. Щось ми втратили, здається, назажди. Навіть, якщо мали колись.

Але що робити? Якщо є сенс щось робити. З чого почати?

Ви будете сміятись, але я скажу так: навчити школярів відрізняти сонети від октав. Окситонні рими від парокситонних. Питальне речення від окличного.

Ізвідки ти там узвся, такий розумний, питаєте ви. Візу до Німеччини мені підписав Райнер Марія Рільке. Боронь Боже, я не хочу цим зауваженням прирівняти його до дрібного урядовця з відділу віз та реєстрацій. Маю тут на увазі цілком іншу візу. До цілком іншої Німеччини (Ю. Андрухович).

650 слів

29. Заголовок тексту пояснюють рядки

А Це Італія, карнавальний варіант європейського ландшафту.

Життя по-італійськи. Смерть по-італійськи.

Б З лісів і гір можна творити прерізні комбінації: німецьку – «впорядковану», італійську – «хаотичну», французьку – «легковажну». Які там ще? Іспанську з присмаком крові? Балканську? Карпатську? Скандинавську?

В Може, причина в нашій незахищеності від Сходу? Може, в тому, що замало вділив нам Господь гір і лісів? Веж і садів?

А Б В Г

Г Тотальне нищення природи зраджує наше невміння дати собі раду з ландшафтом і обертається нищенням самих себе.

30. Основну думку тексту розкривають рядки

А Відсутність форми – це озвіріння. Це вічна сірість буття, від якої тікають у зашморг.

Б У нас не може бути доброго дизайну, адже добрий дизайн – це теж спадковість, це продовження ландшафту. У нас не може бути доброго театру, кіно, цирку. Як і багатьох інших речей, котрі надто вимагають любити форму, відчувати її абсолютно.

В Відчуття форми, а точніше його брак – ось назва всіх наших нещасть. Ми не вміємо й не хочемо робити з життя мистецький твір. Напа бідності – тут не виправдання й не пояснення, а швидше наслідок. Ми не вміємо співіснувати з птахами, квітами і скульптурами.

Г Візу до Німеччини мені підписав Райнер Марія Рільке. Боронь Боже, я не хочу цим зауваженням прирівняти його до дрібного урядовця з відділу віз та реєстрацій. Маю тут на увазі цілком іншу візу. До цілком іншої Німеччини.

А Б В Г

31. Шлях вирішення проблеми, визначеної автором, розкривають рядки

А Ви будете сміятись, але я скажу так: навчити школярів відрізнити сонети від октав. Окситонні рими від парокситонних. Питальне речення від окличного.

Б Можна завалити наші порожні полиці прерізним товаром світового класу – все одно забракне тих, які зуміють його не по-жлобськи розташувати на отих полицях.

В Можна відкрити безліч приватних крамничок з усякою всячиною – все одно в них забракне дзвіночка при дверях і чемного вітання власника.

Г З лісів і гір можна творити прерізні комбінації: німецьку – «впорядковану», італійську – «хаотичну», французьку – «легковажну».

А Б В Г

32. Жаргонізм ужито в реченні рядка

А Ця прекрасна захаращеність, несамовита облупленість мурів і дике проростання з них зелені (початок березня, панове!), ці на кожному повороті явлені спазматичні обійми Життя і Смерті – аж ніяк не хаос.

Б «За що їм такий кайф, Господи?» – запитував я з чисто варварською східною заздрістю, неспроможний притлумити у собі якусь там одну шістнадцяту крові.

В Наші пам'ятники нагадують злих кровожерних ідолів, а обрані нами правителі – кримінальних мерзотників.

Г Слова просто вибулькують з нас – таке собі напіврозбірливе бубоніння, в якому відсутній бодай один чутливий нерв.

А Б В Г

33. Слово іншомовного походження містить речення рядка

А У нас не може бути доброго дизайну, адже добрий дизайн – це теж спадковість, це продовження ландшафту.

Б А отже – то був не безлад, ні, щось цілком інше – Великий Витвір.

В Пейзажі за вікном вагона вдало доповнюють сморід, хамство і переповнення у вагоні.

Г До речі, як мало в нас поетів, котрі вміють знаходити точні й багаті рими!

А Б В Г

34. Речення «Ми не вміємо й не хочемо робити з життя мистецький твір» є

А складносурядним

Б односкладним

В простим з однорідними членами

Г двоскладним непоширеним

А Б В Г

35. Узагальнювальне слово при однорідних членах містить речення

А У нас не може бути доброго театру, кіно, цирку.

Б Відчуття форми, а точніше його брак – ось назва всіх наших нещасть.

та література

12
варіант

Українська мова

- В Можна відкрити безліч приватних крамничок з усякою всячиною – все одно в них забракне дзвіночка при дверях і чемного вітання власника.
Г Наші будинки, сади, площі (я вже не кажу: заводи, вокзали, летовища) вражені тяжким гріхом безформності.

А Б В Г

36. Текст належить до стилю
 А розмовного
 Б художнього
 В публіцистичного
 Г епістолярного

А Б В Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Тема пісні «Зажурилась Україна...» – зображення
 А боротьби українського народу проти турецько-татарських загарбників
 Б боротьби українського народу проти польської шляхти
 В страждань українців у турецькій неволі
 Г трагедії української матері, котра втратила сина
 Д переможної битви козаків під Жовтими Водами

А Б В Г Д

38. «Золоте слово» у «Слові про похід Ігорів» промовляє
 А Ігор
 Б Святослав
 В Всеволод
 Г Ярославна
 Д Ярослав Осмомисл

А Б В Г Д

39. У житті Григорія Сковороди НЕ було події
 А навчання у Києво-Могилянській академії
 Б викладання в Переяславському колегіумі
 В перебування на Афоні
 Г перебування у складі комісії в Німеччині, Польщі, Австрії
 Д праці домашнім учителем

А Б В Г Д

40. «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка за жанром
 А романтична балада
 Б гумористично-сатирична повість
 В сентиментально-реалістична повість
 Г соціально-психологічна повість
 Д історичне оповідання

А Б В Г Д

41. Рядки

*Наша дума, наша пісня
 Не вмре, не загине...
 От де, люде, наша слава,
 Слава України!*

узяті з твору Тараса Шевченка

- А «Гайдамаки»
 Б «Сон» («У всякого своя доля...»)
 В «Кавказ»
 Г «До Основ'яненка»
 Д «І мертвим, і живим...»
42. Епіграф із Біблії дібрано до твору Тараса Шевченка
 А «Катерина»
 Б «Гайдамаки»

А Б В Г Д

- В «Кавказ»
- Г «І мертвим, і живим...»
- Д «Ісаія. Глава 35»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

43. У творі «Чорна рада» Пантелеймона Куліша описано події
- А Коліївщини
 - Б закріпачення України
 - В Визвольної війни 1648–1654 років
 - Г періоду Руїни
 - Д міжусобних воєн у Київській Русі

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

44. Леся Українка похована в
- А Луцьку
 - Б Колодязному
 - В Києві
 - Г Новограді-Волинському
 - Д Сурамі

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Олена Ляуфлер («Людина» Ольги Кобилянської) розлучилася зі Стефаном Лівичем, оскільки
- А Олена покохала іншого
 - Б Стефан покохав іншу
 - В батьки заборонили Олені одружуватися зі Стефаном
 - Г Стефана забрали до війська
 - Д Стефан помер

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. Терцинами написано
- А «Інтродукцію» (вступ до поеми Тараса Шевченка «Гайдамаки»)
 - Б вступ до поеми Івана Франка «Мойсей»
 - В перший розділ «Марусі Чурай» Ліни Костенко
 - Г поезію «Арфами, арфами...» Павла Тичини
 - Д поезію «Сто років, як сконала Січ» Василя Стуса

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. Сучасних українських поетів указано в рядку
- А Василь Симоненко, Василь Стус, Андрій Малишко
 - Б Володимир Сосюра, Павло Тичина, Максим Рильський
 - В Василь Герасим'юк, Василь Слупчук, Іван Малкович
 - Г Євген Маланюк, Олена Теліга, Олег Ольжич
 - Д Микола Зеров, Павло Филипович, Михайло Драч-Хмара

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Назви вітрів «майстро», «грего», «трамонтан» вжито у творі
- А «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 - Б «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 - В «Вершники» Юрія Яновського
 - Г «Маруся Чурай» Ліни Костенко
 - Д «Україна в огні» Олександра Довженка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. «Витязем молодой української поезії» називав Олесь Гончар
- А Павла Тичину
 - Б Володимира Сосюру
 - В Андрія Малишка
 - Г Василя Симоненка
 - Д Івана Драча

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. У рядку з твору Марка Вовчка
Що наша копійка? Кров'ю обкипіла?
 використано художній засіб
- А епітет
 - Б порівняння
 - В гіперболу
 - Г синекдоху
 - Д оксиморон

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

51. Уривок поезії Михайла Старицького
*Зірвалось вогнистее слово,
 Сплелись переможені руки...
 Була в тім нервові стисканні
 Безодня, і щастя, і муки*

має віршовий розмір

- А тристопний ямб
 Б тристопний хорей
 В тристопний анапест
 Г тристопний амфібрахій
 Д тристопний дактиль

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

52. Слова

*Їх життєздатність і зневага до смерті безмежні. Так не підкоряться
 і так умирати, як умирають українці, можуть лише люди високої марки*
 промовляє герой твору Олександра Довженка «Україна в огні»

- А Лаврін Запорожець
 Б Василь Кравчина
 В Купріян Хуторний
 Г Ернест фон Краузе
 Д Людвіг фон Краузе

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

53. Автором афоризму «Поети єсть сіль землі, гордість і слава того народу, серед котрого з'явилися» є

- А Григорій Сковорода
 Б Іван Карпенко-Карий
 В Михайло Коцюбинський
 Г Олександр Довженко
 Д Іван Багряний

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

54. Вид комічного, коли про теми поважні й високі говориться в низькому, жартівливому або іронічному тоні, – це

- А гумор
 Б сатира
 В сарказм
 Г травестія
 Д бурлеск

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

55. Слова

*Якби я мала крила, я б, здається, зараз одвідала свою неньку.
 Така нудьга мене бере, що, здається, якби я зозулею летіла, то ліси посушила
 своєю нудьгою, крилами садки поламала б, степи попалила б своїми
 сухотами і зелені луги сльозами залила*

належать героїні

- А Устині («Інститутка» Марка Вовчка)
 Б Мелашці («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
 В Марічці («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
 Г Олесі («Україна в огні» Олександра Довженка)
 Д Наталці («Тигролови» Івана Багряного)

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

56. Поетичні збірки «Тиша і грім» Василя Симоненка та «Соняшник» Івана Драча видані

- А 1960 року
 Б 1962 року
 В 1964 року
 Г 1965 року
 Д 1970 року

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між літературним твором і пейзажем із нього.

- 1 «Intermezzo» А Сорокаметрові кедри, випередивши всіх у змаганні до сонця, вигнались рудими, голими стовбурами з долі цього хаосу геть, десь під небо, і заступили його кронами. Там по них ходило сонце і пливли над ним білі хмари.
- 2 «Кайдашева сім'я» Б Город до того переповнявся рослинами, що десь серед літа вони вже не вмщались в ньому. Вони лізли одна на одну, переплітались, душились. Дерлись на хлів, на стріху, повзли на тин, а гарбузи звисали з тину прямо на вулицю.
- 3 «Тигролови» В Ліс стоїть задумливий, печальний: йому ось-ось треба пишне своє вбрання скидати, підставляти свої віти дощам холодним, хуртовинам сніговим. Листя з суму жовтіє, а деяке з туги кривавиться.

- 4 «Зачарована Десна» Г Граблі обладжені стелітніми вербами. В глибокому яру ніби в'ється оксамитовий зелений пояс, на якому блищать ніби вправлені в зелену оправу прикраси з срібла. Два рядки білих хат попід горами білють, наче два рядки перлів на зеленому поясі.

- Д Стежки зміяються глибоко в житі, їх око не бачить, сама ловить нога. Волошки дивляться в небо. Вони хотіли бути як небо і стали як небо. Тепер пішла пшениця. Твердий безостий колос б'є по руках, а стебло лізе під ноги.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору.

- 1 Іван Багряний А Стефан Лієвич
- 2 Олександр Довженко Б Василь Кравчина
- 3 Пантелеймон Куліш В Пятро Дядоров
- 4 Ольга Кобилянська Г божий чоловік
- Д Мирон Данилович

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і поетичною збіркою.

- 1 Іван Франко А «Любов і ненависть»
- 2 Леся Українка Б «Стилет і стилос»
- 3 Євген Маланюк В «З вершин і низин»
- 4 Павло Тичина Г «Сонячні кларнети»
- Д «На крилах пісень»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором і цитатою з його твору.

- 1 Тарас Шевченко
- 2 Леся Українка
- 3 Ліна Костенко
- 4 Володимир Сосюра

- А Учітесь, читайте, і чужому наuczайтесь, й свого не цурайтесь.
- Б Тому роду нема переводу, в якому браття милують згоду.
- В Ну як-таки щоб воля та пропала? Се так колись і вітер пропаде.
- Г Це голос наш. Це – пісня. Це – душа.
- Д Всім серцем любіть Україну своєю.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 13
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Фразеологізм *пекти раків* витлумачено правильно в рядку

- А швидко тікати
- Б соромити когось
- В ловити на гарячому
- Г червоніти, ніяковіти від сорому

А	Б	В	Г

2. Звук [ф] вимовляється в усіх словах рядка

- А ..осфор, ..арба, ..иля, ..асад
- Б ..іртка, ..орма, ..абрика, ..аза
- В ..ільтр, ..астун, ..ерма, ..ороба
- Г ..акел, ..азан, ..асон, ..отографія.

А	Б	В	Г

3. Іменник спільного роду є в рядку

- А татуньо, почуття, безмежжя
- Б щастя, завідувачка, століття
- В малятко, капризуля, дитинча
- Г принцип, ялівець, чаша

А	Б	В	Г

4. Правильно визначено діалектизм *вуйко* в рядку

- А знайомий чоловік
- Б дядько по матері
- В пастух у горах
- Г далекий родич

А	Б	В	Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Було гамірно, людно. (2) Тут був увесь Максимів рід, а точніше – рештки його, мозолястого, дебелого, жилавого. (3) Того роду, що славився колись феноменальним спокоєм і зрівноваженістю, з якої його ніщо не могло вивести, не в силі зіпсувати йому співану ним пісню – буйну й широку, як степ, і гучну, як грім. (4) Роду древнього, роду каменярьського. (5) Рештки роду розметаного війною, але ще таки роду, монолітного і в цих рештках (*І. Багрянйй*).

5. Відокремлене означення вжито в реченнях

- А першому і другому
- Б другому і третьому
- В другому і п'ятому
- Г другому, третьому і п'ятому

А	Б	В	Г

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А другому
- Б третьому
- В четвертому
- Г п'ятому

А	Б	В	Г

7. Повними є речення

- А перше і друге
- Б третє і четверте
- В четверте і п'яте
- Г третє і п'яте

А	Б	В	Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Подвоєння букв відбувається в усіх словах рядка

- А сіл..ю, піч..ю, матір..ю
- Б блакит..ю, свіжіст..ю, ніч..ю

та література

13
варіант

Українська мова

- В віс..ю, вічність..ю, пристраст..ю
Г памороз..ю, піч..ю, вис..ю
Д стат..єю, радіст..ю, хвил..єю

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

9. Якісними є всі прикметники рядка
А комерційний, смішний, веселий
Б безмежний, телефонний, гарний
В прісний, дерев'яний, шафовий
Г ручний, вхідний, високий
Д жовтогарячий, ніжний, широкий

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

10. Особовий займенник ужито в рядку
А мій, весь, себе
Б наш, вони, хто
В їхній, скількись, деякий
Г дехто, котрий, чий
Д ніхто, хтозна-що, цей

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

11. Числівник є частиною складеного підмета в рядку
А Людські уявлення далекого й близького умовні й відносні.
Два метри – це близько чи далеко? (*М. Йогансен*).
Б Повертівши в руках вирване жито, він скинув очима на другий бік межі
(*Панас Мирний*).
В – Скільки маєте в нас пробути? – Тижнів два, може, три
(*В. Підмогильний*).
Г Орали двома парами биків. Першою – Тимко з Марком,
а другою – Охрім Горобець із Денисом (*Г. Тютюнник*).
Д І жінка проминає, прихистивши до себе двійко діточок руками
(*Л. Костенко*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

12. Інфінітив виконує роль додатка в рядку
А Невже чесна і розумна жінка мала б не хотіти щастя для свого сина?
(*І. Франко*).
Б Для зміцнення дружби молодий хлопець запропонував
негайно повечеряти (*В. Підмогильний*).
В А дбати про загальне благо народу – се займатися політикою (*І. Франко*).
Г А в Чіпчинім серці вже ворушилося бажання верховодити
(*Панас Мирний*).
Д Довго я не хотіла коритися весні (*Леся Українка*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

13. Усі дієприкметники є пасивними в рядку
А вишитий, замерзлий, зроблений
Б перебудований, загострений, варений
В сіяний, стривожений, помолоділий
Г солений, зраділий, помножений
Д поділений, згаданий, палаючий

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

14. Усі дієприслівники недоконаного виду в рядку
А озвавшись, стаючи, прикрашаючи
Б обтрушуючи, набираючи, перебудувавши
В набуваючи, схилившись, описуючи
Г моделюючи, пишучи, підіймаючись
Д ознайомлюючись, присівши, відшукавши

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

15. Усі прислівники належать до одного розряду в рядку
А нахабно, якісно, здаля
Б суттєво, надмірно, повільно
В зопалу, навмисне, учора
Г праворуч, по-селянськи, гарно
Д нарешті, багато, охайно

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

16. До назв істот належать усі іменники рядка
А кінь, Олень, мавка
Б дочка, гурт, дерево

- В сусід, натовп, учитель
Г малеча, кенгуру, вірус
Д географ, молодь, трава

А	Б	В	Г	Д

17. Дієслово входить до складеного іменного присудка в реченні рядка
А Мені осіння ніч короткою здається (*Леся Українка*).
Б Чимало літ перевернулось, води чимало утекло (*Т. Шевченко*).
В У дружбі тій ми завжди будем жити (*С. Крижанівський*).
Г І я вірші став писати під вечір золотий (*В. Сосюра*).
Д Як господиня я була зобов'язана піти з гостем (*І. Ле*).

А	Б	В	Г	Д

18. Первинними є всі прийменники рядка
А від, про, коло
Б по, до, поруч
В у, од, серед
Г між, над, для
Д біля, без, при

А	Б	В	Г	Д

19. Складений присудок ужито в реченні
А Нехай одразу двох не любить (*Нар. творчість*).
Б Я був без імені, роду й племені (*М. Коцюбинський*).
В Тягнуть-потягнуть вони ту ріпку (*Нар. творчість*).
Г Комарі нас поїдом їли (*О. Довженко*).
Д А Чіпка знай гуляє (*Панас Мирний*).

А	Б	В	Г	Д

20. Тире між підметом і присудком слід поставити в реченні (розділові знаки пропущено)
А Кров людська не водиця проливати не годиться (*Нар. творчість*).
Б Правдою жити щастя заслужити (*Нар. творчість*).
В Сорок і сім сорок сім.
Г Весна то ліки для душі (*Б. Грінченко*).
Д І плакати це також щастя (*Олександр Олесь*).

А	Б	В	Г	Д

21. Позначте складносурядне речення з протиставними відношеннями
А Сичі в гаю перекликались, та ясен раз у раз скрипів (*Т. Шевченко*).
Б У нас тепер вишні та черешні цвітуть, а далі й мак красуватиметься (*Марко Вовчок*).
В Самій не трудно збитися з путі, та трудно з неї збитись у гурті (*Леся Українка*).
Г Ані до його заговорити, ані його спитати (*Марко Вовчок*).
Д Вона настирливо з тобою говорила, та й їй далась не легко та розмова (*Леся Українка*).

А	Б	В	Г	Д

22. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А Бо кажуть, дитино, що мова наша – солов'їна (*І. Малкович*).
Б Грамоти вчиться – завжди пригодиться (*Нар. творчість*).
В Ти щира жінка (*Леся Українка*).
Г Жити мені без праці – зовсім не жити (*Д. Павличко*).
Д Бряжчать мечі, блищать – списи і шоломи ясні (*Леся Українка*).

А	Б	В	Г	Д

23. НЕ потрібно ставити тире між підметом і присудком (розділові знаки пропущено) в реченні
А Лаванда теплолюбна рослина (*З довідника*).
Б Улюблена робота це форма відпочинку (*Із журналу*).
В Життя це боротьба (*Р. Іванченко*).
Г Я пташка осіння заклечана в іній (*А. Листопад*).
Д Усім відомо що два плюс два чотири.

А	Б	В	Г	Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Пасивна лексика

- 1 спіч
- 2 реноме
- 3 лузер
- 4 когніція

Активна лексика

- А невдаха
- Б імідж
- В пізнання
- Г таблиця
- Д промова

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Рід

- 1 чоловічий
- 2 жіночий
- 3 середній
- 4 спільний

Іменник іншомовного походження

- А караоке
- Б цеце
- В аташе
- Г кенгур
- Д ножиці

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Тип відношень

- 1 узгодження
- 2 керування
- 3 прилягання
- 4 сурядний зв'язок

Словосполучення

- А символ незалежності, його братів
- Б весняного дня, спокійні будні
- В він і вона, світло і тінь
- Г звучить пісня, нехай іде
- Д співають ідучи, довго думаєш

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Характеристика

- 1 розповідне, непоширене, неокличне
- 2 розповідне, поширене, неокличне
- 3 розповідне, непоширене, окличне
- 4 розповідне, поширене, окличне

Речення

- А Співають ідучи дівчата.
- Б Як співають дівчата!
- В Співають дівчата.
- Г Як співають сьогодні дівчата!
- Д Заспівайте, дівчата!

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28.

Розділовий знак

- 1 тире між підметом і присудком
- 2 тире при однорідних членах речення
- 3 тире в неповному реченні
- 4 тире при відокремленій прикладці

Речення

- А З усіх два слова – Мати і Вітчизна – існують звіку тільки в однині (Б. Олійник).
- Б Дерево міцне корінням, людина – друзями (Нар. творчість).
- В Тепле літо, ясні зорі – все тихесенько сплива (П. Грабовський).
- Г Защебетав соловейко – пішла луна гаєм (Т. Шевченко).
- Д У нас кохати – полюбить сповна (А. Малишко).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Ревізія

Мене з дитинства притягають руїни, цей особливий слід, особливий сад колишнього буття... Найпершими чомусь згадуються промислові руїни: покинуті фабрики, мотлох і старе залізо, звалища рейок і труб, нерухомі вагонетки, засипані шахти й тунелі, бита цегла, спалені каркаси, безглузді монтажні інсталяції. Уся ця ландшафтна катастрофа, зворотний бік виробничого процесу.

Звичайно ж, руїни давніх цивілізацій – якісь міста у джунглях, обжиті мавпами святині, заселені рептиліями криниці.

Далі руїни доріг. Колись у горах я йшов такою дорогою, це було каміння і трава, трава і каміння, але я знав, що п'ять десятиліть тому це була дорога і нею їздили на мінеральну воду пані та панове у фіакрах і кабриолетах.

Далі, вочевидь, руїни мостів, ці колишні опори, що їх чомусь називають биками, можливо, через упертість, – зухвалі інженерні шедеври, що так і лишилися посеред темного плину річкових вод. Сюди ж, мабуть, належать і акведуки, себто їхні руїни.

Бувають також руїни самих річок – вода, що вже не тече. У фантазмагоричному Львові є річка, що стала міською каналізацією. Чотири століття тому нею ходили вітрильники з Балтійського моря, з Данцига й Любека, а змієподібних атлантичних вугрів можна було піймати ледь не руками. Нині вона існує тільки в каналізаційних трубах, під бруківкою та асфальтом.

Ще бувають руїни морів, якісь переважно пустелі, але що нам до них? Руїни лісів, озер, гір, каменів...

Потім руїни кораблів – ті, що лежать на дні, а також ті, що викинені на берег, у тому числі знайдений Буендіа Маркесом посеред сельви, на відстані чотириденного шляху від морського узбережжя іспанський галеон; рештки космічних кораблів теж, мабуть, належать сюди, як і уламки метеоритів.

Мусять бути також руїни мов, слів, письмен – цієї рухомої пам'яті. Але тут я волю зупинитися. При згадці про мови і слова я вже ніби переступаю межу дозволеного і з реальної конкретики провалююся у світ хитких абстракцій, а це здається вельми небажаним, адже тоді можна заговорити і про руїни душ, сумнів, почуттів, честі-порядності-вірності, цнот, чеснот, руїни любови й руїни ненависті, руїни віри, руїни сподівань.

Замість цього я волів би трохи уважніше придивитися до предметів і речей. Мені видаються значно промовистішими від будь-яких моральних сентенцій просто уламки старого побуту – штучні квіти, вазонки, ялинкові янголи з ягнятами, стерті монети, музичні шкагули, пташині гнізда. Мене цікавлять старі акваріуми, скам'янілі риби, закіптюжені ванни й раковини, свистки, пицики, порцелянові олені. Моя особлива любов належить географічним мапам, які досі лжесвідчать про Край Землі, про черепах і китів, про Море на місці теперішніх Карпат, про сплячі карпатські вулкани, а також про всілякі забуті локальні утворення на зразок Богемії, Галіції чи Цислітанії.

Мене також захоплюють стоси давніх паперів, сувої суплік та реляцій, передвічні часописи з рекламами автомобільних клаксонів та дамських корсетів, жовтизна газет і книг, які гортаються навпаки, вуличні таблички з написами котроюсь із імперських мов, портрети цісаря Франца Йосифа, Шевченка, Грушевського, Зигмунда Фрейда, будь-які інші портрети і гравюри, грамофонні платівки, з яких уже не заспіває ані Карузо, ані жоден пізніший тенор з італійським прізвищем Паваротті, театральні або циркові квитки на остаточно й давно провалені в небуття вистави, поштівки з колоній, модних курортів або ліній фронту, карти для гри в канасту, бридж або покер, карти таро, фотокартки.

Моя алергія відгукується на це болісно: пил і розпад, розпад і пил. І все ж я знову і знову поринаю в ці нетрища – ніби там є щось іще, крім безладу. Так, усе це розпад і пил. Але чи не маю я права сподіватися, що кожен розпад є насправді новим становленням? Або принаймні чимось, що не дає цьому світові застигнути (Ю. Андрухович).

29. Ідея тексту розкрита в рядках

- А** Моя особлива любов належить географічним мапам, які досі лжесвідчать про Край Землі, про черепах і китів, про Море на місці теперішніх Карпат, про сплячі карпатські вулкани, а також про всілякі забуті локальні утворення на зразок Богемії, Галіції чи Цислітанії.
- Б** Мене з дитинства притягають руїни, цей особливий слід, особливий сад колишнього буття... Найпершими чомусь згадуються промислові руїни: покинуті фабрики, мотлох і старе залізо, звалища рейок і труб, нерухомі вагонетки, засипані шахти й тунелі, бита цегла, спалені каркаси, безглузді монтажні інсталяції. Уся ця ландшафтна катастрофа, зворотний бік виробничого процесу.
- В** Моя алергія відгукується на це болісно: пил і розпад, розпад і пил. І все ж я знову і знову поринаю в ці нетрища – ніби там є щось іще, крім безладу. Так, усе це розпад і пил. Але чи не маю я права сподіватися, що кожен розпад є насправді новим становленням? Або принаймні чимось, що не дає цьому світові застигнути.
- Г** Мусять бути також руїни мов, слів, письмен – цієї рухомої пам'яті. Але тут я волю зупинитися. При згадці про мови і слова я вже ніби переступаю межу дозволеного і з реальної конкретики провалююся у світ хитких абстракцій, а це здається вельми небажаним, адже тоді можна заговорити і про руїни душ, сумлінь, почуттів, честі-порядності-вірності, цнот, чеснот, руїни любови й руїни ненависті, руїни віри, руїни сподівань.

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

30. Історизм містять рядки

- А** Найпершими чомусь згадуються промислові руїни: покинуті фабрики, мотлох і старе залізо, звалища рейок і труб, нерухомі вагонетки, засипані шахти й тунелі, бита цегла, спалені каркаси, безглузді монтажні інсталяції.
- Б** Колись у горах я йшов такою дорогою, це було каміння і трава, трава і каміння, але я знав, що п'ять десятиліть тому це була дорога і нею їздили на мінеральну воду пані та панове у фіакрах і кабріолетах.
- В** Бувають також руїни самих річок – вода, що вже не тече. У фантазмагоричному Львові є річка, що стала міською каналізацією.
- Г** Мені видаються значно промовистішими від будь-яких моральних сентенцій просто уламки старого побуту – штучні квіти, вазонки, ялинкові янголи з ягнятами, стерті монети, музичні шкатули, пташині гнізда.

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

31. Метафору містить рядок

- А** Нині вона існує тільки в каналізаційних трубах, під бруківкою та асфальтом.
- Б** Потім руїни кораблів – ті, що лежать на дні, а також ті, що викинені на берег, у тому числі знайдений Буендіа Маркесом посеред сельви, на відстані чотириденного шляху від морського узбережжя іспанський галеон; рештки космічних кораблів теж, мабуть, належать сюди, як і уламки метеоритів.
- В** Мені видаються значно промовистішими від будь-яких моральних сентенцій просто уламки старого побуту – штучні квіти, вазонки, ялинкові янголи з ягнятами, стерті монети, музичні шкатули, пташині гнізда.
- Г** Мусять бути також руїни мов, слів, письмен – цієї рухомої пам'яті.

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

32. Вставне слово містить речення

- А** Ще бувають руїни морів, якісь переважно пустелі, але що нам до них? Руїни лісів, озер, гір, каменів...
- Б** При згадці про мови і слова я вже ніби переступаю межу дозволеного і з реальної конкретики провалююся у світ хитких абстракцій, а це здається вельми небажаним, адже тоді можна заговорити і про руїни душ, сумлінь, почуттів, честі-порядності-вірності, цнот, чеснот, руїни любови й руїни ненависті, руїни віри, руїни сподівань.
- В** Моя особлива любов належить географічним мапам, які досі лжесвідчать про Край Землі, про черепах і китів, про Море на місці теперішніх Карпат, про сплячі карпатські вулкани, а також про всілякі забуті локальні утворення на зразок Богемії, Галіції чи Цислітанії.
- Г** Далі, вочевидь, руїни мостів, ці колишні опори, що їх чомусь називають

биками, можливо, через упертість, – зухвалі інженерні шедеври, що так і лишилися посеред темного плину річкових вод. Сюди ж, мабуть, належать і акведуки, себто їхні руїни.

А Б В Г

--	--	--	--

33. Автора «з дитинства притягають руїни, цей особливий слід, особливий сад колишнього буття», бо

А ...видаються значно промовистішими від будь-яких моральних сентенцій просто уламки старого побуту – штучні квіти, вазонки, ялинкові янголи з ягнятами, стерті монети, музичні шкатули, пташині гнізда.

Б ... там є щось іще, крім безладу.

В ...особлива любов належить географічним мапам, які досі лжесвідчать про Край Землі, про черепах і китів, про Море на місці теперішніх Карпат, про сплячі карпатські вулкани, а також про всілякі забуті локальні утворення на зразок Богемії, Галіції чи Цислітанії.

А Б В Г

--	--	--	--

Г ...волів би трохи уважніше придивитися до предметів і речей.

34. Найпершими автору згадуються

А ...руїни давніх цивілізацій – якісь міста у джунглях, обжиті мавпами святині, заселені рептиліями криниці.

Б ... руїни мостів, ці колишні опори, що їх чомусь називають биками, можливо, через упертість, – зухвалі інженерні шедеври, що так і лишилися посеред темного плину річкових вод.

В ... промислові руїни: покинуті фабрики, мотлох і старе залізо, звалища рейок і труб, нерухомі вагонетки, засипані шахти й тунелі, бита цегла, спалені каркаси, безглузді монтажні інсталяції.

Г ...руїни кораблів – ті, що лежать на дні, а також ті, що викинені на берег, у тому числі знайдений Буендіа Маркесом посеред сельви, на відстані чотириденного шляху від морського узбережжя іспанський галеон; рештки космічних кораблів теж, мабуть, належать сюди, як і уламки метеоритів.

А Б В Г

--	--	--	--

35. Значення слова, винесеного в заголовок тексту, розкриває рядок

А Обстеження, огляд з метою перевірки стану або виявлення наявності чого-небудь.

Б Стоси давніх паперів.

В Руїни стародавніх цивілізацій.

Г Спогади про те, що відбувалося колись давно.

А Б В Г

--	--	--	--

36. Текст належить до стилю

А епістолярного

Б розмовного

В художнього

Г публіцистичного

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Рядки

*Принесла я вам літечко,
Ще й рожевую квіточку,
Хай вродиться житечко,
Ще й озимая пшениця*

взяті з календарно-обрядової пісні

А колядки

Б щедрівки

В веснянки

Г жнивварської

Д купальської

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. Рядки зі «Слова про похід Ігорів»
*...Якщо кому хотів пісню творити, то розтікався він мислю по древу, сірим
 вовком по землі, сизим орлом під хмарами*
 стосуються
 А Бояна
 Б Ігоря
 В Всеволода
 Г Святослава
 Д Олега
39. Найяскравішим зразком української полемічної літератури є
 А «Слово про похід Ігорів»
 Б «Послання до єпископів» Івана Вишенського
 В «Бджола та Шершень» Григорія Сковороди
 Г «Енеїда» Івана Котляревського
 Д «Сон» Тараса Шевченка
40. Першим українським повістярем був
 А Іван Котляревський
 Б Григорій Сковорода
 В Іван Вишенський
 Г Григорій Квітка-Основ'яненко
 Д Іван Нечуй-Левицький
41. Рядки
*...Хто матір забуває,
 Того Бог карає,
 Того діти цураються,
 В хату не пускають*
 узяті з твору Тараса Шевченка
 А «Катерина»
 Б «Сон» («У всякого своя доля...»)
 В «Кавказ»
 Г «І мертвим, і живим...»
 Д «Ісаія. Глава 35»
42. Правильним є твердження в рядку
 А жанр твору «І мертвим, і живим...» Тарас Шевченко визначив як послання
 Б жанр твору «Катерина» Тараса Шевченка – романтична балада
 В Тарас Шевченко народився 1814 року в с. Кирилівці
 Г Поему «Кавказ» Тарас Шевченко присвятив Василю Жуковському
 Д Поема Тараса Шевченка «Гайдамаки» ввійшла до першого видання «Кобзаря»
43. Перша соціальна повість в українській літературі – це
 А «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
 Б «Інститутка» Марка Вовчка
 В «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 Г «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 Д «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
44. «Кононівським полям» присвячено твір
 А «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 Б «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
 В «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Г «Людина» Ольги Кобилянської
 Д «Марія» Уласа Самчука
45. Пузир укоротив бороду, щоб
 А було видно орден
 Б було видно візерунок на новому халаті
 В було видно масивний золотий ланцюжок
 Г догодити доньці
 Д відрізнятись від селян

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

46. Притча про те, як дерева обирали собі короля, є у творі

- А «Лісова пісня» Лесі Українки
 Б «Мисливські усмішки» Остапа Вишні
 В «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 Г «Тигролови» Івана Багряного
 Д «Мойсей» Івана Франка

А Б В Г Д

47. Поетів-шістдесятників названо в рядку

- А Максим Рильський, Микола Зеров, Павло Филипович
 Б Іван Багряний, Василь Барка, Улас Самчук
 В Василь Симоненко, Ліна Костенко, Іван Драч
 Г Євген Маланюк, Олена Теліга, Оксана Лятуринська
 Д Максим Рильський, Володимир Сосюра, Павло Тичина

А Б В Г Д

48. Василь Барка в передмові до роману «Жовтий князь» пише, що у творі відводить собі роль

- А прокурора
 Б адвоката
 В свідка для суду
 Г жертви
 Д спостерігача

А Б В Г Д

49. Словами

Славетний український новеліст ХХ століття, який зумів заглянути в душу людини. Попри тяжку атмосферу часу, зберіг творчу індивідуальність. Олесь Гончар називав його «сворим реалістом», «живописцем правди»

схарактеризовано письменника

- А Василя Стефаника
 Б Михайла Коцюбинського
 В Юрія Яновського
 Г Миколу Хвильового
 Д Григора Тютюнника

А Б В Г Д

50. У рядках з поезії Максима Рильського

*В небі, чистім і прозорім,
 Сонце сяє...*

використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
 Б епіфору
 В інверсію
 Г тавтологію
 Д антитезу

А Б В Г Д

51. Поданий уривок поезії Максима Рильського

*Білий місяць, чорним перевитий,
 Хмари за вікном у небі в'ються...
 Я люблю, коли є в домі діти,
 І коли вночі сміються*

має віршовий розмір

- А чотиристопний ямб
 Б чотиристопний хорей
 В п'ятистопний ямб
 Г п'ятистопний хорей
 Д тристопний дактиль

А Б В Г Д

52. Словами

З нього можна було писати лицарів, богів, апостолів, великих учених чи сіятелів, – він годивсь на все. Багато наробив він хліба, багатьох нагодував, урятував од води, поки не звільнився від свого смутку

схарактеризовано героя твору «Зачарована Десна» Олександра Довженка

- А Сашкового діда
 Б Сашкового батька

- В прадіда Тараса
Г дядька Самійла
Д діда Захарка

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

53. Автором афоризму
*Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати*

- є
А Тарас Шевченко
Б Іван Франко
В Василь Симоненко
Г Андрій Малишко
Д Василь Стус

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

54. Авторська мова в епічному та ліро-епічному творі, яка виражає безпосереднє ставлення автора до зображеного, – це

- А мораль
Б передмова
В ремарка
Г ліричний відступ
Д епілог

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

55. У листі до Ольги Кобилянської
Через Краків переїжджають наші емігранти. Йду щовечора, аби їх здибати. Чую їх біль, всі ті нитки, що рвуться між їх серцем і селом, і чую їх жаль, муку йдеться про твір

- А «Мойсей» Івана Франка
Б «Людина» Ольги Кобилянської
В «І все-таки до тебе думка лине...» Лесі Українки
Г «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
Д «Камінний хрест» Василя Стефаника

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

56. Роман «Марія» Улас Самчук написав

- А 1933 року
Б 1935 року
В 1940 року
Г 1945 року
Д 1953 року

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між літературними персонажами з одного твору.

1 Стефан Лієвич	А Марія
2 Максим Ґудзь	Б Олена
3 Корній Перепутько	В Явдоха
4 Василь Кравчина	Г Олеся
	Д Соня

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між тропом і його прикладом.

1 метонімія	А український Мойсей
2 гіпербола	Б Так ніхто не кохав. Через тисячі літ лиш приходиться подібне кохання.
3 порівняння	В Переплелись, як мамине шиття, мої сумні і радісні дороги.
4 перифраз	Г Доборолась Україна до самого краю.
	Д Темряву тривожили криками півні.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

1 Тарас Шевченко	А Раптом... брязнуло враз! І ридально навів розірвалось
2 Леся Українка	І бездонним проваллям дихнула по-рожня луна.
3 Євген Маланюк	Б І дебр-пустиня неполита,
Зцілющою водою вмита,
Прокинеться...
4 Василь Стус	В Я на гору круту, крем'яною
Буду камінь важкий підіймати.
	Г Собором дзвінком Україна
Написалась на мурах тюрми.
	Д Не самі сльози і зітхання
Тобі судились!

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між назвою художнього твору і стилем, у якому він написаний.

1 «Камінний хрест»	А сентименталізм
2 «Лісова пісня»	Б романтизм
3 «Інститутка»	В реалізм
4 «Гайдамаки»	Г неоромантизм
	Д експресіонізм

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 14

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Суфікс *-цьк-* при додаванні суфікса *-ин-* НЕ змінюється на *-чч-* у всіх словах рядка

<ul style="list-style-type: none"> А вояцький, турецький Б вінницький, козацький В німецький, словацький Г донецький, галицький 	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">А</td> <td style="padding: 2px;">Б</td> <td style="padding: 2px;">В</td> <td style="padding: 2px;">Г</td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	А	Б	В	Г				
А	Б	В	Г						

2. Усі слова є однозначними в рядку

<ul style="list-style-type: none"> А бізнес, тополя, гора, лінгвістика Б префікс, серветка, принтер, магній В срібло, весна, кальцій, вітер Г море, бетон, друг, папуга 	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">А</td> <td style="padding: 2px;">Б</td> <td style="padding: 2px;">В</td> <td style="padding: 2px;">Г</td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	А	Б	В	Г				
А	Б	В	Г						

3. Фразеологізм ужито в реченні рядка

<ul style="list-style-type: none"> А Микита в нас зело прехитрий майстер і в чудному художестві велик (<i>І. Кочерга</i>). Б Гнат, наймолодший з братів, – майстер на всі руки (<i>У. Самчук</i>). В Йонька завмер із люлькою в зубах, дав знак зупинитися (<i>Г. Тютюнник</i>). Г За чужою щогою зуб не болить (<i>Нар. творчість</i>). 	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">А</td> <td style="padding: 2px;">Б</td> <td style="padding: 2px;">В</td> <td style="padding: 2px;">Г</td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	А	Б	В	Г				
А	Б	В	Г						

4. Будову *префікс, корінь, суфікс, закінчення* мають усі слова рядка

<ul style="list-style-type: none"> А закінчений, висловлений, занесено Б наказувати, домовлятися, причеплений В заведений, стурбований, відпущений Г спечено, умовляти, застелений 	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">А</td> <td style="padding: 2px;">Б</td> <td style="padding: 2px;">В</td> <td style="padding: 2px;">Г</td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	А	Б	В	Г				
А	Б	В	Г						

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Кам'янець-Подільська башта, Меджибіж, Вінниця, Лавра... (2) Видубець, Нікольський собор, Чернігівський ув'язнений музей і Спаська Церква... (3) Шабля Богдана і Суботів. (4) Новела про ув'язнений музей. (5) Занепад музеїв (*О. Довженко*).

5. Орфографічну помилку допущено у власній назві в реченні

<ul style="list-style-type: none"> А першому Б другому В третьому Г четвертому 	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">А</td> <td style="padding: 2px;">Б</td> <td style="padding: 2px;">В</td> <td style="padding: 2px;">Г</td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	А	Б	В	Г				
А	Б	В	Г						

6. Односкладні речення тексту є

<ul style="list-style-type: none"> А безособовими Б інфінітивними В номінативними Г узагальнено-особовими 	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">А</td> <td style="padding: 2px;">Б</td> <td style="padding: 2px;">В</td> <td style="padding: 2px;">Г</td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	А	Б	В	Г				
А	Б	В	Г						

7. Простими є речення

<ul style="list-style-type: none"> А перше і друге Б перше і третє В третє і четверте Г четверте і п'яте 	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">А</td> <td style="padding: 2px;">Б</td> <td style="padding: 2px;">В</td> <td style="padding: 2px;">Г</td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	А	Б	В	Г				
А	Б	В	Г						

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Буквосполучення *-ни-* мають усі слова рядка
 - А невблага(н,ни)ий, недозволе(н,ни)ий, нескінче(н,ни)ий
 - Б благослове(н,ни)ий, здійсне(н,ни)ість, пече(н,ни)ий

- В непримирé(н,нн)ий, недоторка́(н,нн)ий, неказа́(н,нн)ий
 Г числе(н,нн)ий, нездо́ла(н,нн)ий, зді́йсне(н,нн)ий
 Д здорове(н,нн)ий, смаже(н,нн)ий, тума(н,нн)ий
9. Відносними є всі прикметники рядка
 А залі́зний, осі́нній, жіно́чий
 Б тре́нерський, вербовий, дере́в'яний
 В срі́бний, учи́тельський, бі́лий
 Г металевий, пі́льговий, ря́сний
 Д зві́тний, школя́рський, безме́жний
10. Зворотний займенник ужито в рядку
 А мене, мені, мною
 Б вас, вам, вами
 В декого, декому, деким
 Г сам, себе, собі
 Д їхніх, їхнім, їхніми
11. Кількісними є всі числівники рядка
 А три, п'ятдеся́т восьми́й, одина́дцять
 Б сорок, одна́ четве́рта, чо́тири ці́лих і п'ятьдеся́тих
 В дев'ять, дві́йко, перши́й
 Г кі́лькасот, чо́тирна́дцять, восьми́й
 Д дво́є, сорок сі́м, ві́сімна́дцяти́й
12. У формі орудного відмінка однини мають закінчення *-ою* всі іменники рядка
 А кни́жка, до́лина, гру́ша
 Б ду́ша, пра́вда, сте́жина
 В веселка, во́ля, ша́фа
 Г сті́на, мо́ва, до́лина
 Д каша, сте́ля, мі́ра
13. Помилку у відмінюванні числівників допущено в рядку
 А трьома́стами п'ятдеся́т перши́м, сі́мдеся́т дев'я́тим
 Б дво́ма тися́чами соро́ка п'я́тма, п'ятдеся́т други́м
 В чо́тириста́ два́дцятьма́ дво́ма, три́дцятьма́ сьоми́м
 Г сі́момаста́ми три́дцятьма́ п'я́тма, тися́ча сто́ восьми́й
 Д п'я́тма́ мільйо́нами ві́сьмомаста́ми ші́стдеся́тма́ трьо́ма, соро́к перши́м
14. Усі прикметники належать до однієї групи за значенням у рядку
 А залі́зні двері́, залі́зний ха́рактер, залі́зна дета́ль
 Б зо́лоте се́рце, зо́лота се́режка, зо́лоті сло́ва
 В сте́пове пові́тря, сте́повий кра́й, сте́пова тварина́
 Г ве́дмежий ба́рліг, ве́дмежий слі́д, ве́дмежа послуга́
 Д му́дра пора́да, спра́вжній му́драгель, му́дре рі́шення.
15. Усі числівники записано правильно в рядку
 А п'я́тма́стами шестиде́сятьма́ сі́мома, тися́ча соро́ка оди́м
 Б три́стами сі́мдеся́тма́ п'я́то́ма, дві́сті три́дцяти́ шістьма́
 В дво́стами соро́ка дев'я́ти, дев'я́тма́стами шестиде́сяти́ п'я́ти
 Г ві́сьмомаста́ми ві́сімдеся́тма́ дво́ма, чо́тирма́стами шістьма́
 Д сто́ дев'я́носта́ сьо́ма, сі́мдеся́ти́ трьо́ма
16. Усі прикметники правильно узгоджено з іменниками в рядку
 А злий со́бака, дале́кий пу́ть, то́лерантне жу́рі
 Б уче́на ступі́нь, су́ворий дире́ктор, ма́ленька пла́кса
 В зимо́вий не́жить, неося́жний сте́п, но́вий ша́мпунь
 Г ні́жна тю́ль, я́скраве ка́каду, відпо́відальни́й аташе́
 Д ви́плетений ма́краме, сезо́нна розпро́даж, сі́льський го́лова
17. Займенник виступає підметом у реченні рядка
 А Із цих мрі́й ра́птом наро́дилось чу́ття до ко́гось іншо́го (В. Підмо́гильни́й).
 Б – Осе́ бі́жу до ла́вошника, чи не по́зиче хо́ч скі́лькись та́м хунті́в пше́ничного боро́шна (М. Кро́пивни́цьки́й).

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

- В Найбільше й найдорожче добро в кожного народу – це його мова (*Панас Мирний*).
 Г Хтось на волоському горісі зареготався (*І. Нечуй-Левицький*).
 Д Нема нічого страшнішого за необмежену владу в руках обмеженої людини (*В. Симоненко*).

А Б В Г Д

18. Разом пишуться всі прийменники рядка

- А по/під, з/по/між, до/в/кола
 Б з/під, по/руч, на/зустріч
 В по/між, по/над, на/су/проти
 Г з/поза, про/тягом, у/продовж
 Д з/за, по/біля, до/в/круж

А Б В Г Д

19. Складений дієслівний присудок ужито в реченні рядка

- А Рідне слово, дзвени, голосне (*П. Тичина*).
 Б До нього став Чіпка підпасачем (*Панас Мирний*).
 В Андрій пішов оглядати руїни (*М. Коцюбинський*).
 Г Хата була засунена (*П. Мирний*).
 Д Ти данину збираєш від землі (*М. Рильський*).

А Б В Г Д

20. Тире при однорідних членах потрібно поставити в реченні (розділові знаки пропущено)

- А І журавлині в небі крики і волохата сон-трава отак-бо друже мій великий усе минуле ожива (*А. Малишко*).
 Б А місяць все такий же і молодик і повен і серпик і рогалик і місяць, як діжа (*Л. Костенко*).
 В Рвала ти гірке та сиве зілля ковилу кермен полин-траву (*М. Доленго*).
 Г Під великою військовою корогвою виступало старшинство полковники осавули писарі курінні отамани (*А. Дрофань*).
 Д Хрести лелеки мальви і жоржини були його єдині глядачі (*Л. Костенко*).

А Б В Г Д

21. Позначте складнопідрядне порівняльне речення

- А Нехай умру, та думка не умре (*Леся Українка*).
 Б Примружив очі глибоко іскристі, немов засяяв сонця промінь (*А. Малишко*).
 В Після того як він оженився, він ніби виріс у своїх очах (*І. Нечуй-Левицький*).
 Г Як не буде птахів, то і людське серце стане черствим (*М. Стельмах*).
 Д Де воля родиться, там загиба зневіра (*Д. Павличко*).

А Б В Г Д

22. Позначте складносурядне речення з розділовими відношеннями

- А І потроху не тільки гості повечеряли, але й ми коло них (*Ю. Яновський*).
 Б Світить та не гріє сонце золоте (*Я. Щоголів*).
 В У кожного з нас удома є або дружина, або діти, або мати, або наречена (*О. Гончар*).
 Г Наполохані гуси розлетілися, а Васько вбіг до себе у двір (*П. Панч*).
 Д То соловейко розсипає трелі, то колесо немазане скрипить (*М. Рильський*).

А Б В Г Д

23. Позначте складне речення з різними видами зв'язку

- А З неба, як розтоплене золото, летється на землю блискучий світ сонця, на ланах грає сонячна хвиля, під хвилею співає хліборобська доля (*Панас Мирний*).
 Б Ні їсться, ні п'ється, ні серце не б'ється (*Т. Шевченко*).
 В Коли мені кажуть «Київ», я бачу Дніпро, я схиляюсь над неосяжним простором, що відкривається моїм очам унизу, і в мене таке відчуття, наче я птах (*П. Загребельний*).
 Г Як засутеніло, що ткати не видно вже, Давид виліз з-за верстата (*А. Головка*).
 Д Не поет, хто забуває про страшні народні рани, щоб собі на вільні руки золоті надіть кайдани (*Леся Українка*).

А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Слово іншомовного походження

- 1 маркет
- 2 консенсус
- 3 афіша
- 4 спіч

Український відповідник

- А вартість
- Б оголошення
- В магазин
- Г згода
- Д промова

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Відміна

- 1 I відміна
- 2 II відміна
- 3 III відміна
- 4 IV відміна

Іменники

- А любов, мати
- Б сніти, зеленіти
- В листоноша, праця
- Г лошатко, сонечко
- Д хлоп'я, тім'я

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Спосіб вираження

- 1 простий (особова форма дієслова)
- 2 простий (неозначена форма дієслова)
- 3 складений дієслівний
- 4 складений іменний

Присудок

- А Острог став справжнім освітнім центром.
- Б Над річкою зійшлися два явори.
- В Хай святиться ім'я матері!
- Г Учений був неспроможний зупинитися у науковому пошуку
- Д Нарешті Київ, славна столиця!

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Умови вживання тире

- 1 підмет і присудок виражені іменниками в називному відмінку
- 2 підмет і присудок виражені інфінітивами
- 3 підмет і присудок виражені числівниками
- 4 перед присудком є вказівна частка

Речення

- А Два плюс три – п'ять.
- Б Сонце – Божа благодать.
- В Дерева, кущі, квіти – усе раділо сонцю й чистому небу.
- Г Жити – любові служити.
- Д Поезія – це вічне, як любов.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Умова вживання

- 1 тире в складному безсполучниковому реченні
- 2 тире в неповному реченні
- 3 тире в складносурядному реченні
- 4 тире між підметом і присудком

Розділовий знак

- А День, вечір, ніч, ранок – все біле, все тьмяне (*Леся Українка*).
- Б Найменший шелест або стук – і моє серце завмирає (*М. Коцюбинський*).
- В Останні дні – знову в Парижі (*М. Рильський*).
- Г Ми всі – весни і сонця побратими (*В. Сосюра*).
- Д Защебетав соловейко – пішла луна гаєм (*Т. Шевченко*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Із секретів поетичної творчості

Певно, не раз тобі доводилося, шановний читачу, вичитувати в критичних статтях та оцінках такі осуди, як: отес місце вийшло вельми поетичне, мова у сього автора вельми мелодійна, або навпаки: в тих віршах нема й сліду поезії, проза сього автора суха, мертва, вірш дерев'яний і т. д. І якщо ти не звик без думки повторяти чужі осуди або хоч бажав виробити ясне виображення про те, що означають оті критичні фрази, яким способом критик дійшов до свого осуду і як міг би його виправдати перед скрупулянтним трибуналом, то нема що й казати, твоє бажання було даремне. Критик не говорив тобі нічого більше, не мотивував свого осуду або в найліпшій разі вдовольнявся тим, що приводив пару віршів або пару рядків прози з критикованого автора, додавав від себе пару окриків вроді: ось як сей пише або: ну, що сказати про такий уступ – і лишав тобі самому до волі осудити, як же властиво пише той автор і що справді сказати про сей або той уступ.

А властиво ні! Він не лишав тобі сього до волі, а всією своєю аргументацією силкувався згори накинути, сугестувати тобі свою думку. Не можна робити йому з сього закиду. Очевидно, кождий, хто пише, чинить се в тім намірі, щоби піддати, сугестувати другим якісь думки, чуття, виображення, тільки що один уживає для сеї цілі поетичної форми, другий наукової аргументації, третій – критики. Правда, кошти продукції сугестування на сих трьох шляхах досить не однакові.

Поет для dokonання сугестії мусить розворушити цілу свою духову істоту, зворушити своє чуття, напружити свою уяву, одним словом, мусить сам не тільки в дійсності, але ще й другий раз, в своїй душі пережити все те, що хоче вилити в поетичнім творі, пережити якнайповніше і найінтенсивніше, щоби пережите могло вилитися в слова, якнайбільше відповідні дійсному переживанню; і вкінці попрацювати ще над тим, уже зовсім технічно, щоби ті його слова уложилися в форму, яка би не тільки не затемнювала яскравості того безпосереднього переживання, але ще й в додатку підносила б те переживання понад рівень буденної дійсності, надавала б йому коли вже не якесь вище, символічне значення, то бодай будила в душі читача певні суголосні тони як часті якоїсь ширшої мелодії, збуджувала би в ній певні тривкі вібрації, що не втихали б і по прочитанні твору, вводили би в неї хвилювання, згідне з її власними споминами, і так чинили би прочитане не тільки моментально пережитим, але рівночасно частиною, відгуком чогось давно пережитого і схованого в пам'яті. Його сугестія мусить, проте, зворушити так само внутрішню істоту читача, вводячи в неї нове зерно життєвого досвіду, нове пережиття і рівночасно зціплюючи те нове з тим запасом виображень та досвідів, які є активні або які дримають в душі читачевій. Сказавши коротко: поет розширює зміст нашого внутрішнього «я», зворушуючи його до більшої або меншої глибини.

Учений не сягає так глибоко, бо й не мусить сягати. Він відкликається до розуму. Його мета – розширити обсяг знання, поглибити розуміння механізму, яким спліта-

ються і докопуються явища. Правда, і тут його сугестія звичайно не є чисто розумова, хіба де-небудь у математиці. Адже ж наші розумові засоби підлягають тим самим психічним законам зціплення, асоціації образів і ідей, як усякі інші; значить, усяке нове зціплення, яке до нашої розумової скарбниці вносить вклад ученого, мусить розривати масу старих зціплень, які там були вже давніше, значить, мусить зворушити не тільки чисто розумові, логічні зв'язки, але весь духовий організм, значить, і чуття, що є постійним і неминучим резонансом всякого, хоч би й як абстрактно-розумового духового процесу.

Та сього не досить. Адже ж учений, викладаючи нам здобутки науки, мусить по-слугуватися мовою, і то не якоюсь абстрактною, а тою звичайною, витвореною історично, звичною для нас. А се значить, що коли він говорить або коли ви читаєте його виклад, то без огляду на його і на вашу волю самі його слова викликають у вашій уяві величезні ряди образів, не раз зовсім відмінних від тих, які бажав викликати в вас автор. Ті побічні образи забирають значну частку вашої духової енергії, спрощують утому, наводять нудьгу; річ талановитого письменника – викликати якнайменше таких побічних виображень, якнайменше розсвіати увагу читача, концентруючи її на головній течії аргументації.

Значить, те, що ми назвали поетичною сугестією, є почасти і в науковій сугестії; чим докладніша, доказніша має бути наука, тим сильніше мусить учений боротися з сею поетичною сугестією, отже, поперед усього з мовою. Звідси йде, зокрема, і необхідність витворювати наукову термінологію, звичайно, дику, варварську в очах філолога, або звичай уживати для такої термінології чужих слів, відірваних від живого зв'язку тої мови, в яку їх вплетено, – на те, щоби не збуджували ніяких побічних образів в уяві (І. Франко).

737 слів

29. Правильне тлумачення виділеного в реченні слова «Він не лишив тобі сього до волі, а всією своєю аргументацією силкувався згори накинути, сугестувати тобі свою думку» містить рядок

- А нав'ювати
- Б запропонувати
- В виділити
- Г приховати

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

30. Основну думку тексту розкривають рядки

- А І якщо ти не звик без думки повторяти чужі осуди або хоч бажав виробити ясне виображення про те, що означають оті критичні фрази, яким способом критик дійшов до свого осуду і як міг би його виправдати перед скрупулянтним трибуналом, то нема що й казати, твоє бажання було даремне.
- Б Очевидно, кожний, хто пише, чинить се в тім намірі, щоби піддати, сугестувати другим якісь думки, чуття, виображення, тільки що один уживає для сеї цілі поетичної форми, другий наукової аргументації, третій – критики.
- В Сказавши коротко: поет розширює зміст нашого внутрішнього «я», зворушуючи його до більшої або меншої глибини.
- Г Значить, те, що ми назвали поетичною сугестією, є почасти і в науковій сугестії; чим докладніша, доказніша має бути наука, тим сильніше мусить учений боротися з сею поетичною сугестією, отже, поперед усього з мовою; звідси йде, зокрема, і необхідність витворювати наукову термінологію, звичайно, дику, варварську в очах філолога, або звичай уживати для такої термінології чужих слів, відірваних від живого зв'язку тої мови, в яку їх вплетено, – на те, щоби не збуджували ніяких побічних образів в уяві.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

31. Речення «І якщо ти не звик без думки повторяти чужі осуди або хоч бажав виробити ясне виображення про те, що означають оті критичні фрази, яким способом критик дійшов до свого осуду і як міг би його виправдати перед скрупулянтним трибуналом, то нема що й казати, твоє бажання було даремне»

- А містить звертання
- Б містить вставну конструкцію
- В є простим
- Г ускладнене однорідними підметами

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

32. Ідею добору заголовка тексту розкривають рядки
- А Сказавши коротко: поет розширює зміст нашого внутрішнього «я», зворушуючи його до більшої або меншої глибини.
- Б Учений не сягає так глибоко, бо й не мусить сягати. Він відкликається до розуму. Його мета – розширити обсяг знання, поглибити розуміння механізму, яким сплітаються і докопуються явища.
- В Очевидно, кождий, хто пише, чинить се в тім намірі, щоби піддати, сугестувати другим якісь думки, чуття, виображення, тільки що один уживає для сеї цілі поетичної форми, другий наукової аргументації, третій – критики.
- Г Критик не говорив тобі нічого більше, не мотивував свого осуду або в найліпшій разі вдовольнявся тим, що приводив пару віршів або пару рядків прози з критикованого автора, додавав від себе пару окриків вроді: ось як сей пише або: ну, що сказати про такий уступ – і лишав тобі самому до волі осудити, як же властиво пише той автор і що справді сказати про сей або той уступ.
- А Б В Г
33. Твердження «Учений не сягає так глибоко, бо й не мусить сягати. Він відкликається до розуму. Його мета – розширити обсяг знання, поглибити розуміння механізму, яким сплітаються і докопуються явища» протиставлене твердженню
- А Очевидно, кождий, хто пише, чинить се в тім намірі, щоби піддати, сугестувати другим якісь думки, чуття, виображення, тільки що один уживає для сеї цілі поетичної форми, другий наукової аргументації, третій – критики.
- Б А се значить, що коли він говорить або коли ви читаєте його виклад, то без огляду на його і на вашу волю самі його слова викликають у вашій уяві величезні ряди образів, не раз зовсім відмінних від тих, які бажав викликати в вас автор.
- В Критик не говорив тобі нічого більше, не мотивував свого осуду або в найліпшій разі вдовольнявся тим, що приводив пару віршів або пару рядків прози з критикованого автора, додавав від себе пару окриків вроді: ось як сей пише або: ну, що сказати про такий уступ – і лишав тобі самому до волі осудити, як же властиво пише той автор і що справді сказати про сей або той уступ.
- Г Його [поетова] сугестія мусить, проте, зворушити так само внутрішню істоту читача, вводячи в неї нове зерно життєвого досвіду, нове пережиття і рівночасно зціплюючи те нове з тим запасом виображень та досвідів, які є активні або які дрімають в душі читачевій. Сказавши коротко: поет розширює зміст нашого внутрішнього «я», зворушуючи його до більшої або меншої глибини.
- А Б В Г
34. Звертання містить речення
- А Певно, не раз тобі доводилося, шановний читачу, вичитувати в критичних статтях та оцінках такі осуди, як: отее місце вийшло вельми поетичне, мова у сього автора вельми мелодійна, або навпаки: в тих віршах нема й сліду поезії, проза сього автора суха, мертва, вірш дерев'яний і т. д.
- Б Адже ж учений, викладаючи нам здобутки науки, мусить послугуватися мовою, і то не якоюсь абстрактною, а тою звичайною, витвореною історично, звичною для нас.
- В А властиво ні! Він не лишав тобі сього до волі, а всією своєю аргументацією силкувався згори накинути, сугестувати тобі свою думку.
- Г Ті побічні образи забирають значну часть вашої духової енергії, спрощують утому, наводять нудьгу; річ талановитого письменника – викликати якнайменше таких побічних виображень, якнайменше розсівати увагу читача, концентруючи її на головній течії аргументації.
- А Б В Г
35. Тип мовлення аналізованого тексту
- А розповідь
- Б розповідь з елементами опису
- В міркування
- Г опис
- А Б В Г
36. Текст належить до стилю
- А епістолярного
- Б наукового
- В офіційно-ділового
- Г публіцистичного
- А Б В Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Слова «срібло-золото», «плаче-ридає», «чужа чужаниця» – це характерні для народних дум приклади
- А тавтології
 - Б інверсії
 - В анафори
 - Г гіперболи
 - Д постійних епітетів

А Б В Г Д

38. Князя Ігоря («Слово про похід Ігорів») після втечі з полону переслідували
- А Гзак і Кончак
 - Б Кобяк і Кончак
 - В Гзак і Кобяк
 - Г Овлур і Кончак
 - Д Овлур і Гзак

А Б В Г Д

39. Основний мотив творів Івана Вишенського –
- А заклик до миру і злагоди
 - Б заклик до боротьби проти гнобителів
 - В заклик до покори й праведності
 - Г захист православної віри
 - Д захист прав людини

А Б В Г Д

40. У п'єсі Івана Котляревського «Наталка Полтавка» немає пісні
- А «Віють вітри, віють буйні...»
 - Б «Де згода в сімействі...»
 - В «Дід рудий, баба руда...»
 - Г «В кінці греблі шумлять верби»
 - Д «Ой під вишнею, під черешнею...»

А Б В Г Д

41. Рядки

*В неволі виріс між чужими,
Г, неоплаканий своїми,
В неволі, плачучи, умру...*

узяті з твору Тараса Шевченка

- А «Кавказ»
- Б «До Основ'яненка»
- В «Заповіт»
- Г «Мені однаково...»
- Д «Ісаія. Глава 35»

А Б В Г Д

42. Ярема («Гайдамаки» Тараса Шевченка) мав прізвище
- А Голий
 - Б Гонта
 - В Біда
 - Г Волох
 - Д Галайда

А Б В Г Д

43. Матеріали козацьких літописів Самовидця та Граб'янки використано у творі
- А «Гайдамаки» Тараса Шевченка
 - Б «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 - В «Маруся Чурай» Ліни Костенко
 - Г «Послання до єпископів» Івана Вишенського
 - Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного

А Б В Г Д

44. Іван Франко НЕ є автором збірки
- А «З вершин і низин»
 - Б «Зів'яле листя»

Українська література

14

варіант

Українська мова

- В «Думи і мрії»
Г «Мій Ізмарагд»
Д «Давне й нове»

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

45. Баба Оришка, Явдоха, Христя – героїні твору
А «Інститутка» Марка Вовчка
Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
В «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
Г «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
Д «Мина Мазайло» Пантелеймона Куліша

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

46. «ВАПЛІТЕ» розшифровується як
А Всеукраїнська організація пролетарської літератури
Б Вільна академія пролетарської літератури
В Всеукраїнська академія письменників-літераторів
Г Вільна академія письменників-літераторів
Д Вільна, актуальна, прогресивна література

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

47. «Поетом-державником», «майстром карбованих строф» називали
А Івана Франка
Б Євгена Маланюка
В Василя Симоненка
Г Дмитра Павличка
Д Василя Стуса

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

48. У рядку з поезії
Я не люблю її з надмірної любові
використано

- А гіперболу
Б персоніфікацію
В порівняння
Г оксиморон
Д гротеск

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

49. Слова
*Як живу, бачу я свою матір Ївгу Василиху, сині, задумливі... очі. Вечорами співа-
ла тихенько і протяжно, і ці пісні врізалися мені в пам'ять на все життя*
належать

- А Тарасу Шевченкові
Б Івану Франкові
В Андрієві Малишку
Г Павлу Тичині
Д Василеві Стусу

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

50. Представником українського неоромантизму є
А Григорій Квітка-Основ'яненко
Б Пантелеймон Куліш
В Михайло Коцюбинський
Г Леся Українка
Д Григій Тютюнник

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

51. Поданий уривок поезії Івана Франка
*Що в моїй пісні біль, і жаль, і туга –
Се лиш тому, що склалось так життя,
Та є в ній, брате мій, ще нота друга:
Надія, воля, радісне чуття*

- має віршовий розмір
А чотиритопний ямб
Б чотиритопний хорей
В п'ятитопний ямб
Г п'ятитопний хорей
Д тритопний амфібрахій

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

52. Слова

Українцями зуться ті, хто вчить нещасних службовців так званої української мови. Не малоруської і не тарасошевченківської, а української – і це наша малоруська трагедія

належать героєві твору Миколи Куліша «Мина Мазайло»

- А Мині
- Б Мокію
- В дядьку Тарасові
- Г тьоті Моті
- Д Бароновій-Козино

А	Б	В	Г	Д

53. Автором афоризму «Без надії сподіваюсь» є

- А Іван Франко
- Б Леся Українка
- В Євген Маланюк
- Г Іван Драч
- Д Василь Стус

А	Б	В	Г	Д

54. Позасюжетним елементом є

- А пролог
- Б експозиція
- В епілог
- Г кульмінація
- Д портрет

А	Б	В	Г	Д

55. Рядки

Тріпала крильми на місці напружено, часто і важко тягнула вгору невидиму струну від землі аж до неба. Струна тремтіла й гучала. Єднала небо з землею в голосну арфу і грала на струнах симфонію поля

узяті з твору

- А «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
- Б «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
- В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- Г «Тигролови» Івана Багряного
- Д «Зачарована Десна» Олександра Довженка

А	Б	В	Г	Д

56. Збірка Павла Тичини «Сонячні кларнети» вийшла

- А 1900 року
- Б 1905 року
- В 1910 року
- Г 1918 року
- Д 1925 року

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між твором і проблемою, порушеною в ньому.

1 «Вершники»	А Праця на землі як духовна потреба людини.
2 «Мина Мазайло»	Б Національний нігілізм і його витоки.
3 «Марія»	В Розпад роду як трагедія народу.
4 «Intermezzo»	Г Специфіка творчого процесу.
	Д Роль лідера в суспільному житті.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між прізвищем письменника та його псевдонімом.

- 1 Губенко
- 2 Лозов'ягін
- 3 Фітільов
- 4 Рудченко

- А Панас Мирний
- Б Остап Вишня
- В Марко Вовчок
- Г Іван Багряний
- Д Микола Хвильовий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і уривком із його твору.

- 1 Григор Тютюнник
- 2 Іван Багряний
- 3 Олександр Довженко
- 4 Улас Самчук

- А Я тебе переслідуватиму все твоє життя. І всі ми, що тут пройшли. Ми тебе переслідуватимемо все життя і проводжатимемо тебе до могили – тисячі нас, замучених, закатованих.
- Б «Сибір неісходиму» було нерішучою рукою закреслено густим чорним чорнилом, а вгорі тою ж рукою написано знову: «Сибір неісходиму».
- В Літо минало. Країна нічого не думала, нічого не знала, крім думи про хліб. Хліб, хліб і хліб. Україна вкрита бур'янами.
- Г Вони плювали один одному в очі Сибіром і стражданням, голодом і смертю. Вони плювали один одному в лице Гітлером, німецькими погромами і пожежами...
- Д Ненька Україна кривавими сльозами плаче, а ти гайдамачиш по степах із ножем за халявою.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між піснею і літературним твором, у якому її виконують.

- 1 «Ой піду я до роду гуляти»
- 2 «Ой під вишнею, під черешнею»
- 3 «Літа орел, літа сизий»
- 4 «Засвіт встали козаченьки»

- А «Наталка Полтавка»
- Б «Гайдамаки»
- В «Маруся Чурай»
- Г «Зачарована Десна»
- Д «Україна в огні»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 15
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Усі слова належать до запозичених у рядку

- А клавіатура, ярмо, фасад, збіжжя
- Б уста, келія, лоцман, зала
- В бенкет, газета, цифра, легіон
- Г мініатюра, билина, дума, стек

А	Б	В	Г

2. Усі словосполучення є фразеологізмами в рядку

- А верстати шлях, гризти граніт науки
- Б вряди-годи, між двох вогнів
- В добра людина, вивертати душу
- Г викинути на вітер, працювати до вечора

А	Б	В	Г

3. Правильно виділено основи в усіх словах рядка

- А про читал и, смішно, весел ий
- Б сонячн о, прий ти, захоплений
- В червоняс тий, листо пад, школяр
- Г стишен ий, біжимо, блакитн ий

А	Б	В	Г

4. Позначте рядок, у якому всі іменники вживаються лише в множині

- А двері, батьки, фрукти, книжки
- Б ножиці, ковбаси, зошити,
- В хрестини, свята, канікули, подарунки
- Г панчохи, черевики, шапки, машини
- Д фінанси, солодощі, радощі, гроші

А	Б	В	Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Горойжиться берег. (2) Де все було муроване та впорядковане, стояло в білій геометрії балюстрад та альтанок зараз на кілометри тягнеться поруйноване, захаращене *камінням* пустирище. (3) Все ніби в уламках скель, що *звалилися* з гір. (4) В голову не кладеться, що все це лише робота моря – без тротилу, без динаміту... (5) Поміж бетонової грубої сіризни контрастом біліють рештки *потроцених* сходів, якихось ніби античних, перилець та обличкувань з красивого білого каменю (О. Гончар).

5. Орфографічну помилку допущено в слові

- А камінням
- Б звалилися
- В потроцених
- Г каменю

А	Б	В	Г

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А другому
- Б третьому
- В четвертому
- Г п'ятому

А	Б	В	Г

7. Дієприкметник ужито в реченнях

- А другому і третьому
- Б другому і четвертому
- В другому і п'ятому
- Г третьому і п'ятому

А	Б	В	Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Префікс *с-* слід писати в усіх словах рядка

- А ..хопити, ..давати, ..фальшивити, ..прийняти
- Б ..носити, ..плести, ..дичавіти, ..бити

та література

15

варіант

Українська мова

- В ..тиснути, ..кинути, ..хибити, ..казати
Г ..голити, ..мити, ..клеїти, ..ховати
Д ..бирати, ..кидати, ..хвилювати, ..читати
9. Присвійними є всі прикметники рядка
А материнський, морський, комп'ютерний
Б квартирний, Федів, ручний
В Миколчин, кухонний, стриманий
Г батьків, сусідів, Оленчин
Д Тетянчин, джинсовий, плитковий
10. Присвійний займенник ужито в рядку
А сам, себе, скількись
Б воно, ми, цей
В такий, свій, стільки
Г хто, котрий, який
Д чий, весь, усякий
11. Порядковий числівник ужито в рядку
А дві третіх, шістдесят один, п'ятеро
Б кілька, нуль цілих і вісім десятих, двісті
В обидва, трое, сім
Г кільканадцять, тисяча сорок дев'ятей, п'ятеро
Д багато, сотня, восьмеро
12. Коротку форму прикметника використано в реченні рядка
А Коли ви на екзамен виходите з двора – вам зичить голос мамин:
«Ні пуху ні пера!» (Д. Білоус).
Б Дрібен дощ, мов крізь сито, мрячив і хвилями славсь по долині
(М. Старицький).
В На Поліссі на Семенів день традиційно справляють обрядодію
«женіння комина» (В. Жайворонек).
Г Спасибі, дідусю, що ти заховав в голові столітній ту славу козаку
(Т. Шевченко).
Д В родині і хатах згасає дух врочистий весільних калачів,
старих як світ пісень (В. Терещук).
13. *Не* з прикметником пишеться окремо в реченні рядка
А Внизу була яма не/вільничого базару, кричали, захвалюючи живий товар,
татари і греки (Р. Іваничук).
Б Особливо ті не/мічні, не/дужі знаходили у Марусі щире прихильне серце
і помічну руку (А. Чайковський).
В Так само, як і в класі, тут він був не/потрібний і самотній (В. Підмогильний).
Г Те, що я створив собі культ моєї дружини і ношу його в серці,
може, видається тобі нудним і не/цікавим (М. Коцюбинський).
Д О, дякую, я не/цікавий до таких експериментів
(В. Винниченко).
14. Правильно узгоджено числівник з іменником у рядку
А п'ять гектарів, два олівці
Б три товариша, двадцять чотири дня
В четверо відер, сорок два комп'ютера
Г дві третіх квартир, три костюма
Д тисяча метра, п'ятеро східців
15. Форму числівника на позначення часу правильно утворено в рядку
А без п'яти третя
Б п'ятнадцять хвилин сьомої
В за п'ятнадцять друга
Г чверть п'ятої
Д половина першої
16. Через дефіс слід писати всі прикметники рядка
А темно/зелений, складно/сурядний, загально/державний
Б кредитно/фінансовий, високо/продуктивний, сірувато/білий

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

- В техніку/правовий, рідко/кристалічний, вище/зазначений
 Г ідеологічно/спрямований, плато/спроможний, жовто/гарячий
 Д науково/дослідний, історико/філологічний,
 податково/фінансовий

А Б В Г Д

17. Порядковий числівник записано правильно в рядку

- А (на) двохсот п'ятдесят сьомому
 Б триста сімдесяти третім
 В сімсот сорока четвертим
 Г п'ятисот сімдесятьма другими
 Д дев'ятсот сорок першому

А Б В Г Д

18. Розділові сполучники вжито в реченні

- А Ані місяця, ані зірок (*В. Малюк*).
 Б Я вірю в кращий час, але душа болить (*В. Самійленко*).
 В У хаті не поприбирала, зате рушник випрала (*Б. Грінченко*).
 Г Звичайне слово, але тепле (*С. Горлач*).
 Д То шумів зелений лист, то в вінку мінився золотом ряст зелений
 (*Леся Українка*).

А Б В Г Д

19. Складений іменний присудок ужито в реченні

- А Весна стояла суха і вітряна (*О. Гончар*).
 Б Я печу раків і стою мовчки (*М. Стельмах*).
 В Серед хати сіли вечеряти (*Панас Мирний*).
 Г Горизонт починав мене вабити непереможно (*Леся Українка*).
 Д От узяла та й полетіла, щоб недалечко (*Л. Глібов*).

А Б В Г Д

20. Тире слід поставити в неповному реченні (розділові знаки пропущено)

- А Ні стида їм ні совісті (*Панас Мирний*).
 Б Не вчи орла лігати а солов'я співати (*Нар. творчість*).
 В Поїде туди де сонце сходить (*В. Винниченко*).
 Г Візьми у долоню щоб зберегти тепло літа (*О. Підпала*).
 Д А вишень а груш солодких... (*О. Довженко*).

А Б В Г Д

21. Позначте речення з відокремленим означенням

- А Ярина, Дмитрова мати, звеліла йому сидіти вдома
 (*М. Коцюбинський*).
 Б Батьки та матері гострили на нього зуби, як на корисного жениха
 (*Панас Мирний*).
 В Ні, людський хлопець, Лукаш на ймення (*Леся Українка*).
 Г Налита сонцем і вітрами, хлюпоче веслами весна
 (*М. Стельмах*).
 Д А на Катерину, на дитя своє єдине, тільки поглядає
 (*Т. Шевченко*).

А Б В Г Д

22. Позначте складносурядне речення з причиново-наслідковими відношеннями

- А Лиш храм збудуй, а люди в нього прийдуть (*Л. Костенко*).
 Б Пройшла гроза, і ніч промчала, і знову день шумить кругом (*В. Сосюра*).
 В Це його перший урок, і тому він довго не спав (*М. Стельмах*).
 Г А літо йде полями і гаями, і вітер віє, і цвіте блакить
 (*А. Малишко*).
 Д Я здобув науку, і діти в мене будуть її добувати (*М. Стельмах*).

А Б В Г Д

23. Позначте складнопідрядне речення

- А Вітру на морі не було, проте клекотав сильний прибій (*М. Трублаїні*).
 Б Ваш виноград рубають. Біжіть мерщій, а то весь вирубають та спалять
 (*М. Коцюбинський*).
 В Або не сокіл я, або спалила мені неволя крила (*Леся Українка*).
 Г Ми с'як-так помостилися, постелилися і полягали спати,
 причому вікно треба було заткнути подушкою
 (*Леся Українка*).
 Д Тим загибелі нема, кому світять ідеали (*П. Грабовський*).

А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Характеристика за способом уживання

Слова

1	діалектизми	А	папаша, браток
2	професіоналізми	Б	сонечко, професія
3	розмовні слова	В	когут, ватра
4	жаргонізми	Г	сюдою, лялякати
		Д	станок, цех

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Прикметник

Характеристика

1	осінній	А	якісний, тверда група
2	жовтенький	Б	якісний, м'яка група
3	синій	В	якісний, короткий
4	вовчий	Г	присвійний
		Д	відносний

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Другорядний член речення

Речення

1	означення	А	Нехай учні виходять.
2	прикладка	Б	Абітурієнти виявили ерудицію.
3	додаток	В	Розумні студенти не байдикують.
4	обставина	Г	Діти вчилися дуже сумлінно.
		Д	Зареєструвалися учні-відмінники.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Вид

Односкладні речення

1	означено-особове	А	Люблю іти цією стежкою восени.
2	узагальнено-особове	Б	Київ за валами.
3	безособове	В	Гостей зустрічають хлібом-сіллю.
4	номінативне	Г	А снігу, снігу!
		Д	На двір нанесли купи піску.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28.

Вид

Речення

1	пряма мова	А	«А в тебе земля ще де є?» – «Ні, нема». – «А хата є?» – «Є» (Панас Мирний).
2	непряма мова	Б	Кайдашиха гордовито дивилася навкруги: дивіться, мов, люди добрі, яка до вас панія їде (І. Нечуй-Левицький).
3	діалог	В	«Усякий перекладач, – писав М. Рильський, – знає, що переклад з близьких мов – найтяжча річ» (З підручника).
4	цитата	Г	Промовила конвалія: «Прощай, гаю милий» (Леся Українка).
		Д	Христя запитала чоловіка, чи не час уже обідати (Панас Мирний).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Нарід чи чернь?

При першому погляді на дійсність це питання не дає нам спокою. Воно врізається в нашу свідомість, воно переслідує нас вдома, на вулиці, в установі, на базарі, у трамваї... На кожному кроці наших буднів у першу чергу бачимо чорним по білому писане: Хто ми? Нарід чи чернь? Нація чи маса?... Організована, свідомо, вигранена збірна одиниця чи юрба без'язиких і безликих постатей? І дати на це одразу, без вагань, відрізну відповідь ми тоді вагаємось.

Що таке людська гідність? Чи це щось подібне на мішок картоплі, чи на порвані чоботи? Не всім ясно. Що таке – національна свідомість і для чого її можна практично вжити? Також не кожному вміщується в голові.

Душа європейця здатна до сприйняття лише таких суспільних форм, у яких може вільно діяти і розвиватися людська гідність. Почувати себе людиною, почувати себе тим, як ще колись казали, першим творінням Найбільшого Творця, почувати себе свідомим у всіх своїх вчинках та намірах – ось основна заповідь людини-європейця. Зламати цю заповідь – значить зламати самих себе, це значить втратити основний стрижень буття, це значить перекреслити своє моральне обличчя.

Основою життя є людина. Той чи інший поділ людей не повинен замінити основного. Не має значення, до якого класу належить порядна творча свідомо людина. Важливо, щоб вона такою була. Бо коли той чи інший клас складається з юрби бандитів, то будь він тричі привілейований – він сам по собі не має найменшої вартості. Не в привілеях справа. А в людині. І тільки в людині.

Подібне явище помічаємо щодо національної свідомості. Багатьом ця справа видається туманною. Що за національна свідомість? Чи це, скажемо, те саме, що мішок картоплі? І істи того не можна, і діди наші цілком вільно жили, будучи національними туманами, то чому ж не можемо лишитись і ми такими? Не торкати національної свідомості, не відшліфувати себе, бути національною протоплазмою – ось ідеал національно несвідомого осібняка.

Поганий, фальшивий, розрахований на самознищення ідеал. Хто цього не розуміє, той насамперед засуджує себе на небуття. Національна свідомість – це перша передумова широкої свідомої і творчої чинності взагалі. Без цієї передумови немислима ніяка велика творчість. Денаціоналізована людина не може бути сильною, не може мати міцного морального хребта, не може бути повним характером.

І найбільшим нещастям українського народу було те, що ціла його історія – перманентне намагання когось зробити з нас не те, чим призначила нас природа. Втручалися до нашої рідної мови. Втручалися до нашого побуту. Втручалися до нашого господарства. Всяка влада, яка тільки не була на нашій землі, нічим іншим не займалася, а лиш доводила нам, що ми – не ми, а щось інше. Це було постійне ламання нас, нищення нас. І тоді ніде інде, лише у наших містах, наших селах, наших школах, наших родин, нам залазили в саму душу, плювали там на все, що є для нас святого, не давали змоги боронитися.

Диктували нам наше відношення до чужого, до того, що нам вороже. Наслідки з усього цього на сьогодні такі, що величезна частина нашого, особливо міського, населення з національного погляду являє собою не що інше, як юрбу, що не належить ні до якого народу, що не має нічого святого, що не говорить ні одною мовою. Це не є нарід. Це – чернь, це – безлика, без'язика юрба.

Це боляче ранить наше людське самолюбство. Це принижує нас в очах свідомих чужинців. Це, нарешті, відбирає у нас безліч творчої активності й енергії. Це явище – перше і основне зло, яке треба вирвати з коренем! Тому – не все одно, хто як говорить, яким богам молиться, які книжки читає. Не все одно, якими іменами названі вулиці наших міст. Ні! Це не все одно... А коли все одно, то це значить, що все одно для вас, хто є ми самі! Це значить, що ми не нарід, не якась спільна історична збірна сила, а невіразна юрба, сіра маса, вічно принижена без всяких ідеалів чернь (За У. Самчуком).

608 слів

29. Тезу, яка потребує доведення, викладено в рядках
- А** Що таке людська гідність? Чи це щось подібне на мішок картоплі, чи на порвані чоботи? Не всім ясно. Що таке – національна свідомість і для чого її можна практично вжити? Також не кожному вміщується в голові.
- Б** На кожному кроці наших буднів у першу чергу бачимо чорним по білому писане: Хто ми? Нарід чи чернь? Нація чи маса?... Організована, свідомо, виграна на збірну одиниця чи юрба без'язиких і безликих постатей? І дати на це одразу, без вагань, виразну відповідь ми тоді вагаємось.
- В** Що за національна свідомість? Чи це, скажемо, те саме, що мішок картоплі? І їсти того не можна, і діди наші цілком вільно жили, будучи національними туманами, то чому ж не можемо лишитись і ми такими?
- Г** Національна свідомість – це перша передумова широкої свідомої і творчої чинності взагалі. Без цієї передумови немислима ніяка велика творчість. Денаціоналізована людина не може бути сильною, не може мати міцного морального хребта, не може бути повним характером.
- А Б В Г**
30. Відповідь на питання «*Що таке людська гідність?*» містять рядки
- А** Душа європейця здатна до сприйняття лише таких суспільних форм, у яких може вільно діяти і розвиватися людська гідність.
- Б** Хто цього не розуміє, той насамперед засуджує себе на небуття. Національна свідомість – це перша передумова широкої свідомої і творчої чинності взагалі. Без цієї передумови немислима ніяка велика творчість.
- В** Почувати себе людиною, почувати себе тим, як ще колись казали, першим творінням Найбільшого Творця, почувати себе свідомим у всіх своїх вчинках та намірах – ось основна заповідь людини-європейця. Зламати цю заповідь – значить зламати самих себе, це значить втратити основний стрижень буття, це значить перекреслити своє моральне обличчя.
- Г** Основою життя є людина. Той чи інший поділ людей не повинен замінити основного. Не має значення, до якого класу належить порядна творча свідомо людина. Важливо, щоб вона такою була. Бо коли той чи інший клас складається з юрби бандитів, то будь він тричі привілейований – він сам по собі не має найменшої вартості. Не в привілеях справа. А в людині. І тільки в людині.
- А Б В Г**
31. Доведення думки про те, що «*не торкати національної свідомості, не відшліфувати себе, бути національною протоплазмою – ось ідеал національно несвідомого осібняка*», міститься в рядках
- А** Це явище – перше і основне зло, яке треба вирвати з коренем! Тому – не все одно, хто як говорить, яким богам молиться, які книжки читає. Не все одно, якими іменами названі вулиці наших міст.
- Б** І найбільшим нещастям українського народу було те, що ціла його історія – перманентне намагання когось зробити з нас не те, чим призначила нас природа.
- В** Наслідки з усього цього на сьогодні такі, що величезна частина нашого, особливо міського, населення з національного погляду являє собою не що інше, як юрбу, що не належить ні до якого народу, що не має нічого святого, що не говорить ні одною мовою. Це не є нарід. Це – чернь, це – безлика, без'язика юрба.
- Г** Національна свідомість – це перша передумова широкої свідомої і творчої чинності взагалі. Без цієї передумови немислима ніяка велика творчість. Денаціоналізована людина не може бути сильною, не може мати міцного морального хребта, не може бути повним характером.
- А Б В Г**
32. У реченні «*Це явище – перше і основне зло, яке треба вирвати з коренем*» йдеться про
- А** антигуманність
- Б** відсутність моральних ідеалів
- В** відсутність національної свідомості і гідності
- Г** масовість
- А Б В Г**

33. Висновок «*Не все одно, якими іменами названі вулиці наших міст*» впливає з твердження
- А Денаціоналізована людина не може бути сильною, не може мати міцного морального хребта, не може бути повним характером.
- Б І найбільшим нещастям українського народу було те, що ціла його історія – перманентне намагання когось зробити з нас не те, чим призначила нас природа.
- В Диктували нам наше відношення до чужого, до того, що нам вороже. Наслідки з усього цього на сьогодні такі, що величезна частина нашого, особливо міського, населення з національного погляду являє собою не що інше, як юрбу, що не належить ні до якого народу, що не має нічого святого, що не говорить ні одною мовою.
- Г Всяка влада, яка тільки не була на нашій землі, нічим іншим не займалася, а лиш доводила нам, що ми – не ми, а щось інше. Це було постійне ламання нас, нищення нас.
- А Б В Г
□ □ □ □
34. Однорідними членами ускладнено речення
- А І їсти того не можна, і діди наші цілком вільно жили, будучи національними туманами, то чому ж не можемо лишитись і ми такими?
- Б Що таке – національна свідомість і для чого її можна практично вжити?
- В І найбільшим нещастям українського народу було те, що ціла його історія – перманентне намагання когось зробити з нас не те, чим призначила нас природа.
- Г Почувати себе людиною, почувати себе тим, як ще колись казали, першим творінням Найбільшого Творця, почувати себе свідомим у всіх своїх вчинках та намірах – ось основна заповідь людини-європейця.
- А Б В Г
□ □ □ □
35. Односкладним є речення
- А Чи це щось подібне на мішок картоплі, чи на порвані чоботи?
- Б Без цієї передумови немислима ніяка велика творчість.
- В Хто цього не розуміє, той насамперед засуджує себе на небуття.
- Г Поганий, фальшивий, розрахований на самознищення ідеал.
- А Б В Г
□ □ □ □
36. Тип мовлення аналізованого тексту
- А розповідь
- Б опис
- В міркування
- Г розповідь з елементами опису
- А Б В Г
□ □ □ □

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. У календарно-обрядовій пісні

*Проводили ..., проводили,
Щоб до нас вже ... не ходили,
Да нашого житечка не ламали,
Да наших дівочок не лоскотали*

пропущено слово

- А парубки
Б женчики
В русалочки
Г пастухи
Д посівальники

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

38. «Слово про похід Ігорів» закінчується

- А похвалою книгам
Б плачем Ярославни

- В молитвою
Г уславленням князів
Д уславленням Руської держави
39. Найвидатнішим письменником-полемістом був
А Герасим Смотрицький
Б Іван Вишенський
В Іван Величковський
Г Самійло Величко
Д Григорій Сковорода
40. Перші три частини «Енеїди» Івана Котляревського були надруковані
А 1789 року
Б 1798 року
В 1799 року
Г 1801 року
Д 1805 року
41. Афоризми «Не вмирає душа наша, не вмирає воля», «Борітеся – поборете, вам Бог помагає!», «Од молдаванина до фіна на всіх язиках все мовчить, бо благоденствує» узяті з твору Тараса Шевченка
А «Сон» («У всякого своя доля...»)
Б «Кавказ»
В «І мертвим, і живим...»
Г «Мені однаково...»
Д «Ісаія. Глава 35»
42. Правильним є твердження в рядку
А Тарас Шевченко був учасником Кирило-Мефодіївського братства
Б під час заслання Тарас Шевченко перебував на Кавказі
В один з головних героїв поеми Тараса Шевченка «Гайдамаки» – Тарас Трясило
Г ранній період творчості Тараса Шевченка датується 1840–1843 роками
Д «Треті півні» – розділ поеми Тараса Шевченка «Сон» («У всякого своя доля...»)
43. За Лесю, дочку Череваня, билися герої твору «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
А Іван Брюховецький та Яким Сомко
Б Яким Сомко та Петро Шраменко
В Кирило Тур та Петро Шраменко
Г Кирило Тур та Іван Брюховецький
Д Пугач та Кирило Тур
44. Проблему жіночої емансипації порушувала у своїх творах письменниця
А Марко Вовчок
Б Леся Українка
В Ольга Кобилянська
Г Ліна Костенко
Д Олена Пчілка
45. Лушня, Матня, Пацюк, Порох – це герої твору
А «Інститутка» Марка Вовчка
Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
В «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
Г «Тіні забутих предків» Івана Коцюбинського
Д «Мина Мазайло» Миколи Куліша
46. Поєднання гумору з тонким ліризмом, описів природи з мисливськими небилицями – ознаки твору
А «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
Б «Мисливські усмішки» Остапа Вишні
В «Зачарована Десна» Олександра Довженка
Г «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
Д «Вершники» Юрія Яновського

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. Представниками «празької школи» є поети, зазначені в рядку
 А Максим Рильський, Микола Зеров, Павло Филипович
 Б Іван Багряний, Василь Барка, Улас Самчук
 В Василь Симоненко, Дмитро Павличко, Іван Драч
 Г Євген Маланюк, Олена Теліга, Олег Ольжич
 Д Максим Рильський, Володимир Сосюра, Павло Тичина

А Б В Г Д

48. Проблема служіння митця народові порушена у творі
 А «І мертвим, і живим...» Тараса Шевченка
 Б «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
 В «Мина Мазайло» Миколи Куліша
 Г «Україна в огні» Олександра Довженка
 Д «Мойсей» Івана Франка

А Б В Г Д

49. Іван Драч словами
*...Він свято вірив у можливість рідкісного шлюбу... Він вірив, що вільна,
 незалежна суверенна держава Україна... може бути пошлюблена з червоним
 ленінським комунізмом*

схарактеризував

- А Миколу Хвильового
 Б Івана Багряного
 В Павла Тичину
 Г Володимира Сосюру
 Д Андрія Малишка

А Б В Г Д

50. У рядках
Посолов'їє од співу сад від солов'їв

Василь Стус використав

- А анафору
 Б епіфору
 В антитезу
 Г алітерацію
 Д асонанс

А Б В Г Д

51. Поданий уривок
*Бережно зняв з верстака я основу,
 Людям роботу розніс і роздав;
 То ж мій спочинок; теперечки знову
 Берди направив, нитки наснував*

має віршовий розмір

- А п'ятистопний хорей
 Б чотиристопний ямб
 В чотиристопний дактиль
 Г тристопний амфібрахій
 Д п'ятистопний анапест

А Б В Г Д

52. У рядках
*І ..., цей невеселий комунар, коли треба енергійно розписатись під темною по-
 становою – «розстрілять», завше мнеться, завше розписується так: не ім'я і
 прізвище на суворому життєвому документі ставить, а зовсім незрозумілий,
 зовсім химерний, як хетейський ієрогліф, хвостик*

пропущено ім'я героя

- А Іван
 Б Мина
 В Андрюша
 Г Григорій
 Д Федір

А Б В Г Д

53. Автором афоризму
Я в серці маю те, що не вмирає

є

- А Григорій Сковорода
 Б Леся Українка

- В Ліна Костенко
Г Василь Симоненко
Д Василь Стус

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

54. НЕ є елементом сюжету

- А експозиція
Б зав'язка
В кульмінація
Г розв'язка
Д епілог

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

55. Рядки

*Не суди мене гірко, але я нікому не казав неправди і зараз не скажу: я чую щодня,
що десь тут коло мене ходить Марфіна душа нещасна*

узяті з твору

- А «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
Б «Тигролови» Івана Багряного
В «Україна в огні» Олександра Довженка
Г «Марія» Уласа Самчука
Д «Три возулі з поклоном» Григора Тютюнника

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

56. Літературні об'єднання, які діяли в 90-х роках ХХ століття, зазначені в рядку

- А «Бу-Ба-Бу», «Нова дегенерація», «ЛуГоСад»
Б «Гарт», «Плуг», ВАПЛІТЕ
В МУР, «Слово», «празька школа»
Г СПУ, АСПИС
Д «Нова генерація», «Західна Україна», «Музагет»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між автором і уривком із його вірша.

1	Тарас Шевченко	А	Поезіє, сонце моє оранжеве!
Щомиті якийсь хлопчясько
Відкриває тебе для себе...
2	Павло Тичина	Б	Думами, думами –
Наче море кораблями,
Переповнилась блакить.
3	Василь Симоненко	В	Усмішка твоя – єдина.
Мука твоя – єдина.
4	Іван Драч	Г	Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине.
Д Ти вже не згинеш, ти двожилава,
Земля, рабована віками.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між афоризмом і його автором.

1	Сміливі завжди мають щастя.	А	Євген Маланюк
2	Мандрівочка – рідна тіточка.	Б	Іван Багряний
3	Знайся кінь з конем, а віл з волон.	В	Тарас Шевченко
4	У всякого своя доля і свій шлях широкий.	Г	Марко Вовчок
		Д	Іван Котляревський

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між твором і його жанром.

1 «Чи не той то хміль...»	А поезія
2 «Ви знаєте, як липа шелестить...»	Б поема
3 «Маруся Чурай»	В роман
4 «Катерина»	Г пісня
	Д балада

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором і персонажем його твору.

1 Іван Котляревський	А Золотницький
2 Іван Карпенко-Карий	Б Тетерваковський
3 Панас Мирний	В Польський
4 Пантелеймон Куліш	Г Брюховецький
	Д Хмельницький

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 16

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Подовження приголосних відбувається в усіх словах рядка

- А вугіл...я, осін...ій, щаст...я
- Б священ...ий, пташин...ий, стат...я
- В гіл...я, машин...ий, стат...єю
- Г священ...ик, завдан...я, півден...ий

А Б В Г

--	--	--	--

2. Звук [г] вимовляється в усіх словах рядка

- А (г,г)роно, (г,г)онт, (г,г)ел'отати, (г,г)убернія
- Б (г,г)арний, (г,г)ава, (г,г)еографія, (г,г)віздок
- В (г,г)анок, (г,г)едзь, (г,г)ава, (г,г)аздувати
- Г (г,г)урт, (г,г)речний, (г,г)речаний, (г,г)удзик

А Б В Г

--	--	--	--

3. Неологізм ужито в реченні рядка

- А Син міщанина... Анкета чиста, без жодної плямочки (*О. Довженко*).
- Б В Настусі рано заворушилась фантазія (*І. Нечуй-Левицький*).
- В Час – між двома безчассями антракт (*Ю. Клен*).
- Г Увесь факультет знає, що вони – ще з першого курсу – закохана пара (*О. Гончар*).

А Б В Г

--	--	--	--

4. Будову *префікс, корінь, суфікс, закінчення* мають усі слова рядка

- А закінчений, висловлений, занесено
- Б наказувати, домовлятися, причеплений
- В заведений, стурбований, відпущений
- Г спечено, умовляти, застелений

А Б В Г

--	--	--	--

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) На схилі життя вертаюся думками до початків свого свідомого буття з надією знайти відповідь на вічне питання. (2) Чому моє життя склалося так, а не інакше? (3) Що спонукало мене обрати шлях, який з самого початку віщував багато труднощів і небезпек? (4) Був це романтизм, чи реальність доби? (5) Чи, може, наслухані в дитинстві від батьків і їхніх ровесників оповідання про недавнє історичне минуле тінню падали і на моє життя? (*М. Савчин*).

5. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б другому
- В третьому
- Г четвертому

А Б В Г

--	--	--	--

6. Вставне слово вжито в реченні

- А першому
- Б другому
- В третьому
- Г п'ятому

А Б В Г

--	--	--	--

7. Розповідним є речення

- А перше
- Б друге
- В четверте
- Г п'яте

А Б В Г

--	--	--	--

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Правильно записано всі слова в рядку

- А майдан «Незалежності», місто Біла церква

- Б Орден «Княгині Ольги», Заповідник Асканія-нова
 В Чумацький Шлях, Президент України
 Г собор святого Володимира, журнал Світогляд
 Д вулиця Ярославів Вал, автомобіль мерседес

А Б В Г Д

9. Від усіх прикметників можна утворити вищий ступінь порівняння в рядку

- А гарний, смішний, лисий
 Б синій, доцільний, активний
 В тонкий, сліпий, працьовитий
 Г охайний, русий, дорогий
 Д чистий, рідний, старезний

А Б В Г Д

10. Вказівний займенник ужито в рядку

- А такий, весь, скільки
 Б хто, він, ніщо
 В котрий, наш, собі
 Г вони, жоден, кожен
 Д дехто, що-небудь, хтозна-де

А Б В Г Д

11. Дробовий числівник ужито в рядку

- А одна тисяча, вісім і п'ять, дев'ятеро
 Б п'ятеро, кілька десятків, восьмий
 В скількись, одна тисяча четвертий, десять
 Г одинадцятро, три десятки, сімка
 Д кілька, малувато, сім цілих і три четвертих

А Б В Г Д

12. Усі займенники написано правильно в рядку

- А будь-до-кого, будь-що, будь-де
 Б будь для чого, що будь, що-небудь
 В з ким-небудь, будь з ким, з ким-будь
 Г котрий-небудь, котрий-будь, з-котрим-небудь
 Д скільки небудь, для скількох небудь, будь для скількох

А Б В Г Д

13. Форму орудного відмінка кількісного числівника утворено правильно в рядку

- А триста п'ятдесятма чотирма
 Б трьомастами п'ятдесятма чотирма
 В трьомастами п'ятидесятма чотирма
 Г тристами п'ятдесятма чотирма
 Д трьомастами п'ятидесяти чотирма

А Б В Г Д

14. *Не* з дієсловом пишеться окремо в реченні

- А Мати не/здужала, а дочка прийшла з весілля і, нічого не розповідаючи, сиділа мовчки (*Г. Квітка-Основ'яненко*).
 Б І знов-таки Миколу не/покоїла думка: «Нащо його Нимидора повинна прями не собі і йому на сорочки взимку, а комусь іншому...» (*І. Нечуй-Левицький*).
 В Піщани довго не подавалися, а все-таки генеральської сили не/подужали (*Панас Мирний*).
 Г Хлопець осміхнувся і сам не/стямився з подиву (*О. Гончар*).
 Д Я чомусь теж пішов вслід за натовпом, хоч мене й не не/волили до того (*Ю. Мушкетик*).

А Б В Г Д

15. До твердої групи належать усі прикметники рядка

- А свіж..й, довш..й, мужн..й
 Б ведмеж..й, син..й, мовн..й
 В чистіш..й, тутешн..й, гнучк..й
 Г кращ..й, кругл..й, підмерзл..й
 Д крайн..й, справжн..й, укрит..й

А Б В Г Д

16. Через дефіс слід писати всі займенники рядка

- А будь/з/ким, хтозна/коли, бозна/як
 Б де/хто, аби/хто, аби/з/ким
 В ні/на/кому, казна/що, з/ким/будь
 Г бозна/який, хто/небудь, аби/де
 Д казна/коли, бозна/де, чий/небудь

А Б В Г Д

17. Форму давального відмінка порядкового числівника утворено правильно в рядку
 А ста тисячам дев'ятсот п'ятдесят другому
 Б ста тисячам дев'ятистам п'ятдесят другому
 В ста тисячам дев'ятистам п'ятдесяти другому
 Г сто тисяч дев'ятсот п'ятидесяти другому
 Д сто тисяч дев'ятсот п'ятдесят другому
- А Б В Г Д
18. Сполучне слово вжито в реченні
 А Якби ви з нами подружились, багато б дечого навчились (Т. Шевченко).
 Б Видно, що було вже пізно, бо ніде по хатах не світилось (Панас Мирний).
 В Хочу, щоб ви надихались цього повітря (О. Гончар).
 Г Мені спочатку навіть здалося, що я кружляю на одному місці (Є. Гуцало).
 Д Під наметом кучерявої ялини, що росла посередині галявини, тіні зійшлися і змішалися (С. Васильченко).
- А Б В Г Д
19. Дієприкметниками НЕ є слова рядка
 А смажена картопля, мокре волосся
 Б полонені турки, завідуючий відділом
 В варені раки, учені досліджують
 Г смажена на олії картопля, вечірні сутінки
 Д кумедна зачіска, припорошений снігом
- А Б В Г Д
20. Дієприкметниковий зворот НЕ відокремлюється комами в рядку (розділові знаки пропущено)
 А З глибин віків і гордо й величаво встає легендами овіяне ім'я (В. Симоненко).
 Б І от овіяний таємничими вітрами мандрів він знову з'являвся в аудиторії (В. Волохівський).
 В Старі дерев'яні доми оздоблені густою різьбою ось-ось попадають (П. Загребельний).
 Г Знаменитий воїн оспіваний в українських піснях і думах Вишневецький був грозою кримських татар (Із журналу).
 Д А лист одержаний дівчиною зовсім відштовхнув її від хлопця (О. Гончар).
- А Б В Г Д
21. Замість коми можна поставити тире в реченні
 А Жила в тій стороні бідна удова у земляній хатинці, і мала вона сина, на імення Івашко (С. Васильченко).
 Б А на поріг пнеться вже друге маля, Оріся (А. Головка).
 В Як справжній митець, Галина Кальченко вміла захоплюватися (О. Гончар).
 Г Геніальний композитор, М. Лисенко, надзвичайно тонко відчував піаніно (Із журналу).
 Д Вірний син України, Шевченко став найглибшим виразником народних дум і надій (О. Гончар).
- А Б В Г Д
22. Кому НЕ потрібно ставити в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Любімо ліс і нас хай люблять в лісі (Леся Українка).
 Б Хай би тато смикнув за вухо хай нагримав би раз чи два (В. Симоненко).
 В Хай лігають вітри хай сміються громи (Олександр Олесь).
 Г Хай милі друзі вам щастить у дружбі вірній (П. Тичина).
 Д Хай назустріч ідуть мені люди хай цілує непроханий вітер (О. Ольжич).
- А Б В Г Д
23. Єднальні сурядні відношення встановлені між частинами складного речення
 А Далеко ще до світла, а вже батько будить вставати (М. Коцюбинський).
 Б А темна ніч узори сині пише, а гості веселяться (М. Рильський).
 В А молодість не вернеться, не вернеться вона!.. (Л. Глібов).
 Г А мати хоче научати, так соловейко не дає (Т. Шевченко).
 Д Учитель заговорив – і всі затихли.
- А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установаження відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Слово

- 1 надіятися
- 2 бажати
- 3 сміятися
- 4 казати

Синонім

- А реготати
- Б зичити
- В промовляти
- Г намагатися
- Д сподіватися

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Характеристика

- 1 кількісний цілий
- 2 кількісний дробовий
- 3 кількісний збірний
- 4 порядковий

Числівник

- А п'ятдесятитисячний
- Б подвоєний
- В сто двадцять один
- Г сто два цілих і сім десятих
- Д двадцятєро

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Вид обставини

- 1 способу дії
- 2 міри і ступеня
- 3 причини
- 4 мети

Речення

- А Батько дуже вболівав за сина.
- Б Дощ падав, незважаючи на сонце, яке проглядало з хмари.
- В Я читаю задля власного задоволення.
- Г Хлопець щиро посміхався.
- Д Учитель зопалу нагримав на учнів.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Спосіб вираження

- 1 прикметник
- 2 іменник
- 3 займенник
- 4 неозначена форма дієслова

Означення

- А Він розповідав про мандрівників.
- Б Це була його розповідь.
- В Це була розповідь про мандрівників.
- Г Це було бажання подорожувати.
- Д Це була цікава розповідь.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28.

Схема

- 1 А: «П».
- 2 «П», – а.
- 3 «П, – а, – п».
- 4 «П, – а. – П».

Пряма мова

- А «Писанка ще мало досліджена, – говорить учений і додає: – Але є переконливі докази, що вона була відома ще задовго до нашої ери» (За В. Скуратівським).
- Б «Скиньте мого чемодана», – сказав скульптор (О. Гончар).
- В Той сивий старець прошепоче: «Сину...» (В. Герасим'юк).
- Г «Вам здається, – запитала сусідка, – що тепер море як синій птах?» (М. Коцюбинський).
- Д «Так воно і є, – мовив дідусь, заглянувши в криничку. – Джерело замулилось» (В. Чухліб).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Франко незнаний

Загальноприйнято, що постать Івана Франка, його науковий і літературний доробок, його суспільна праця, врешті його життєпис – є визначені, зважені й широко знані.

Багато об'єктивних причин промовляло б за таке припущення. Франко народився, жив і діяв на терені Галичини, отже, тієї частини Батьківщини, де панував режим австро-угорської монархії, де зв'язок з західноєвропейськими культурними осередками був ближчий, де національно-суспільне життя мало більш організований характер, де, врешті, культурно-історичний процес протікав без помітних перерв, криз чи й катастроф, що було так притаманне для того процесу на Наддніпрянщині.

У Галичині було національне шкільництво. Був мінімум політичних прав. Була, хоч і досить звужена, свобода національної й особистої індивідуальності. Була суспільна опінія й правно забезпечені границі урядової інгеренції. Словом, «доктор» Віденського університету Іван Франко, хоч і ознайомлений з австрійською провінційною в'язницею, був, усе ж таки, повноправним громадянином старої європейської держави, членом міської львівської громади, знаним суспільним діячем, якого життя – у цілій тогочасній трагічності – проходило на очах своїх людей, з дня на день, аж до самої смерті в травневий день 1916 року.

Дійсність, однак, виглядає не так просто, як у теоретичних розумуваннях. В дійсності, доля «каменяра» Івана Франка, якщо зовнішньо й різниться, то суттю мало відрізняється від долі «кобзаря» Тараса Шевченка. Історична доля нації, що породила обох, тяжко заважила і на їхній особистій долі – за життя, як і по смерті.

Віддавна так повелось: приліпивши до того чи іншого ad hoc знайдену етикетку, на тім заспокоїтися і більш уже нічим не цікавитися, вважаючи, що справа залагоджена. Так було з етикеткою «кобзаря» стосовно Шевченка (а цієї етикетки й досі одчепити не можна). Тим же способом до імені Франка було прикладено отого аж гієратичного «каменяра», що на довгі десятиліття придушив живу істоту Франка, передовсім Франка-поета.

Не в тім біда, що ці етикетки й алегорії (зрештою, взяті не безпідставно) прикладаються чи приліплюються, але біда в тім, що ці орнаментальні оздобы дають своєрідну індульгенцію на моральне ледарство і, властиво, маскують чуттєву та інтелектуальну байдужість загалу.

Що Франко є великий, в цім ледве чи сумнівається пересічний земляк. Свідомо чи несвідомо, з власного пересвідчення чи з чужого голосу, але кожен, почувши ім'я Франка, сказати б, здимає шапку, незалежно від свого місця народження – Київ, Карпати, Кубань чи Вороніжчина. Тут діє якийсь «інстинкт величі», який у так званих масах є значно більш живий, аніж припускають демагоги. Розуміється, це обставина немаловажна, але горе в тім, що визнавана й відчувана велич Франка залишається для надто багатьох книгою за сімома печатами, яку мало хто намагається читати.

Як поет, – ще більшою мірою як науковець і громадянин, – Франко був знаний і популярний у поколінні його сучасників і ровесників. Але вже друге покоління – з багатьох причин – знало його менше за своїх батьків, а, сказати б, «відчуття» Франка, зокрема і найважливіше Франка-поета, зникало і втрачалось. Для людей мого покоління, навіть причетних до літератури, Франко залишався вельмишановною «академією наук в одній особі», але, як поет, ставав, кінець-кінцем, поетом незнаним, якого шанують, але не читають... Згублений був «смак» до його віршів, надто на строкатім тлі бурхливого, барвистого, але й дещо галасливого відродження нашої поезії (За Є. Маланюком).

490 слів

29. Проблема, порушена в заголовку тексту, розкрита в рядках

А Словом, «доктор» Віденського університету Іван Франко, хоч і ознайомлений з австрійською провінційною в'язницею, був, усе ж таки, повноправним громадянином старої європейської держави, членом міської львівської громади,

знаним суспільним діячем, якого життя – у цілій того життя трагічності – проходило на очах своїх людей, з дня на день, аж до самої смерті в травневий день 1916 року.

Б В дійсності, доля «каменяра» Івана Франка, якщо зовнішньо й різниться, то суттю мало відрізняється від долі «кобзаря» Тараса Шевченка. Історична доля нації, що породила обох, тяжко заважила і на їхній особистій долі – за життя, як і по смерті.

В Як поет, – ще більшою мірою як науковець і громадянин, – Франко був знаний і популярний у поколінні його сучасників і ровесників. Але вже друге покоління – з багатьох причин – знало його менше за своїх батьків, а, сказати б, «відчуття» Франка, зокрема і найважливіше Франка-поета, зникало і втрачалося.

Г Що Франко є великий, в цім ледве чи сумнівається пересічний земляк. Свідомо чи несвідомо, з власного пересвідчення чи з чужого голосу, але кожен, почувши ім'я Франка, сказати б, здимає шапку, незалежно від свого місця народження – Київ, Карпати, Кубань чи Вороніжчина.

А Б В Г

--	--	--	--

30. Твердження «Віддавна так повелося: приліпивши до того чи іншого *ad hoc* знайденої етикетки, на тім заспокоїтися і більш уже нічим не цікавитися, вважаючи, що справа залагоджена» є загальним щодо

А В дійсності, доля «каменяра» Івана Франка, якщо зовнішньо й різниться, то суттю мало відрізняється від долі «кобзаря» Тараса Шевченка.

Б Так було з етикеткою «кобзаря» стосовно Шевченка (а цієї етикетки й досі одчепити не можна). Тим же способом до імені Франка було прикладено отого аж гієратичного «каменяра», що на довгі десятиліття придушив живу істоту Франка, передовсім Франка-поета.

В Словом, «доктор» Віденського університету Іван Франко, хоч і ознайомлений з австрійською провінційною в'язницею, був, усе ж таки, повноправним громадянином старої європейської держави, членом міської львівської громади, знаним суспільним діячем, якого життя – у цілій того життя трагічності – проходило на очах своїх людей, з дня на день, аж до самої смерті в травневий день 1916 року.

Г Не в тім біда, що ці етикетки й алегорії (зрештою, взяті не безпідставно) прикладаються чи приліплюються, але біда в тім, що ці орнаментальні оздоби дають своєрідну індульгенцію на моральне ледарство і, властиво, маскують чуттєву та інтелектуальну байдужість загалу.

А Б В Г

--	--	--	--

31. Твердження «Франко залишався вельмишановною «академією наук в одній особі»» доповнює речення

А Загальноприйнято, що постать Івана Франка, його науковий і літературний доробок, його суспільна праця, врешті його життєпис – є визначені, зважені й широко знані.

Б В дійсності, доля «каменяра» Івана Франка, якщо зовнішньо й різниться, то суттю мало відрізняється від долі «кобзаря» Тараса Шевченка.

В Як поет, – ще більшою мірою як науковець і громадянин, – Франко був знаний і популярний у поколінні його сучасників і ровесників.

Г Словом, «доктор» Віденського університету Іван Франко... був, усе ж таки, повноправним громадянином старої європейської держави, членом міської львівської громади, знаним суспільним діячем...

А Б В Г

--	--	--	--

32. У реченні «Розуміється, це обставина немаловажна, але горе в тім, що визнавана й відчувана велич Франка залишається для надто багатьох книгою за сімома печатями, яку мало хто намагається читати» вжито

А фразеологізм

Б порівняння

В неологізм

Г діалектизм

А Б В Г

--	--	--	--

33. Речення «Як поет, – ще більшою мірою як науковець і громадянин, – Франко був знаний і популярний у покоління його сучасників і ровесників» ускладнене
 А відокремленою обставиною
 Б вставленою конструкцією
 В відокремленою поширеною прикладкою
 Г порівняльним зворотом
- А Б В Г
34. У реченні «Тим же способом до імені Франка було прикладено отого аж гієратичного “каменяра”, що на довгі десятиліття придушив живу істоту Франка, передовсім Франка-поета» виділене слово належить до
 А власне української лексики
 Б оказіоналізмів
 В активної лексики
 Г пасивної лексики
- А Б В Г
35. Текст належить до стилю
 А художнього
 Б розмовного
 В наукового
 Г публіцистичного
- А Б В Г
36. Тип мовлення аналізованого тексту
 А розповідь
 Б міркування
 В міркування з елементами розповіді
 Г міркування з елементами опису
- А Б В Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–51 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Рядки
- Ой вилинь, вилинь, гоголю,
 Винеси літо з собою,
 Винеси літо-літечко
 І зеленеє житечко*
- узяті з твору, що належить до
- А історичних пісень
 Б сімейно-побутових пісень
 В сімейно-обрядових пісень
 Г соціально-побутових пісень
 Д календарно-обрядових пісень
- А Б В Г Д
38. «Слово про похід Ігорів» за жанром – це
- А повість
 Б балада
 В поема
 Г пісня
 Д дума
- А Б В Г Д
39. Найвидатнішим українським письменником-полемістом є
- А Григорій Сковорода
 Б Тарас Шевченко
 В Іван Вишенський
 Г Іван Котляревський
 Д Григорій Квітка-Основ'яненко
- А Б В Г Д

40. Перший твір в українській літературі, написаний живою народною мовою, – це
 А Біблія
 Б «Катерина» Тараса Шевченка
 В «Енеїда» Івана Котляревського
 Г «Посланіє до єпископів» Івана Вишенського
 Д «Всякому місту – звичай і права» Григорія Сковороди
- А Б В Г Д
41. Поетизація внутрішньої та зовнішньої краси українців, старосвітського сільсько-го укладу життя і християнської моралі – ідея твору
 А «Енеїда» Івана Котляревського
 Б «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
 В «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
 Г «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
- А Б В Г Д
42. Дві сюжетні лінії – історичну й любовну – має твір
 А «Інститутка» Марка Вовчка
 Б «Лісова пісня» Лесі Українки
 В «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 Г «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 Д «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
- А Б В Г Д
43. Жанр твору Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» –
 А пригодницька повість
 Б соціально-побутовий роман
 В соціально-побутова повість
 Г соціально-психологічний роман
 Д соціально-психологічна повість
- А Б В Г Д
44. Поезія Лесі Українки «І все-таки до тебе думка лине...» є зразком лірики
 А інтимної
 Б пейзажної
 В патріотичної
 Г громадянської
 Д філософської
- А Б В Г Д
45. У рядках з поезії Володимира Сосюри «Так ніхто не кохав...»
...В день такий розцвітає весна на землі
І земля убирається зрання
 використано художній засіб
 А епітет
 Б метафору
 В алегорію
 Г оксиморон
 Д порівняння
- А Б В Г Д
46. Кульмінація твору Миколи Куліша «Мина Мазайло» –
 А повідомлення про звільнення з роботи Мазайла
 Б зміна Миною Мазайлом прізвища
 В дискусія в родині Мазайла
 Г загибель Мина Мазайла
 Д шлюб Мокія й Улі
- А Б В Г Д
47. Синтез народного анекдота і пейзажної лірики – ознака «Мисливських усмішок», автором яких є
 А Іван Драч
 Б Іван Багряний
 В Улас Самчук
 Г Остап Вишня
 Д Григір Тютюнник
- А Б В Г Д

48. У рядках з поезії «Ти знаєш, що ти – людина?» Василя Симоненка

*Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні*

використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
Б епіфору
В інверсію
Г антитезу
Д риторичне питання

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. Твір Ліни Костенко «Маруся Чурай» є

- А епічним
Б ліричним
В драматичним
Г ліро-епічним
Д ліро-драматичним

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. У творі Василя Стуса «Сто років, як сконала Січ»

*Сто років, як сконала Січ.
Сибір. І соловецькі келії.
І глупа облягає ніч
Пекельний край і крик пекельний*

у виділених словах використано художній засіб

- А епітет
Б алегорію
В гіперболу
Г оксиморон
Д порівняння

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

51. Слова

Слово моє прийдучим вікам. Затямте, ви, сини і дочки великої землі... Затямте, гнані, принижені, затямте, витравлювані голодом, мором!.. Нема кінця нашому життю. Горе тобі, зневірений

промовив герой твору

- А «Марія» Уласа Самчука
Б «Тигролови» Івана Багряного
В «Вершники» Юрія Яновського
Г «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
Д «Україна в огні» Олександра Довженка

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Прочитайте поезію Євгена Маланюка та виконайте завдання 52–56.

*Мушу випити келих до краю –
Полиновий мед самоти,
Так нещадно, так яро згораю, –
Чи ж побачиш, почувеш ти?*

*Недоріганим звірем – вітер
Проридає в страшний простор.
(Там жито – надовго збите,
Там чорним повітрям – мор).*

*А я мушу незморено – просто –
Смодоскипом Тобі Одній,
Я – кривавих шляхів апостол –
В голубі невичірні дні.*

52. Поезія Євгена Маланюка є зразком лірики

- А інтимної
Б пейзажної
В філософської

- Г патріотичної
- Д громадянської

А	Б	В	Г	Д

53. Вид римування в поданих рядках –

- А суміжне
- Б кільцеве
- В перехресне
- Г монорима
- Д білий вірш

А	Б	В	Г	Д

54. У виділених рядках першої строфи використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г оксиморон
- Д порівняння

А	Б	В	Г	Д

55. У виділених рядках другої строфи використано художній засіб

- А символ
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г оксиморон
- Д персоніфікацію

А	Б	В	Г	Д

56. Вид строфи поданої поезії –

- А дистих
- Б тривірш
- В терцина
- Г катрен
- Д сонет

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Сон»	А байка
2 «Тигролови»	Б соціально-побутова драма
3 «Бджола та Шершень»	В повість
4 «Наталка Полтавка»	Г пригодницький роман
	Д поема-містерія

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Леся Українка	А Лукаш
2 Іван Карпенко-Карий	Б Терентій Пузир
3 Ольга Кобилянська	В Олена Ляуфлер
4 Іван Нечуй-Левицький	Г Петро
	Д Омелько Кайдаш

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Ольга Кобилянська	А «Людина»
2 Григійр Тютюнник	Б «І мертвим, і живим...»
3 Олександр Довженко	В «Україна в огні»
4 Леся Українка	Г «Три зозулі з поклоном»
	Д «Лісова пісня»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

- 1 *Вона відразу наче спам'яталась,
і одхитнулась від того стовпа,
і якось наче здалеку верталась,
чогось вперед руками, як сліпа.
Іще бліда, іще мов крейда біла,
а наче й усміхалась, лебеділа.*
- 2 *Не чорна хмара з-за синього моря на-
ступала, то виступала Мотря з
Карпом з-за своєї хати до тину. Не
сиза хмара над дібровою вставала, то
наближалася до тину стара видроо-
ка Кайдашиха... До сім'ї, як дві чорні
хмари, наближались одна до другої,
сумно й понуро.*
- 3 *Поезіє, сонце моє оранжеве! Щомиті
якийсь хлопчисько Відкриває тебе
для себе...*
- 4 *Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність,
Усякому, хто зрадою й розбоєм
Тебе скував і заприсяг на вірність?*
- А Іван Франко
Б Ліна Костенко
В Іван Нечуй-Левицький
Г Іван Драч
Д Пантелеймон Куліш

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 17

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Виділене слово є емоційно забарвленим у реченні рядка
 А Бандит зразу ж присмирів і подався в *глибінь* ганку (М. Стельмах).
 Б Кучерява зелень гогозів і афин запустила своє коріння у *глибінь* моху, а зверху сипнула росою червоних та синіх ягід (М. Коцюбинський).
 В Взагалі *глибінь* вод у всім Союзі колись була куди більша й страшніша (М. Йогансен).
 Г Це був той сум, що заворює лагідністю свого першого дотику, поєднує в собі й радість, і страх, манить, засотує в свою чарівну *глибінь* (В. Підмогильний).

А	Б	В	Г

2. Ненаголошений звук [e^h] мають усі слова рядка
 А лещата, колектив, безцінь, тема
 Б дзеркало, левада, стеля, менший
 В село, великий, вітер, пшениця
 Г денний, герой, південний, щедротний

А	Б	В	Г

3. Букв більше, ніж звуків, в усіх словах рядка
 А дьоготь, збіжжя, дзвінок, сонце
 Б знання, джміль, дзенькіт, приятель
 В казка, смієшся, проїзний, журналістський
 Г узлісся, дзига, щабель, пролісок

А	Б	В	Г

4. НЕ мають закінчень усі слова рядка
 А метро, колібрі, учень, прямо
 Б нагорі, тихенько, співати
 В веселощі, жартівливо, директива
 Г поруч, какаду, степ

А	Б	В	Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) «Людина, байдужа до рідної мови, – дикун. (2) Вона шкідлива своїм еством уже тому, що байдужість до мови пояснюється цілковитою байдужістю до минулого, теперішнього і майбутнього народу», писав російський письменник Костянтин Паустовський. (3) Та невже ми, українці, чиєю мовою захоплювався не один світовий геній, у значній своїй масі (з відомих, звичайно, причин, пов'язаних з багатовіковою колонізаторською політикою) поступово перетворюємось на дикунів? (4) Адже багато хто з нас слабо володіє рідною мовою або зовсім її забув чи зрікся, як отой персонаж пристрасного вірша Дмитра Павличка... (5) А що, коли ціла нація, п'ятдесятип'ятимільйонний народ, потроху забуває свою назву – власне ім'я?! (А. Бортняк).

5. Порядковий числівник ужито в реченні
 А другому
 Б третьому
 В четвертому
 Г п'ятому

А	Б	В	Г

6. Вставлену конструкцію вжито в реченні
 А першому
 Б другому
 В третьому
 Г п'ятому

А	Б	В	Г

7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
 А першому
 Б другому
 В третьому
 Г четвертому

А	Б	В	Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Усі слова іншомовного походження слід писати з **и** в рядку

- А гімнаст..ка, соц..ологія, Цюр..х
- Б артер..альний, ф..нансовий, Корс..ика
- В Лейпц..г, кл..єнт, Флор..да
- Г д..намо, Грец..я, д..ректор
- Д форт..симо, Афр..ка, аргент..нець

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

9. НЕправильно утворено ступінь порівняння прикметника в рядку

- А Отаман стояв мовчки. *Трохи вищий* середнього зросту, крутий у плечах, з невідпорним поглядом карих очей (*Ю. Мушкетик*).
- Б Мабуть, ти не розумієш, що нема в світі *гіршого*, як позбутися друга, на якого мав надію (*Б. Левін*).
- В Весільний обряд одержав свою назву на означення *найвеселішого* часу в житті людини (*В. Жайворонок*).
- Г *Самий мовчазний* серед нас – Сашко.
- Д Удача чи невдача може спасти на *найбільш* учених, пане президенте (*В. Винниченко*).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

10. Означальний займенник ужито в рядку

- А ніхто, неабиякий, той
- Б якийсь, такий, дещо
- В ніякий, свій, себе
- Г котрий, який, чий
- Д такий, усякий, дехто

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

11. Збірний числівник ужито в рядку

- А кілька, десять, сотий
- Б мало, мільйон, тисяча
- В кількасот, другий, вісім
- Г удвох, обидва, сотня
- Д перший, сорок, одна ціла

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

12. **Не** з дієприкметником пишеться разом у реченні

- А Прийшов в обідню пору – хата й досі не/метена! (*І. Карпенко-Карий*).
- Б Не хвали кашу, коли просо не/просіяне (*Нар. творчість*).
- В За сизим небом горить ніким не/бачена зоря (*Х. Давилець*).
- Г Тепер тут підвищувався тільки незграбний мур, а навкруг його купою лежала не/прибрана цегла (*В. Підмогильний*).
- Д Тільки мав талан до віршів не/позичений, а власний (*Леся Українка*).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

13. Усі слова є прикметниками в рядку

- А вуличний, народний, усякий
- Б далекий, той, невідомий
- В дерев'яний, скажений, написаний
- Г учительський, Марійчин, мій
- Д ніжний, материнський, рожевий

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

14. Разом слід писати всі займенники рядка

- А не/аби/який, скільки/сь, ні/скільки
- Б казна/до/чого, будь/хто, ні/де
- В ні/який, аби/який, де/коли
- Г де/інде, хтозна/як, аби/чий
- Д бозна/як, казна/де, скільки/сь

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

15. Помилку у відмінюванні порядкового числівника допущено в рядку

- А два мільйони п'ятсот дев'яносто першого
- Б два мільйони п'ятсот дев'яносто першому
- В два мільйони п'ятсот дев'яносто перший
- Г двома мільйонами п'ятсот дев'яносто першим
- Д (на) два мільйони п'ятсот дев'яносто першому

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

16. До першої дієвідміни належать усі дієслова рядка
 А терти, змішувати, булькотати
 Б варити, цокотіти, нести
 В булькотіти, сіяти, бігти
 Г глянути, летіти, гнати
 Д жовтіти, малювати, боїтися
- А Б В Г Д
17. Дієприслівник НЕ відокремлюється комами в рядку (розділові знаки пропущено)
 А Учень засоромився поклавши зошита на стіл учителя.
 Б Ми прагнули перемоги не покладаючи надій на власну впевненість.
 В Не покладаючи надій на конспекти студенти вивчили тему напам'ять.
 Г Робітники працювали не покладаючи рук.
 Д Так і не поклавши бутерброда до рюкзака Микола побіг до школи.
- А Б В Г Д
18. Замість двокрапки можна поставити кому в рядку
 А Умовк кобзар сумуючи: щось руки не грають (Т. Шевченко).
 Б Усе блищало на ньому: руде волосся, густе ластовиння, чищена цеглою мідь (І. Франко).
 В І все було палким в годину творчу: і небо, і земля, і камінь, і різець, і серце майстра (Леся Українка).
 Г На йому була проста одежа: широкі крамні сині штани, біла сорочка й чорна смушова шапка (І. Нечуй-Левицький).
 Д І досі сниться: вийшла з хати веселая, сміючись, мати (Т. Шевченко).
- А Б В Г Д
19. Підрядна частини пояснює один із членів головної частини у реченні
 А Поки сонце з неба сяє, тебе не забудуть (Т. Шевченко).
 Б Край дороги, якою котився віз, лежав білий пісок (М. Коцюбинський).
 В От аби мати загубила пояс, то мав би Юхим що троцити (М. Стельмах).
 Г А що тепер були дні гарячі, то вона ходила лише в сорочці підперезана (О. Кобилянська).
 Д І не люблю я двох облич, коли вони в одній людині (А. Малишко).
- А Б В Г Д
20. Складнопірядним з пірядною з'ясувальною є речення
 А І несли ми сили наші, щоб звалити гнів віків (В. Сосюра).
 Б А що не було місця на лаві у тісній хаті, послалась баба долі (М. Коцюбинський).
 В Хочу, щоб ви надихалися цього повітря (О. Гончар).
 Г Він скрізь ходив, куди і ми ходили (Леся Українка).
 Д А більший меншого турсає та ще і б'є, затим, що сила є (Л. Глібов).
- А Б В Г Д
21. Вказівне слово містить головна частина складнопірядного речення
 А Картина, котру він побачив, дуже вразила його (М. Коцюбинський).
 Б Море було таке гладеньке, сине, наче туго натягнений екран, на якому показували небо (М. Коцюбинський).
 В Мов дивний сад, шумить життя нове (В. Сосюра).
 Г Нема такого дерева, щоб на нього птиці не сідали (Ю. Смолич).
 Д Що не кажи, а голова в нього на в'язках неабияка (Панас Мирний).
- А Б В Г Д
22. Складнопірядним з пірядною місця є речення
 А Заплакали, розійшлися, відкіля взялися (Т. Шевченко).
 Б Коли я погляд свій на небо зводжу, нових зірок на ньому не шукаю (Леся Українка).
 В Коли оце в Кармелевім селі пройшла чутка, що це їхній Кармель отаманує в Чорному лісі (Марко Вовчок).
 Г Густа біла рослинність, що оточувала навкруги, переносила мрію в якусь зачаровану країну (М. Коцюбинський).
 Д А на тому місці, де стояла тінь, іскрило сонце широкою плямою (Панас Мирний).
- А Б В Г Д

23. Складним безсполучниковим з нерівноправними частинами є речення
 А Сонце сховалось за зелені хмари, з полудня вітер повіяв (*Панас Мирний*).
 Б Погляне – холодною водою обіллє (*Марко Вовчок*).
 В Читаю книжку – думаю своє (*Д. Головка*).
 Г Падає листя з берези, капають роси з гілля (*Олександр Олесь*).
 Д Гаї шумлять – я слухаю (*П. Тичина*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 24–28 передбачають установаження відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Слово

- далеко
- сумно
- світлий
- схожий

Антонім

- весело
- темний
- несхожий
- подібний
- близько

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Розряд

- часу
- причини
- мети
- міри і ступеня

Прислівники

- швидко, незабутньо
- відтепер, назавжди
- багато, трішечки
- спересердя, спросоння
- на зло, наперекір

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Вид

- однорідні підмети
- однорідні присудки
- однорідні означення
- однорідні додатки

Однорідні члени речення

- Справжній поет повинен мати своє обличчя, і почерк, і ходу (*А. Малишко*).
- Повільно, але неухильно весна відвойовувала свої права (*М. Сиротюк*).
- У хаті порядкують мати й дружина Кузьми (*М. Сиротюк*).
- І рветься птиця, і б'ється, і в руки йому дається (*І. Гордасевич*).
- Вона прийшла, непрохана й неждана (*В. Симоненко*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Група за значенням

- первертають увагу співрозмовника
- виражають ставлення мовця до сказаного
- вказують на джерело повідомлення
- вказують на послідовність думок

Вставне слово

- Учора – а тоді було сонячно – я випрала футболку.
- Скласти іспит – це, погодьтеся, справа не з легких.
- Сьогодні, кажуть, буде святковий парад.
- Щойно ми приїхали до бабусі, як на зло, почалася гроза.
- А ми, до речі, учора ще й вірша вивчили.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Схема

- 1 «П, – а. – П».
- 2 «П, – а, – п».
- 3 А: «П».
- 4 «П, – а: – П».

Пряма мова

- А Чи бачили таке! – сказав батько і, помовчавши, додав: – Готовий хлібороб, одним словом (*А. Головка*).
- Б «Яких же я людей бачу, – одказує Кармель. – Багатих та вбогих» (*Марко Вовчок*).
- В «Мої друзі – вбогі бідолахи, – говорить Кармель, – от мої друзі!» (*Марко Вовчок*).
- Г Він з усмішечкою витягнув з кишені пачку грошей, підкинув її вгору, зловив і на мигах показав: бери, мовляв (*М. Стельмах*).
- Д У цілого війська девіз був один: «За волю, за рідну країну!» (*Леся Українка*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Вічний сюжет

Сюжет, вічно притягальний своєю універсальністю: багатолітній блукалець світами, переживши війни й тисячу смертельних небезпек, чудом урятувавшись із печери людожера та з острова лихого чарівниці, що обертає людей на свині, – повертається, нарешті, на батьківщину. Тимчасом син його, розуміється, виріс на здорового молодця, в домі роїться од численних претендентів на руку дружини, і впізнає поворотця тільки стара нянька – по шраму на носі.

Ім'я блукальця – Одисей, і все з ним, як пам'ятаємо, скінчилося гаразд. А от інша версія того самого сюжету: по п'ятнадцяти роках брежнєвських таборів, побувавши і в тюремних лікарнях, і в камері смертників (бо спочатку був засуджений на смерть – за вивішеного в рідному селі жовто-блакитного прапора), повертається наприкінці 1970-х український Одисей на адресу, де мешкає його родина, – зійшовши з автобуса в незнайомому містечку, питає на автостанції в місцевого хлопця, як пройти на таку-то вулицю, хлопець береться його провести, і блукалець доходить до потрібного будинку, і знаходить потрібні двері, і хлопець входить у ті двері – разом із ним, і виявляється – його сином.

Цю другу історію оповів колишній радянський дисидент, нині професор Єрусалимського університету Михаїл Хейфец у своїй книзі табірних спогадів «Українські силуети». Крім особливо високо цінованої в нашу інформаційну добу документальної достовірності докладних імен і дат, ця новітня версія різниться від міфу-оригіналу й дечим істотнішим – сумною правдою, що сповна відкрилася людству. Коротко, якщо для гомерівського грека безсумнівною була сама наявність Ітаки як незмінної духовної вітчизни, дому, «отчого порога», себто місця-куди-можна-повернутися, – то Одисей кінця ХХ-го століття, кидаючи, нарешті, якір біля омріяного рідного берега, ризикує не тільки бути невпізнаним – він ризикує сам не впізнати Телемаха. І Пенелопи. І палацу. І тої няньки, якій належить пред'явити шрам. Змилуйтесь, люди добрі, скажіть, на Бога, як зветься цей острів?..

Ітаки немає – та Ітака, що світила Одисеєві на дні смердючої печери циклопа, що вела його крізь морські урагани й виривала з лап організаторів незліченних «свинських ферм», Ітака, пам'яттю про котру він, властиво, й вижив, – виявляється, існувала тільки в його уяві. З цього моменту починається правдива драма Одиссея: досі-бо, в які б халепи не потрапляв, він був – Одисей, цар Ітаки. Не знайшовши Ітаки на сподіваному місці, він більше не знає, хто він. Психологи йменують цей стан кризою тожсамості. Але й психологи губляться в дефініціях, коли в ситуації Одиссея опиняється цілий народ.

«Хто ми? Чії сини? Яких батьків?». Доля України виглядає унікальною навіть порівняно до решти центральноєвропейських народів – цих, за влучним висловом Мілана Кундери, «невдах історії», до чийого грона Україна завжди поривалася належати культурно. Країна, котра, в силу свого геополітичного становища, впродовж тисячоліття перебувала на розхресті протилежних культурних впливів – візантійства і православ'я, з одного боку, і католицького Риму, з другого, країна, як жалібно співається в народній пісні, «при битій дорозі» – коридор, прохідний двір, котрим хто тільки не гупотів – то «з варяг у греки», то з азійських степів у глиб Європи, – властиво, мала б, при клінічній слабкості централізуючих, державних традицій, давно розповзтися, як кляптикава ковдра, на безформний конгломерат етнічних «земель»...

«Що дасть нам силу?». Це ще одне з класичних українських питань, сформульоване понад вісімдесят років тому Лесею Українкою, котра й відповіла на нього власним життям і творчістю: заселивши заборонену й переслідувану мову цілим пантеоном персонажів світової культури, від героїв гомерівського епосу до пророка Мохаммеда й Дон Жуана, і в той спосіб піднісни сволок «української хати» на вселенську висоту. Це дуже «центральноєвропейська» відповідь – коли духовним еквівалентом нації, гарантом її єдності, а значить і життєздатності, стає культура, причому неодмінно культура відкрита, включена в процес універсального, крізь час і простір, обміну вартостями.

Якою буде завтрашня Україна, залежить від того, чи потрапить сьогодні українська культура витримати вдруге (після «Розстріляного Відродження» 1920-х) завданий їй історією іспит на «мажоритарність» – із вічно загроженої, покривджено-«меншинної», скупченої в собі зробитись самовпевненою, «своєю», обволікаючою й проникаючою, як повітря, для всіх, хто населяє Україну. Для початку вона має «привласнити», опанувати й органічно ввібрати в себе всі дотеперішні духовні злети, що відбувалися в сфері її присутності й відчувувались од неї, чи включити в свій контекст не лише Гоголя, а й «породженого» ним киянина Булгакова (дарма що того трусило від люті на сам звук української мови!): все це також значною мірою «наше», і за відродження та розвиток «меншинних» культур на українському ґрунті – як матеріальному, так і духовному, – тепер відповідаємо – ми (За О. Забужко).

683 слова

29. Актуальність порушеної в тексті проблеми розкривають рядки

А Сюжет, вічно притягальний своєю універсальністю: багатолітній блукалець світами, переживши війни й тисячу смертельних небезпек, чудом урятувавшись із печери людожера та з острова лихого чарівниці, що обертає людей на свині, – повертається, нарешті, на батьківщину.

Б ... якщо для гомерівського грека безсумнівною була сама наявність Ітаки як незмінної духовної вітчизни, дому, «отчого порога», себто місця-куди-можна-повернутися, – то Одисей кінця ХХ-го століття, кидаючи, нарешті, якір біля омріяного рідного берега, ризикує не тільки бути невпізнаним – він ризикує сам не впізнати Телемаха. І Пенелопи. І палацу. І тої няньки, якій належиться пред'явити шрам.

В Доля України виглядає унікальною навіть порівняно до решти центральноєвропейських народів – цих, за влучним висловом Мілана Кундери, «невдах історії», до чийого грона Україна завжди поривалася належати культурно.

Г Якою буде завтрашня Україна, залежить від того, чи потрапить сьогодні українська культура витримати вдруге (після «Розстріляного Відродження» 1920-х) завданий їй історією іспит на «мажоритарність» – із вічно загроженої, покривджено-«меншинної», скупченої в собі зробитись самовпевненою, «своєю», обволікаючою й проникаючою, як повітря, для всіх, хто населяє Україну.

А Б В Г

--	--	--	--

30. Алегоричним є судження

А Ім'я блукальця – Одисей, і все з ним, як пам'ятаємо, скінчилося гаразд.

Б Ітаки немає – та Ітака, що світила Одисеєві на дні смердючої печери циклопа, що вела його крізь морські урагани й виривала з лап організаторів незліченних «свинських ферм», Ітака, пам'яттю про котру він, властиво, й вижив, – виявляється, існувала тільки в його уяві.

В ...по п'ятнадцяти роках брежньовських таборів, побувавши і в тюремних лікарнях, і в камері смертників (бо спочатку був засуджений на смерть – за вивішеного в рідному селі жовто-блакитного прапора), повертається наприкінці 1970-х український Одисей на адресу, де мешкає його родина...

Г З цього моменту починається правдива драма Одиссея: досі-бо, в які б халепи не потрапляв, він був – Одиссей, цар Ітаки. Не знайшовши Ітаки на сподіваному місці, він більше не знає, хто він.

А Б В Г

--	--	--	--

31. Речення «Крім особливо високо цінованої в нашу інформаційну добу документальної достовірності докладних імен і дат, ця новітня версія різниться від міфу-оригіналу й дечим істотнішим – сумною правдою, що сповна відкрилася людству» ускладнене

А однорідними обставинами

Б відокремленим додатком

В вставною конструкцією

Г порівняльним зворотом

А Б В Г

--	--	--	--

32. Вставленою конструкцією ускладнено речення

А Ім'я блукальця – Одиссей, і все з ним, як пам'ятаємо, скінчилося гаразд.

Б Ітаки немає – та Ітака, що світила Одиссеєві на дні смердючої печери циклопа, що вела його крізь морські урагани й виривала з лап організаторів незліченних «свинських ферм», Ітака, пам'яттю про котру він, властиво, й вижив, – виявляється, існувала тільки в його уяві.

В З цього моменту починається правдива драма Одиссея: досі-бо, в які б халепи не потрапляв, він був – Одиссей, цар Ітаки.

Г Для початку вона має «привласнити», опанувати й органічно ввібрати в себе всі дотеперішні духовні злети, що відбувалися в сфері її присутності й відчувувались од неї, чи включити в свій контекст не лише Гоголя, а й «породженого» ним киянина Булгакова (дарма що того трусило від люті на сам звук української мови!): все це також значною мірою «наше», і за відродження та розвиток «меншинних» культур на українському ґрунті – як матеріальному, так і духовному, – тепер відповідаємо – ми.

А Б В Г

--	--	--	--

33. У реченні «Ім'я блукальця – Одиссей, і все з ним, як пам'ятаємо, скінчилося гаразд»

А немає прикладки

Б є прикладка

В є фразеологізм

Г є підрядна частина

А Б В Г

--	--	--	--

34. «Хто ми? Чий сини? Яких батьків?» – це цитата з поетичного твору

А Мілана Кундери

Б Тараса Шевченка

В Михаїла Хейфеца

Г Лесі Українки

А Б В Г

--	--	--	--

35. Тип мовлення аналізованого тексту

А розповідь

Б розповідь з елементами міркування

В міркування

Г опис

А Б В Г

--	--	--	--

36. Текст належить до стилю

А художнього

Б публіцистичного

В наукового

Г розмовного

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Рядки

Золотії серпички бряжчали,
Поки сього жита дожали;
Тепер вже не будуть бряжчати,
А будуть в коморі лежати

узяті з твору, що належить до

- А календарно-обрядових пісень
- Б соціально-побутових пісень
- В сімейно-обрядових пісень
- Г історичних пісень
- Д народних балад

А Б В Г Д

38. Автор «Слова про похід Ігорів» –

- А князь Ігор Святославич
- Б Нестор Літописець
- В Іван Вишенський
- Г віщій Боян
- Д невідомий

А Б В Г Д

39. Іван Вишенський є автором твору

- А «Посланіє до всіх, в Лядській землі живущих»
- Б «І мертвим, і живим...»
- В «Всякому місту – звичай і права»
- Г «Слово про похід Ігорів»
- Д «Бджола та Шершень»

А Б В Г Д

40. Перший твір нової української драматургії – це

- А «Лісова пісня» Лесі Українки
- Б «Гайдамаки» Тараса Шевченка
- В «Енеїда» Івана Котляревського
- Г «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
- Д «Наталка Полтавка» Івана Котляревського

А Б В Г Д

41. Розв'язка твору «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка –

- А Маруся помирає
- Б Василь помирає
- В Маруся й Василь одружуються
- Г Василь сватається до іншої дівчини
- Д Маруся одружується з іншим хлопцем

А Б В Г Д

42. Твір «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького має ознаки мистецького стилю

- А бароко
- Б класицизму
- В романтизму
- Г реалізму
- Д модернізму

А Б В Г Д

43. Висміювання «стягання заради стягання» – ідея твору

- А Івана Франка «Мойсей»
- Б Лесі Українки «Лісова пісня»
- В Ольги Кобилянської «Людина»
- Г Івана Карпенка-Карого «Хазяїн»
- Д Григорія Сковороди «Бджола та Шершень»

А Б В Г Д

44. Утвердження жіночої емансипації – ідея твору

- А «Лісова пісня» Лесі Українки
- Б «Жовтий князь» Василя Барки
- В «Людина» Ольги Кобилянської
- Г «Маруся Чурай» Ліни Костенко
- Д «Я (Романтика)» Миколи Хвильового

А Б В Г Д

45. У рядках з поезії Лесі Українки «І все-таки до тебе думка лине...»

*О, сліз таких вже вилито чимало, –
 Країна ціла може в них втопитись*

використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію

- В гіперболу
- Г оксиморон
- Д порівняння

А Б В Г Д

46. У рядках з поезії Володимира Сосюри «Так ніхто не кохав...»

*Гей, ви, зорі ясні!.. Тихий місяцю мій!..
 Де ви бачили більше кохання?..*

використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В антитезу
- Г інверсію
- Д риторичну фігуру

А Б В Г Д

47. Головний засіб комічного, який використовує Остап Вишня в збірці «Мисливські усмішки», – це

- А гумор
- Б іронія
- В сатира
- Г сарказм
- Д гротеск

А Б В Г Д

48. У рядках з поезії «Ти знаєш, що ти – людина?» Василя Симоненка

*Інші ходитимуть люди,
 Інші кохатимуть люди –
 Добрі, ласкаві й злі*

використано засіб поетичного синтаксису

- А антитезу
- Б епіфору
- В тавтологію
- Г паралелізм
- Д риторичне питання

А Б В Г Д

49. У рядках з поезії Василя Стуса «Сто років, як сконала Січ»

*Ти ще виболюєшся болем,
 Ти ще роздерта на шматки*

використано засіб поетичного синтаксису

- А епіфору
- Б інверсію
- В антитезу
- Г паралелізм
- Д тавтологію

А Б В Г Д

50. Зображення пригод в'язня-втікача – тема твору

- А «Марія» Уласа Самчука
- Б «Тигролови» Івана Багряного
- В «Жовтий князь» Василя Барки
- Г «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- Д «Україна в огні» Олександра Довженка

А Б В Г Д

51. Розв'язка твору Уласа Самчука «Марія» –

- А смерть Марії
- Б зізнання Гната
- В закінчення голоду
- Г повернення Корнія
- Д порятунку сім'ї Марії

А Б В Г Д

Прочитайте уривок з поезії Дмитра Павличка та виконайте завдання 52–56.

*Ти зрікся мови рідної. Тобі
 Твоя земля родити перестане,
 Зелена гілка в лузі на вербі
 Від доторку твого зів'яне!*

*Ти зрікся мови рідної. Заріс
Твій шлях і зник у безіменнім зіллі...
Не маєш ти на похороні сліз,
Не маєш пісні на весіллі.*

52. Поезія Дмитра Павличка, уривок з якої подано, є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

53. Вид строфи поданого уривка –

- А двовірш
- Б тривірш
- В терцина
- Г катрен
- Д сонет

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

54. У виділених словах другої строфи поезії використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В тавтологію
- Г риторичне питання
- Д риторичне звертання

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

55. Віршовий розмір поезії –

- А ямб
- Б хорей
- В дактиль
- Г амфібрахій
- Д анапест

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

56. Головний художній засіб у першій строфі поезії –

- А епітет
- Б алегорія
- В гіпербола
- Г оксиморон
- Д порівняння

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Сон»	А поема-містерія
2 «Україна в огні»	Б кіноповість
3 «Чорна рада»	В соціальна комедія
4 «Хазяїн»	Г історичний роман-хроніка
	Д історична поема

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Іван Карпенко-Карий	А Мавка
2 Тарас Шевченко	Б Мелашка
3 Іван Нечуй-Левицький	В Максим Залізник
4 Леся Українка	Г Маюфес
	Д Максим Гудзь

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

- 1 Іван Котляревський
- 2 Тарас Шевченко
- 3 Василь Стефаник
- 4 Марко Вовчок

- А «Катерина»
- Б «Інститутка»
- В «Три зозулі з поклоном»
- Г «Камінний хрест»
- Д «Енеїда»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між літературним персонажем і його характеристикою.

- 1 *Про наші битви – на папері голо.
Лише в піснях вогонь отой пашисть.
Таку співачку покарать на горло,
та це ж не що, а пісню задушисть!*
- 2 *По одежі і по сивій бороді, скажуть
би, піп, а по шаблюці під рясою, по
пістолетах з поясом і по довгих шра-
мах на виду – старий козарлюга.*
- 3 *Їхня українізація – це спосіб вияви-
ти всіх нас, українців, а тоді знищи-
ти разом, щоб і духу не було... Попе-
реджаю!*
- 4 *Якби мені за кожною бідю своєю
плакати, досі б і очі виплакала.
Батька-матері не зазнаю: сиротою
зросла я, при чужині, у людях. Хоч
не було діла важкого, – так забували
про мене, чи я не голодна, не холодна,
чи жива я...*

- А Маруся Чурай
(«Маруся
Чурай»)
- Б Устина
(«Інститутка»)
- В Іван Шрам
(«Чорна
рада»)
- Г дядько Тарас
(«Мина
Мазайло»)
- Д Григорій Мню-
гогрішний
(«Тигролови»)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 18

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

та література

18

варіант

Українська мова

- Норми чергування *i-й* порушено в рядку

А оце й усе, фізика й математика
 Б музичні й літературні твори, цвіт вишень і яблунь
 В мова йде про поезію, Ігор йде до школи
 Г зробив імовірні висновки, висновки дуже ймовірні

А Б В Г

--	--	--	--
- Звук [г] вимовляється в усіх словах рядка

А (г,г)рім, (г,г)руша, (г,г)азда, (г,г)ордість
 Б (г,г)ромада, (г,г)уля, (г,г)ріти, (г,г)орло
 В (г,г)анок, (г,г)ава, (г,г)орбик, (г,г)орбець
 Г дзи(г,г)а, (г,г)рунт, (г,г)удзик, (г,г)анок

А Б В Г

--	--	--	--
- Виділене слово вжите в прямому значенні в рядку

А *Гострий* струмінь морозного повітря, осяяні в домах вікна, чийсь голоси, дзвінки звощика... (М. Коцюбинський).
 Б Катерина цікава, язик у неї *гострий* як бритва (І. Нечуй-Левицький).
 В Настя заглянула в щіливу, ще й пальцями полапала *гострий* рубець коло дверей проти заціпки, чи не стерся він часом (І. Нечуй-Левицький).
 Г Вітер, *гострий*, як наточена бартка, бив йому в груди (М. Коцюбинський).

А Б В Г

--	--	--	--
- Спільнокореневими є всі слова рядка

А мова, мовник, розмова, співомовка
 Б горе, горювати, горище, город
 В тато, татко, татусь, татуньо
 Г віз, возити, привозити, завозити

А Б В Г

--	--	--	--

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Бертенев підійшов до вікна. (2) Йому завжди видавалося (щоправда, він про це нікому не казав), що панорама з вікон може розповісти про господаря не менше, аніж його бібліотека чи *вмеблювання* помешкання. (3) Принаймні відтоді, як люди почали достатньо *вільно* вибирати собі житла. (4) Але зараз він опинився в скрутному становищі: будинок *звичайний*, стандартна житлова «сочевиця-карат», без будь-яких надлишків. (5) А за вікном уже сутеніло, на вулиці ще можна було щось розгледіти, але з вікна кабінету, *освітленного* м'якою люмінесценцією зі стелі, можна було побачити хіба що власне відображення, спотворене потрійним віконним склом (А. Балабуха).

- Орфографічну помилку допущено в слові

А *вмеблювання*
 Б *вільно*
 В *звичайний*
 Г *освітленного*

А Б В Г

--	--	--	--
- Неповним є речення

А друге
 Б третє
 В четверте
 Г п'яте

А Б В Г

--	--	--	--
- Власну назву вжито в реченні

А першому
 Б другому
 В четвертому
 Г п'ятому

А Б В Г

--	--	--	--

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Усі слова є абрєвіатурами в рядку

- А НПУ, га, Укрпромінвестбанк
- Б ООН, ЧАЕС, ЗІЛ-111
- В Ту-154, МОН України, 1998–2000 рр.
- Г смт., СНІД, КПК
- Д СБУ, см, ОПОЯЗ

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

9. Правильно утворено ступінь порівняння прикметника в рядку

- А *Самий кращий* день у моєму житті – день мого народження.
- Б Писанкарство – одне з *найоригінальніших* видів народного мистецтва.
- В Це завдання було *найбільш логічнішим*.
- Г *Самою красивою* сьогодні була моя мама.
- Д *Найрозумнішим* виявився одинадцятикласник Микола.

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

10. Питальний займенник ужито в рядку

- А мій, жодний, інший
- Б якийсь, котрий, ніякий
- В такий, весь, дець
- Г стільки, нікотрий, цей
- Д усякий, той, себе

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

11. Складними є всі числівники рядка

- А одинадцятий, тридцятьо, сімдесят
- Б три четвертих, двадцять, дев'ять
- В семеро, п'ятдесятити, сімдесят чотири
- Г вісімдесят, кількадесят, двоє
- Д двісті, обидва, одна ціла і вісім десятих

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

12. Закінчення *-а* у формі родового відмінка однини мають усі іменники рядка

- А відмінк..., род..., спирт..., десятк..
- Б мотор..., ліс..., родовод..., млин..
- В процент..., остров..., конфлікт..., шум..
- Г понеділк..., трактор..., тесляр..., прізвищ..
- Д іменник..., альманах..., Донбас..., долар..

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

13. Граматичну помилку допущено в словосполученні

- А *ходити болотами*
- Б *українець за походженням*
- В *контрольна з математики*
- Г *плисти по течії*
- Д *за нашими підрахунками*

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

14. Лексичну помилку допущено в словосполученні

- А людські взаємовідношення
- Б людські стосунки
- В людські взаємини
- Г людське взаєморозуміння
- Д людське порозуміння

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

15. Частка *ні* пишеться разом із іншою частиною мови в рядку

- А Світ який – (ні)краю (ні)кінця! (В. Симоненко).
- Б (Ні)де немає літа (Л. Костенко).
- В Немає (ні)для кого на світі спочину (Р. Іванченко).
- Г Пропаде він з нею (ні)за що (Б. Грінченко).
- Д (Ні)кроку зі шляху, (ні)думки назад! (О. Ольжич).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

16. Звуконаслідувальне слово виступає членом речення в рядку

- А Давно, давно не чув, зозуле, навіть у снах уже твого «ку-ку» (В. Підпалий).
- Б Дзінь-дзінь-дзінь... Під господу в'їжджає пара вороних (Г. Маковій).
- В Умовляють серця перебої: Тах... тук... тук... (В. Еллан).
- Г Дзень-н-нь!.. Дзень-н-нь!.. – чути було знадвору в розчинені двері (С. Черкасенко).
- Д – Чирик, чирик! – вдався Михайлик до горобців (М. Горюн).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

17. Правильно поєднано числівник з іменником у рядку

- А двадцять три відсотка
 Б три набори
 В чотири метра
 Г сорок три кілограмів
 Д четверо товариші

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

18. НЕ потребує редагування речення

- А Біля будинку росли чотири дуба.
 Б Два брата вчилися в одному класі.
 В П'ять жінок стояли на зупинці.
 Г Семеро днів тривала спека.
 Д Сестри обоє ходять до школи.

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

19. Позначте речення з неузгодженими означеннями

- А Усі пориви, всі надії тобі, мій краю дорогий (*В. Симоненко*).
 Б Ще треті півні не співали (*Т. Шевченко*).
 В Пісня Марічки оповідала всім добре знайому подію (*М. Коцюбинський*).
 Г За дванадцятьма мостами сивий Дніпро лежить (*А. Малишко*).
 Д Повіяло польовими пахоцями (*М. Коцюбинський*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

20. Позначте складнопідрядне речення з підрядною причини

- А А більший меншого турсає, та ще і б'є, затим що сила є (*Л. Глібов*).
 Б Я посланий, щоб виконати закон (*Леся Українка*).
 В Теплий туман стелився по полю і наливався балку по самі вінця, так що дерева потопали в ньому (*М. Коцюбинський*).
 Г Народ захоплений танцем і все звужує коло, так що танцюри мов у криниці (*М. Коцюбинський*).
 Д Далеко від степу люди чули, як ночами стугоніла земля (*Н. Рибак*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

21. Позначте складне речення з однорідною підрядністю

- А Сонце червоніє й черв'яє, і в тому, як воно хилиться до обр'ю, вже відчуваєш втому трудівника... (*Є. Гуцало*).
 Б Там, де Личка круто в'ється, де хати в садах, де носила мене мати в поле на руках, там узяв я пісню в серце із людських сердець (*Д. Павличко*).
 В Я люблю, як ти розкриваєш свої вії, прижурений житній цвіте, я люблю, як ти довірливо дивишся на мене очима волошки і озиваєшся косяю в лузі, перепілкою в полі (*М. Стельмах*).
 Г Я Вас вітаю з тим, що є тепло, коли з дощу доводиться вертатись (*О. Делеменчук*).
 Д Україна – це та земля, на якій ми народилися, і це небо, і сонце, яке світить над нами (*М. Яцків*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

22. Позначте складносурядне речення

- А З дороги видно було, як вився у низині кривульками глибокий та каламутний Прут (*М. Коцюбинський*).
 Б Осінній вечір морозом дихав, у небі місяць немов п'ятак (*В. Симоненко*).
 В Не русалонька блукає – то дівчина ходить (*Т. Шевченко*).
 Г А ще й таку я вирізьблю картину: зі всіх дворів збігається рідня (*Л. Костенко*).
 Д Не то блискавки пронизували небо, не то спалахи електрозварки освітлювали обрій (*А. Шиян*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

23. Позначте речення з узагальнювальним словом при однорідних членах (розділові знаки пропущено)

- А Я живу і борюся і творю для людей (*В. Забаштанський*).
 Б Всяке птаство як-от деркачів перепілок куликів курок можна було викосити косяю в траві (*О. Довженко*).
 В За шкільними партами схилились чорняві біляві русяві голівки (*І. Цюпа*).
 Г Йому жаль стало Жука здорового чорного мордатого (*Панас Мирний*).
 Д Люблю я бистрину життя прозору поривну глибоку (*Д. Павличко*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

- Лексичний тип*
- 1 синоніми
 - 2 антоніми
 - 3 омоніми
 - 4 пароніми

- Слова*
- А іти – стояти
 - Б іти – і ти
 - В іти – бігти
 - Г адресат – адресант
 - Д іти – йти

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

- Спосіб творення*
- 1 суфіксальний
 - 2 префіксальний
 - 3 суфіксально-префіксальний
 - 4 словоскладання

- Прислівник*
- А недалеко, прегарно
 - Б по-українськи, зозла
 - В удвічі, неймовірно
 - Г тихо-тихесенько, рано-рано
 - Д ранком, бережком

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

- Схема*
- 1 О, ОіО
 - 2 Δ: О, ОіО
 - 3 Δ: О, О – ...
 - 4 О, О, О – Δ

- Речення*
- А Усі весну щиро кохають: люди, пташки і дерева (*П. Гай*).
 - Б Ні голубого неба, ні димчатих лісів на горизонті, ні картинних вітряків – нічого я не бачив (*М. Хвильовий*).
 - В Степ яснів, ширився і невтомно розгортався (*І. Цюпа*).
 - Г Весна – неначе карусель, на каруселі – білі коні (*Б. Антоненко-Давидович*).
 - Д Рухомі речі: стіл, ослони, стільці – також були в оселі (*Із журналу*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

- Умова відокремлення*
- 1 означення стосується особового займенника
 - 2 поширене означення стоїть після означуваного слова
 - 3 означення має додатковий обставинний відтінок
 - 4 означення стоїть після означуваного слова, перед яким уже є означення

- Означення*
- А Повні надії та віри, птахи про весну сповіщають.
 - Б Син людський, я ростиму нестримно (*М. Руденко*).
 - В Досвітні вогні, переможні, урочі, прорізали темряву ночі (*Леся Українка*).
 - Г Андрій Іванович, відомий і шанований учитель, удома почувався найліпше.
 - Д Євген Маланюк виявив себе як справжній співець державності.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Вид

- 1 просте не-
ускладнене
- 2 просте з одно-
рідними чле-
нами
- 3 просте з від-
окремленими
членами
- 4 просте зі звер-
танням

Речення

- А Подивилась Олеся, зачинила віконце й вийшла (*М. Коцюбинський*).
- Б Тривожне, засни непробудно, не рвись в недобачені сні (*П. Воронько*).
- В Життя – це любов, і немає життя без любові (*Є. Гуцало*).
- Г Чому б з тобою нам не поєднати дружбу? (*Л. Глібов*).
- Д З-за хати вибігла собака, кудлата, як вівця (*І. Нечуй-Левицький*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

На початку нашого століття Володимир Винниченко напівжартома-напівсерйозно зауважив, що за долю української мови він зможе почуватися цілком спокійним щойно тоді, коли нею заговорить кримінальний світ, тобто геть чисто, як сьогодні розмовляють з екрана персонажі дубльованих американських фільмів...

Смішки смішками, але насправді в цій нібито парадоксальній заяві відомого своїм ексцентризмом письменника-фантаста таїться вельми проникливе розуміння взаємин між мовою й правом. Бо кримінальний світ – попри всі його претензії на автономне існування, невіддільне прийнятиє у суспільстві законом, – в дійсності є щодо них усього лиш таким собі «тіньовим боком Місяця», що в звихнутій формі відтворює зяючі прогалини видимих окові, «денних» суспільних структур. Відповідно й у мові своїй соціальне «дно» відштовхується насамперед від мови офіційної, правної – мови влади: невинядко чи не єдиний варіант україномовного «блатного» аргументу в 20-му столітті дає Галичина, де ще від австро-угорських часів, як-не-як, діяло україномовне ж таки судочинство... Простіше сказавши, злочинний світ завжди говорить, наслідуючи (передражняючи) свого антагоніста – правоохоронну систему, і дійсного мовного режиму цієї системи не затулити від нього. Тож В. Винниченко відчув слушно: саме українська мова з уст злодіїв була б єдиним незаперечним свідченням того, що влада в Україні остаточно зробилася україномовною.

Все це, далєбі, варто повсякчас держати собі в умі. Бодай би тільки на те, щоб здавати собі справу з однієї вельми серйозної обставини: нині, коли Радянської влади з її тоталітарною російською залишився лиш її байстрюк – пост-радянський кримінал, чиє «мурчання» дедалі чутніше і, от уже дослівно, владніше відлунує в українському просторі, – проблема дерусифікації вітчизняного права й судочинства перестає бути суто політичною. Вона стає, без перебільшення, – проблемою професійної честі українських правоохоронців.

І не тільки тому, що для органів, які представляють державу, послугування державною ж таки мовою є ознакою елементарної самоповаги, – чого-чого, а якраз самоповаги нас не дуже вчено: щоразу, коли, повертаючись із далеких мандрів, перетинаєш рідний кордон, не можеш позбутися того почуття сорому, – ось бориспільський прикордонник, який щойно намагався говорити з західним туристом по-німецькому, беручи до рук мого паспорта, відразу переходить на російську: «Сніміте очкі», – «А що, – питаю, – в іноземця тут більше прав, ніж у мене?» – Офіцер дивиться на мене з-за скляної перегородки, явно і, що найжахливіше, щиро не розуміючи, чого я від нього хочу. Пояснюю: «Ось ви говорили з отим паном мовою його країни – а зі мною, виходить, можна не церемонитися, я для вас людина без громадянства?» – стенає плечима, на обличчі вираз нудьги, мовляв, викаблучується дамочка: «А ви што, не поміняєте, што лі?». Недопожсхляль йому слоге часу чи за партюю військкзового училища, чи тут, на робочому місці, що, подібно до того, як форму він одягнув не тільки на те, щоб не голим сидіти, так і мова, якою послуговується, не на те тільки служить, щоб його

розуміли, – що ми з ним у цьому разі не приватні особи, не в трамваї й не на вулиці, де вольному воля, аби лиш співрозмовник уторопав, – що тут, на кордоні, його мова, так само, як форма із національним гербом на кашкеті, є – знак, символ держави, яку він представляє, і нехтуючи цим знаком, він, хай і несвідомо, демонструє несамовільну зневагу до тої держави – і, автоматично, до себе самого, як її службовця...

Українська мова – попри всі, завдані їй численними репресіями й хронічним, від 1920-х років, гнітом, тяжкі удари – має зараз для вітчизняного права одну неопіненну, хай і вимушену, перевагу: вона не виробила власної тоталітарно-«блатної» традиції (навіть мат у ній на сьогодні – не «свій», а запозичений; нецензурні лайки, якими послуговувалися наші предки ще в минулому столітті, нині можна віднайти хіба що в словнику Грінченка). Тут ще можна починати «з чистої сторінки», орієнтуючись відразу на стандарти, прийняті в країнах – членах Ради Європи. Інакше кажучи, українська як мова права дає країні ще один шанс розпрощатися з нашим «совковим» минулим.

Звісно, наївно було б сподіватися, що отак одразу, за одним директивним помахом вона повсюдно вступить у свої права і залунає з уст наших правоохоронців з тією владною, державною гідністю, яка змушує себе поважати і перед якою прищуплюють вуха «блатні» авторитети, – але ж, як слушно нагадає нам приказка, не одразу й Київ збудувався. А головне – не сам собою: будували люди – камінь по каменю, метр по метру. Те саме і з мовою, яку один із найвидатніших філософів 20-го століття М. Гайдегер влучно охрестив «домом буття», – вона так само «розбудовується» нами щодня і щогодини – кожним словом, кожним звертанням. Кожною думкою (За О. Забужко).

687 слів

29. Ідею тексту розкрито в рядках

А Інакше кажучи, українська як мова права дає країні ще один шанс розпрощатися з нашим «совковим» минулим.

Б Бо кримінальний світ – попри всі його претензії на автономне існування, не підлегле прийнятим у суспільстві законам, – в дійсності є щодо них усього лиш таким собі «тіньовим боком Місяця», що в звихнутій формі відтворює зяючі прогалини видимих окові, «денних» суспільних структур.

В ...коли Радянської влади з її тоталітарною російською зостався лиш її байстрюк – пост-радянський кримінал, чие «мурчання» дедалі чутніше і, от уже дослівно, владніше відлунує в українському просторі, – проблема дерусифікації вітчизняного права й судочинства перестає бути суто політичною.

Г Простіше сказавши, злочинний світ завжди говорить, наслідуючи (передражняючи) свого антагоніста – правоохоронну систему, і дійсного мовного режиму цієї системи не затулити від нього.

А Б В Г

--	--	--	--

30. Висловлення «його мова, так само, як форма із національним гербом на кашкеті, є – знак, символ держави, яку він представляє, і нехтуючи цим знаком, він, хай і несвідомо, демонструє несамовільну зневагу до тої держави – і, автоматично, до себе самого, як її службовця» стосується

А В. Винниченка

Б кожного громадянина держави

В прикордонника

Г представника злочинного світу

А Б В Г

--	--	--	--

31. Твердження «Відповідно й у мові своїй соціальне “дно” відштовхується насамперед від мови офіційної, правної – мови влади» у своєму ССЦ є

А зачином

Б основною частиною

В висновком

Г не входить до ССЦ

А Б В Г

--	--	--	--

32. Загальним стосовно твердження «соціальне “дно” відштовхується насамперед від мови офіційної, правної – мови влади» у тексті є

А саме українська мова з уст злодіїв була б єдиним незаперечним свідченням того, що влада в Україні остаточно зробилася україномовною

Б за одним директивним помахом вона повсюдно вступить у свої права і залунає з уст наших правоохоронців з тією владною, державною гідністю, яка змушує себе поважати і перед якою прищуплюють вуха «блатні» авторитети

В Українська мова – попри всі, завдані їй численними репресіями й хронічним, від 1920-х років, гнітом, тяжкі удари... не виробила власної тоталітарно-«блатної» традиції

Г мова «розбудовується» нами щодня і щогодини – кожним словом, кожним звертанням

А Б В Г

--	--	--	--

33. У рядках «Смішки смішками, але насправді в цій нібито парадоксальній заяві відомого своїм ексцентризмом письменника-фантаста таїться вельми проникливе розуміння взаємин між мовою й правом» НЕМАЄ

А прикладки

Б вставленої конструкції

В однорідних членів речення

Г узгодженого означення

А Б В Г

--	--	--	--

34. Рядки «На початку нашого століття Володимир Винниченко напівжартома-напівсерйозно зауважив, що за долю української мови він зможе почуватися цілком спокійним щойно тоді, коли нею заговорить кримінальний світ» містять

А пряму мову

Б цитату

В непряму мову

Г невласне пряму мову

А Б В Г

--	--	--	--

35. У висловленні «злочинний світ завжди говорить, наслідуючи (передражнюючи) свого антагоніста» синонімом до виділеного слова є

А конкурент

Б недоброзичливець

В тиран

Г противник

А Б В Г

--	--	--	--

36. Текст належить до стилю

А художнього

Б розмовного

В публіцистичного

Г наукового

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–51 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Рядки

*А в неділю пораненько
В усі дзвони дзвонять,
Економи з нагаями
На панщину гонять*

узяті з твору, що належить до

А балад

Б історичних пісень

В сімейно-побутових пісень

Г соціально-побутових пісень

Д календарно-обрядових пісень

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. У «Слові про похід Ігорів» ідеться про похід руського війська проти

А татар

Б поляків

В половців

Г литовців

Д турків

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. Полемічні твори Івана Вишенського написані з приводу

А Брестської унії

Б союзу України з Туреччиною

- В об'єднання України з Росією
Г розпаду християнської церкви
Д вибору союзника для України
- А Б В Г Д
40. Ідея твору «Енеїда» Івана Котляревського –
А прославити давньоримських героїв
Б висміяти поему давньоримського автора
В засудити розгульний спосіб життя троянців
Г закликати пробудити національну свідомість
Д детально описати побут українського народу
- А Б В Г Д
41. Твір «Наталка Полтавка» Івана Котляревського має ознаки художнього стилю
А бароко
Б класицизму
В романтизму
Г реалізму
Д модернізму
- А Б В Г Д
42. Кульмінація твору «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка –
А смерть Марусі
Б смерть Василя
В смерть батьків Марусі
Г сватання Василя з іншою
Д весілля Марусі й Василя
- А Б В Г Д
43. У творі «Чорна рада» Пантелеймона Куліша слова
*У нас на Січі чи гетьман, чи отаман, чи так собі чоловік – усе рівний товариш,
усе християнська душа. То тільки ваша городова старшина завела таке, що
коли не пан, то й не чоловік. Не про гетьманство наш брат запорожець думас...*
належать
А Іванові Шраму
Б Кирилові Туру
В Якимі Сомку
Г Петру Шраменку
Д Іванові Брюховецькому
- А Б В Г Д
44. Твір Тараса Шевченка «Мені однаково...» є зразком
А інтимної лірики
Б пейзажної лірики
В патріотичної лірики
Г філософської лірики
Д громадянської лірики
- А Б В Г Д
45. Розв'язка твору Івана Карпенка-Карого «Хазяїн» –
А Пузир помирає
Б Пузиря заарештовують
В Пузир «перероджується»
Г Пузир робить спробу самогубства
Д Пузир стає найбагатшим землевласником
- А Б В Г Д
46. Висміювання комплексу меншовартості, типу малороса – ідея твору
А «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
Б «Україна в огні» Олександра Довженка
В «Мина Мазайло» Миколи Куліша
Г «Вершники» Юрія Яновського
Д «Тигролови» Івана Багряного
- А Б В Г Д
47. Слова
*...Берете з собою рушницю (це така штука, що стріляє), набі і всілякий
інший мисливський реманент, без якого не можна правильно націлитись,
щоб бити без промаху, а саме: рюкзак, буханку, консерви, огірки, помідори,
десяток укруту яєць*
належать героєві твору

- А «Тигролови» Івана Багряного
 Б «Мина Мазайло» Миколи Куліша
 В «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 Г «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
 Д «Як варити і їсти суп із дикої качки» Остапа Вишні

А Б В Г Д

48. Ідея твору «Ти знаєш, що ти – людина?» Василя Симоненка –
 А закликати бути людяним
 Б нагадати людям вічні цінності
 В довести, що людина – цар природи
 Г утвердити неповторність кожної людини
 Д пояснити, чим усі люди схожі між собою

А Б В Г Д

49. Ідея поезії Василя Стуса «Сто років, як сконала Січ» –
 А туга за славним минулим
 Б увіковічнити столітні роковини
 В засудити свавільне січове козацтво
 Г уславити Катерину II, що зруйнувала Січ
 Д утвердити готовність України до продовження боротьби

А Б В Г Д

50. Автобіографізм є у творі
 А Уласа Самчука «Марія»
 Б Івана Багряного «Тигролови»
 В Василя Барки «Жовтий князь»
 Г Юрія Яновського «Вершники»
 Д Миколи Хвильового «Я (Романтика)»

А Б В Г Д

51. У рядках із твору Уласа Самчука «Марія»

Ти добре сказала. Ти сказала велику правду. Ти правдива, Маріє

використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
 Б епіфору
 В інверсію
 Г тавтологію
 Д риторичну фігуру

А Б В Г Д

Прочитайте поезію Дмитра Павличка та виконайте завдання 52–56.

(1) Ніч була ясна, я стежками біг.

Стопи обпікав кам'яний моріг.

(2) Линула зоря на круті плаї,

Як метелика, я епіймав її.

(3) Під вікном твоїм я відкрив кулак,

Показав зорю, мов червоний мак.

(4) Та не вийшла ти, тільки у вікні

Стала й знак дала – геть іти мені.

(5) Я назад помчав темним путівцем.

Біжучи крізь ніч, плакав я тихцем.

(6) Я в руці стискав, наче бите скло,

Мертвої зорі неживе крило.

(7) Ніч була ясна, я відкрив кулак,

Ах, моя рука – мов червоний мак.

52. Поезія Дмитра Павличка є зразком лірики

- А інтимної
 Б пейзажної
 В патріотичної
 Г філософської
 Д громадянської

А Б В Г Д

53. Вид строфи поданої поезії –

- А двовірш
- Б тривірш
- В терцина
- Г катрен
- Д сонет

А	Б	В	Г	Д

54. У виділених словах другої та третьої строф поезії використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г оксиморон
- Д порівняння

А	Б	В	Г	Д

55. Віршовий розмір поезії –

- А ямб
- Б хорей
- В дактиль
- Г амфібрахій
- Д анапест

А	Б	В	Г	Д

56. У виділених словах шостої строфи поезії використано художній засіб

- А алегорію
- Б гіперболу
- В оксиморон
- Г порівняння
- Д персоніфікацію

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Енеїда»	А вірш
2 «Всякому місту звичай і права»	Б бурлескно-трагедійна поема
3 «Людина»	В повість
4 «Зачарована Десна»	Г кіноповість
	Д новела

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Іван Нечуй-Левицький	А Потерчата
2 Ольга Кобилянська	Б Енамініондас Ляуфлер
3 Михайло Коцюбинський	В Палагна
4 Леся Українка	Г баба Палажка
	Д Галя

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Григорій Сковорода	А «Маруся Чурай»
2 Іван Франко	Б «Кайдашева сім'я»
3 Тарас Шевченко	В «І мертвим, і живим...»
4 Ліна Костенко	Г «Мойсей»
	Д «Бджола та Шершень»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

1 Сумно і смутно людині, коли висихає і сліпне уява, коли, обертаючись до найдорожчих джерел дитинства та юнацтва, нічого не бачить вона дорого, небуденного, ніщо не гріє її, не будить радості ані людяного суму. 2 Ой біжи, біжи, досадо, не вертай до хати, Не пуцу тебе колиску синову гойдати. 3 Як я малим збирався навесні Піти у світ незнаними шляхами, Сорочку мати вишила мені Червоними і чорними нитками 4 Слава! Слава! Хортам, і гончим, і псарям, І нашим батюшкам-царям Слава!	А Василь Симоненко Б Дмитро Павличко В Тарас Шевченко Г Олександр Довженко Д Іван Вишенський

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 19

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Ненаголошений звук [о^н] мають усі слова рядка

- А покручений, колун, настояний, хворий
- Б можу, попіл, кожух, розум
- В посунути, тому, кошик, модний
- Г голубка, молю, кому, подружжя

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. Відкритими є склади в усіх словах рядка

- А віхола, сорока, сонце, сестра
- Б передзвін, щастя, осінь, довго
- В простежити, помідори, високо, смерека
- Г книжка, олівець, виходити, зозуля

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Чергування приголосних можливе в усіх словах рядка

- А кликати, плакати, покликатися
- Б колихати, кохати, дихати
- В летіти, крутити, молотити
- Г возити, мазати, підперзатися

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Омоніми містять словосполучення рядка

- А намолоти муки – терпіти болючі муки
- Б спортивний тур – пройти важкий тур
- В зламати замок – сталевий замок
- Г тонка билина – квіткова билина

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Чого в Україні споконвіку бракувало так це *єдності*. (2) Силу мали, *рішучесті* вистачало, зваги не позичали, самопожертвою вражали, а ось *єдності* катастрофічно й постійно не вистачало. (3) Зате розбрати і чвари між своїми, як здавалось, ніде в світі рясніше й *щедріше* не родили – з року в рік, з віку в вік. (4) Тож усі українські повстання, у яке б ми століття не заглянули, незмінно закінчувалися тим, чим вони, зрештою, і мусили закінчуватися, – *тисячами* молодецьких голів, які, злітаючи з плеч широких, так і не спромоглися вибороти волю, до якої іноді досить було зробити всього лише один-єдиний, хоч і рішучий, але останній крок. (5) І нове повстання, що невдовзі визрівало й спалахувало від краю й до краю, вперто не зважало на невдачі попередньої спроби вирватися з ярма (*В. Чемерис*).

5. Орфографічну помилку допущено в слові

- А єдності
- Б рішучесті
- В щедріше
- Г тисячами

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б третьому
- В четвертому
- Г п'ятому

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

7. Вставними конструкціями ускладнено речення

- А перше і третє
- Б третє і п'яте
- В третє і четверте
- Г четверте і п'яте

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Усі імена по батькові записано правильно в рядку

- А Костянтинівич, Андрієвич, Ігорович
- Б Арсенівна, Григоріївна, Васильович
- В Олексіївна, Дмитревич, Сергієвна
- Г Юрівна, Миколаєвна, Валерійович
- Д Аркадійович, Анатоліївна, Матвійович

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

9. Усі присвійні прикметники утворено правильно в рядку

- А Юр'ів, лелечин, Наталкин
- Б доньчин, татків, лялькин
- В братів, Сергієв, сусідів
- Г учителів, Парасчин, Миколчин
- Д Парасчин, Андрієв, невістчин

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

10. Відносний займенник ужито в рядку

- А ти, воно, отой
- Б наш, такий, цей
- В весь, усякий, кожен
- Г якийсь, що, скількись
- Д дехто, щось, ніскільки

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

11. Складений числівник ужито в рядку

- А кільканадцять, перший, трос
- Б тридцятий, сорок, п'ятеро
- В півтора, дев'яностий, сто один
- Г тисяча, тисячний, шістсот
- Д мільйонний, сімдесят, два

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

12. Усі прикметники пишуться з -о в рядку

- А гай..вий, дощ..вий, мармур..вий
- Б кварц..вий, житт..вий, алюміні..вий
- В пол..вий, квітн..вий, хвил..вий
- Г сторож..вий, митт..вий, груш..вий
- Д дощ..вий, малин..вий, насінн..вий

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

13. Доконаного виду є всі дієслова рядка

- А прийти, приходити, приховати
- Б зайти, заховати, заходити
- В увійти, усміхнутися, забезпечити
- Г обійти, обходити, об'їхати
- Д від'їхати, віддати, відвідувати

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

14. Неперехідними є всі дієслова рядка

- А шелестіти, радіти, світати
- Б свистіти, вдягати, розуміти
- В реготати, читати, купувати
- Г скакати, веселитися, викликати
- Д слухати, набирати, гортати

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

15. Неправильно утворено дієприкметник у рядку

- А опрацьований
- Б стривожуючий
- В вирощуваний
- Г обнадійливий
- Д атакуючий

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

16. Неправильно утворено дієприслівник у рядку

- А моделюючи
- Б асоціюючись
- В боючись
- Г борячись
- Д вантажачи

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

17. Здатні утворювати ступені порівняння всі прислівники рядка

- А сміливо, гарно, забагато
 Б весело, радісно, навмисне
 В високо, згарячу, темно
 Г тепло, спросоння, добре
 Д смішно, довго, важко

А Б В Г Д

18. Усі частки пишуться окремо в рядку

- А аби(в)чому, де(ж)таки, усе(таки)
 Б навряд(чи), десь(не)тут, (ні)коли
 В як(от), не(мов)би(то), (що)мить
 Г мов(би), дарма(що), зробіть(но)
 Д що(ж)до, усе(ж)таки, хоча(б)таки

А Б В Г Д

19. Позначте речення з однорідними додатками

- А Блакитна імла долини повила далекі села, гори, сади
 (*М. Коцюбинський*).
 Б У хаті тепло, тихо, хоч і неясно (*Панас Мирний*).
 В Сонце росло, росло, падало і тихо спускалось додолу
 (*М. Коцюбинський*).
 Г А душа нашої людини проста, без хитрощів (*О. Корнійчук*).
 Д Галя або шиє, або й собі пряде на прядці (*Панас Мирний*).

А Б В Г Д

20. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А Прости мені, мій батечку, що я наробила (*Т. Шевченко*).
 Б Україно, Україно! Серце моє, ненько! Як згадаю твою долю,
 заплаче серденько (*Т. Шевченко*).
 В Ти погасла, ясна зоре! (*П. Грабовський*).
 Г Гей ви грізні чорні хмари! Я на вас збираю чари!
 (*Леся Українка*).
 Д О земле рідна, б'ю тобі чолом (*А. Малшко*).

А Б В Г Д

21. Непоширеним є речення

- А Високе небо.
 Б Синіє небо.
 В Небо над степом синіє.
 Г Глянь у небо.
 Д Небесна блакить.

А Б В Г Д

22. Позначте складнопідрядне речення з підрядною допусту

- А Настрій у нього був такий, що він хотів обняти цілий світ
 (*О. Десняк*).
 Б Малі дерева схожі на дорослих, як діти на своїх батьків
 (*М. Сингаївський*).
 В Для нас тоді був цілий світ, як вимріяна казка
 (*П. Карманський*).
 Г Те, що було, минулося, і знову не буде (*Т. Шевченко*).
 Д Степан, хоч був на слова гострий, змовчав (*І. Франко*).

А Б В Г Д

23. Позначте складне речення з послідовною підрядністю

- А Може, друзі, що любили, і кохані, що пішли, знов застелять, як стелили, юних
 бенкетів столи (*М. Коцюбинський*).
 Б Розкажи, як за горою сонечко сідає, як у Дніпра веселочка воду позичає
 (*Т. Шевченко*).
 В Якщо не можна вітер змалювати, прозорий вітер на ясному тлі, – змалюй дуби,
 могутні і кристалі, котрі од вітру гнутья до землі (*Л. Костенко*).
 Г Йому було так пильно, що він не помічав навіть, як копиця свіжої трави зсува-
 лась на спину буйволам (*М. Коцюбинський*).
 Д Якби не жовте листя в садках, то можна було б подумати, що
 надворі не бабине літо, а справжнє літо (*І. Нечуй-Левицький*).

А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Синонім

- 1 шкандибати
- 2 чимчикувати
- 3 бігти
- 4 чвалати

Відтінок у значенні

- А іти швидко, часто ступаючи
- Б іти, припадаючи на ногу
- В іти дуже швидко
- Г іти в іншому напрямку
- Д іти повільно, важко ступаючи

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Прислівник

- 1 повік-віки
- 2 з дня на день
- 3 десь-колись
- 4 сам самотою

Синонім

- А щодня
- Б зрання
- В назавжди
- Г одиноко
- Д інколи

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Умови відокремлення

- 1 прикладка стосується особового займенника
- 2 прикладка поширена і стоїть після іменника
- 3 прикладка має відтінок причини
- 4 прикладка приєднана словами *тобто, а значить* і под.

Прикладки

- А І ось нарешті він, Овруч.
- Б Церковні бані, рясно позолочені невідомими майстрами, раптом зникли.
- В Наші менші брати, тобто котики й собачки, завжди поруч.
- Г Як наймолодший, Сашко був улюбленцем бабусі.
- Д Перед нашими очима постав Переяслав – місто козацької слави.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Тип ускладнення

- 1 однорідні члени
- 2 відокремлені члени
- 3 вставні конструкції
- 4 звертання

Речення

- А Мабуть, ти до мене думкою летиш (*Олександр Олесь*).
- Б Не спалося, а ніч – як море (*Т. Шевченко*).
- В Я не скрипичний ключ, а журавлиний тобі над полем в небі напишу (*Л. Костенко*).
- Г Незважаючи на ранню пору, то в одному кінці, то в іншому зривалася пісня (*О. Гончар*).
- Д Ой люлі-люлі, моя дитино, вдень і вночі (*Т. Шевченко*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

- Тип*
- 1 складне безсполучникове
 - 2 складносурядне
 - 3 складнопідрядне
 - 4 складне з різними видами зв'язку

- Речення*
- А Сумна повернулась додому Маланка й нікому не похвалилась, що бачила й чула (*М. Коцюбинський*).
- Б І день іде, і ніч іде, і голову схопивши в руки, дивуєшся, чому не йде апостол правди і науки (*Т. Шевченко*).
- В Пан гуляв у себе в замку – у ярмі стогнали люди (*Леся Українка*).
- Г Чи то мені здається, чи то справді свист тихне (*М. Коцюбинський*).
- Д Один лише Ярема Бобир, наш родич по дідовому коліну, не постраждав у цій пригоді (*О. Довженко*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Знову про Карфаген...

Відомо, що американці не знають географії: близько 30 % випускників середніх шкіл США неспроможні показати на мапі свій власний континент. Коли перший шок, викликаний цією інформацією, пережитий, починаєш міркувати розважливіше: справді-бо, пересічну – нормальну! – людину, скільки світ стоїть, обходять насамперед події на її «кутку». Це – людське, це вічне; в свідомості нормального індивіда, якщо тільки він не політик, не бізнесмен-міжнародник і не часто подорожує за кордон, географію успішно заступає топографія, і чому би мало бути інакше?

Раз прийнявши це твердження за відповідний пункт, убезпечуєш себе від типово українського «неврозу невизнання» – принаймні не г'зишся, як ужалений, щоразу, коли де-небудь на середньоамериканських широтах добродушний Мак з автозаправки, почувши, що ти з України, привітно питає: «А де це?». Зрештою, якщо вдуматися, то й за нашим «неврозом невизнання» часто-густо криється своєрідний «хутірський комплекс». Пригадую, як колись у глухому карпатському селі балакуча літня жіночка цілковито замучила мене нескінченною історією, де фігурував якийсь «Місько з Замагорова», і яка вона врешті була щиро шокована, виявивши, що я зроду-звіку про того славного Міська не чула... Хутірська свідомість (назвімо її так) не лише топографічна – вона замкнута-егоцентрична – і, хоч як парадоксально це може прозвучати, «по-радянському» вперто моністична: навіть визнаючи існування якогось іншого соціуму за межами свого хутора, вона ніяким побитом негодна вмістити думки про його інакшість, а просто моделює собі цілий світ за зразком рідного хутора (кожен мусить міркувати, як я, – кожен мусить знати Міська з Замагорова).

Цей комплекс наївної гуцулки в'ївся в нас, упродовж тривалого історичного часу заблокованих проблемою власного етнічного й культурного виживання-самозбереження, далеко глибше, ніж видається попервах. Коли поважний віком і становищем український літератор, вітаючи в стінах київської Спільки італійську письменницьку делегацію, автоматично переходить на єдину приступну йому, крім рідної, мову – російську, – попри самоочевидний факт, що гості не знають її так само, як і української, і що цим він тільки додає клопоту перекладачці, змушеній здійснювати подумки подвійний переклад, – він демонструє не що інше, як власне означений комплекс: звикнувши, що в межах радянського «хутора» російська функціонує як мова міжнародного спілкування, поширює закони хутора й на Апеннінський півострів.

Це – той ментальний спадок, із яким нині незалежна Україна поволеньки, через силу як-так видиває на міжнародну арену. Україна перебувала в статусі східноєвропейської провінції – то польської, то російської (частково ще й австрійської), але провінції – безперечно. Якщо в цих умовах – ціною колосальних жертв, моторошно марнотратних розкидань безцінним людським матеріалом, а головне, ціною титанічних зваг тих самотніх праведників, котрих ніколи не бракувало во спасеніє, – ми на кінець ХХ століття таки примудрилися зберегти свою національну тожсамість, то сталося це всупереч усякій логіці історії – єдино тому, що 650 років українського провінціалізму (страшно здумати, скільком поколінням вони ще дадуться взнаки!) були одночасно й 650-ма роками безупинної й виснажливої для духу боротьби з провінціалізмом, боротьби, в якій здебільшого марнувалися наші генії, змушені, замість писати свої Дев'яті симфонії та «Уліссів», правити газетні коректури й укладати посібники для недільних шкіл, – але внаслідок якої ми все ж здобулися на власну, і то несогіршу, культуру – от тільки біда, що нікому не знану, в тому числі й нам самим...

І все це вже було – такий самий розпач уже переживався українською інтелігенцією понад 70 років тому, коли Україна вперше в цьому столітті випорснула була на поверхню світової історії. Щоб пересвідчитися в цьому, досить перечитати Тичининське «Замість сонетів і октав»: «Тільки що почали ми землю любити, взяли заступа в руки, холопші закачали... – ради Бога, манжети надіньте, що-небудь їм скажіть: вони питають, чи єсть у нас культура! Якісь цибаті чужоземці покурювали крізь пенсне. А навколо злидні – як гудина, як гич! А навколо земля, столочена, руда... Тут ходив Скворода» («Іспит»).

Тут справді ходив Скворода. І Леся Українка, і Курбас, і Куліш, і той самий Тичина – можна було б додати ще імен, але декорації нашого почування це не змінить – хіба що гудиння, вражене радіацією, вимахало ще вище, та й до заступа щось не вельми тягнуться відучені від замашної праці руки, а так – усе по-старому: тільки столочена земля пам'ятає ходу велетнів, а щодо того, «чи єсть у нас культура», ми й самі ще не дуже впевнені... Надто довго нам було втовкмачувано, що її нестак-то вже й «єсть», тож тепер, посковзуючись на власних історично нажитих комплексах, ми квапимось розвернутись на діаметрально протилежну позицію – і, з гвалтом і криком, гірко осміяними ще у Шевченка, проголошуємо, що в царині культури можемо «дуже багато дати світові». Тут уступає в дію ще одна злуда, точніше, підміна понять: між «маємо що дати» (потенційно) і «можемо дати» (реально) пролягає така страхітлива відстань, аж в очах темніє. Навіть не відстань – неміряне поле, причому заміноване.

Ось його й хотілось би обійняти не скаламученим жодними ілюзіями зором (*О. Забужко*).

735 слів

29. Назва тексту в основі має

- А метафору
- Б персоніфікацію
- В порівняння
- Г алегорію

А	Б	В	Г

30. У рядках *«Цей комплекс наївної гуцулки в'ївся в нас, упродовж тривалого історичного часу заблокованих проблемою власного етнічного й культурного виживання-самозбереження, далеко глибше, ніж видається попервах»* ідеться

про

- А «невроз невизнання»
- Б «хутірський комплекс»
- В «комплекс меншовартості»
- Г незнання географії

А	Б	В	Г

31. Твердження *«Це – той ментальний спадок, із яким нині незалежна Україна поволеньки, через силу як-так видиває на міжнародну арену»* пов'язане з попереднім за допомогою

- А послідовного зв'язку
- Б паралельного зв'язку
- В змішаного зв'язку
- Г не пов'язане з ним

А	Б	В	Г

32. Твердження «Тут уступає в дію ще одна злуда, точніше, підміна понять: між «маємо що дати» (потенційно) і «можемо дати» (реально) пролягає така страхотлива відстань, аж в очах темніє. Навіть не відстань – неміряне поле, причому му заміноване» у тексті є узагальнювальним до

- А а щодо того, «чи єсть у нас культура», ми й самі ще не дуже впевнені
- Б ми квапимось розвернутись на діаметрально протилежну позицію – і, з гвалтом і криком, гірко осміяними ще у Шевченка, проголошуємо, що в царині культури можемо «дуже багато дати світові»
- В Україна вперше в цьому столітті випорснула була на поверхню світової історії
- Г Ось його й хотілось би обійняти не скаламученим жодними ілюзіями зором

А Б В Г

--	--	--	--

33. У рядках «Це – людське, це вічне; в свідомості нормального індивіда, якщо тільки він не політик, не бізнесмен-міжнародник і не часто подорожує за кордон, географію успішно заступає топографія, і чому би мало бути інакше?» виділене слово означає

- А вивчення показників зростання населення
- Б вивчення мовних ознак населення
- В вивчення певного населеного пункту
- Г вивчення показників заселеності земної кулі

А Б В Г

--	--	--	--

34. У висловленні «...боротьби, в якій здебільшого марнувалися наші генії, змушені, замість писати свої Дев'яті симфонії та “Уліссів”, правити газетні коректури й укладати посібники для недільних шкіл» використано такий стилістичний прийом, як

- А порівняння
- Б синекдоха
- В антитеза
- Г градація

А Б В Г

--	--	--	--

35. У рядках «Щоб пересвідчитися в цьому, досить перечитати Тичининське “За мість сонетів і октав”: “Тільки що почали ми землю любити, взяли заступа в руки, холоші закачали... – ради Бога, манжети надіньте, що-небудь їм скажіть: вони питають, чи єсть у нас культура!...”» використано

- А цитату
- Б пряму мову
- В непряму мову
- Г діалог

А Б В Г

--	--	--	--

36. Текст належить до стилю

- А публіцистичного
- Б художнього
- В розмовного
- Г наукового

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Рядки

*Чи не той то хміль,
Що коло тичин в'ється?
Ой, той то Хмельницький,
Що з ляхами б'ється*

узяті з твору, що належить до

- А соціально-побутових пісень
- Б сімейно-побутових пісень
- В історичних пісень

Г балад
Д дум

А Б В Г Д

38. Центральним образом «Слова про похід Ігорів» є образ

А князя Святослава
Б руської землі
В Ярославни
Г ворогів
Д Ігоря

А Б В Г Д

39. Творчість Івана Вишенського має ознаки художнього стилю

А орнаменталізму
Б монументалізму
В класицизму
Г романтизму
Д бароко

А Б В Г Д

40. Тема твору «Енеїда» Івана Котляревського –

А зображення пригод хороброго Енея – прабатька імператорського роду
Б змалювання й осмислення історичної долі українського народу
В опис народних страв, одягу й розваг українців
Г змалювання воєнних операцій XVIII століття
Д історія заснування Римської держави

А Б В Г Д

41. Провідним у творі «Наталка Полтавка» Івана Котляревського є конфлікт

А соціальний
Б політичний
В моральний
Г любовний
Д ідеологічний

А Б В Г Д

42. Основний конфлікт твору «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка –

А солдатчина, що завадила героям бути щасливими
Б між щирими почуттями і невблаганною долею
В соціальна нерівність розлучила закоханих
Г непорозуміння між батьками й дітьми
Д внутрішній у душі головних героїв

А Б В Г Д

43. Розв'язка головної сюжетної лінії твору «Чорна рада» Пантелеймона Куліша –

А смерть Сомка і Шрама
Б обрання Сомка гетьманом
В гетьманування Івана Брюховецького
Г перемога Шраменка в бою з Туром
Д шлюб Шраменка й Лесі Череванівни

А Б В Г Д

44. Опис місцевості навколо села Семигори й обійстя Кайдашів, змалювання героїв – це елемент сюжету

А експозиція
Б зав'язка
В кульмінація
Г розв'язка
Д епілог

А Б В Г Д

45. Скнарність Терентія Пузиря у творі Івана Карпенка-Карого «Хазяїн» символізувала деталь

А старий халат
Б порвані чоботи
В сухарі в кишені
Г жадібний погляд
Д ключі від сейфу

А Б В Г Д

46. Творчість Василя Стефаника має виразні ознаки художнього напрямку

- А реалізму
- Б романтизму
- В імпресіонізму
- Г експресіонізму
- Д сентименталізму

А Б В Г Д

47. Назва твору Михайла Коцюбинського «Intermezzo» в перекладі означає

- А «перерва»
- Б «людяність»
- В «симфонія»
- Г «самотність»
- Д «утома»

А Б В Г Д

48. Розв'язка новели «Подвійне коло» з твору Юрія Яновського «Вершники» –

- А перемога червоноармійця Івана Половця
- Б перемога анархіста Панаса Половця
- В перемога білогвардійця Андрія Половця
- Г перемога петлюрівця Оверка Половця
- Д смерть усіх братів Половців

А Б В Г Д

49. Проблема українізації порушена у творі

- А «Марія» Уласа Самчука
- Б «Мина Мазайло» Миколи Куліша
- В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- Г «Україна в огні» Олександра Довженка
- Д «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника

А Б В Г Д

50. Зав'язка твору Івана Багряного «Тигролови» –

- А втеча Григорія Многогрішного з потяга в'язнів
- Б зустріч Многогрішного із Сірками
- В бій Многогрішного з Медвиним
- Г втеча Многогрішного з Сибіру
- Д бій Сірків із тиграми

А Б В Г Д

51. Корній, герой твору Уласа Самчука «Марія», убив свого сина Максима за те, що

- А він був злодієм
- Б він не поважав батьків
- В той був не його рідний син
- Г він став прислужником влади
- Д він запалив батьківську хату

А Б В Г Д

Прочитайте поезію Ліни Костенко та виконайте завдання 52–56.

- (1) Осінній день, осінній день, осінній!
- (2) О синій день, о синій день, о синій!
- (3) Осанна осені, о сум! Осанна.
- (4) Невже це осінь, осінь, о! – та сама.
- (5) Останні айстри горілиць зайшлися болем.
- (6) Ген килим, витканий із птиць, летить над полем.
- (7) Багдадський злодій літо вкрав, багдадський злодій.
- (8) І плаче коник серед трав – нема мелодій...

52. Поезія Ліни Костенко є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

53. Тип римування в поезії –

- А суміжне
- Б кільцеве
- В перехресне
- Г монорима
- Д білий вірш

А	Б	В	Г	Д

54. У перших рядках поезії використано

- А інверсію
- Б епіфору
- В анафору
- Г риторичне питання
- Д асонанс і алітерацію

А	Б	В	Г	Д

55. У п'ятому й шостому рядках поезії використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г порівняння
- Д персоніфікацію

А	Б	В	Г	Д

56. У сьомому рядку поезії використано художній засіб

- А символ
- Б алегорію
- В метафору
- Г гіперболу
- Д порівняння

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Україна в огні»	А поема
2 «Три зозулі з поклоном»	Б новела
3 «Чорна рада»	В історичний роман-хроніка
4 «І мертвим, і живим...»	Г кіноповість
	Д послання

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Леся Українка	А Той, що в скалі сидить
2 Іван Котляревський	Б Маруся Кайдашиха
3 Іван Нечуй-Левицький	В Юра
4 Михайло Коцюбинський	Г Лавися
	Д Чіпка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Тарас Шевченко	А «До Основ'яненка»
2 Микола Хвильовий	Б «Зачарована Десна»
3 Марко Вовчок	В «Інститутка»
4 Олександр Довженко	Г «Я (Романтика)»
	Д «Мина Мазайло»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між літературним персонажем і його характеристикою.

<p>1 Я... признаюсь, что от рождения моего расположен к добрым делам; но, за недосужностью по должности и за другими хлопотами, доселі ні одного не здійлал.</p> <p>2 ...І слово
Уста мої німії оживило,
І я вчинила диво... Я збагнула,
Що забуття не суджено мені.</p> <p>3 І морено, й мучено нас – та все дурницею. І те вчи, і друге, й десяте, й п'яте... товчи, та товчи, та й товчи!.. Нащо мені те знати, як по небу зорі ходять, або як люди живуть поза морями, та чи в їх добре там, чи в їх недобре там?Аби я знала, чим мені себе між людьми показати...</p> <p>4 Я, може, божевільним тут здаюся.
Ми з вами люди різного коша.
І дівчина не просто так, Маруся.
Це – голос наш. Це – пісня. Це – душа.</p> | <p>А Інститутка
(«Інститутка»)</p> <p>Б возний
(«Наталка
Полтавка»)</p> <p>В Іван Гонта
(«Гайдамаки»)</p> <p>Г Маруся Чурай
(«Маруся
Чурай»)</p> <p>Д Мавка («Лісова пісня»)</p> |
|---|--|

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

та література

19

варіант

Українська мова

ВАРІАНТ 20

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1.	Ненаголошений звук [u ^o] мають усі слова рядка
А листочок, злива, тихенько, учитель
Б пиріг, наливати, зима, тихенько
В пиляти, котик, синій, тиша
Г пилка, листочок, синенький, лист	А Б В Г
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>				
2.	Усі слова є синонімами в рядку
А співати, говорити, галасувати, шепотіти
Б дружити, товаришувати, приятелювати, брататися
В веселитися, сміятися, кричати, репетувати
Г сваритися, ворогувати, штовхати, ображати	А Б В Г
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>				
3.	Правильно поділено для переносу всі слова рядка
А коло-дязь, гу-дзик, се-стра, роз'-яснити
Б шіс-тьма, рай-он, оло-во, над-звичайний
В под-звонити, я-года, україн-ський, даль-ній
Г над-природний, близь-кий, бу-р'ян, багатос-тупінчатий	А Б В Г
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>				
4.	Дзвінкий приголосний уподібнюється глухому в усіх словах рядка
А відхилитися, водний, збіжжя
Б берізка, рідкий, шибка
В доріжка, легкий, пісня
Г діжка, мавпа, розпис	А Б В Г
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>				

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Майдан. (2) На магістратській ратуші годинник б'є дванадцяту дня, і в такт йому покровитель града Києва, вершник архистратиг Михаїл вдарає списом у зміїну пащу, з якої летять іскри. (3) Біля Самсонового водограю – людський гурт. (4) Вигуки, що долітають звідтіль, розраджують, манять. (5) Чи не бурсаки викидають коники? (Г. Вовк).

5.	Односкладним є речення
А перше
Б третє
В четверте
Г п'яте	А Б В Г
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>				
6.	Архаїзм ужито в реченні
А першому
Б другому
В третьому
Г п'ятому	А Б В Г
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>				
7.	Фразеологізм ужито в реченні
А другому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому	А Б В Г
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> </table>				

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Усі прізвища вжито правильно в рядку
 А Куляс Петра, Терещук Ганни
 Б Шевчука Олександра, Давиденки Олени

- В Ступки Богдана, Борисовець Тараса
Г Жолдака Бориса, Марченко Тетяни
Д Степанченко Семена, Лісничої Віталіни
9. Усі прикметники пишуться з *-е (-є)* в рядку
А калин..вий, серпн..вий, груш..вий
Б овоч..вий, плюш..вий, дощ..вий
В січн..вий, ді..вий, павич..вий
Г алюміні..вий, малин..вий, беж..вий
Д взірц..вий, кальці..вий, апельсин..вий
10. Неозначений займенник ужито в рядку
А такий, їхній, той
Б який, хто, сам
В весь, котрийсь, усякий
Г кожен, стільки, чий
Д отой, ніякий, самий
11. У правильній відмінковій формі ужито кількісний числівник рядка
А шістсот вісімдесяти чотирьох
Б шестисот восьмидесяти чотирьох
В шістсот восьмидесяти чотирьох
Г шестисот вісімдесяти чотирьох
Д шістсот вісімдесят чотирьох
12. Закінчення *-у* у формі родового відмінка однини мають усі іменники рядка
А двор.., паркан.., зошит.., телефон..
Б Крим.., сніг.., розум.., цукр..
В виступ.., атом.., столяр.., степ..
Г сміх.., Дніпр.., блокнот.., хліб..
Д оркестр.., метрополітен.., дуб.., конус..
13. Заперечний займенник ужито в рядку
А абихто, деякий, котрий
Б хтозна-чий, нічий, чий-небудь
В жоден, мій, скільки
Г інший, дечий, чийсь
Д будь-чий, самий, такий
14. Зміна виду НЕ призводить до зміни значення дієслова в рядку
А будувати – збудувати
Б чіпляти – зчепити
В писати – списати
Г кидати – скинути
Д робити – заробити
15. Правильно утворено дієприкметник у рядку
А цікавлячийся
Б проросший
В прогрівшийся
Г палаючий
Д біжачий
16. Правильно утворено дієприслівник у рядку
А пишачи
Б уклоняючись
В дивлючись
Г мовчачи
Д сміячись
17. Разом пишуться усі прислівники рядка
А у(досвіта), на(жаль), на(дворі)
Б до(долу), від(нині), віч(на)віч
В по(волі), рік(у)рік, чи(мало)
Г у(купі), по(сучасному), з(давніх)давен
Д на(швидкуруч), по(троху), без(вісти)

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

18. Правильно вжито прийменник у словосполученнях рядка
 А уривок взято *із* поезії, одна з найбільших таємниць
 Б приїхала *зі* Львова, промовив з хвилюванням
 В прийшов *із* школи, почав *зі* вступного слова
 Г поглянула *зі* здивуванням, зійшов з зорею
 Д повернулася з тих країв, привітали *зі* святом
- А Б В Г Д
19. Позначте речення з відокремленою прикладкою
 А Знесилений, кінь зупинився, важко дихаючи (*О. Гончар*).
 Б За винятком баби Оришки, Чіпка нікого не любив (*Панас Мирний*).
 В Чіпка, вибившись із сил, лежав (*Панас Мирний*).
 Г Минають дні, минають ночі, а Україна, знай, горить (*Т. Шевченко*).
 Д Солідна віком і практикою людина, він був у розпачі (*І. Ле*).
- А Б В Г Д
20. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
 А Ви, заглядаючи вниз, іноді кричали туди – і криниця відповідала луною (*Є. Гуцало*).
 Б Забреду в ці сніги – і душею нараз охолону (*Д. Ткач*).
 В Ще над Дніпром клубочиться задуха, і пахне степом сизий деревій (*Л. Костенко*).
 Г Ми спали – тобто сестра спала, а я лежав і думав (*В. Коротич*).
 Д Соняшник лежить неподалік, але він ще цвіте (*О. Гончар*).
- А Б В Г Д
21. Поширеним є речення
 А Сонце над містом.
 Б Сонце зайшло.
 В Пече сонце.
 Г Сонячно.
 Д Сонечко мое!
- А Б В Г Д
22. НЕ є двоскладним речення
 А Як зміг ти жити у неволі? (*Леся Українка*).
 Б Широке поле безлюдне (*І. Франко*).
 В Був травень, сорок третій рік (*П. Воронько*).
 Г Прийшов сьогодні запізно (*М. Коцюбинський*).
 Д Мова Шевченка – унікальне явище (*З підручника*).
- А Б В Г Д
23. Позначте складнопідрядне речення з підрядною умови
 А Коли дороги життєвої тебе підхопить вітер злий, по вінця сили трудової у серце стомлене залий (*М. Рильський*).
 Б Доки сонце зійде, роса очі виїсть (*Нар. творчість*).
 В Коли вже народився ти поетом, за все відповідай у цім житті (*Олександр Олесь*).
 Г Людина сильна, поки вірить (*І. Головченко*).
 Д Як тільки Харитя увійшла межі жита, гарний краєвид зник (*М. Коцюбинський*).
- А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установаження відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Фразеологізм

Синонім

1 бити тривогу	А опустити руки
2 занепасти духом	Б хвостом вертіти
3 гнути коліна	В аж ребра світяться
4 самі кістки та шкіра	Г на гвалт бити
	Д лизати п'яти

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Дієслівна форма

- 1 безособова форма
- 2 інфінітив
- 3 дієприкметник
- 4 дієприслівник

Слова

- А прикутий, розтріпаний
- Б перевірено, відкрито
- В навідавшись, усміхаючись
- Г смієшся, прийдуть
- Д перемагати, радіти

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Тип

- 1 відокремлене означення
- 2 відокремлена прикладка
- 3 відокремлений додаток
- 4 відокремлена обставина

Відокремлені члени речення

- А Народна квітка в Україні – це рожа, тобто мальва рожева (З довідника).
- Б І ти, блідолиций, по синьому небу вийдеш погулять (Т. Шевченко).
- В Квітнуть озимі, не росами встелені (А. Листопад).
- Г Місяць, впливши в зеніт, замислився (М. Сиротюк).
- Д У хліві, крім ластів'ячого гнізда під кроквою, нічого не було (Г. Тютюнник).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Тип ускладнення

- 1 звертання
- 2 вставлена конструкція
- 3 відокремлені члени
- 4 однорідні члени

Прості речення

- А Попрощавшись, вони розійшлися (М. Хвильовий).
- Б І степ, і небо, і земля – усе радіє, все співає.
- В Скільки навколо щастя, яке дарують радісні люди!
- Г На Різдво – а це одне з найвеличніших свят в Україні – усі збираються вдома.
- Д Боже, як багато у світі краси! (О. Довженко).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28.

Тип

- 1 просте
- 2 складне безсполучникове
- 3 складносурядне
- 4 складнопідрядне

Речення

- А Ти смієшся, а я плачу, великий мій друже (Т. Шевченко).
- Б Осліплені місяцем гори блищать, їм кедри і сосни казки шелестять, і дивні пісні їм співають вітри, що нишком підслухали в моря згори (Олександр Олесь).
- В Трапляється, що хата од хати стоїть на аршин довжини (І. Нечуй-Левицький).
- Г Зітхнули вільніше Пилип і Пріська: тепер вже вони поживуть на волі! (Панас Мирний).
- Д Скільки я пам'ятаю, у нашій хаті вицокував на стіні старенький, облуплений годинник (Ю. Збанацький).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Феномен доби

Я бачив його двічі. Перший раз – під час якоїсь наукової сесії на Кірова, 4. Запам'яталось тьмяне дисципліноване фойє (на сесії був присутній якийсь урядовець дуже високого рангу). Пам'ятаю, в дверях хтось довго, навіть неделікатно довго комусь давав дорогу. Спочатку в свідомості зафіксувалось, що так робить Тичина, а вже потім – що це він і є. На ньому був сірий костюм урядовця, що дуже пасував до обличчя, хоч саме обличчя роздивився пізніше, вже сидячи в залі засідань. Пам'ятаю побожний шепіт Михайлини Коцюбинської: «Які в нього тонкі риси, обличчя справжнього поета». Але все це я вже бачив раніше – і тьмянний вестибюль, і цей зал, і поета, що сидів у президії.

Пам'ятаю, Тичина сказав кілька слів – досить невлад. Було враження, що до нього особливе ставлення – як до дитини або зовсім уже старої людини, якій вибачають і не таке. Був повен здивовання, що ця жива мумія розмовляє. Пізніше мені розповідав товариш, який бачив його за кілька місяців до смерті: в мертвій квартирі сидить поет, що колись був живий, а на полиці, поруч із книжками, лежить густо присипаний давнім порошком колосок. І все це тільки повторювало давно знане й нібито бачене.

Йому судилася доля генія.

Поети попередніх десятиліть, сформалізовані в украї переспіваному світі епігонів Шевченка, просвітян і такого далекого для нашої поезії європейського модерну, сприяли витворенню певного модуля українського поета як такого, модуля, що, як мур, перегороджував дорогу українській музі і утруднював появу справді нового обдарування.

Гріх казати: Тичинині попередники не були самі нездари. Але їхня природня енергія, хоч яка часом і значна, витрачалася на консервацію втраченої старовини, спробу створити якийсь паралельний світ, світ-замінник: це була сила для катування себе споминами і протезуванням четвертою української реальності. І сто, і двісті, і більше років наш інтелігент тільки те й робив, що творив усе спочатку. То була сама тільки ілюзія творення. Хто доробляв свого віку, бачив провалля зразу ж позаду себе, а той, що тільки-но приступав до роботи, бачив ще провалля під ногами попереду. Наша історія – це все і завжди спочатку, якась постійна гойданина на одному й тому ж місці, мертва хвиля еволюції.

У своїй статті про Павла Тичину 1927 року О.І. Білецький писав, що єдиним способом порятунку української літератури за царату було самозамикання, яке нагадувало консервування релігійних сект. Це консервування було способом порятунку, але ціною самозадушення.

Митця будь-якого іншого народу виносила на собі історична реальність. Специфіка українського митця в тому, що в кращому разі він змушений цю реальність нести на своїх плечах, а в гіршому, і значно частіше, – існувати всупереч реальності, в абсолютно забороненому для себе світі. Навіть на кращий випадок – нести реальність на своїх плечах – такий тягар людині явно не під силу, отож саму реальність доводилося адаптувати доти, аж поки вона не набирала форми клумака з історичними реліквіями. Замість материка наш поет має під ногами прірву. Отож половина його зусиль іде на те, щоб нагодувати прірву, щоб створити материк під ногами.

Тичині судилося бути щасливим із правила винятком. Його творчість припадає на той час, коли із безкрайої стихії тривалого національного потоку проглянула гора Арарат. Чи не вперше в нашій літературі поетові судилася доля існувати не всупереч сучасності, а у згоді з нею. Так що сила, яку Тичинині попередники витрачали на самоконсервування, примножила його художні потенції (*В. Стус*).

520 слів

29. Назву тексту пояснюють рядки

- А** Митця будь-якого іншого народу виносила на собі історична реальність. Специфіка українського митця в тому, що в кращому разі він змушений цю реальність нести на своїх плечах, а в гіршому, і значно частіше, – існувати всупереч реальності, в абсолютно забороненому для себе світі.
- Б** Тичині судилося бути щасливим із правила винятком. Його творчість припадає на той час, коли із безкрайої стихії тривалого національного потоку проглянула гора Арарат. Чи не вперше в нашій літературі поетові судилася доля існувати не всупереч сучасності, а у згоді з нею.

- В** Поети попередніх десятиліть, сформалізовані в край переспіваному світі епігонів Шевченка, просвітян і такого далекого для нашої поезії європейського модерну, сприяли витворенню певного модуля українського поета як такого, модуля, що, як мур, перегороджував дорогу українській музі і утруднював появу справді нового обдарування.
- Г** Було враження, що до нього особливе ставлення – як до дитини або зовсім уже старої людини, якій вибачають і не таке. Був поев здивовання, що ця жива мумія розмовляє. **А Б В Г**
- 30.** Рядки *«Специфіка українського митця в тому, що в кращому разі він змушений цю реальність нести на своїх плечах, а в гіршому, і значно частіше, – існувати всупереч реальності, в абсолютно забороненому для себе світі»* доповнюють твердження
- А** Але їхня природня енергія, хоч яка часом і значна, витрачалася на консервацію втраченої старовини, спробу створити якийсь паралельний світ, світ-замінник: це була сила для катування себе споминами і протезуванням четвертою української реальності.
- Б** Пізніше мені розповідав товариш, який бачив його за кілька місяців до смерті: в мертвій квартирі сидить поет, що колись був живий, а на полиці, поруч із книжками, лежить густо присипаний давнім порохом колосок.
- В** Його творчість припадає на той час, коли із безкрайої стихії тривалого національного потоку проглянула гора Арарат.
- Г** Чи не вперше в нашій літературі поетові судилася доля існувати не всупереч сучасності, а у згоді з нею. Так що сила, яку Тичинині попередники витрачали на самоконсервування, примножила його художні потенції. **А Б В Г**
- 31.** Висловлення *«Йому судилася доля генія»* у тексті стосується
- А** О. Білецького
Б П. Тичини
В Т. Шевченка
Г В. Стуса **А Б В Г**
- 32.** Твердження *«Наша історія – це все і завжди спочатку, якась постійна гойданина на одному й тому ж місці, мертва хвиля еволюції»* у своїй мікротемі є
- А** аргументом
Б зачином
В висновком
Г не входить до жодної мікротемі **А Б В Г**
- 33.** Висловлення *«Замість материка наш поет має під ногами прірву»* в основі має
- А** метафору
Б синекдоху
В порівняння
Г антитезу **А Б В Г**
- 34.** Вислів *«Запам'яталось тьмяне дисципліноване фойє»* побудований на використанні
- А** синекдохи
Б еліпсиса
В порівняння
Г антитези **А Б В Г**
- 35.** Тип мовлення аналізованого тексту
- А** роздум
Б роздум з елементами розповіді
В роздум з елементами опису
Г роздум з елементами розповіді й опису **А Б В Г**
- 36.** Текст належить до стилю
- А** розмовного
Б художнього
В публіцистичного
Г епістолярного **А Б В Г**

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Рядки

*Ой у степу криниченька,
З неї вода протікає.
Гей, там чумаки сиві воли пасе
Та з криниці напуває*

узяті з твору, що належить до

- А балад
- Б історичних пісень
- В сімейно-побутових пісень
- Г соціально-побутових пісень
- Д календарно-обрядових пісень

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

38. «Слово про похід Ігорів» має ознаки художнього стилю

- А бароко
- Б класицизму
- В романтизму
- Г орнаменталізму
- Д монументалізму

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

39. Ідея твору Івана Вишенського «Посланіє до єпископів» –

- А викриття протинародних дій церковнослужителів
- Б поширення християнства серед іновірців
- В прославлення православних священиків
- Г змалювання життя афонських монахів
- Д висміяння вад католицької церкви

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

40. Композиційно твір «Енеїда» Івана Котляревського має

- А дві частини
- Б три частини
- В чотири частини
- Г п'ять частин
- Д шість частин

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

41. Освідчення в коханні возного до Наталки у творі «Наталка Полтавка» Івана Котляревського – це елемент композиції

- А експозиція
- Б зав'язка
- В кульмінація
- Г розв'язка
- Д епілог

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

42. Роки життя Тараса Шевченка –

- А 1811–1848
- Б 1812–1861
- В 1813–1881
- Г 1814–1861
- Д 1815–1871

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

43. Справжнє ім'я Марка Вовчка –

- А Лариса Косач
- Б Олена Пчілка
- В Марія Вілінська
- Г Опанас Маркевич
- Д Ольга Кобилянська

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

44. Основний засіб комічного у творі Івана Карпенка-Карого «Хазяїн» –

- А гумор
- Б сатира

- В іронія
- Г сарказм
- Д гротеск

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Головний герой твору Михайла Коцюбинського «Intermezzo» –

- А учитель
- Б чиновник
- В селянин
- Г митець
- Д юрист

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. Основний конфлікт у новелі «Подвійне коло» (твір Юрія Яновського «Вершки») –

- А любовний
- Б моральний
- В соціальний
- Г політичний
- Д психологічний

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. Слова

Їхня українізація – це спосіб виявити всіх нас, українців, а тоді знищити разом, щоб і духу не було... Попереджаю!

належать героєві твору Миколи Куліша «Мина Мазайло»

- А дядьку Тарасу
- Б Мині Мазайлу
- В тьоті Моті
- Г Мокію
- Д Улі

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Слова

Але картиною над картинами була картина Страшного Божого Суду, що її мати купила за курку на ярмарку на страх лютим своїм ворогам – бабі, дідові й батькові

належать героєві твору

- А «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
- Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- В «Зачарована Десна» Олександра Довженка
- Г «Мина Мазайло» Миколи Куліша
- Д «Марія» Уласа Самчука

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. У рядках з поезії Василя Симоненка «Лебеді материнства»

*І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі,*

*Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть*

використано художній засіб

- А алегорію
- Б метафору
- В синекдоху
- Г оксиморон
- Д порівняння

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. Кульмінація твору Івана Багряного «Тигролови» –

- А втеча Григорія Многогрішного з потяга в'язнів
- Б перехід Григорія й Наталки за кордон
- В загибель Григорія Многогрішного
- Г освідчення Наталці в коханні
- Д боротьба Григорія з тигром

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

51. Підзаголовок «Хроніка одного життя» має твір

- А Уласа Самчука «Марія»
- Б Василя Барки «Жовтий князь»

- В Івана Багряного «Тигролови»
 Г Миколи Хвильового «Я (Романтика)»
 Д Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном»

А	Б	В	Г	Д

Прочитайте уривок з поезії Василя Симоненка та виконайте завдання 52–56.

- (1) Де зараз ви, кати мого народу?
 (2) Де велич ваша, сила ваша де?
 (3) На ясні зорі і на тихі води
 (4) Вже чорна ваша злоба не впаде.
 (5) Народ росте, і множиться, і діє
 (6) Без ваших нагаїв і палаша.
 (7) Під сонцем вічності древніє й молодіє
 (8) Його жорстока й лагідна душа.

52. Поезія Василя Симоненка, уривок з якої подано, є зразком лірики

- А інтимної
 Б пейзажної
 В патріотичної
 Г філософської
 Д громадянської

А	Б	В	Г	Д

53. У першому й другому рядках поезії використано

- А асонанс
 Б епіфору
 В алітерацію
 Г тавтологію
 Д риторичне питання

А	Б	В	Г	Д

54. У третьому й четвертому рядках поезії використано художній засіб

- А епітет
 Б алегорію
 В гіперболу
 Г порівняння
 Д оксиморон

А	Б	В	Г	Д

55. У сьомому й восьмому рядках поезії використано художній засіб

- А символ
 Б алегорію
 В гіперболу
 Г порівняння
 Д оксиморон

А	Б	В	Г	Д

56. Тип римування поданого уривка –

- А суміжне
 Б кільцеве
 В перехресне
 Г монорима
 Д білий вірш

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Камінний хрест»	А вірш
2 «Кавказ»	Б повість
3 «Чого являєшся мені у сні?»	В новела
4 «Чорна рада»	Г поема
	Д історичний роман-хроніка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

- 1 Іван Котляревський
- 2 Леся Українка
- 3 Михайло Коцюбинський
- 4 Іван Нечуй-Левицький

- А Той, що греблі рве
- Б Марічка
- В Еней
- Г Мойсей
- Д Карпо

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

- 1 Тарас Шевченко
- 2 Михайло Коцюбинський
- 3 Василь Барка
- 4 Микола Куліш

- А «Зачарована Десна»
- Б «Сон»
- В «Intermezzo»
- Г «Жовтий князь»
- Д «Мина Мазайло»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між літературним персонажем і його характеристикою.

- 1 *Де общее добро в упадку,
Забудь отця, забудь і матку,
Лети повинність ісправлять.*
- 2 *Чоловічок і добрий був би, так біда –
хитрий, як лисиця, і на всі сторони
мотається; де не посій, там і
уродиться...*
- 3 *Лучче ж би потятим бути, аніж
полоненим...*
- 4 *Без землі – нема волі. Земля тебе
годує... земля хазяїном робить... А без
землі – все пропало...*

- А Евріал
(«Енеїда»)
- Б виборний
(«Наталка
Полтавка»)
- В Маруся Чурай
(«Маруся
Чурай»)
- Г князь Ігор
(«Слово про
похід Ігорів»)
- Д Чіпка
(«Хіба ревуть
воли, як ясла
повні?»)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 21

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

та література

21

варіант

Українська мова

1. Омоніми містять словосполучення рядка
А намолоти муки – терпіти болючі муки
Б спортивний тур – пройти важкий тур
В зламати замок – сталевий замок
Г тонка билина – квіткова билина

А Б В Г

--	--	--	--

2. Префікс *при-* слід писати в усіх словах рядка
А ..човгати, ..міряться, ..стосуватися
Б ..дивний, ..дивлятися, ..бігати
В ..цілюватися, ..подобний, ..вітний
Г ..солодко, ..чудовий, ..вчати

А Б В Г

--	--	--	--

3. Глухий приголосний уподібнюється дзвінкому в усіх словах рядка
А молотьба, різьба, мабуть
Б призьба, косьба, осьде
В боротьба, рюкзак, вокзал
Г просьба, футбол, довідка

А Б В Г

--	--	--	--

4. Норми чергування *у-в* порушено в рядку
А працює у Львові, в окремих випадках
Б сказати у відповідь, постукали в хвіртку
В увійшла до класу, зробили всі завдання
Г запитати в учителя, шанувати вчителя

А Б В Г

--	--	--	--

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Із Вільшанок у Турицю урочисто прямувала процесія старих хмар. (2) Впевнено, не зупиняючись, *добре знайомим*, щоправда, трошки побитим літніми громами небесним шляхом. (3) Одне вітряне хмареня – певне, онука котроїсь набожної вільшанської хмари-старожительки – на *пів-дорозі* якусь мить загаялось, потім рвонуло з місця, необачно зачепилось за маківку ще досить молодій гори й порвало штани. (4) Кілька білих клаптів одразу спінилися *довкола* хмареняти й, в'януци на очах, полетіли у зворину. (5) Голе хмареня розгублено закрутилось над головою Михайла й, чи то від сорому, чи безпорадності, гірко, *по-дитячому* безутішно заплакало – нагально хлопнув сліпий дощ (*Д. Кешеля*).

5. Вставленою конструкцією ускладнено речення
А друге
Б третє
В четверте
Г п'яте

А Б В Г

--	--	--	--

6. Прикладку вжито в реченні
А першому
Б другому
В третьому
Г п'ятому

А Б В Г

--	--	--	--

7. Орфографічну помилку допущено в слові
А добре знайомим
Б пів-дорозі
В довкола
Г по-дитячому

А Б В Г

--	--	--	--

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Кількість звуків більша, ніж кількість букв, у всіх словах рядка

- А поширений, щасливий, рідний
- Б палеографія, плющ, Україна
- В під'їхати, український, плащ
- Г абітурієнт, заява, ходжу
- Д з'єднати, дзюркотіти, радість

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

9. Чергування приголосних при додаванні суфікса **-ськ-** відбувається НЕ в усіх словах рядка

- А печеніг, турок, узбек
- Б словак, Вінниця, Запоріжжя
- В Кривий Ріг, Буг, парубок
- Г козак, Волга, товариш
- Д Кременчук, латиш, Бельгія

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

10. Наголос на останньому складі мають усі слова рядка

- А в'язкий, наймит, діалог
- Б малий, низина, перехідний
- В гарбуз, переказ, живопис
- Г кропива, каталог, літопис
- Д вузький, подруга, дочка

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

11. НЕправильно поділено для переносу слова рядка

- А пе-ре-кла-дач, різь-бле-ння, аклі-ма-ти-за-ція
- Б мово-знавство, кіло-метр, військово-зобов'язаний
- В ва-го-но-бу-дів-ний, окре-мий, архі-пе-лаг
- Г а-віа-нос-ець, май-бу-тнє, ем-іг-рант
- Д су-фіксаль-ний, Дні-стер-ський, ча-му-чив-ся

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

12. Слово *виднітися* записано правильно фонетичною транскрипцією в рядку

- А [ви^едн'іти^с'а]
- Б [видн'ітис'а]
- В [ве^ндн'іте^с'а]
- Г [ви^ед'н'іти^с'а]
- Д [ви^едн'іти^с'а]

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

13. У переносному значенні виділене слово вжите в рядку

- А Більш за все на світі дід любив *сонце* (О. Довженко).
- Б Земля та вісім інших планет обертаються навколо *Сонця* (Із підручника).
- В Нема мого *сонця* – ні з ким розмовляти, сидя у віконця (Нар. творчість).
- Г У новій славі *сонце* просіє, згине ніч! (Леся Українка).
- Д *Сонце* – найближча зоря (Із довідника).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

14. Фразеологізм *ногу вломити* витлумачено правильно в рядку

- А наговорити неприємних слів
- Б завдати фізичного болю
- В не з'являтися, не бувати десь
- Г не говорити, ігнорувати когось
- Д швидко втекти від когось, заховатися

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

15. До жіночого роду належать усі іменники рядка

- А путь, подорож, міць
- Б радість, степ, молодість
- В молодь, нежить, цікавість
- Г малеча, продаж, журба
- Д жіноцтво, хист, тьма

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

16. НЕ потребує редагування речення
 А Комп'ютер став найбільш необхіднішим у роботі.
 Б Волосся стає втричі більш пружним.
 В Самою приємною стала зустріч з улюбленим письменником.
 Г Івась став найдотепнішим за своїх однолітків.
 Д Інформатизація – найбільш характерна ознака сучасності.
- А Б В Г Д
17. Правильно записано словами орудний відмінок порядкового числівника 4237 у рядку
 А чотирма тисячами двісті тридцять сьомим
 Б чотирма тисячами двохсот тридцятьма семи
 В чотири тисячі двомастами тридцятьма семи
 Г чотири тисячі двісті тридцять сьомим
 Д чотирма тисячами двомастами тридцять сьомим
- А Б В Г Д
18. Доконаний і недоконаний види поєднують усі дієслова рядка
 А агітував, розв'язав, завідував
 Б наслідував, гарантував, телефонував
 В адресував, підписав, робив
 Г воєнізував, імпонував, будував
 Д інтенсифікував, фарбував, дарував
- А Б В Г Д
19. НЕправильно утворено активний дієприкметник у рядку
 А існуючий
 Б палаючий
 В хвилюючий
 Г атакуючий
 Д згоряючий
- А Б В Г Д
20. НЕ є словосполученням конструкція рядка
 А дощовий день
 Б рясний дощ
 В по-дощовому мокро
 Г незважаючи на дощ
 Д сліпий дощик-дощечок
- А Б В Г Д
21. У реченні *Купається яблуня в зливі променів й безсмертя своє на вітах колише* (І. Савич) можна виділити словосполучення, утворене способом узгодження
 А в зливі променів
 Б колише на вітах
 В купається в зливі
 Г колише безсмертя
 Д безсмертя своє
- А Б В Г Д
22. Двоскладним є речення
 А В зимовий вечір свічі запалю (Н. Півторацька).
 Б Розлогі верби. Затишок і тіні (В. Симоненко).
 В Дитинно-мудрі погляди конвалій (І. Павлюк).
 Г І осінні далі сумну мелодію навіяли мені (В. Симоненко).
 Д І все сліди, і все сніги, сніги (Н. Нікуліна).
- А Б В Г Д
23. Складним є речення
 А Відчиняла ти лагідно двері для нового життя й добра, друзів кликала до вечері, рідна хата моя стара (В. Симоненко).
 Б Хтось шарпнув за двері, і вони розчинилися навстіж (Ю. Збанацький).
 В Хай стисне зранена рука, як меч, перо своє натхненне (М. Вороний).
 Г Не вмерло Слово у народі і Кобзаря палка любов! (Н. Півторацька).
 Д Ах, скільки срібних мрій літає! (Олександр Олесь).
- А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Фразеологізм

Антонім

- 1 дерти кирпу
- 2 битий жак
- 3 набивати мозолі
- 4 не по кишені

- А жовтодзьобе горобеня
- Б копійка ціна
- В гнути спину
- Г на один копил
- Д годувати баглаї

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Особа

Дієслова

- 1 1-ша особа
- 2 2-га особа
- 3 3-тя особа
- 4 безособове дієслово

- А говорите, наказуєш
- Б щастить, світало
- В заносючи, переговоривши
- Г мріємо, стоїш
- Д цікавиться, симпатизують

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Розділовий знак

Прості речення

- 1 кома
- 2 двокрапка
- 3 тире
- 4 крапка з комою

- А Сидіти без діла також важкий труд (*Нар. творчість*).
- Б Моя нова мрія літа надо мною орлом (*Леся Українка*).
- В Вони всіляко підступали до Івана і щирістю, і насмішками, і жартами (*І. Франко*).
- Г Крім Баглая-молодшого є ще Баглай-старший (*О. Гончар*).
- Д Відтак було відвідано притулки для дітей без батьківської опіки дитячі будинки сімейного типу кризові центри для жінок інтернати для людей похилого віку тощо (*З газети*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Підрядна частина

Складнопірядні речення

- 1 умови
- 2 наслідку
- 3 допусту
- 4 порівняння

- А Павутиною були переплутані дерева, так що проти сонця вона блищала тонкою сіткою (*М. Жук*).
- Б Людська душа, як дерево гіллясте при дорозі (*Ю. Липа*).
- В Як зайдеш словом ти у книжку, то вийдеш мудрістю із неї (*С. Горлач*).
- Г Човен гойднуло так, що люди попрокидались (*А. Шиян*).
- Д Дарма що стояло тихе сонячне безвітря, листя тріпотіло на деревах вздовж шляху (*Ю. Смолич*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

Червоний, (1) неначе кров'яний, одлиск йшов (2) по хмарах, і густий покривець з хмар неначе світився (3) наскрізь, неначе зайнялося (4) півнеба й падало без полум'я.

- А іменник
- Б займенник
- В прислівник
- Г сполучник
- Д частка
- Е прийменник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Формула поезії

Найчастіше спроби визначення, що таке поезія, ми можемо знайти в формулюваннях самих поетів. Наприклад: «Поезія – це кращі слова в кращому порядку» (Кольридж), «Поезія – це те, що вже створене і не може бути виправлене» (Т. де Банвіль), «Поезія – це серце Бога» (Г. Мовчанюк) тощо. Віднайти, чим же все-таки є поезія, – завдання не з легких, і поки існуватимуть поети, навряд чи коли призупинять вони спроби осмислення та пошуку глибинних коренів поезії.

Важливою стороною будь-якого методу пізнання має бути цілісність підходу до предмета роздумів. У цьому контексті поезію можна порівняти з сороконіжкою, яка чеberяє одночасно всіма ніжками, не задумуючись над тим, як це в неї виходить. І мета автора – ні в якому разі не препарувати скальпелем сороконіжку-поезію, а тільки подивитись, як вона перебирає своїми ніжками. І відпустити. Хай біжить собі далі. А з іншого боку – не варто давати невідомо кому скальпель в руки, щоб цей невідомо хто необережно колупався скальпелем в «серці Бога». Ця пересторога, можливо, буде доречною тому, що прозріння поета, благодать і ази внутрішнього органічного розуміння законів поезії приходять тільки через власні страждання, а не через чийсь інші.

Отже, звідки бере виток поезія? Насамперед, з внутрішнього бажання передати іншим щось відкрите тобою. Момент відкриття можна порівняти з радістю спелеолога, який відкопує вхід в печеру, де ще не ступала нога людини. Це захоплення і страх, щем і ніжність, побоювання порушити первозданну красу і одночасне бажання йти далі. Поету природно видається, що весь світ має дивуватись його відкриттю, він спішить поділитись своїми думками з найближчим оточенням, хоча нерідко єдиним цінителем і читачем написаного є він сам. А відкриттями можуть бути пасторальне враження, радісні або сумні емоції, філософські узагальнення та безліч інших тем, якими людина бажає поділитися зі світом, і справжній поет за своєю суттю в першу чергу є відкривачем-дитино-філософом.

Поступово відкриття починає обростати деталями, іншими думками, і, постійно балансує між почуттями, магією звучання та змістом, слово чіпляється за слово, рима за риму, туманно починає вимальовуватись тема. Десь під кінець творіння до поета приходять більш-менш цілісне бачення того, що ж вийшло з-під його пера.

Але як передати поліфонію почуттів, звуків та кольорів, як не вихолостити тему, як, зачепившись за «золотоносну жилу», розкопати не одну «золоту крихту», а цілий «рудник»? Для цього є два шляхи. Шлях перший – нікого не слухати і нічого не читати, що й роблять немало поетів. І шлях другий – аналізувати досвід попередників, зіставляти свою творчість із творчістю інших, по крихтах вибирати краще, переймати найвдаліші технічні прийоми версифікації. В обох шляхах прихована своя внутрішня небезпека. Йдучи тільки першим шляхом, поет поступово притуплює «нюх» незримого інтелектуального змагання з іншими, без якого унеможлиблюється процес творчого росту, але поет відчуває внутрішній спокій перед самим собою за те, що він нічого ні в кого в духовному плані не краде. Йдучи тільки другим шляхом, поет за рахунок зовнішніх впливів ризикує втратити власне творче обличчя і потихеньку крадіжка образів, ритмомелодики, словесних оборотів може стати нормою. Як знайти той єди-

ний вузесенький фарватер, рухаючись яким, поет зможе зберегти власне обличчя та внутрішню повагу до себе і в той же час підніматись щаблями майстерності?

Без почуття внутрішньої свободи творити неможливо. Сухого академічною мовою це називається нонкомформізмом: жодних непохитних авторитетів, все осмислити критично. Кінцева ціль – відчутти в собі Бога. Відчутти в собі Бога – дуже непростий шлях боротьби, на якому чатує безліч спокус в діапазоні від алілуйства до гордині. Як правило, приманкою, на яку ловиться людина, є саме гординя. У випадку, якщо поет в змозі себе переборювати, гординя поступово спалюється дуже болісним вогнем, якщо не в змозі – поету не вдається рухатись вище. Не хочеш – не рухайся, а хочеш рухатись – тоді гори. Для деяких щасливчиків після довгих мук настає хвилина благодаті. Тоді весь світ починає говорити мовою поезії, тоді свідомо відкидаються всі котурни. Поет відкриває та встановлює нові закони словотворення, і його вірші починають випромінювати тихе світло.

Власне кажучи, момент, коли поет починає відчувати внутрішній потяг писати так, як не писав ніхто до нього, не повторюючись ні в темах, ні в стилях інших, черпаючи слова тільки з книги свого серця, і можна назвати справжньою точкою відліку власної творчості. Але без боротьби стимул до творіння загасає. Тоді поет вступає в боротьбу з самим собою на рівні максимальної чесності і сам дивується тому, що отримує в результаті. Це найбільш цікавий етап, коли на вході творіння всього-на-всього якась одна фраза, або примарна ідея, а на виході – невідомість. На цьому етапі поет переживає почуття невимовної благодаті, процес натхнення піднімає і окрилює до такої міри, що інколи навіть боїшся задихнутись від повені емоцій (За М. Шошанні).

725 слів

29. Справжню «формулу поезії» розкрито в рядках тексту

А Отже, звідки бере витoki поезія? Насамперед, з внутрішнього бажання передати іншим щось відкрите тобто. Момент відкриття можна порівняти з радістю спелеолога, який відкопує вхід в печеру, де ще не ступала нога людини.

Б Поступово відкриття починає обростати деталями, іншими думками, і, постійно балансує між почуттями, магією звучання та змістом, слово чіпляється за слово, рима за риму, туманно починає вимальовуватись тема. Десь під кінець творіння до поета приходять більш-менш цілісне бачення того, що ж вийшло з-під його пера.

В Без почуття внутрішньої свободи творити неможливо. Сухого академічною мовою це називається нонкомформізмом: жодних непохитних авторитетів, все осмислити критично. Кінцева ціль – відчутти в собі Бога.

Г Власне кажучи, момент, коли поет починає відчувати внутрішній потяг писати так, як не писав ніхто до нього, не повторюючись ні в темах, ні в стилях інших, черпаючи слова тільки з книги свого серця, і можна назвати справжньою точкою відліку власної творчості.

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

30. Твердження «Поету природно видається, що весь світ має дивуватись його відкриттю, він спішить поділитись своїми думками з найближчим оточенням, хоча нерідко єдиним цінителем і читачем написаного є він сам» належить до мікротеми, висновком якої є рядки

А Отже, звідки бере витoki поезія? Насамперед, з внутрішнього бажання передати іншим щось відкрите тобою.

Б ...постійно балансує між почуттями, магією звучання та змістом, слово чіпляється за слово, рима за риму, туманно починає вимальовуватись тема. Десь під кінець творіння до поета приходять більш-менш цілісне бачення того, що ж вийшло з-під його пера.

В Момент відкриття можна порівняти з радістю спелеолога, який відкопує вхід в печеру, де ще не ступала нога людини. Це захоплення і страх, щем і ніжність, побоювання порушити первозданну красу і одночасне бажання йти далі.

Г А відкриттями можуть бути пасторальне враження, радісні або сумні емоції, філософські узагальнення та безліч інших тем, якими людина бажає поділитися зі світом, і справжній поет за своєю суттю в першу чергу є відкривачем-дитино-філософом.

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

31. У твердженні «Кінцева ціль – відчутти в собі Бога» виділений вислів, згідно з текстом, означає

А все осмислити критично

Б говорити мовою поезії

- В відчуті внутрішню свободу
Г подолати спокуси – від алілуйства до гордині

А Б В Г

--	--	--	--

32. Висловлення «Але як передати поліфонію почуттів, звуків та кольорів, як не вихолостити тему, як, зачепившись за “золотоносну жилу”, розкопати не одну “золоту крихту”, а цілий “рудник”?» побудоване на

- А порівнянні
Б антитезі
В метафорі
Г еліпсисі

А Б В Г

--	--	--	--

33. У висловленні «І мета автора – ні в якому разі не препарувати скальпелем сороконіжку-поезію, а тільки подивитись, як вона перебирає своїми ніжками» НЕМАЄ

- А прикладки
Б однорідних членів речення
В простих дієслівних присудків
Г відокремлених членів речення

А Б В Г

--	--	--	--

34. У поєднанні рядків «Шлях перший – нікого не слухати і нічого не читати, що й роблять немало поетів. І шлях другий – аналізувати досвід попередників, зіставляти свою творчість із творчістю інших, по крихтах вибирати краще, переймати найвдаліші технічні прийоми версифікації» в одне ССЦ застосовано прийом

- А гіперболізації
Б градації
В антитези
Г метафоризації

А Б В Г

--	--	--	--

35. У висловленні «Сухою академічною мовою це називається *нонконформізмом*» вжито

- А слово в переносному значенні
Б порівняльний зворот
В неузгоджене означення
Г дієприкметник

А Б В Г

--	--	--	--

36. Текст належить до стилю

- А епістолярного
Б публіцистичного
В наукового
Г художнього

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. До календарно-обрядових пісень належать

- А чумацькі, рекрутські, колядки
Б веснянки, русальні, обжинкові
В колискові, щедрівки, жнивварські
Г козацькі, наймитські, солдатські
Д весільні, поховальні, бурлацькі

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. Невдалий похід руського війська проти половців, описаний у «Слові про похід Ігорів», відбувся

- А 1085 року
Б 1185 року
В 1187 року
Г 1285 року
Д 1287 року

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. Найпоширеніший жанр полемічної творчості Івана Вишенського –

- А послання
- Б повість
- В поема
- Г байка
- Д ода

А Б В Г Д

40. Твір «Енеїда» Івана Котляревського написаний віршовим розміром

- А хореем
- Б ямбом
- В дактилем
- Г амфібрахієм
- Д анапестом

А Б В Г Д

41. Виразником авторських поглядів і життєвих принципів у творі «Наталка Полтавка» Івана Котляревського є

- А Петро
- Б Микола
- В возний
- Г Наталка
- Д виборний

А Б В Г Д

42. Перший роман в українській літературі – це

- А «Інститутка» Марка Вовчка
- Б «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- В «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
- Г «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного

А Б В Г Д

43. Твір «Інститутка» Марка Вовчка присвячений

- А Лесі Українці
- Б Антону Чехову
- В Тарасу Шевченку
- Г Іванові Котляревському
- Д Григорію Квітці-Основ'яненку

А Б В Г Д

44. Справжнє ім'я письменника Панаса Мирного –

- А Іван Білик
- Б Іван Мирний
- В Іван Тобілевич
- Г Іван Левицький
- Д Панас Рудченко

А Б В Г Д

45. У рядках із твору Михайла Коцюбинського «Intermezzo»

Здавалось, город витягує в поле свою залізну руку за мною і не пускає
використано художній засіб

- А оксиморон
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г метонімію
- Д метафору

А Б В Г Д

46. Герої новели «Подвійне коло» з твору Юрія Яновського «Вершники» знищували одне одного, оскільки

- А боролися за батьківський спадок
- Б змагалися за серце однієї дівчини
- В мали різні політичні переконання
- Г не знали, що вони – рідні брати
- Д так наказав батько

А Б В Г Д

47. Справжнє ім'я та прізвище Остапа Вишні –

- А Микола Фітільов
- Б Іван Лозов'яга
- В Павло Губенко
- Г Остап Губенко
- Д Іван Тобілевич

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Закликав «поспішати творити добро» головний герой твору

- А «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
- Б «Зачарована Десна» Олександра Довженка
- В «Тигролови» Івана Багряного
- Г «Вершники» Юрія Яновського
- Д «Заець» Остапа Вишні

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. Герой твору Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном» Михайло

- А був у в'язниці
- Б був на заробітках
- В перебував на засланні
- Г переховувався від влади
- Д подорожував за кордоном

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. У рядках із твору Івана Багряного «Тигролови»

Вирячивши вогненні очі, дихаючи полум'ям і димом, потрясаючи ревом пустелі і нетра і вогненным хвостом замітаючи слід, летів дракон

ідеться про

- А Григорія Многогрішного
- Б справжнього дракона
- В потяг в'язнів
- Г пса Заливая
- Д тигра

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

51. Твір «Марія» Уласа Самчука має виразні ознаки художнього стилю

- А реалізму
- Б імпресіонізму
- В експресіонізму
- Г футуризму
- Д постмодернізму

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Прочитайте уривок з поезії Василя Симоненка та виконайте завдання 52–56.

*(1) Задивляюсь у твої зіниці,
Голубі, тривожні, ніби рань.
Крешуть з них червоні блискавиці
Револуцій, бунтів і повстань.*

*(2) Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо горда і вродлива,
З тебе чудуватися повік.*

*(3) Ради тебе перли в душі сію,
Ради тебе мислю і творю.
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.*

52. Поезія Василя Симоненка, уривок з якої подано, є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

53. Вид строфи поезії –

- А дистих
- Б тривірш
- В терцина
- Г катрен
- Д сонет

А	Б	В	Г	Д

54. У другій строфі уривка використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В тавтологію
- Г риторичне питання
- Д риторичне звертання

А	Б	В	Г	Д

55. У третій строфі поданого уривка використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В тавтологію
- Г риторичне питання
- Д риторичне звертання

А	Б	В	Г	Д

56. У виділених рядках третьої строфи уривка використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г метафору
- Д порівняння

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Я (Романтика)»	А повість
2 «Лісова пісня»	Б роман
3 «Катерина»	В драма-феєрія
4 «Інститутка»	Г новела
	Д поема

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Тарас Шевченко	А Іван Палійчук
2 Іван Нечуй-Левицький	Б Злидні
3 Михайло Коцюбинський	В Ярема Галайда
4 Леся Українка	Г Маруся Чурай
	Д Лаврін

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Михайло Коцюбинський	А «Тіні забутих предків»
2 Іван Карпенко-Карий	Б «Хазяїн»
3 Іван Нечуй-Левицький	В «Кайдашева сім'я»
4 Григорій Квітка-Основ'яненко	Г «Маруся»
	Д «Сон»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

<p>1 <i>Так не підкорятися і так умирати,
як умирають українці, можуть лише
люди високої марки. Коли я дивлюся
на їхню смерть, я завжди тремчу од
жаху.</i></p> <p>2 <i>Чи не гоже було б нам, браття,
Розпочати давніми словами
Скорбну повість про Ігорів похід,
Ігоря Святославича?</i></p> <p>3 <i>Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине:
От де, люде, наша слава,
Слава України!</i></p> <p>4 <i>Чого являєшся мені у сні?
Чого звертаєш ти до мене
Чудові очі ті ясні, сумні,
Немов криниці дно студене?</i></p> | <p>А Олександр
Довженко</p> <p>Б невідомий</p> <p>В Тарас
Шевченко</p> <p>Г Іван Франко</p> <p>Д Юрій
Яновський</p> |
|---|--|

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 22
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. В алфавітному порядку записано всі слова рядка
А ялинковий, ялиночка, ялівець, ялівочка
Б юрба, юшка, юний, юрта
В щасливий, щасливчик, щастя, щасливенький
Г Євразія, єдність, єднати, єдиний
- А Б В Г
2. Буквосполучення *йо* слід писати в усіх словах рядка
А кур(йо,ьо)з, бул(йо,ьо)н, Вороб(йо,ьо)в
Б Солов(йо,ьо)в, під(йо,ьо)мний, зав(йо,ьо)кати
В павіль(йо,о)н, с(йо,ьо)мий, Мурав(йо,ьо)в
Г міль(йо,о)н, тр(йо,ьо)х, Вінь(йо,о)н
- А Б В Г
3. Спільнокореневими є всі слова рядка
А брат, брата, брату, братом
Б хода, приходити, ходак, сходка
В швидко, швидше, якнайшвидше, швиденько
Г стояти, стою, стоїш, стоїмо
- А Б В Г
4. Виділене слово вжите в прямому значенні в рядку
А *Гострий* струмінь морозного повітря, осяяні в домах вікна, чиїсь голоси, дзвінки звощика... (М. Коцюбинський).
Б Катерина цікава, язик у неї *гострий* як бритва (І. Нечуй-Левицький).
В Настя заглянула в щілину, ще й пальцями полапала *гострий* рубець коло дверей проти заціпки, чи не стерся він часом (І. Нечуй-Левицький).
Г Вітер, *гострий*, як наточена бартка, бив йому в груди (М. Коцюбинський).
- А Б В Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Лівий берег Дніпра, рівний, плісковатий, суспіль зарослий густими лозами та верболозом, зеленів, неначе засіяний житом; а далі синіли густі бори, неначе море, закутане в синю та сизу імлу. (2) На південь сизіли гори, а на горах було видно Київ, що неначе потопав в легкій прозорій імлі. (3) Та далека картина здавалась якимсь квітником з золотими маківками та золотими квітками, за які розказують тільки в казках. (4) І високе та глибоке синє червнєве небо, і ті далекі сизі шпилі й гори з андріївським собором на чолопочку шпиля, і золоті букети з бань та хрестів – усе це було схоже на ті вигляди, що часом сняться у сні, що за їх розказують в казках. (5) Вік проживеш – і не забудеш за цю пишну картину, як часом ніколи не забувається дивно гарний сон (За І. Нечуєм-Левицьким).

5. Орфографічну помилку допущено у власній назві в реченні
А першому
Б другому
В четвертому
Г п'ятому
- А Б В Г
6. Узагальнювальне слово при однорідних членах є в реченні
А першому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому
- А Б В Г
7. Односкладним є речення
А перше
Б третє
В четверте
Г п'яте
- А Б В Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Кількість звуків менша, ніж кількість букв, у всіх словах рядка

- А дзиґа, заплющити, поширений
 Б молодість, мешканець, щорічний
 В життя, шелест, біль
 Г осоння, молодість, джмелик
 Д знання, нав'ючений, людський

А Б В Г Д

9. Спрощення відбувається НЕ в усіх словах рядка

- А припіз(д)нівся, віс(т)ники, чес(т)ний
 Б вибриз(к)не, шіс(т)десятий, гріз(д)но
 В пос(т)лала, первіс(т)ний, зліс(т)ний
 Г радіс(т)ний, безшелес(т)но, жаліс(т)ливий
 Д благовіс(т)ник, ненавис(т)ний, тиж(д)невик

А Б В Г Д

10. Букву *ф* слід уживати в усіх словах рядка

- А ..ормений, ..орум, ..абрика
 Б ..ормат, ..едір, ..остице
 В ..валькуватий, ..ортуна, ..ацький
 Г ..орсаж, ..ураж, ..іртка
 Д ..артух, ..отограф, ..илина

А Б В Г Д

11. М'який знак пишеться НЕ в усіх словах рядка

- А юнац..кий, змовниц..ки, тонюсін..кий
 Б різ..бяр, Кавказ..кий, ковал..с..кий
 В домен..щик, виховател..ці, яблун..ці
 Г спіл..ний, настіл..ний, юнац..кий
 Д меншен..кий, ніжен..ка, перелаз..те

А Б В Г Д

12. Букву *е* слід писати в усіх словах рядка

- А кал..ндар, б..нкет, бр..нять
 Б дзв..нять, ч..сноти, прищ..пити
 В ан..кдот, ап..тит, м..готить
 Г см..тана, п..рила, п..хатий
 Д р..спубліка, м..гдаль, к..лих

А Б В Г Д

13. Правильне тлумачення слова *гирлиґа* міститься в рядку

- А широка будівельна лопата
 Б тип холодної зброї
 В вузька домашня піч
 Г сокира з видовженим держакон
 Д довга палка овечого пастуха

А Б В Г Д

14. Виділене слово поданим у дужках синонімом НЕ можна замінити в реченні

- А На службі хлопці й *здружилися* (побраталися).
 Б Працівники висунули справжню *вимогу* (ультиматум).
 В Вода нарешті почала *кипіти* (вирувати).
 Г Перед очима розіслалася дуже *густа* (щільна) димова завіса.
 Д Нарешті було представлено *дослівний* (буквальний) переказ.

А Б В Г Д

15. НЕ можна утворити множину від усіх іменників рядка

- А зима, буряк, сіль
 Б викладач, юрба, маса
 В натовп, дерево, рік
 Г ключ, клас, система
 Д біганина, жіноцтво, взуття

А Б В Г Д

16. Суфікс *-іш-* при творенні вищого ступеня порівняння вживається в усіх прикметниках рядка

- А надійний, високий, добрий
 Б відважний, складний, багатий
 В розумний, грубий, мудрий
 Г вірний, потужний, дешевий
 Д густий, цілий, високий

А Б В Г Д

17. Правильно записано словами орудний відмінок числівника 3767 у рядку
 А три тисячі сімсот шістдесят сімома
 Б три тисячі семисот шістдесят сьома
 В трьома тисячами сімсот шістдесят сьома
 Г трьома тисячами сімомастами шістдесятма сімома
 Д трьома тисячами сімомастами шістдесятма сімома
18. До одного розряду належать усі займенники рядка
 А який, що, себе
 Б щось, який, ніхто
 В стільки, такий, якийсь
 Г всякий, кожний, інший
 Д ми, воно, хто
19. НЕ потребує редагування речення
 А Ця експедиція неодноразово мандрувала по горам.
 Б Син захотів допомогти і пішов за водою сам.
 В У дитсадочку Марійку навчили читати по складам.
 Г Протягом року студентка записала тільки доповідь.
 Д Декан пройшовся по аудиторіям.
20. У реченні *Десна несла свої води повз верболози, омивала невисокі піщані береги* (Ю. Збанацький) можна виділити словосполучення, утворене способом керування
 А невисокі береги
 Б свої води
 В піщані береги
 Г омивала береги
 Д повз верболози
21. Неповириєм є просте речення
 А Море було спокійне (М. Коцюбинський).
 Б Люблю я власну мрію (І. Франко).
 В Тиша хмарою проплива (В. Симоненко).
 Г Давай говорити мовою осені (О. Підпала).
 Д Чи ми ще зійдемося знову? (Т. Шевченко).
22. Відокремлену прикладку вжито в реченні
 А Що одна правця – сонце, друга – місяць-молодик (М. Рильський).
 Б Боротьба за красу мови – наша спільна справа (Із підручника).
 В Погасло сонце – мрія чарівна, і я блукаю знов без світла (Олександр Олесь).
 Г Він жив між нас, у кого зброя – слово (М. Рильський).
 Д Честь народу – найкоштовніша перлина (За П. Тичиною).
23. Односкладним інфінітивним є речення
 А Твоїми б вустами та мед пити (Панас Мирний).
 Б А мабуть час, хлопці, й овець напувати (Панас Мирний).
 В Добридень, дівонько, чи добре ждеться? (Леся Українка).
 Г На сизих луках скошено траву (М. Рильський).
 Д Неможливо знищити того, кому симпатизує народ (О. Гончар).

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Тип	Фразеологізм																															
1 фразеологічне сполучення	А Ні риба ні м'ясо.	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>А</th> <th>Б</th> <th>В</th> <th>Г</th> <th>Д</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		А	Б	В	Г	Д	1						2						3						4					
	А		Б	В	Г	Д																										
1																																
2																																
3																																
4																																
2 приказка	Б Шануй учителя, як родителя.																															
3 прислів'я	В Крутить, як циган сонцем.																															
4 афоризм	Г Поезія – це завжди неповторність (Л. Костенко).																															
	Д Місто – великий мурашник.																															

25.

Дієслово

- 1 вигадувати
- 2 пересадити
- 3 закреслив
- 4 подивився

Характеристика

- А особова форма, перехідне
- Б неозначена форма, недоконаний вид
- В особова форма, неперехідне
- Г безособова форма, неперехідне
- Д неозначена форма, доконаний вид

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Однорідні
члени

- 1 підмети
- 2 присудки
- 3 додатки
- 4 означення

Речення

- А І знову тиша, знову тиша обережно мене колише, підступа і відступа (*Г. Гордасевич*).
- Б Ліс спочивав од вітру, дощу, що не давав спокою ні деревині, ні листочку (*М. Жук*).
- В Може, знайдеться дівоче серце, карі очі (*Т. Шевченко*).
- Г Повільно, але неухильно весна відвойовувала свої права (*М. Сиротюк*).
- Д Був тихий, погожий весняний вечір (*С. Черкасенко*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Підрядна обставинна частина

- 1 мети
- 2 причини
- 3 умови
- 4 наслідку

Складнопідрядні речення

- А Яка мова може бути про прощення, коли немає каяття? (*І. Вільде*).
- Б Жартував старий не тому, що був у добром настрої (*М. Сиротюк*).
- В Я тікав від людей, щоб з деревами поговорити (*М. Руденко*).
- Г На полювання я приїхав у будень, так що, крім мене, на Ямці нікого не було (*М. Хвильовий*).
- Д Мене ліси здоров'ям напували, коли ходив у їхній гущині (*В. Симоненко*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

(1) *Звідтіть* все спახали (2) *ніби* огняні язики, кучеряві червоні й оранжеві фантастичні квітки, плигали вгору, спадали вниз, (3) *неначе* горіло на далекій півночі смужкою од самого низу обрію північне сєво й виганяло, й (4) *шпурляло* од себе вгору ніби червоні й жовті хвилі.

- А дієслово
- Б дієприкметник
- В дієприслівник
- Г прислівник
- Д частка
- Е сполучник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Походження назви «Україна»

Мова є складним інформаційним аспектом феномену України, а саме сигнальною системою, яка забезпечує взаєморозуміння між її носіями. Отже, мова є основним засобом згуртування етносу, його розвитку і, зрештою, його самоусвідомлення як нації. Разом з тим мова – це система слів. А «слово було на початку і слово було Богом». Цей аспект слова, поряд з інформаційним, живе й досі, на жаль, не для кожного. У грецькій мові відповідний термін «логос» позначає як «слово», так і «розум», і «Боготворця». Цей містичний аспект слова дає змогу здійснити й іншу, не менш важливу, ніж взаєморозуміння, функцію мови, функцію самопізнання, пізнання світу, пізнання Бога.

У тісній взаємодії з іншими факторами етнотворення мова формує національний менталітет, національну культуру і духовність нації. У процесі безперервної взаємодії своїх елементів протягом віків мова розвивається, збагачується, видозмінює значення слів, однак її загальна структура зберігає свої особливості.

Античні греки слушно вважали, що серед багатозначності слів лише одне, а саме первісне значення, є істинним. Дослідження істини, яка у грецькій мові позначена словом «етимон», і було названо етимологією. Якщо переглянути етимологічний словник, виданий у Києві у 80 роках ХХ ст., то створиться враження, ніби переважна більшість слів української мови запозичена з інших мов. Причиною такої спотвореної подачі матеріалу була згадана у вступі імперська тенденція трактувати українців як недозріле, неповноцінне відгалуження російської нації, що не має ні своїх культурних традицій, ні вартого згадки минулого, ні власного словникового запасу, ні навіть достойної назви для своєї землі.

Ця брехня викладалась так гучно і впевнено, що чимало навіть непересічних людей повірили у її істинність. Виступаючи в Києві, американський президент Буш, між іншим, висловився приблизно так: «...ви назвали свою країну Вкраїною, Кордоном...». Якби не такою навальною і приголомшливою була пропаганда російських істориків, хіба могла б людина рангу Буша, людина, здатна мислити, припустити, що існує у світі народ, який міг би назвати свою країну Околицею, Кордоном?.. Отже, почнемо свої етимологічні екскурси в українську мову й ментальність саме з найдорожчого для нашого народу слова, слова «Україна».

Поширене, але поверхове пояснення цього слова зводиться до того, ніби слово «Україна» означає «земля, що лежить скраю». Такої думки дотримуються, зокрема, російські історики, які переконують себе й усіх, ніби наші землі є окраїною Росії, звідки й назва. Однак слово «Україна» набагато старше від самої Росії. Коли це слово вже писалося у давніх документах як назва нашої держави, то ще не існувало не тільки Росії, але й бодай маленького Московського князівства, а майбутня столиця Росії Москва була пограничною заставою київських князів на околиці України.

Те, що назва наших земель не має нічого спільного з поняттям околиці-периферії, цілком очевидно. Тому деякі дослідники намагаються довести, що серед давніх арійців існував загадковий народ укрів, який нібито й заснував свою державу Україну. Кілька років автор витратив на пошук згадок про цих укрів у міфології, історичних документах, мовознавстві, але безуспішно... Довелось визнати, що історія укрів реально існує лише в гіпотезах їхніх прихильників. До того ж муляли запитання: у який спосіб від назви «укра» утворилась не «Укрія», а «Україна»? Ні, не фантомні укри дали нам цю назву!

Назву «Україна» дали нашій землі наші предки, нашою мовою... Природно, що не в розумінні окраїни... Цього слова та ще з таким значенням тоді не існувало. Воно уведено до української мови у ХХ столітті для її зближення з російською. Але в ті часи широко вживалось слово, яке живе й досі, – це дієслово «украяти» («вкраяти»). Слово означало «виділити», «відірвати», «відокремити». І досі в українській мові існує вислів «вкраяти хліба» (тобто виділити, відокремити частину хліба). І досі існують слова «кравець», «краяти» (сукню), «викроїти» (годинку) тощо... Але зовсім не в розумінні околиці, а в значенні виділення, відокремлення. Так само, як хліб, матерію або час, можна «украяти» землю. Так само, як украяний хліб зветься окрайкою, украяна (тобто відокремлена від решти, виділена з-поміж інших) земля, буде зватись Україною (Вкраїною). Ми й сьогодні вживаємо слово «країна», утворене від слова «краяти», як

загальну назву виокремлених із загалу земель. За своєю рідною землею зберігся термін «Україна» («Вкраїна»), з пізнішим переносом наголосу на «і» – «Україна». Отже, назва нашої землі, нашої держави і нашої тисячолітньої традиції – «Україна» – означає буквально – «земля, виділена для нас із загалу, відокремлена від решти», коротше – «наша власна земля».

Термін «Україна» дуже давній, імовірно, давніший, ніж термін «Русь», хоча в офіційному київському літописі його вперше згадано лише у XII ст. Причиною замовчування є те, що літописець був на княжій службі, а князі з певних причин популяризували термін «Русь». Реставруючи світогляд наших далеких предків, маємо припустити, що в давнину слово «Україна» найімовірніше несло в собі такий зміст: «земля, виділена нам Богом...» (За О. Братко-Кутинським).

732 слова

29. Ідею тексту розкривають рядки

А Якби не такою навальною і приголомшливою була пропаганда російських істориків, хіба могла б людина рангу Буша, людина, здатна мислити, припустити, що існує у світі народ, який міг би назвати свою країну Околицею, Кордоном?..

Б Поширене, але поверхове пояснення цього слова зводиться до того, ніби слово «Україна» означає «земля, що лежить скраю». Такої думки дотримуються, зокрема, російські історики, які переконують себе й усіх, ніби наші землі є окраїною Росії, звідки й назва.

В Те, що назва наших земель не має нічого спільного з поняттям околиці-периферії, цілком очевидно.

Г Термін «Україна» дуже давній, ймовірно, давніший, ніж термін «Русь», хоча в офіційному київському літописі його вперше згадано лише у XII ст. Причиною замовчування є те, що літописець був на княжій службі, а князі з певних причин популяризували термін «Русь».

--	--	--	--

30. Протиставленим твердженню «Поширене, але поверхове пояснення цього слова зводиться до того, ніби слово "Україна" означає "земля, що лежить скраю"» в тексті є

А Термін «Україна» дуже давній, імовірно, давніший, ніж термін «Русь», хоча в офіційному київському літописі його вперше згадано лише у XII ст.

Б Назву «Україна» дали нашій землі наші предки, нашою мовою... Природно, що не в розумінні окраїни... Цього слова та ще з таким значенням тоді не існувало.

В Реставруючи світогляд наших далеких предків, маємо припустити, що в давнину слово «Україна» найімовірніше несло в собі такий зміст: «земля, виділена нам Богом...».

Г Ми й сьогодні вживаємо слово «країна», утворене від слова «краяти», як загальну назву виокремлених із загалу земель.

--	--	--	--

31. Загальним до твердження «Назву "Україна" дали нашій землі наші предки, нашою мовою... Природно, що не в розумінні окраїни...» є

А Отже, почнемо свої етимологічні екскурси в українську мову й ментальність саме з найдорожчого для нашого народу слова, слова «Україна».

Б Однак слово «Україна» набагато старше від самої Росії.

В Коли це слово вже писалося у давніх документах як назва нашої держави, то ще не існувало не тільки Росії, але й бодай маленького Московського князівства, а майбутня столиця Росії Москва була пограничною заставою київських князів на околиці України.

Г Поширене, але поверхове пояснення цього слова зводиться до того, ніби слово «Україна» означає «земля, що лежить скраю».

--	--	--	--

32. Згідно з текстом, слово «Україна» означає

А «околиця», «кордон»

Б «земля, що лежить скраю»

В «земля, виділена із загалу, відокремлена від решти»

Г «україна, як хліб»

--	--	--	--

33. Використане в твердженні «Ця брехня викладалась так гучно і впевнено, що чи мало навіть непересічних людей повірили у її істинність» виділене слово засвідчує, що

А твердження емоційно забарвлене

Б твердження містить жаргонізм

А Б В Г

--	--	--	--

- В твердження стилістично нейтральне
Г твердження граматично неправильно побудоване
34. Рядки «Тому деякі дослідники намагаються довести, що серед давніх арийців існував загадковий народ укрів, який нібито й заснував свою державу Україну» у тексті наведено як

- А тезу, що потребує доведення
Б аргумент на доведення загальної тези
В висновок
Г розповідь

А Б В Г

--	--	--	--

35. У рядках «Якщо переглянути етимологічний словник, виданий у Києві у 80 роках ХХ ст., то створиться враження, ніби переважна більшість слів української мови запозичена з інших мов» виділене сполучення означає

- А словник, що визначає походження слів
Б словник, що подає основні значення слів
В словник, що визначає правила написання слів
Г словник, що подає синоніми до слів

А Б В Г

--	--	--	--

36. У тексті аналізованого типу можна виділити

- А «відоме» – вказівка на дійову особу, «нове» – розповідь про дії, вчинки
Б «відоме» – вказівка на предмет, «нове» – опис його ознак
В «відоме» – теза, «нове» – аргументи
Г лише «відоме»

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. До соціально-побутових пісень належать

- А наймитські, чумацькі, козацькі
Б обжинкові, рекрутські, русальні
В купальські, колядки, щедрівки
Г веснянки, обжинкові, заробітчанські
Д кріпацькі, солдатські, обжинкові

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. Ідея «Слова про похід Ігорів» –

- А засудити легковажність князя Ігоря
Б прославити сміливе руське військо
В довести силу Руської держави
Г викрити підступність половців
Д закликати князів до єднання

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. У «Посланні до єпископів» Івана Вишенського основним засобом поетичного синтаксису є

- А тавтологія
Б анафора
В епіфора
Г антитеза
Д риторичне питання

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

40. Початок нової української літератури датують 1798 роком, коли

- А було інсценізовано п'єсу «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
Б була написана повість «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
В вийшли у світ перші частини «Енеїди» Івана Котляревського
Г опубліковано перший «Кобзар» Тараса Шевченка
Д було перекладено Біблію українською мовою

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

41. Ідея твору «Наталка Полтавка» Івана Котляревського висловлена в рядках

- А «Небагата я і проста, но чесного роду»
Б «Хто ж єсть на світі, щоб був без гріха»

- В «Мое все багатство есть мое добре ім'я»
 Г «Де згода в сімействі, де мир і тишина, щасливі там люди,
 блаженна сторона»
 Д «Зате нам, простому народові, добре, коли старшина...
 не допуска письменним п'явкам кров із нас смоктати»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

42. У творі Пантелеймона Куліша «Чорна рада» описано події
 А Переяславської ради 1654 року
 Б зруйнування Запорозької Січі
 В Ніжинської ради 1663 року
 Г Хмельниччини
 Д Коліївщини

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

43. Кульмінація твору «Катерина» Тараса Шевченка –
 А зустріч Катерини з Іваном
 Б розмова з батьками
 В смерть Катерини
 Г зустріч Івася з батьком
 Д пошуки Катериною москаля

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

44. Твір «Інститутка» Марка Вовчка має виразні ознаки художнього напрямку
 А реалізму
 Б натуралізму
 В романтизму
 Г класицизму
 Д сентименталізму

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. Кульмінація твору Івана Франка «Мойсей» –
 А смерть пророка
 Б притча про дерева
 В розмова Мойсея з Богом
 Г розмова Мойсея з Азazelем
 Д конфлікт пророка з народом

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. Поезія «І все-таки до тебе думка лине...» Лесі Українки є зразком лірики
 А інтимної
 Б пейзажної
 В патріотичної
 Г філософської
 Д громадянської

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. Твір Михайла Коцюбинського «Intermezzo» є
 А епічним
 Б ліричним
 В драматичним
 Г ліро-епічним
 Д ліро-драматичним

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. Ідея новели «Подвійне коло» з твору Юрія Яновського «Вершники» –
 А прославити червоноармійців
 Б викрити жах братовбивчої війни
 В змалювати героїку революційного часу
 Г возвеличити сімейні зв'язки як найбільшу цінність
 Д засудити представників ворожих політичних таборів

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. У поезії Василя Симоненка «Лебеді материнства» тип римування –
 А суміжне
 Б перехресне
 В кільцеве
 Г білий вірш
 Д монорима

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. У рядках із твору Івана Багряного «Тигролови»
*Крізь заграбовані діри дивилися тоскно грона мерехтливих очей, – дивились
 крізь темряву десь на утрачений світ, десь туди, де лишилась країна, осяяна
 сонцем*

використано засіб поетичного синтаксису

- А алегорію
- Б гіперболу
- В метонімію
- Г порівняння
- Д оксиморон

А Б В Г Д

51. Убиває сина-зрадника герой твору

- А «Марія» Уласа Самчука
- Б «Тигролови» Івана Багряного
- В «Жовтий князь» Василя Барки
- Г «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- Д «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника

А Б В Г Д

Прочитайте поезію Василя Стуса та виконайте завдання 52–56.

- (1) *Ярій, душе! Ярій, а не ридай.*
- (2) *У білій стужі серце України.*
- (3) *А ти шукай – червону тіль калини,*
- (4) *На чорних водах – тіль її шукай.*
- (5) *Бо – горстка нас. Малесенька щопта.*
- (6) *Лише для молитов і сподівання.*
- (7) *Застерігає доля нас зарання,*
- (8) *Що калинова кров – така густа,*
- (9) *Така крута, як кров у наших жилах.*
- (10) *У білій стужі білих голосінь*
- (11) *Це гроно болю, що паде в глибінь,*
- (12) *На нас своїм безсмертям окошилось.*

52. Поезія Василя Стуса є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

53. Вид римування поезії –

- А суміжне
- Б кільцеве
- В перехресне
- Г монорима
- Д білий вірш

А Б В Г Д

54. У першому рядку поезії використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В інверсію
- Г риторичне питання
- Д риторичне звертання

А Б В Г Д

55. У п'ятій строфі поезії використано художній засіб

- А літоту
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г метафору
- Д оксиморон

А Б В Г Д

56. У дев'ятій строфі використано художній засіб

- А метафору
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г синекдоху
- Д порівняння

А Б В Г Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром

1 «Жовтий князь»	А роман
2 «Мина Мазайло»	Б філологічна комедія
3 «Intermezzo»	В філософська поема
4 «Мойсей»	Г новела
	Д вірш

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем його твору.

1 Іван Котляревський	А Мотря
2 Ліна Костенко	Б Катерина
3 Тарас Шевченко	В Богдан Хмельницький
4 Іван Нечуй-Левицький	Г Дідона
	Д Гриць Бобренко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Григорій Сковорода	А «Маруся»
2 Тарас Шевченко	Б «Всякому місту звичай і права»
3 Ольга Кобилянська	В «Вершники»
4 Юрій Яновський	Г «Людина»
	Д «Кавказ»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між літературним персонажем і його характеристикою.

1 <i>...Так наче собі чоловік простенький, тихенький. Ніхто, дивлячись на нього, не подумав би, що в сій голові вертиться що небудь, окрім думки про смачний шматок хліба да затишну хату... Тільки очі були якісь чудні – так і бігають то сюди, то туди і, здається, так усе й чигають ізпідтішка чоловіка.</i>	А Іван Брюховецький («Чорна рада»)
2 <i>Серцем передчуваю, що українізація – це спосіб робити з мене провінціала, другосортного службовця і не давати мені ходу на інші посади.</i>	Б Маруся Кайдашиха («Кайдашева сім'я»)
3 <i>Я ціле жите лиш роб, та й роб, та й роб! Не раз, як днинка кінчилася, а я впаду на ниву та й ревно молюси до Бога... я буду все працювати, хіба бих не міг ні руков, ні ногов кинути.</i>	В Мина Мазайло («Мина Мазайло»)
4 <i>До природної звичайності української селянки в неї пристало щось уже дуже солодке, аж нуднее. Але як тільки вона трохи сердилася, з неї спадала та солодка луска, і вона лаялась і кричала на весь рот.</i>	Г Іван Дідух («Камінний хрест»)
	Д Лаврін Запорожець («Україна в огні»)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 23
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Усі слова записано правильно в рядку
А село, тихенько, зозуля, математика
Б Олюня, виликий, чепурний, джерело
В криничка, стелити, ожиледь, бриніти
Г напинати, близенько, чимчикувати, надвечір'я

А Б В Г

--	--	--	--

2. Буква *є* позначає один звук в усіх словах рядка
А востанне, ллеться, ранне
Б мовленневий, ємність, твоє
В своєрідний, приемний, двоєвірний
Г Європа, краєвид, з'єднати

А Б В Г

--	--	--	--

3. Норми чергування *i–й* порушено в рядку
А день і ніч, учні й учитель
Б великі й малі, соціологія і історія
В мова й література, художник і письменник
Г іти вперед, швидко йти

А Б В Г

--	--	--	--

4. Усі слова мають суфікси в рядку
А лебідь, білий, білений
Б учитель, бетон, квітка
В швиденько, сміх, комп'ютер
Г скрипка, різьбяр, нести

А Б В Г

--	--	--	--

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) По розкішних алеях Братського монастиря, густо обсаджених усяким деревом, гуляли студенти з усіх кінців широкого царства. (2) Тут можна було побачити типи півночі з жовторусявим волоссям на голові; можна було побачити широкі шиї й сірі очі великорусів, рум'яні лиця українців, навіть орлині очі й носи грузинів, греків, сербів і болгар, що приїжджають вчитися до Києва. (3) Після екзаменів усі студенти були веселі. (4) Усі весело розмовляли, знайомились, жартували. (5) Довгі й густі алеї в монастирі аж гули од голосної розмови (За І. Нечуєм-Левицьким).

5. Орфографічну помилку допущено в слові речення
А першого
Б другого
В третього
Г четвертого

А Б В Г

--	--	--	--

6. Однорідні присудки вжито в реченні
А першому
Б другому
В четвертому
Г п'ятому

А Б В Г

--	--	--	--

7. Дієприкметниковим зворотом ускладнено речення
А перше
Б друге
В третє
Г п'яте

А Б В Г

--	--	--	--

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Кількість звуків дорівнює кількості букв у всіх словах рядка
А економічний, мовленневий, відвертий

- Б підживити, пальмовий, крутиться
 В розвивається, бойовище, малозабезпечений
 Г прощення, відрахування, чайка
 Д повір'я, функціональний, життя

А Б В Г Д

9. Спрощення приголосних можливе в усіх словах рядка
 А швидкість, якість, аванпост
 Б виїзд, захист, зап'ясток
 В перехрестя, кількість, гігант
 Г роз'їзд, первість, честь
 Д совість, область, випуск

А Б В Г Д

10. Апостроф НЕ пишеться в усіх словах рядка
 А Солов/йов, різьб/яр, дзв/якнути
 Б без/ядерний, черв/як, надвечір/я
 В В/ячеслав, полум/яний, нав/ючений
 Г торф/яний, зав/южений, приозер/я
 Д розіп/ясти, п/ятизлотник, в/язовий

А Б В Г Д

11. Голосний **и** пишеться в усіх словах рядка
 А л..монний, п..хатий, еш..лон
 Б сл..зький, вет..ран, м..нулий
 В експер..мент, м..сливець, м..готіння
 Г л..ман, ц..стерна, гліц..рин
 Д ш..нель, мед..цина, г..рой

А Б В Г Д

12. З великої літери пишуться всі слова рядка
 А (З,з)апорозька (С,с)іч, (Р,р)ічка, (С,с)ейм
 Б (П,п)резидент (У,у)країни, (П,п)исьменник (В,в)асиль (Б,б)арка
 В (В,в)ерховна (Р,р)ада (У,у)країни, (О,о)пера (В,в)ерді
 Г (Н,н)аціональна (О,о)пера, (Д,д)ніпрові (О,о)строви
 Д (С,с)іверський (Д,д)онець, (Ч,ч)умацький (Ш,ш)лях

А Б В Г Д

13. Префікс **при-** слід писати в усіх словах рядка
 А пр..звичаєний, пр..палений, пр..дивний
 Б пр..пасований, пр..старілий, пр..солоджений
 В пр..охочений, пр..триманий, пр..чистий
 Г пр..крашений, пр..красний, пр..гарний
 Д пр..ворожений, пр..будований, пр..нижений

А Б В Г Д

14. НЕможливо утворити іншокореневий антонім від слова
 А рано
 Б здалека
 В грамотний
 Г гарячий
 Д весело

А Б В Г Д

15. До середнього роду належать усі іменники рядка
 А колібрі, купе, каланхое
 Б кенгуру, кольрабі, інкогніто
 В парі, шимпанзе, авеню
 Г інтерв'ю, ралі, рагу
 Д суфле, рантьє, фламінго

А Б В Г Д

16. До одного розряду належать усі прикметники рядка
 А металевий, рідкуватий, кам'яний
 Б вовчий, хлопчачий, осінній
 В театральний, вуличний, смішний
 Г малиновий, лисий, пахучий
 Д учнівський, материнський, вербовий

А Б В Г Д

17. Правильно записано словами родовий відмінок числівника 1389 у рядку
 А однієї тисячі триста вісімдесят дев'яти
 Б однієї тисячі трьохсот вісімдесяти дев'яти

- В однієї тисячі трьохсот восьмидесяти дев'яти
Г одна тисяча трьохсот вісімдесяти дев'яти
Д одна тисяча триста вісімдесят дев'яти

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

18. До дієслівних форм НЕ належать усі слова рядка
А зустрінемо, зустрівши, зустрінено
Б довіряти, довірений, довіривши
В мобілізований, мобілізація, мобілізовано
Г працюючи, працюйте, спрацювалися
Д навчалися б, навчимо, навчившись

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

19. НЕправильно узгоджено слова в словосполученні
А відповідно до наказу
Б згідно з наказом
В на підставі наказу
Г згідно до наказу
Д у зв'язку з наказом

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

20. У реченні *Мотають головами круторогі воли, повільно переступаючи міцними ногами* (З. Тулуб) можна виділити словосполучення, утворене способом прилягання

- А переступаючи ногами
Б мотають головами
В круторогі воли
Г повільно переступаючи
Д міцними ногами

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

21. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А Княгиня я, чи Мавка лісова у різнотрав'ї росяної мрії? (Н. Півторацька).
Б Глянь, де вода! (О. Гончар).
В Либонь, він говорить зі мною? (М. Вороний).
Г Нехай ні жар, ні холод не спинить вас! (І. Франко).
Д Вважай, біля тих корів накрутився, що й ніженьки мліють (Гр. Тютюнник).

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

22. Односкладним є речення
А Все втонуло в морі-пісні (Олександр Олесь).
Б Пахне хлібом і землею вогкий вітер-срібнокрил (М. Рильський).
В Хто вона, та порушниця заводчанського спокою? (О. Гончар).
Г За правду, брата, єднаймося щиро! (Леся Українка).
Д І почув би, може, я, як за горами-лісами плаче рідная земля (Олександр Олесь).

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

23. Складним є речення
А І налетіли птахи з далеких країв, заспівали і защебетали (М. Стельмах).
Б Узяв путівку, глянув, недбало кинув (П. Загребельний).
В Що для безсмертя народилось, від зброї смертних не помре (М. Рильський).
Г Усі, за винятком Бойчука, здивовано дивилися на свого шкіпера (М. Труб-лайн).
Д Ця вказівка стосується і літератури, і всіх видів мистецтва, зокрема народної творчості (М. Рильський).

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Фразеологізм

Тлумачення

1 води в рот набрати	А залицятися
2 журавель у небі	Б плакати
3 литки смалити	В голосно сміятися
4 розпускати патьоки	Г нездійсненна мрія
	Д мовчати

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Роль	Речення
1 простий присудок	А Самій <i>жити</i> хочеться, не менше, дівчатка, ніж вам (О. Гончар).
2 частина складеного дієслівного присудка	Б По-божому <i>жити</i> – людей любити (Нар. творчість).
3 частина складеного іменного присудка	В Але згадка про неї <i>жила</i> в його серці (Б. Грінченко).
4 підмет	Г <i>Живучи</i> на чужині, Іван Вишенський не був, проте, відірваний від України (Із підручника).
Д У Володьці система <i>жила</i> такою, якою була (О. Гончар).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Відокремлений член	Просте речення
1 означення	А Син людський я ростиму нестримно (М. Руденко).
2 прикладка	Б Тихі конвалії росами вмиті все не розплющать срібних повік (Г. Гордасевич).
3 додаток	В Воскресай моя матінко мово (П. Перемийніс).
4 обставина	Г Місяць випливши в zenit зупинився (М. Сиротюк).
Д На пасіці крім старого діда нікого не було (М. Стельмах).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Стиль	Словосполучення
1 художній	А Божа благодать
2 науковий	Б розглянути і доповісти
3 офіційно-діловий	В категорії дієслова
4 конфесійний	Г осанна осені
Д відомі на політичній арені особи

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

Лівий берег (1) *Дніпра*, рівний, плискований, суспіль (2) *зарослий* густими лозами та верболозом, (3) *зеленів*, неначе засіяний житом; а (4) *дали* синіли густі бори, неначе море, закутане в синю та сизу імлу.

- А іменник
Б прикметник
В дієслово
Г дієприкметник
Д дієприслівник
Е прислівник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

У бермудському трикутнику інформаційного суспільства

Поняття «інформаційного суспільства» стало прогнозованим варіантом історичної перспективи ХХІ століття. Для України інформатизація – шлях не лише до європей-

ської інтеграції, а й до економічного добробуту. Головним пріоритетом є виробництво нового знання та технологій. Оригінальність, різноманітність, відмінність від інших починають поцінуватися значно більше типовості та конформізму.

Інфосуспільство XXI століття є цифровим і глобальним. Воно характеризується дожиттєвим навчанням, мережевим трансляційним інтелектом та технологією чіпів... Крім науки, освіти, виховання і технології, глобалізація інформаційних мереж змінює фізичний спосіб роботи і навчання, додаючи до них префікс теле-, тобто дистанційний. Отже, пошук роботи чи вступ до навчального закладу більше не означає зміну місця проживання або розрив родинних зв'язків.

Європейський час – доба інформаційного суспільства, це час, спрямований у майбутнє. На Україну ще чекає інформаційний світ. Ближчою метою має стати Європейський інформаційний простір. Мова йде, зокрема, про Європейську інформаційну мережу з міжнародних відносин та регіональних досліджень. Стратегічною метою цієї міжнародної системи є реалізація одного з найефективніших шляхів інтеграції країн Західної та Східної Європи, а саме – інтеграції у сфері інформатизації.

Концепція «інформаційного суспільства» має спільні аспекти з деякими попередніми технологічними концепціями «просвітлених суспільств». Прихід «інформаційного суспільства» розглядають як цілком природне явище. Це – якісний шлях уперед. Майбутнє пролягає через інформаційну технологію.

Проте є й інший аспект. Поняття «інформаційного суспільства» може звучати як життєствердна нота посеред настрою загальної рецесії. В Японії воно знайшло повну підтримку в певній групі людей як гасло для активізації досліджень та підприємницької діяльності. Якщо будь-який соціальний прогноз є песимістичним, вбачає лише занепад чи катастрофу, то поняття «інформаційного суспільства» звучить позитивно і, вочевидь, надає певного сенсу соціальним намірам і цілям. У той час, коли інтелектуали оплакують кінець прогресу або недостатність утопій, оживає стара ідея про те, що добре суспільство виростає із сучасного.

Отже, не лише використання цього поняття для соціального аналізу, а й соціальна роль усередині національного та глобального контексту заслуговують на подальше дослідження. Зокрема, перенесення в інформаційний простір культурних надбань практично всіх націй і часів робить їх потенційно доступнішими. Тепер не треба вишукувати вільних грошей і часу, щоб відвідати Версаль, Ермітаж чи Лувр. Тепер оцифрована версія Лувру з'являтиметься перед вами цілісінькою з кожним запуском програми.

Передумовою формування інфосуспільства має стати організація мережі однодумців поза безпосереднім соціальним оточенням. Це обов'язково має бути зроблено як за допомогою інструментів на кшталт Інтернету, так і іншими засобами задля досягнення максимуму можливого. Зміни мають бути системними. Вони позначатимуться на онтологічних принципах функціонування суспільного організму. Коли перетворення відбудуться в самій структурі суспільних відносин, ми зможемо говорити, що інформаційне суспільство відбулося. Рухійною силою в цьому має виступити молодь – носій нової свідомості.

Молоде покоління має надзвичайну активність у віртуальному просторі. Воно є сприятливим ґрунтом для нових технологій. Це авангард інформаційного суспільства. Молоді люди першими використовують е-технології, першими отримують з них користь, першими стикаються з небезпеками віртуального світу. Критеріями нової інформаційної культури є вміння людини адекватно формулювати свою потребу в інформації, знаходити її, переробляти, відбирати, оцінювати і створювати якісно нову інформацію.

Сьогодні ситуація в цій царині в Україні далека від ідеалу. У школах немає спеціальної дисципліни, спрямованої на формування інформаційної культури, та і переважна більшість вишів не забезпечує серйозної інформаційної підготовки студентів. Як же тоді сформувати мислення нового часу – модуль якого виходить у безкінечність, тобто надсистемне мислення XXI століття. Загальний низький рівень інформаційної культури молоді України, до якого додається нерівність молодих людей в можливостях отримання доступу до інформаційних потоків, породжує у молоді спотворені уявлення про людські цінності і невміння користуватися отриманими знаннями в реальному житті.

Назріла реальна потреба в реалізації багатocільового і багаторівневого проекту, спрямованого на залучення молодих людей в царину інформаційних технологій, встановлення їхнього нерозривного зв'язку з високотехнологічними сферами життя й економіки і формування інформаційної культури молоді України, а саме: 1) створен-

ня віртуальної моделі молодіжного інформаційного суспільства; 2) побудова єдиної системної інформаційної молодіжної мережі; 3) введення системи електронних паспортів та інших ідентифікаційних документів, що дозволяють молодим людям користуватися можливостями молодіжних проєктів; 4) організацію і проведення заходів для дітей і молоді з метою розвитку навиків, отриманих у віртуальному середовищі; 5) моніторинг потреб молоді; 6) сприяння розвитку міжкультурної молодіжної комунікації.

Разом із цим потрібно створити єдиний інтелектуальний та емоційний простір. Його принципом існування є доступність для кожного і можливість включення – принаймні потенційна – всіх членів суспільства і його інститутів. Розвиток електронного урядування в Україні повинен здійснюватися на всіх рівнях – і в центрі, і в регіонах. Тільки в цьому випадку цей процес буде ефективним і стане основою для створення нових форм економічних та громадських ініціатив.

Інформаційні технології, що сьогодні прагнуть впровадити в Україні, відкривають нові можливості здійснення внутрішньої і зовнішньої політики. Це означає, що коли проста сума інформаційних технологій породжує таке глобальне явище цивілізаційного рівня як інформаційне суспільство, громадяни отримують надзвичайно дієвий важіль впливу на розвиток суспільства, держави, економіки... Утворюється Електронна, Інформаційна Україна, e-Ukraine, яка змінює всі принципи функціонування соціальних інститутів свого суспільства. Громадянське суспільство має стати носієм нового мислення і свідомості (За Д. Дроздовським).

773 слова

29. Реалізація інформаційного суспільства, згідно з переконанням автора тексту, можлива за умов

- А організації мережі однодумців поза безпосереднім соціальним оточенням
 Б виступів молоді – носія нової свідомості
 В активізації досліджень та підприємницької діяльності
 Г інформаційного простору культурних надбань практично всіх націй і часів

А Б В Г

--	--	--	--

30. Твердження «Молоде покоління має надзвичайну активність у віртуальному просторі. Воно є сприятливим ґрунтом для нових технологій. Це авангард інформаційного суспільства» в тексті є

- А аргументом на доведення тези
 Б висновком до доведеної тези
 В тезою для доведення
 Г антитезою

А Б В Г

--	--	--	--

31. ССЦ, що містить мікротему «Сьогодні ситуація в цій царині в Україні далека від ідеалу», складають

- А зачин і висновок
 Б зачин, основна частина, висновок
 В зачин і основна частина
 Г лише зачин

А Б В Г

--	--	--	--

32. Аргументом на доведення тези «Передумовою формування інфосуспільства має стати організація мережі однодумців поза безпосереднім соціальним оточенням» є твердження

- А Це обов'язково має бути зроблено як за допомогою інструментів на кшталт Інтернету, так і іншими засобами задля досягнення максимуму можливого.
 Б Коли перегворення відбудуться в самій структурі суспільних відносин, ми зможемо говорити, що інформаційне суспільство відбулося.
 В Зміни мають бути системними.
 Г Рушійною силою в цьому має виступити молодь – носій нової свідомості.

А Б В Г

--	--	--	--

33. У твердженні «Громадянське суспільство має стати носієм нового мислення і свідомості» виділений вислів, згідно з текстом, означає

- А глобальність
 Б інформаційність
 В цивілізаційність
 Г комунікативність

А Б В Г

--	--	--	--

34. Інформаційне суспільство, згідно з текстом, базоване на
 А системі електронних паспортів та інших ідентифікаційних документів
 Б технологічних концепціях «просвітлених суспільств»
 В дожиттєвому навчанні, мережевому трансляційному інтелекті та технології чіпів
 Г онтологічних принципах функціонування суспільного організму
35. Твердження «Загальний низький рівень інформаційної культури молоді України, до якого додається нерівність молодих людей в можливостях отримання доступу до інформаційних потоків, породжує у молоді спотворені уявлення про людські цінності і невміння користуватися отриманими знаннями в реальному житті» у своїй мікротемі є
 А зачином
 Б висновком
 В основною частиною
 Г зайвим компонентом
36. Тип мовлення аналізованого тексту
 А розповідь
 Б опис
 В розповідь з елементами роздуму
 Г роздум з елементами розповіді

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. До календарно-обрядових пісень НЕ належать
 А купальські пісні
 Б зажинкові пісні
 В рекрутські пісні
 Г русальні пісні
 Д щедрівки
38. Про поразку руського війська князя Ігоря попереджає
 А половецький хан
 Б князь Святослав
 В Ярославна
 Г ворожка
 Д природа
39. Для творчості Григорія Сковороди характерні ознаки художнього стилю
 А орнаменталізму
 Б класицизму
 В романтизму
 Г реалізму
 Д бароко
40. Разом з ученим Іваном Пулюєм уперше переклав Біблію українською мовою
 А Панас Мирний
 Б Тарас Шевченко
 В Іван Вишенський
 Г Пантелеймон Куліш
 Д Григорій Сковорода
41. За жанром твір «До Основ'яненка» Тараса Шевченка – це
 А послання
 Б думка
 В елегія
 Г поема
 Д вірш

42. Твір Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» написаний у стилі
- А класицизму
Б романтизму
В реалізму
Г модернізму
Д постмодернізму
- А Б В Г Д
43. Збірка «Зів'яле листя» Івана Франка об'єднує поетичні твори, що є зразками лірики
- А інтимної
Б пейзажної
В патріотичної
Г філософської
Д громадянської
- А Б В Г Д
44. Вид строфи твору Івана Франка «Мойсей» –
- А дистих
Б терцина
В катрен
Г п'ятивірш
Д сонет
- А Б В Г Д
45. Назва поезії Лесі Українки «Contra spem spero» в перекладі означає
- А «без надії сподіваюся»
Б «ніщо не вічне»
В «таке життя»
Г «наперекір долі»
Д «краса врятує світ»
- А Б В Г Д
46. Розв'язка твору Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків» –
- А смерть Івана
Б смерть Палагни
В смерть Марічки
Г шлюб Івана з Марічкою
Д шлюб Івана з Палагнуою
- А Б В Г Д
47. Розстріляв власну матір герой твору
- А «Тигролови» Івана Багряного
Б «Жовтий князь» Василя Барки
В «Мина Мазайло» Миколи Куліша
Г «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
Д «Україна в огні» Олександра Довженка
- А Б В Г Д
48. Твір Дмитра Павличка «Два кольори»
- Два кольори мої, два кольори:
Червоне – то любов, а чорне – то журба*
- написаний віршовим розміром
- А ямбом
Б хореем
В дактилем
Г амфібрахієм
Д анапестом
- А Б В Г Д
49. Героїня твору Григора Тютюнника «Три возулі з поклоном» перехоплювала на пошті листи Михайла до родини, оскільки
- А була шпигункою
Б їй ніхто не писав
В вона заздрила Софії
Г була закохана в Михайла
Д сама чекала листа від Михайла
- А Б В Г Д
50. Справжнє прізвище Василя Барки –
- А Фітільов
Б Лозов'яга
В Губенко
Г Рудченко
Д Очерет
- А Б В Г Д

51. «Книга про хліб» – назва одного з розділів твору

- А «Марія» Уласа Самчука
- Б «Тигролови» Івана Багряного
- В «Жовтий князь» Василя Барки
- Г «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- Д «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника

А	Б	В	Г	Д

Прочитайте уривок з поезії Василя Стуса та виконайте завдання 52–56.

- (1) Упали роси на зелені вруна,
- (2) з діброви обіззався соловей,
- (3) подобою душі ряхтять лагуни,
- (4) безмежно виростаючи з ночей.
- (5) Над головою зірка ще тріпоче,
- (6) мов пійманий у сильця дрібен птах.
- (7) Зайнявся день і хижо палажкоче
- (8) по чорних роздоріжжях і вітрах.

52. Поезія, уривок з якої подано, є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А	Б	В	Г	Д

53. Тип римування поданого уривка –

- А суміжне
- Б кільцеве
- В перехресне
- Г монорима
- Д білий вірш

А	Б	В	Г	Д

54. У перших чотирьох рядках уривка використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г оксиморон
- Д персоніфікацію

А	Б	В	Г	Д

55. У шостому рядку уривка використано художній засіб

- А літоту
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г порівняння
- Д оксиморон

А	Б	В	Г	Д

56. У восьмому рядку уривка використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г порівняння
- Д оксиморон

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

- 1 «І все-таки до тебе думка лине»
- 2 «Гайдамаки»
- 3 «Подвійне коло» (з роману «Вершники»)
- 4 «Інститутка»

- А байка
- Б повість
- В новела
- Г вірш
- Д історична поема

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1	Іван Котляревський	А	Мойсей
2	Григорій Квітка-Основ'яненко	Б	Лаврін
3	Ольга Кобилянська	В	Олена Ляуфлер
4	Іван Франко	Г	Наум Дрот
		Д	Лаття

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1	Леся Українка	А	«Мені однаково»
2	Тарас Шевченко	Б	«Гімн»
3	Павло Тичина	В	«Арфами, арфами»
4	Іван Франко	Г	«Так ніхто не кохав»
		Д	«Лісова пісня»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між літературним персонажем і його характеристикою.

1	<i>Живеш, нудишся, тратиш силу, волю... Плутаєшся в темряві, падаєш, знову встаєш, знову простуєш, знову падаєш... не вхопиш тропи, куди йти; не знаходиш місця, де б прихилитися... сказано: великий світ, та нема де дітися... Коли б можна, – увесь би цей світ викоплював, а виростив новий... Тоді б, може, й правда настала...</i>	А	Чіпка («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)
2	<i>Вона відразу наче спам'яталась, і одхитнулася від того стовпа, і якось наче здалеку верталась, чогось вперед руками, як сліпа. Іще біла, іще мов крейда біла, а наче й усміхалась, лебеділа...</i>	Б	Маруся Чурай («Маруся Чурай»)
3	<i>Мені просто неможливо розстатись з думкою, що так, як воно є, є недобре; що наступить, одначе, хвиля, в котрій правда сміло заволдіє; справедливість перестане бути якимось даром ласки, і настане час, коли жінка не буде примушена жертвувати свою душу фізичним потребам...</i>	В	Я («Я (Романтика)»)
4	<i>Мати каже, «що я (її м'ятежний син) зовсім замучив себе...» Тоді я беру її милу голову з нальотом сріблястої сивини і тихо кладу на свої груди...</i>	Г	Олена Ляуфлер («Людина»)
		Д	Іван Дідух («Камінний хрест»)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 24

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Архаїзм ужито в реченні рядка
А Дай волі на лікоть, а візьме на ніготь (*Нар. творчість*).
Б Така зима, морози іорданські. Ич, скільки панства з ними прибуло! (*Л. Костенко*).
В І повертаюся до зали оперового театру, де вже пройшов антракт і знов погасло світло (*Ю. Яновський*).
Г Грубі смереки розпростерли над нею свої рамена, потрясали сумно гордими вершками (*О. Кобилянська*).
2. Спрощення в групах приголосних відбувається в усіх словах рядка
А зап'яс(т)ний, корис(т)ний, чес(т)ний, плюс(к)нути
Б блис(к)нути, хворос(т)няк, щас(т)ливо, звіс(т)но
В улес(т)ливий, тріс(к)нути, реміс(т)ник, віс(т)ник
Г кіс(т)лявий, мас(т)ний, навмис(т)но, учас(т)ник
3. Усі слова правильно записано фонетичною транскрипцією в рядку
А боротьба [борот'ба́], роз'іхатися [розй'іхатися]
Б зсутулений [зс:утуле"ний], зшиті [ш:й"ті]
В вогкий [во́гки"й], зцілення [с'ц'іле"нн'а]
Г учишся [учи"с'а], навмання [наўман'а]
4. Буква **я** позначає один звук в усіх словах рядка
А малятко, прясти, яблуко, клятва
Б столяр, неня, будяк, Тетяна
В дядько, п'ять, стягнути, пляма
Г узяти, буяти, пляшка, стояти

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Процес національного *самоусвідомлення* для карпатських українців виявився надто затяжним і складним. (2) Він тривав ціле ХХ століття а його шлях був устеле-ний рядом природних і штучних бар'єрів. (3) Почався він пізно, коли решта українців *південнозахідного* регіону, у тому числі і їхні сусіди галичани та буковинці, вже усвідомили себе українцями й прийняли етнонім «українець» за свою власну національну самоназву. (4) А завершується він для *південнокарпатців* (та й то ще не для всіх) тільки в наші дні. (5) Тоді, коли сусідні державницькі утворення угорців, поляків, румунів та словаків уже давно пройшли процес національної консолідації і владнали майже всі свої *національно-культурні* проблеми (*П. Чучка*).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
А самоусвідомлення
Б південнозахідного
В південнокарпатців
Г національно-культурні
6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А другому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому
7. Неповним є речення
А друге
Б третє
В четверте
Г п'яте

та література

24

варіант

Українська мова

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Спільний приголосний звук мають усі слова рядка

- А ганок, якби, гава
- Б голова, легкий, спінінг
- В стиха, сало, розхитати
- Г лекція, єдиний, сине
- Д Чоп, щастя, зшиваю

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

9. Чергування приголосних при додаванні суфікса **-ськ-** відбувається НЕ в усіх словах рядка

- А боягуз, Острог, Лейпциг
- Б Париж, Воронеж, Страсбург
- В Запоріжжя, Гамбург, Кавказ
- Г убогий, архіпелаг, брат
- Д Прага, Буг, Калуга

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

10. З малої літери пишуться всі слова рядка

- А (Б,б)удинок (Х,х)удожників (У,у)країни
- Б (П,п)равославна (Ц,ц)ерква, (П,п)івденно-(З,з)ахідна (З,з)алізниця
- В (Ш,ш)евченківська (П,п)ремія, (І,і)нститут (М,м)истецтвознавства
- Г (К,к)ієво-(М,м)огилянська (А,а)кадемія
- Д (Д,д)октор (Н,н)аук, (К,к)иївські (Р,р)айони

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

11. Префікс **з-** пишеться в усіх словах рядка

- А ..давати, ..тугоніти, ..твердіти
- Б ..ворушити, ..рубати, ..мугастий
- В ..берігати, ..бірний, ..фабрикувати
- Г ..гаснути, ..дрібніти, ..дичавіти
- Д ..ніяковіти, ..чепити, ..хотіти

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

12. Виділене слово можна замінити синонімом у дужках у реченні

- А *Істинна* (справжня) любов – це любов матері.
- Б Не забудь ніколи *стежини* (шосе) до рідної хати!
- В Нехай завжди вас супроводжує *благородне* (лицарське) прагнення вчитися.
- Г *Говорити* (базікати) – ще не бути людиною.
- Д Учні були *вражені* (отетеріли) картиною.

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

13. До архаїзмів належать усі слова рядка

- А кошовий, татарва, ганок
- Б свічадо, отаман, хлібороб
- В печеніг, бунчук, паротяг
- Г клейнод, цариця, жаргонізм
- Д манкурт, айтішнік, хуліган

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

14. Фразеологізм усім по сім означає

- А байдуже
- Б порівну
- В лише собі
- Г розумно
- Д дотепно

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

15. До II відміни належать усі іменники рядка

- А біль, тюль, путь
- Б бюлетень, місто, обмеження
- В Збараж, подорож, Свірж
- Г весло, зайченятко, дерево
- Д століття, море, дівчатко

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

16. НЕ мають ступенів порівняння всі прикметники рядка

- А синюватий, гарячий, рівний
 Б білявий, червоний, страшний
 В хворий, готовий, русий
 Г живий, високий, синій
 Д упевнений, туманний, здоровий

А Б В Г Д

17. Правильно записано давальний відмінок числівника 9346 у рядку

- А дев'яти тисячам триста сорок шести
 Б дев'ятьом тисячам триста сорока шести
 В дев'ятьом тисячам трьомстам сорока шістьом
 Г дев'яти тисячам трьомастам сорока шістьом
 Д дев'ятьом тисячам трьомстам сорок шести

А Б В Г Д

18. До І дієвідміни належать усі дієслова рядка

- А косити, губити, полоскати
 Б їздити, чистити, крєктати
 В возити, мазати, стояти
 Г мостити, голубити, пестити
 Д ловити, тєсати, ненавидіти

А Б В Г Д

19. Редагування НЕ потребує речення

- А Хвора відчувала страшенну біль.
 Б На залізничному путі стояв поїзд.
 В У магазині продавали красивий тюль.
 Г Запис у журналі була зроблена дуже акуратно.
 Д Автор приніс свій рукопис.

А Б В Г Д

20. Словосполучення з лексемою об'єднання НЕ утворює лексема

- А широке
 Б громад
 В відбулося
 Г чергове
 Д для перемоги

А Б В Г Д

21. Обставину міри і ступеня вжито в реченні

- А Учениця цілими днями готувалася до випускних іспитів.
 Б Повз перехожих зі страшним гуркотом промчався мотоцикліст.
 В На деревах весело цвірінькали горобці.
 Г Хлопець сказав це навмисно.
 Д Ноги дітей були холодні від роси.

А Б В Г Д

22. Звертання вжито в реченні

- А Щасливий той, хто бачив мрію (Д. Павличко).
 Б І ось, нарешті, вершина наша (О. Гончар).
 В Наперед, хто не хоче конати! (І. Франко).
 Г А все-таки її люблю, мою Україну широку (Т. Шевченко).
 Д Ви, як завжди, точні й акуратні (П. Загребельний).

А Б В Г Д

23. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А Поки встало сонце уже все було готове (Панас Мирний).
 Б Косарі вмиваються до сонця чистою студеною водою (М. Рильський).
 В Холодні осінні тумани клубочаться вгорі і спускають на землю мокрі коси (М. Коцюбинський).
 Г Був погожий золотистий жовтневий ранок (Ю. Збанацький).
 Д Виноград ріс густими невисокими кущами (П. Загребельний).

А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Слово

- 1 кадило
- 2 комизитися
- 3 інверсія
- 4 мамрати

Тлумачення

- А зміна порядку слів у реченні
- Б шукати навіпомацки
- В посуд для куріння ладаном
- Г стиха підкрадатися
- Д вередувати

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Дієслівна форма

- 1 скошений, мелена
- 2 нанесено, створено
- 3 скошу, виліковують
- 4 узагальнювальний, лікувальний

Характеристика

- А особова форма дієслова
- Б безособова форма дієслова
- В активний дієприкметник
- Г пасивний дієприкметник
- Д дієприслівник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Стиль

- 1 науковий
- 2 конфесійний
- 3 художній
- 4 офіційно-діловий

Словосполучення

- А дар праведності
- Б політичні перегони
- В вельмишановні присутні
- Г моєї молодості щем
- Д належить до пасльонових

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Підрядна частина

- 1 означальна
- 2 з'ясувальна
- 3 способу дії
- 4 часу

Речення

- А Я стою у вечоровій тиші, слухаю, як ди-хає земля (М. Луків).
- Б А коли розквітнуть виноградники, го-лова йде обертом від їхнього пряного духу (З. Тулуб).
- В Коли ранком на Новий рік дерева вкри-ті інеєм, прийдешній рік буде хлібороб-ним (З газети).
- Г Чому судилося, те і сталося (Г. Гордасе-вич).
- Д У світі все було так, як сто, і тисячі, і мільйони років тому (Ю. Збанацький).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, до якого виду лексики належать виділені слова (цифра позначає наступ-не слово)

Коли в уяві давніх греків були такі (1) *Еллісейські Поля*, де походжають душі поетів та філософів; коли було таке підземне Плутонове царство, де пробували Прозерпіна й Еврідіка, то це були пишні поля, було пишне царство, (2) *мрійне*, фантастичне; пишне, хоч і мертве, все в півтонах та сутінках, з тихим не різким блиском, з своєю (3) *оригінальною* красою й поезією, з якоюсь поетичною (4) *од-личкою* од різких тонів ясного сонячного дня.

- А жаргонізм
- Б запозичення
- В діалектизм
- Г архаїзм
- Д іншомовне слово
- Е власне українське слово

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Найкращий зі світів

Створенню Світу, звісно ж, передував проект. Безсумнівно, не єдиний. Бо існувало нескінченно багато можливих світів у нескінченно багатьох можливих просторах. А оскільки йшлося про справу важливу, ангели одержали завдання спроектувати всі світи в найдрібніших деталях.

Час не підганяв, бо період обертання Всесвіту ще не було визначено, і Господь намислив вибрати найкращий зі всіх можливих світів, щоб зробити на його основі Єдиний Справжній Світ... Найкращий він, зрозуміло, упізнав з першого ж погляду. Адже в ньому не було жодного протиріччя, ніяких трагедій, ні болю, ані глупоти, – нічого, окрім сяючого блакитного задоволення й насолоди.

Господь уже хотів був створити цей світ всезагального найвищого щастя, але тут йому трапився кошторис. Ой лишенько! Найдовершеніший світ був, на жаль, найдорожчий: він потребував безперервних субсидій готівкою, бо жодне бажання не повинно було лишитися нездійсненим. Забезпечити кошти було в змозі лише акціонерне товариство. Але час його створення ще не настав, а без нього світ не був би такий довершений і бездоганий.

Знадобився пильніший добір, і, нарешті, Господь зупинився на двох. Він нарік їх Проектом А і Проектом Б.

Обидва виготовлено було в натуральну величину. Спочатку їх слід було випробувати. І от усю енергію було сконденсовано, як і належало для початкового стану, а потім ввімкнули час. Спочатку для Світу А. Той загув і задзижжав так, що любо було слухати.

Тривало це якихось там кілька мільярдів років, що, сказати треба одверто, не так уже й багато для випробування Світу, а потім Господь узяв невеличку пробу. Він покопирсався в нескінченній множині галактик, дістав з одної з них одне з сонць, відокремив одну планету і почав придивлятися зблизька – що ж там діється. (А виглядала планета майже так, як наша Земля.)

– І як вам тут подобається? – спитав Господь. – Здається мені, світ ваш пречудовий. Правда ж?

– Дякуємо на добрім слові, – відповіли йому. – Але це – жахливий світ.

– Та чому ж?

– Зараз довідаємося в Календарі Понять... Отож, як твердить математична логіка, що лежить в основі нашого Світу, усі події й усі почуття тут визначено наперед. Якщо ми хочемо знати, чого ми бажаємо, нам потрібно лише подивитися в Реєстрі Бажань...

– Я вже здогадуюсь, чому світ цей вважається жахливим... Проте життя тут захищено від усіх глупот!

– Та ні, тут зовсім не живуть, тут лише безперервно шукають у довідниках, і якщо й бачать, як усе воно вийде, – все одно не можуть нічого змінити. Наприклад, хтось із нас у Реєстрі Бажань бачить, що завтра під час обіду на честь свого директора схоче виголошити невеличку промову, а в Каталозі Почуттів довідується, що осоромиться і образить начальника... У цьому світі нічого не можна змінити! Навіть краплинка чи пилинка впливають на вічність! Усе знати, але не мати змоги нічого змінити, – це жахливо!..

Тоді Господь знов повернув планету на її місце, вставив Сонце у відповідну зоряну систему, а систему – у її Простір і зупинив час. Світ вимкнувся.

– Спробуємо-но випробувати Проект Б.

Отож ангел увімкнув час, і, коли минуло кілька мільярдів років, Господь знову ввімкнув планету і почав розглядати її мешканців.

– Як справи? – запитав він. – Як вам подобається світ?

– Жахливий-прежахливий! – перебиваючи один одного заволали численні голоси. Усі скаржились водночас, доки він не витяг якогось одного мешканця. Коли ж Господь звернувся до нього, він вигукнув:

– Ах, світ чудовий! Коли я один, у мене з'являється все, що я забажаю. Якщо хочу добряче попрацювати – у мене напружуються м'язи і приємно стомлюється мозок. Якщо я хочу відпочити й наказую: хай з'явиться тут гарненький будиночок у великому затишному парку із зручним кріслом на ганку, як тої ж миті вже лежу в ньому і викурюю «Гавану». Тут прегарно!

– Чого ж тоді ви всі волаєте: жахливий-жахливий?!

– Бачите, доки кожний з нас бажає чогось особисто для себе, він одержує все. Бажання виконується, і цьому ніщо не зможе перешкодити. Але якщо ми з'єднуємося в тісно заселеному просторі нашого Світу, – усі найкращі думки й поривання, усі мрії душі моєї стикаються з не менш рішучими бажаннями моїх співвітчизників. Там, де я хотів би, щоб був мій садок, – з шаленими вигуками ганяють м'яча з півдужини синів мого сусіда. І нема ніякого засобу цьому зарадити!

– Так, так... – задумливо мовив Господь і повернув мешканця на його місце у Світі, де той одразу ж почав знов скаржитись і скиглити.

– Отож і з Проектом Б нічого путнього не вийшло, – вимовив Господь і зупинив час.

– Обидва ваші світи ні до чого, – сказав він до ангелів. – Може, згодом вам спаде на думку якась нова ідея. А поки відкладемо цю ідею.

Потому він узяв обидві моделі Світу, для зручності вклав їх одну в іншу й запхнув до небесної комори... Якось (минуло кілька мільярдів років) Господь випадково зазирнув у той куточок і спостеріг, що обидва світи функціонують. Він покликав обох ангелів і суворо спитав, хто насмілився увімкнути час і продовжити експеримент.

– Ми лише хотіли випробувати, який світ протримається довше, якщо їх увімкнути разом, – виправдовувалися ангели.

– У такому разі подивимося, що з цього вийшло, – поблажливо промовив Господь і знову видобув з комбінованої системи Світу одного мешканця.

– Ну? – спитав він. – Як справи?

– Чудово! – відповіла людина (бо це була саме вона).

– Але чому? У Світі А усі волали, що нічого змінити не можна, в Світі ж Б скаржились, що можна бажати всього, а бажання не здійснюються.

– Це ми владнали! Ми створили особливе Товариство Вдосконалення Світу і зробили з двох світів новий, наш власний.

– Це ж треба таке! Яким чином?

– Дуже просто. Шляхом комбінації. З Б ми взяли фантазію, з А – закон. Ми їх взаємодоповнили. Те, що вважалося за бажане, ми зробили дійсним, що ж до незмінного – воно теж придалося в нашому Світі.

– Зовсім непогано! Цього я, здається, й чекав. Якщо ви в змозі створити Світ самі, я його затверджую! Тільки скажи мені, хлопче, хто ти такий?

– Я – інженер! (Л. Курд).

29. Ідею тексту розкривають рядки

А Найкращий [світ] він, зрозуміло, упізнав з першого ж погляду. Адже в ньому не було жодного протиріччя, ніяких трагедій, ні болю, ані глупоти, – нічого, окрім сяючого блакитного задоволення й насолоди.

Б Ах, світ чудовий! Коли я один, у мене з'являється все, що я забажаю. Якщо хочу добряче попрацювати – у мене напружуються м'язи і приємно стомлюється мозок. Якщо я хочу відпочити й наказую: хай з'явиться тут гарненький будиночок у великому затишному парку із зручним кріслом на ганку, як тої ж миті вже лежу в ньому і викурюю «Гавану». Тут прегарно!

В Те, що вважалося за бажане, ми зробили дійсним, що ж до незмінного – воно теж придалося в нашому Світі.

Г Найдовершеніший світ був, на жаль, найдорожчий: він потребував безперервних субсидій готівкою, бо жодне бажання не повинно було лишитися нездійсненим.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

30. Частина «У цьому світі нічого не можна змінити! Навіть краплинка чи пилинка впливають на вічність! Усе знати, але не мати змоги нічого змінити, – це жахливо!..» для своєї мікротеми є

А зачином

Б основною частиною

В висновком

Г зайвим компонентом

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

31. ССЦ «Ах, світ чудовий! Коли я один, у мене з'являється все, що я забажаю. Якщо хочу добряче попрацювати – у мене напружуються м'язи і приємно стомлюється мозок. Якщо я хочу відпочити й наказую: хай з'явиться тут гарненький будиночок у великому затишному парку із зручним кріслом на ганку, як тої ж миті вже лежу в ньому і викурюю «Гавану». Тут прегарно!»

А побудоване на основі паралельного зв'язку компонентів

Б побудоване на основі послідовного зв'язку компонентів

В побудоване на основі паралельного і послідовного зв'язку компонентів
Г не є ССЦ

А Б В Г

--	--	--	--

32. У рядках «Господь уже хотів був створити цей світ всезагального найвищого щастя, але тут йому трапився кошторис. Ой лишенько! Найдовершеніший світ був, на жаль, найдорожчий...» виділена конструкція є

А прямою мовою
Б непрямою мовою
В невласне прямою мовою
Г цитатою

А Б В Г

--	--	--	--

33. Прийом, застосований у зіставленні тверджень «Здається мені, світ ваш пречудовий» – «Дякуємо на добрім слові... Але це – жахливий світ», називається

А плеоназмом
Б градацією
В антитезою
Г еліпсисом

А Б В Г

--	--	--	--

34. Рядки «Найдовершеніший світ був, на жаль, найдорожчий: він потребував безперервних субсидій готівкою, бо жодне бажання не повинно було лишитися нездійсненим. Забезпечити кошти було в змозі лише акціонерне товариство» містять

А жаргонізми
Б історизми
В професіоналізми
Г неологізми

А Б В Г

--	--	--	--

35. Виділене в рядках «Господь уже хотів був створити цей світ всезагального найвищого щастя, але тут йому трапився кошторис» слово означає

А матеріальну шкоду
Б собівартість продукту
В найвищу ціну
Г план передбачуваних витрат і грошових надходжень

А Б В Г

--	--	--	--

36. Текст належить до стилю

А публіцистичного
Б художнього
В розмовного
Г епістолярного

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. До соціально-побутових пісень НЕ належать

А заробітчанські пісні
Б купальські пісні
В солдатські пісні
Г кріпацькі пісні
Д чумацькі пісні

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. Збірка поезій Григорія Сковороди має назву

А «Сад божественних пісень»
Б «Байки харківські»
В «De libertate»
Г «Кобзар»
Д «Поезії»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. Поема «Енеїда» Івана Котляревського є травестійною, оскільки

А вона написана живою українською мовою
Б автор детально змальовує побут народу
В це переробка античної поеми Вергілія
Г в ній багато комічних епізодів
Д в ній є опис пекла і раю

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

40. Чорна рада в однойменному творі Пантелеймона Куліша названа так, оскільки
 А рада закінчилася побойщем
 Б в раді брала участь біднота – чернь
 В всі учасники ради були вдягнені в чорний одяг
 Г рада відбувалася на горі, що називалася Чорною
 Д раду очолював московський радник на прізвисько Чорний
- А Б В Г Д
41. Для характеристики паяночки й Устини автор у творі «Інститутка» використав засіб поетичного синтаксису
 А інверсію
 Б антитезу
 В тавтологію
 Г риторичне питання
 Д риторичне звертання
- А Б В Г Д
42. За жанром твір Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» –
 А соціально-побутова повість
 Б соціально-побутовий роман
 В соціально-психологічна новела
 Г соціально-психологічна повість
 Д соціально-психологічний роман-епопея
- А Б В Г Д
43. Поезія «Чого являєшся мені у сні...» Івана Франка ввійшла до збірки
 А «З вершин і низин»
 Б «Зів'яле листя»
 В «Мій Ізмарагд»
 Г «Із днів журби»
 Д «Поезії»
- А Б В Г Д
44. «Українськими Ромео і Джульеттою» називають героїв твору
 А «Тіні забутих предків» Івана й Марічку
 Б «Кайдашева сім'я» Лавріна і Мелашку
 В «Людина» Олену і Стефана
 Г «Лісова пісня» Лукаша і Мавку
 Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Чіпку і Галю
- А Б В Г Д
45. Твір Миколи Хвильового «Я (Романтика)» має виразні ознаки художнього напрямку
 А неоромантизму
 Б експресіонізму
 В футуризму
 Г неореалізму
 Д символізму
- А Б В Г Д
46. Ахіллесовою п'ятою українців барон фон Крауз, герой твору Олександра Довженка «Україна в огні», вважає
 А лінь
 Б заздрість
 В багатолітній рабський дух
 Г сильний державний інстинкт
 Д невміння прощати один одному
- А Б В Г Д
47. Твір Ліни Костенко «Маруся Чурай» за жанром – це
 А вірш
 Б драма
 В роман у віршах
 Г історична повість
 Д драматична поема
- А Б В Г Д
48. У творі Дмитра Павличка «Два кольори»
*Як я малим збирався навесні
 Піти у світ незнаними шляхами,
 Сорочку мати вишила мені
 Червоними і чорними нитками.*
- тип римування
 А паралельне
 Б перехресне

- В кільцеве
- Г білий вірш
- Д монорима

А Б В Г Д

48. Герой твору Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном» Михайло просить дружину передати Марфі

- А листа
- Б гілку сосни
- В ніжні слова любові
- Г три зозулі з поклоном
- Д прохання відступитися

А Б В Г Д

50. Улас Самчук, автор твору «Марія», очолював літературну організацію

- А МУР
- Б «Плуг»
- В «ВАПЛІТЕ»
- Г «Бу-Ба-Бу»
- Д братство тарасівців

А Б В Г Д

51. Євген Маланюк був членом

- А празької школи
- Б нью-йоркської групи
- В «ВАПЛІТЕ»
- Г київської школи
- Д угруповання «Бу-Ба-Бу»

А Б В Г Д

Прочитайте уривок з поезії Івана Франка та виконайте завдання 52–56.

*Не пора, не пора, не пора
Москалеві, ляхові служить!
Довершилась України кривда стара,
Нам пора для України жить.*

*Не пора, не пора, не пора
За невігласів лить свою кров,
І любити царя, що наш люд обдира, –
Для України наша любов.*

52. Поезія Івана Франка, уривок з якої подано, увійшла до збірки

- А «З вершин і низин»
- Б «Зів'яле листя»
- В «Мій Ізмарагд»
- Г «Із днів журби»
- Д «На крилах пісень»

А Б В Г Д

53. Поезія є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

54. Віршовий розмір поезії –

- А ямб
- Б хорей
- В дактиль
- Г амфібрахій
- Д анапест

А Б В Г Д

55. Тип римування поданого уривка –

- А суміжне
- Б кільцеве
- В перехресне
- Г монорима
- Д білий вірш

А Б В Г Д

56. Виділені слова є художнім засобом

- А епітетом
 Б алегорією
 В літоєю
 Г гіперболою
 Д синекдохою

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Мойсей»	А філософська поема
2 «Мина Мазайло»	Б повість
3 «Арфами, арфами»	В філологічна комедія
4 «Чорна рада»	Г історичний роман-хроніка
	Д вірш

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Григорій Тютюнник	А Марфа Яркова
2 Іван Котляревський	Б Прометей
3 Тарас Шевченко	В Іван Іскра
4 Ліна Костенко	Г Лаврін Запорожець
	Д Наталка Полтавка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Іван Багряний	А «Тигролови»
2 Улас Самчук	Б «Марія
3 Василь Симоненко	В «Ти знаєш, що ти – людина?»
4 Тарас Шевченко	Г «Заповіт»
	Д «Маруся Чурай»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

1 <i>Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.</i>	А Василь
Симоненко
2 <i>Сто років, як сконала Січ.
Сибір. І соловецькі келії.
І глупа облягала ніч
Пекельний край і крик пекельний.</i>	Б Василь
Стус
3 <i>Два кольори мої, два кольори:
Червоне – то любов, а чорне – то журба.</i>	В Дмитро
Павличко
4 <i>В день такий розцвітає весна на землі
І земля убирається зрання.</i>	Г Іван Драч
	Д Володимир
Сосюра

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 25

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Антонімічні пари складають усі слова рядка

А високий – низький, смішний – сумний
Б добрий – злий, золотий – срібний
В ранній – пізній, холодний – теплий
Г червневий – липневий, учительський – директорський

А Б В Г

2. Помилку в переносі слова допущено в рядку

А від-жати, збіж-жя, сто-голосий
Б виїжд-жати, при-їхати, над-вечір'я
В покли-кати, пісен-ний, сьо-мий
Г сміх, про-крутити, Т. Шевчен-ко

А Б В Г

3. Усі слова правильно записано фонетичною транскрипцією в рядку

А з'їжджати [зйїжджати^е], щастя [щас'т'а]
Б розжарений [рож:аре^ений], щеня [шче^н'а]
В зціпити [зц'іпйті^е], розчинитися [рож:чи^еніті^с:я]
Г легкий [ле^хкйй], підданий [п'ідданий]

А Б В Г

4. Чергування [о], [е] з [і] можливе в усіх словах рядка

А семи, доходу, порогу
Б радості, морозу, осені
В берега, порогу, слова
Г Чернігова, устрою, льоду

А Б В Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Григорієм Матвійовичем зацікавилися в місті як учителем музики. (2) В училищі ж йому доводилося працювати дуже багато. (3) Тому що сини рибалок, більш звичні до вільної музики моря, аніж до звуків, що виривалися з дерев'яних тіснин тендітних інструментів, поки що не виявляли особливих успіхів. (4) А у Григорія Матвійовича була потаємна мрія про те – щоб хоч один з його учнів в майбутньому став відомим музикантом і прославив своє маленьке місто. (5) «Бо кожне маленьке місто, – любив повторювати Соболенько, – має право на свою велику людину» (П. Загребельний).

5. Прикладку вжито в реченні

А першому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому

А Б В Г

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А першому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому

А Б В Г

7. Норму чергування *у-в* порушено в реченні

А першому
Б другому
В третьому
Г четвертому

А Б В Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. М'який звук мають усі слова рядка

- А подвір'я, знання, діти
 Б льон, пігулка, джміль
 В сімейний, Хівря, піна
 Г сутінки, звичай, білочка
 Д ялина, гілка, дзюрчати

А Б В Г Д

9. Чергування [к]–[ч] можливе в усіх словах рядка

- А ластівка, мак, галька
 Б квітка, ковпак, вишенька
 В матінка, козак, неборак
 Г барак, соломинка, дівчинка
 Д рука, квітка, яблунька

А Б В Г Д

10. З *пів-* усі слова пишуться разом у рядку

- А (пів)острова, (пів)смереки, (пів)світу
 Б (пів)куля, (пів)Америки, (пів)Києва
 В (пів)держави, (пів)яблука, (пів)сонця
 Г (пів)тонни, (пів)ялинки, (пів)Європи
 Д (пів)вулиці, (пів)яруса, (пів)кімнати

А Б В Г Д

11. З *-н-* пишуться всі слова рядка

- А закоха..о, незако..о, широче..о
 Б знедоле..о, тума..о, бажа..о
 В дотеп..о, граціоз..о, щогоди..о
 Г високоякіс..о, організова..о, силь..о
 Д корис..о, трагіч..о, стара..о

А Б В Г Д

12. До неологізмів належать усі слова рядка

- А кардрідер, смартфон, віза-шенген
 Б бунчук, комп'ютер, хоругва
 В супермаркет, осавула, ідальня
 Г сканер, лазер, літопис
 Д скайп, ноутбук, пониззя

А Б В Г Д

13. Синонім до фразеологізму *передати кути меду* містить рядок

- А тримати камінь за пазухою
 Б нам'яти боки
 В дихати вогнем
 Г обвести навколо пальця
 Д кулаками махати

А Б В Г Д

14. Нульове закінчення мають усі слова рядка

- А банк, відмовити, смугастий
 Б степ, комерція, радість
 В путь, нежить, віза
 Г край, фондовий, добро
 Д капітал, вартість, протон

А Б В Г Д

15. Закінчення *-а (-я)* в родовому відмінку мають усі іменники рядка

- А місто, воск, мед
 Б апарат, студент, гай
 В березняк, акт, сарай
 Г млин, ставок, мільйон
 Д Дунай, барвінок, гектар

А Б В Г Д

16. Разом пишуться всі прикметники рядка

- А високо/кваліфікований, дво/сторонній, урядово/господарський
 Б фінансово/кредитний, адміністративно/розподільчий, явно/зрозумілий
 В загально/державний, конкуренто/спроможний,
 високо/продуктивний
 Г високо/технологічний, сніжно/морозний, електронно/касовий
 Д комунікативно/зорієнтований

А Б В Г Д

17. Для всіх складних прикметників рядка властивий один тип словотвору
 А антинародний, екстраординарний, маловживаний
 Б прездоровий, прибережний, взаємовигідний
 В волелюбний, життєрадісний, хворобливий
 Г багатокілометровий, малознаний, доцільний
 Д науково-дослідний, техніко-економічний, віце-президентський
- А Б В Г Д
18. Правильно записано форму місцевого відмінка числівника 1457 у рядку
 А (на) одна тисяча чотириста п'ятдесят семи
 Б (на) одній тисячі чотирьохстах п'ятдесяти семи
 В (на) одній тисячі чотирьохсот п'ятдесяти сімох
 Г (на) одна тисяча чотирьохсот п'ятдесяти семи
 Д (на) одній тисячі чотирьохстах п'ятидесяти семи
- А Б В Г Д
19. До II дієвідміни належать усі дієслова рядка
 А робити, женити, телефонувати
 Б скликати, дякувати, сидіти
 В линути, стукати, кричати
 Г інформувати, скакати, воєнізувати
 Д подарувати, інтенсифікувати, лежати
- А Б В Г Д
20. Словосполучення з лексею *притулилася* НЕ утворює лексема
 А близько
 Б до
 В нарешті
 Г щокую
 Д злякано
- А Б В Г Д
21. Обставина НЕ відокремлюється в реченні (розділові знаки пропущено)
 А В повітрі рокочучи йшли літаки (*М. Бажан*).
 Б Поснідавши лісничий подякував за гостинність і зібрався їхати (*О. Донченко*).
 В Ніжно дзвеніла над ним хвоя смерек змішавшись з шумом ріки (*М. Коцюбинський*).
 Г Гай лежав розпластавшись (*О. Гончар*).
 Д І пролітаючи машини здіймають жовту заметіль (*В. Стус*).
- А Б В Г Д
22. Поширене звертання вжите в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Про перемогу сурмо грай (*В. Сосюра*).
 Б Ти погасла ясна зоре! (*П. Тичина*).
 В Ой вербо вербо де ти зросла? (*Нар. творчість*).
 Г Гордо і привітно пісне задзвени (*В. Сосюра*).
 Д Ой зозуле зозуленько нащо ти кувала? (*Т. Шевченко*).
- А Б В Г Д
23. НЕ є простим ускладненим речення (розділові знаки пропущено)
 А Замість сіней Пилип зробив сяку-таку примостку (*Панас Мирний*).
 Б А Україна знай горить (*Т. Шевченко*).
 В Либонь не знаєш собачого життя мого? (*Л. Глібов*).
 Г А що таке спитати б вас жар-птиця? (*Л. Глібов*).
 Д Співає соловей свої пісні ласкаві (*В. Сосюра*).
- А Б В Г Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Будова	Слово						
1 корінь, закінчення	А лісовик	1	А	Б	В	Г	Д
2 корінь, суфікс, закінчення	Б перегній	2					
3 корінь, суфікс	В пити	3					
4 префікс, корінь, закінчення	Г птах	4					
	Д прийти						

25.

Характеристика

- 1 активний доконаного виду
- 2 активний недоконаного виду
- 3 пасивний доконаного виду
- 4 пасивний недоконаного виду

Дієприкметники

- А несений, мальований
- Б стримано, обнадійливо
- В написаний, вивірений
- Г перестиглий, дозрілий
- Д в'янучий, зеленіючий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Вид

- 1 інфінітивне
- 2 безособове
- 3 неозначено-особове
- 4 узагальнено-особове

Односкладні речення

- А Шкода журитися, молодичко (*Марко Вовчок*).
- Б За деревами лісу не бачить (*Нар. творчість*).
- В Думать, сіять, не ждять і посіяне жать (*Т. Шевченко*).
- Г Судили мене, оправдали, та що мені тепер з того? (*А. Тесленко*).
- Д Берімось краще до роботи (*Леся Українка*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Відношення між частинами

- 1 єднальні
- 2 зіставні
- 3 протиставні
- 4 розділові

Складносурядні речення

- А Весела душа моя, і світ мені милий (*Марко Вовчок*).
- Б Вітри гули віолончеллю, писали пальми акварель (*Л. Костенко*).
- В Прохожі стрічалися рідко, зате під ворітьми, на лавах, сиділи, як горобці, румуни (*М. Коцюбинський*).
- Г Чи любая розмова з ким ведеться, чи поцілунок на вустах озветься (*Леся Українка*).
- Д Наполохані гуси, гелгочучи, розлетілися по всій вулиці, а Васько вбіг до себе у двір (*Петро Панч*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, до якого виду лексики належать виділені слова (цифра позначає наступне слово).

Серед цієї краси місячної ночі я постеріг почування краси в давніх (1) *еллінів*, котрі обожували місяць та зорю, курили (2) *фіміам* Селені та рожевій Еос з рожевими пальцями й співали (3) *гімни* цій (4) *високій* поетичній красі.

- А запозичення
- Б архаїзм
- В неологізм
- Г історизм
- Д іншомовне слово
- Е власне українське слово

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Народна пісня як частина народної медицини

Перший крик немовляти – це профілактична фізіологічна процедура, запрограмована Природою: швидкий, майже конвульсивний вдих повітря, а затим тривалий, вичерпний аж до конвульсії видих. Тривалість видиху зумовлюється його гальмуванням, гальмування ж забезпечують голосові органи – лунає Перша Пісня Життя. Забігаючи наперед, скажемо, що вона не з веселих і, отже, підтверджує буддійську благородну істину: життя є страждання.

На тому не кінець. Подивіться й подивуйтеся, як люблять діти горланити, навіть коли не страждають. А як страшно кричить чоловік, кидаючись на ведмедя, мамута чи свого ж таки брата-супостата! Який хор гримить над полем битви! Чим гучніший крик, тим страшніше ворогові, і цей психологічний тиск має об'єктивні, фізіологічні підстави: регулярно вправляючи собі горлянку й легені, людина поліпшує й посилює не тільки гучність голосу, але й кровообіг, обмін речовин, загальну життєздатність і силу.

Недарма дихальні вправи були особливим об'єктом уваги найдавніших лікарів, жерців, воїнів, філософів – про це можна знайти згадки у ведичній літературі і в єгипетських текстах, цими питаннями переймалися мільйони мудреців і дослідників від часів зародження йоги до сучасних нам Бутейка, Стрельнікової, Фролова та багатьох інших.

Цікавим для нас є те, що з безлічі найрізноманітніших систем дихання помітно виділяється один характерний режим: швидкий вдих – повільний видих, причому сповільнення, гальмування видиху здійснюється не діафрагмою, а артикуляційним апаратом (голосовими зв'язками, горлом, язиком, губами, навіть зовнішнім приладом чи інструментом). У найширшому, узагальненому розумінні це й є пісня. І перший крик дитини, і лютий рик воїна, і палка молитва самітника, і мантри тибетського монаха, і ритмічні погуки робочої артілі, і маршова пісня виснажених тяжким переходом бійців, і розкішна оперна арія – усе це має під собою одну й ту саму основу: людина, свідомо чи несвідомо, знаходить найздоровіший, найефективніший спосіб дихання.

Неможливо не віднести до цього ряду й українську народну пісню. Чому саме народну й чому саме українську?

Народна пісня як частина традиційної культури творилася протягом багатьох століть, якщо не тисячоліть, а отже, пройшла такий відбір (свідомий чи стихійний – зараз не так важливо), якого не знав і не міг знати жодний інший музичний жанр. Досить навіть побіжного знайомства з народними піснями, щоб помітити, що цей відбір вплинув і на фізіологічні параметри пісні (ритміку, тривалість, темп і глибину дихання і т. п.), ідеально достосовуючи їх до практичних потреб співаків.

Українська пісня є унікальним у світовій культурі явищем. Вона вражає не тільки й не стільки кількісними показниками (за різними оцінками, українці склали від кількох сотень тисяч до кількох мільйонів пісень – таку кількість досить важко уявити, а ще важче зрозуміти її необхідність); головне чудо – якість української народної пісні, розмаїття її тематики, жанрів, стилів, глибина змісту, незбагненна й незрівнянна за своєю красою й простотою поезія.

Звичайно ж, усе це далеко виходить за межі чисто фізіологічного аналізу (В. Трилів).

430 слів

29. Рядки «Цікавим для нас є те, що з безлічі найрізноманітніших систем дихання помітно виділяється один характерний режим: швидкий вдих – повільний видих, причому сповільнення, гальмування видиху здійснюється не діафрагмою, а артикуляційним апаратом (голосовими зв'язками, горлом, язиком, губами, навіть зовнішнім приладом чи інструментом)» є вкрапленням стилю

- А розмовного
- Б художнього
- В наукового
- Г офіційно-ділового

А Б В Г

30. Твердження «Українська пісня є унікальним у світовій культурі явищем» у тексті є

- А висновком
- Б аргументом
- В тезою, що потребує доведення
- Г тематично пов'язаним з іншими твердженнями

А Б В Г

31. Тему тексту розкрито в рядках

- А Чим гучніший крик, тим страшніше ворогові, і цей психологічний тиск має об'єктивні, фізіологічні підстави: регулярно вправляючи собі горлянку й легені, людина поліпшує й посилює не тільки гучність голосу, але й кровообіг, обмін речовин, загальну життєздатність і силу.

- Б** Недарма дихальні вправи були особливим об'єктом уваги найдавніших лікарів, жерців, воїнів, філософів – про це можна знайти згадки у ведичній літературі і в єгипетських текстах, цими питаннями переймалися мільйони мудреців і дослідників від часів зародження йоги до сучасних нам Бутейка, Стрельнікової, Фролова та багатьох інших.
- В** Українська пісня є унікальним у світовій культурі явищем. Вона вражає не тільки й не стільки кількісними показниками (за різними оцінками, українці склали від кількох сотень тисяч до кількох мільйонів пісень – таку кількість досить важко уявити, а ще важче зрозуміти її необхідність); головне чудо – якість української народної пісні, розмаїття її тематики, жанрів, стилів, глибина змісту, незбагненна й незрівнянна за своєю красою й простотою поезія.
- Г** І перший крик дитини, і лютий рик воїна, і палка молитва самотника, і мантри тибетського монаха, і ритмічні погуки робочої артілі, і маршова пісня виснажених тяжким переходом бійців, і розкішна оперна арія – усе це має під собою одну й ту саму основу: людина, свідомо чи несвідомо, знаходить найздоровіший, найефективніший спосіб дихання.

А Б В Г

32. Заголовок тексту пояснюють рядки

- А** Тривалість видиху зумовлюється його гальмуванням, гальмування ж забезпечують голосові органи – лунає Перша Пісня Життя.
- Б** Досить навіть побіжного знайомства з народними піснями, щоб помітити, що цей відбір вплинув і на фізіологічні параметри пісні (ритміку, тривалість, темп і глибину дихання і т. п.), ідеально достосовуючи їх до практичних потреб співаків.
- В** Цікавим для нас є те, що з безлічі найрізноманітніших систем дихання помітно виділяється один характерний режим: швидкий вдих – повільний видих, причому сповільнення, гальмування видиху здійснюється не діафрагмою, а артикуляційним апаратом (голосовими зв'язками, горлом, язиком, губами, навіть зовнішнім приладом чи інструментом).
- Г** Народна пісня як частина традиційної культури творилася протягом багатьох століть, якщо не тисячоліть, а отже, пройшла такий відбір (свідомий чи стихійний – зараз не так важливо), якого не знав і не міг знати жодний інший музичний жанр.

А Б В Г

33. Компоненти ССЦ «На тому не кінець. Подивіться й подивуйтеся, як люблять діти горланити, навіть коли не страждають. А як страшно кричить чоловік, кидаючись на ведмедя, мамута чи свого ж таки брата-супостата! Який хор гримить над полем битви!»

- А** пов'язані паралельним зв'язком
Б пов'язані послідовним зв'язком
В не пов'язані
Г не утворюють ССЦ

А Б В Г

34. У рядках «Недарма дихальні вправи були особливим об'єктом уваги найдавніших лікарів, жерців, воїнів, філософів – про це можна знайти згадки у ведичній літературі і в єгипетських текстах, цими питаннями переймалися мільйони мудреців і дослідників від часів зародження йоги до сучасних нам Бутейка, Стрельнікової, Фролова та багатьох інших» НЕМАЄ

- А** власних назв
Б прикладки
В однорідних членів речення
Г узгоджених означень

А Б В Г

35. Виділене в рядках «Перший крик немовляти – це профілактична фізіологічна процедура, запрограмована Природою: швидкий, майже конвульсивний вдих повітря, а з тим тривалий, вичерпний аж до конвульсії видих» слово означає

- А** кашель
Б ковток
В судома
Г стрес

А Б В Г

36. У рядках «Народна пісня як частина традиційної культури творилася протягом багатьох століть, якщо не тисячоліть, а отже, пройшла такий відбір (свідомий чи стихійний – зараз не так важливо), якого не знав і не міг знати жодний інший музичний жанр» вставлена конструкція засвідчує

- А застосування особливого стилістичного прийому
- Б емоційну забарвленість висловлення
- В недоречність її вживання
- Г належність тексту до публіцистичного стилю

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. В історичній пісні «Зажурилась Україна...» звучить заклик

- А тікати з України
- Б розвеселити рідну землю
- В грабувати сусідні держави
- Г об'єднатися для боротьби з польською шляхтою
- Д об'єднатися для боротьби з турецькими нападниками

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

38. «Слово про похід Ігорів» закінчується

- А плачем Ярославни
- Б сонячним затемненням
- В «золотим словом» Святослава
- Г величанням Ігоря, князів і дружини
- Д засудженням міжкнязівського розбрату

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

39. Григорій Сковорода є автором збірок

- А «Сад божественних пісень», «Сад земних пісень»
- Б «Сад божественних пісень», «Байки харківські»
- В «Байки харківські», «Байки полтавські»
- Г «З вершин і низин», «Зів'яле листя»
- Д «De libertate», «Кобзар»

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

40. Поема «Енеїда» Івана Котляревського є бурлескною, оскільки

- А в ній героїчний зміст викладено зумисне вульгарно
- Б в ній змальовано побут українського народу
- В вона написана живою українською мовою
- Г це переробка античної поеми Вергілія
- Д в ній є опис пекла і раю

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

41. Пісню – переробку відомої поезії Григорія Сковороди у творі «Наталка Полтавка» Івана Котляревського виконує

- А Наталка
- Б виборний
- В Микола
- Г возний
- Д Петро

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

42. Основний конфлікт твору «Чорна рада» Пантелеймона Куліша –

- А любовний
- Б соціальний
- В моральний
- Г філософський
- Д психологічний

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

43. В основу твору «Гайдамаки» Тараса Шевченка покладено події

- А Коліївщини
- Б Хмельниччини
- В Переяславської ради
- Г Ніжинської ради
- Д власного життя автора

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

44. У творі «Інститутка» Марка Вовчка провідний конфлікт

- А моральний
- Б соціальний

- В психологічний
Г соціально-моральний
Д морально-психологічний
45. Проблема «пропащі сили» наскрізна у творі
А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
В «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
Г «Людина» Ольги Кобилянської
Д «Лісова пісня» Лесі Українки
46. Зав'язка конфлікту у творі «Лісова пісня» Лесі Українки –
А зустріч Лукаша і Мавки
Б шлюб Лукаша з Килиною
В переїзд Мавки до Лукаша
Г смерть Лукаша
Д смерть Мавки
47. Твір Михайла Коцюбинського «Intermezzo» має виразні ознаки художнього напрямку
А реалізму
Б романтизму
В натуралізму
Г імпресіонізму
Д експресіонізму
48. Розв'язка твору Олексаидра Довженка «Україна в огні» –
А шлюб Олесі й Василя
Б смерть Олесі й Василя
В смерть Лавріна Запорожця
Г повторні проводи на війну
Д загибель усіх братів Запорожців
49. Твір Ліни Костенко «Маруся Чурай» починається
А зустріччю Марусі з Грицем
Б судом над Марусею Чурай
В повідомленням про пожежу в Полтаві
Г описом смертної кари Марусі
Д вбивством Грицька Марусею
50. Твір Василя Стуса «На колимському морозі калина» є зразком лірики
А інтимної
Б пейзажної
В патріотичної
Г філософської
Д громадянської
51. Твір Євгена Маланюка «Шевченко» має строфічну будову
А двовірш
Б тривірш
В терцину
Г катрен
Д сонет

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

А Б В Г Д

Прочитайте поезію Павла Тичини та виконайте завдання 52–56.

*Коли в твої очі дивлюся –
Здається мені:
Мов бачу я небо прозоре.
Мов бачу брильянтових зір ціле море,
Що десь там горять-усміхаються,
Чудові, ясні!..
Ах, очі, ті очі!.. Кохана,
Чом серце твоє не таке?*

*Чому, як говориш – на думку спадає
Те поле у жовтні. Туман поглядає.
Суха бадиллина хитається...
Спить груддя важке.*

52. поезія є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А	Б	В	Г	Д

53. Віршовий розмір поезії –

- А ямб
- Б хорей
- В дактиль
- Г амфібрахій
- Д анапест

А	Б	В	Г	Д

54. Для характеристики очей і серця коханої автор використовує засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В інверсію
- Г антитезу
- Д тавтологію

А	Б	В	Г	Д

55. У виділених рядках другої строфи використано засіб поетичного синтаксису

- А епіфору
- Б тавтологію
- В інверсію
- Г риторичне питання
- Д риторичне звертання

А	Б	В	Г	Д

56. Виділені слова в першій строфі поезії є художнім засобом

- А літотою
- Б алегорією
- В символом
- Г гіперболою
- Д оксимороном

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУК-ВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Жовтий князь»	А кіноповість
2 «Лісова пісня»	Б вірш
3 «Зачарована Десна»	В роман
4 «На колимському морозі калина»	Г драма-феєрія
	Д комедія

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Ліна Костенко	А божий чоловік
2 Пантелеймон Куліш	Б Григорій Многогрішний
3 Іван Багряний	В Василь
4 Григорій Квітка-Основ'яненко	Г Гриць Бобренко
	Д Катерина

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Павло Тичина	А «Ви знаєте, як липа шелестить»
2 Володимир Сосюра	Б «Любіть Україну»
3 Тарас Шевченко	В «Ісаія. Глава 35»
4 Євген Маланюк	Г «Ти знаєш, що ти – людина?»
	Д «Сучасники»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

1 <i>Безгоміння, безлюддя довкола,
тільки сонце, і простір, і сніг.
І котилося куль-покотьюлом
Моє серце в ведмежий барліг.</i>	А Іван Драч
2 <i>Красиве засмагле сонце
В золотих переливах кучерів,
У червоній сорочці навипуск,
Що їхало на велосипеді.</i>	Б Василь Стус
3 <i>Як я малим збирався навесні
Піти у світ незваними шляхами,
Сорочку мати вишила мені
Червоними і чорними нитками.</i>	В Дмитро Павличко
4 <i>Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претесь на чужину
Шукати доброго добра...</i>	Г Тарас Шевченко
	Д Андрій Малишко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 26
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Приказкою є речення рядка
А Лиш боротись – значить жить (*І. Франко*).
Б За вовка промовка – а вовк і в хату (*Нар. творчість*).
В Краще на рідній землі кістками полягти, ніж на чужині слави набувати (*Нар. творчість*).
Г Усіх слухай, а свій розум май (*Нар. творчість*).
- А Б В Г
2. Ненаголошений звук [о^н] мають усі слова рядка
А кожух, розумний, ложечка, подмухав
Б стою, посестра, подумав, схованка
В зозуля, посунув, розумний, продукт
Г кому, болючий, подумки, споруда
- А Б В Г
3. Звук [ф] вимовляється в усіх словах рядка
А ..ацький, ..ізика, ..ільм, ..ілософія
Б ..утбол, ..илинка, жира..а, ..амільний
В ..ільтр, ..окус, ..орматований, ..акел
Г ..артух, ..осфор, ..іст, ..ормальний
- А Б В Г
4. Чергування приголосних можливе в усіх словах рядка
А казати, лазити, різати
Б допомагати, намагатися, знемагати
В махати, прохати, кохати
Г вимагати, зберігати, перемагати
- А Б В Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Здається, потроху спадає туман ейфорії, поволеньки ми тверезішаємо. (2) Лавина новітньої руйнації, що смерчем промчалася по майданах, вулицях і серцях, принесла нам поки що на сьогодні зужиту й засмальцьовану формулу винайдену Леонідом Кравчуком: «Маємо те, що маємо». (3) І все ж маємо ми немало – силует незалежної держави. (4) Лишилося одне: наповнити той силует таким вмістом, що гарантуватиме спершу непохитність, а потім – вічність. (5) Для цього необхідно працювати день і ніч, не шкодуючи себе, натхненно і розумно, в ім'я вже не ілюзорного «світлого» майбутнього, а зримого, реального (*С. Рен'ях*).

5. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
Б другому
В третьому
Г четвертому
- А Б В Г
6. Простим односкладним є речення
А перше
Б третє
В четверте
Г п'яте
- А Б В Г
7. Афоризм ужито в реченні
А першому
Б другому
В третьому
Г четвертому
- А Б В Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Усі слова пишуться з *не* разом у рядку
 А не/абиякий, не/хотіти, не/привітний
 Б не/здара, не/доробити, не/зчутися
 В не/навидіти, не/де-небудь, не/заощаджувати
 Г не/дочувати, не/його, не/забутньо
 Д не/збагненний, не/сприймати, не/притомний
- А Б В Г Д
9. Правильно записане фонетичною транскрипцією слово в рядку
 А безчестити [бе^езчэсте^ете^е]
 Б Наддніпрянщина [над:н'іпр'анци^ана]
 В квітчастий [квітч^асте^йй]
 Г намагаєшся [намага^йєс':а]
 Д зважся [зв^ашс'а]
- А Б В Г Д
10. Чергування [о], [е] з [і] можливе в усіх словах рядка
 А доба, коло, ворожка
 Б дроту, зачепити, докори
 В коза, воля, коса
 Г село, мосту, тонкий
 Д дзвонити, рости, меду
- А Б В Г Д
11. Фразеологічний антонім до вислову *крапля в морі* містить рядок
 А кози в золоті
 Б ні на кришечку
 В хоч греблю гати
 Г чиста монета
 Д аж мороз дере
- А Б В Г Д
12. Різнокореневими є слова в рядку
 А просто, просити, проспати
 Б дорога, дорожній, подорожник
 В дорого, дороговизна, дорогий
 Г місточок, вимощений, мостовики
 Д круглий, кружляти, округ
- А Б В Г Д
13. Усі слова утворені способом основоскладання в рядку
 А снігопад, віце-прем'єр, переправа
 Б землероб, прибудова, надреальний
 В ощадбанк, праворуч, зорепад
 Г світогляд, самовивіз, перехід
 Д поліглот, підсвічник, превелебний
- А Б В Г Д
14. Правильно розібрано за будовою слово в рядку
 А діє здат ^ний
 Б ви ^{окрем} лен ^{ий}
 В ви ^{гол} ос ^{ити}
 Г ^{при} ^{порош} ен ^{ий}
 Д ви ^{мощен}ий
- А Б В Г Д
15. Невідмінюваними є всі іменники рядка
 А ампула, бегонія, абонемент
 Б какаду, заввідділу, метро
 В дежавю, варіація, адажіо
 Г вар'єте, кольє, пектораль
 Д Торонто, епопея, джемпер
- А Б В Г Д
16. Суфікс *-єв* мають усі прикметники на позначення прізвищ у рядку
 А Губар..., Бестуж..., Куйбиш..
 Б Камен..., Кон..., Мальц..
 В Астаф'..., Лебед..., Татищ..
 Г Григор'..., Румянц..., Карц..
 Д Корен..., Ломт..., Зу..
- А Б В Г Д

17. Правильно записано словами формулу до 3624 додати 5 у рядку

- А до три тисячі шістсот двадцяти чотирьох додати п'ять
- Б до три тисячі шістсот двадцять чотири додати п'ять
- В до трьох тисяч шістсот двадцяти чотирьох додати п'ять
- Г до трьох тисяч шістсот двадцятьох чотирьох додати п'ятьох
- Д до трьох тисяч шістсот двадцять чотири додати п'ять

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

18. З *-ни-* пишуться всі прислівники

- А не збагне..о, зако..о, стривоже..о
- Б натхне..о, спросо..я, відда..о
- В широче..о, попідти..ю, безневи..о
- Г навма..я, безумов..о, негада..о
- Д со..о, організова..о, засмуче..о

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

19. До звуконаслідувальних належать усі слова рядка

- А гав, цабе, агов
- Б дзень, кукуріку, чирик
- В няв, ку-ку, гей
- Г кру, бах, еге-ге
- Д тук, хлоп, ага

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

20. Словосполученням є конструкція рядка

- А уздовж берега
- Б нехай заспіває
- В більш досвідчений
- Г дорога додому
- Д робити й сподіватися

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

21. НЕ є повним реченням конструкція рядка

- А Ось і подвір'я.
- Б Подвір'я.
- В Окрім подвір'я.
- Г Я на подвір'ї.
- Д Згадалося подвір'я.

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

22. Додатка НЕМАЄ в реченні

- А Все б дивився я на них (П. Тичина).
- Б Микола ліг спати на соломі (І. Нечуй-Левицький).
- В Любив дід гарну бесіду (О. Довженко).
- Г Шкода матір покидати в нетопленій хаті (Т. Шевченко).
- Д Чабан глянув на обох (Панас Мирний).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

23. Вставної конструкції НЕМАЄ в реченні (розділові знаки пропущено)

- А Звісно то скрипіли охоплені полум'ям осені дерева (М. Стельмах).
- Б Навпаки йому задро дивилися вслід (М. Коцюбинський).
- В А як до серця те узять даруйте я не знаю (П. Тичина).
- Г Ти ж нібито пізно додому повернувся (М. Стельмах).
- Д Пісня здавалось бриніла вже в ньому (М. Коцюбинський).

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Будова

- 1 —, —, □
- 2 —, —, ^
- 3 —, —, ^, □
- 4 —, —, ^, ^

Слово

- А позеленіти
- Б зеленуватий
- В занести
- Г відзеленіли
- Д віднесла

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

25.

Характеристика

- 1 доконаного виду
- 2 недоконаного виду, I відміна
- 3 недоконаного виду, II відміна
- 4 дієприкметник

Дієприслівники

- А мріючи, несучи
- Б роблячи, бачачи
- В загоєний, виснажений
- Г перемелено, засвоєно
- Д винісши, склавши

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Вид

- 1 складносурядне
- 2 складнопідрядне
- 3 безсполучникове
- 4 складне з різними видами зв'язку

Складні речення

- А Син, стоячи біля колони, зустрів свого старого усмішкою, любов'ю, почуттям гордоців синівських за нього (*О. Гончар*).
- Б Ні в березні води, ні в квітні трави (*Нар. творчість*).
- В Заспівають дівчата, і я чую, як їм підспівують і тополя, і колосся, і небо (*О. Завгородній*).
- Г Хочеться самому жити й любити: кожному бажаєш щастя (*Панас Мирний*).
- Д Книга вчить, як на світі жить (*Нар. творчість*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Смислові відношення між частинами

- 1 одночасність подій
- 2 послідовність подій
- 3 протиставлені події
- 4 зіставлені події

Безсполучникові складні речення

- А Пан гуляв у себе в замку – у ярмі стогнали люди (*Леся Українка*).
- Б Настало літо, настали й жнива (*І. Нечуй-Левицький*).
- В Думав, доля зустрінеться – спіткалося горе (*Т. Шевченко*).
- Г Забудеш рідний край – тобі твій корінь всохне (*П. Тичина*).
- Д Шелестить пожовкле листя по діброві; гуляють хмари, сонце спить (*Т. Шевченко*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, до якого виду другорядних членів речення належать виділені слова (цифра позначає наступне слово)

Уповдовж пружка слався чорний, наче оксамитовий, (1) *узкий* пояс: то чорніли бори; а нижче було видко дуже ясно широку зелену смужку: то зеленіли довгі острови між Старим та (2) *Новим* Дніпром та зелені пологі (3) *луки* попід чорним лісом, (4) *вкриті* лозами.

- А однорідні означення
- Б неоднорідні означення
- В відокремлені означення
- Г однорідні підмети
- Д однорідні присудки
- Е відокремлені обставини

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Хліб у музеї

Попри усі розбіжності поглядів на спосіб життя, релігію, класи, статуси найбільшою цінністю для людини залишається хліб. Він потрібен голодному і ситому, хворому і здоровому, на поминках чи хрестинах, у будень і у свято. Тому і розповідь моя буде про унікальну святиню хліба та надзвичайну людину, що сотворила це чудо.

Богдан Степанович Непорадний – це дивовижна людина, він є директором музею хліба у Львові, заслуженим учителем України, викладачем біології та хімії в автодорожньому технікумі. Про таких кажуть: педагог за покликанням. Богдан Непорадний народився в селі Волинцях на Тернопільщині. «Мати принесла мене на світ уже без батька, його арештували наприкінці 45-го», – згадує пан Богдан. Тож залишилась з двома дітьми на руках, плакала, як могла. Навчила ходити і говорити, шанувати скибку хліба, односельчан, милуватись цвітом садів і трав, поважати батьківську науку, наші традиції, звичаї та обряди. А потім, як підріс Богданчик, поклала у торбинку хліб, обгорнутий вишитим рушником, як материнське благословення, і провела у доросле життя, на науку, на роботу в далекі і близькі світи.

Напівсирітська доля, пошук шматка хліба у повоєнні роки, любов до своєї матері, батьківської оселі, рідної землі, непохитна віра в краще майбутнє України – усі ці почуття спричинилися, стали ініціативою, метою до створення музею хліба. Так студенти Богдана Степановича взяли за пошукову роботу.

Хто приніс старі батьківські жорна, хто коровай чи вишитий рушник... Отак, як мовиться, цеглина до цеглини і за короткий час скромні гуртожиткові кімнати перетворилися у справжні музейні світильники духовності. Тут розгорнуто багато тематичних експозицій, наприклад: «знаряддя праці», «етнографія і побут», «хліб у народних традиціях та обрядах». А колекція національного хліба різних народів містить білоруські плетенки, грузинські валіпурі, азербайджанські чуреки, вірменські лаваші, латвійські світку-мейзе, російські баранки, а також моравські і сандомирські хлібини. До уваги відвідувачів – 42 види весільних короваїв, оздоблених випеченими із тіста зозульками, голубками, лебідками, квітами, колоссям та калиною. Кажуть, що весільний коровай треба скоро з'їсти, щоб не засох, бо в молодих життя всохне. Цілушку хліба давали дівчатам, щоб хлопці цілували. Крихти зі столу ніколи не змітали на долівку, а ретельно збирали і давали курям. Пильнували, щоб хліб не падав додолу, а як упаде, то слід підняти, перепросити, поцілувати і з'їсти.

В Україні одвічно існував звичай – у будні і свята на столі, застеленому домотканним обрусом, завжди лежала паляниця, прикрита вишитим рушником. Двері до оселі не замикалися, і якщо заходив подорожній, він міг, не дочекавшись господаря, перекусити і взяти на дорогу окраєць хліба.

Дуже багато звичаїв гостинності нашого народу пов'язано саме з хлібом. Дорогих бажаних гостей завжди зустрічають з хлібом-сіллю; з хлібом-сіллю виряджають в далеку дорогу захисників вітчизни, синів, батьків, коханих. Хліб завжди був великою святинею.

Отож цей унікальний музей хліба, який став духовним центром національного виховання студентської та учнівської молоді, Богдан Непорадний із допомогою чисельної громади створив ще в 1987 р. А 14 жовтня 1990 р. у музейному приміщенні було обладнано капличку, музей освячено і з цього часу він називається «Народний музей Покрови Пресвятої Богородиці». Я мала щастя бути запрошеною самим паном Богданом на це свято і брала участь у концерті з нагоди цієї події разом із знаменитими артистами. Це стало одним із незабутніх випадків, з яких складається моє життя.

Такий музей виховує в людині почуття гідності, нагадує про історію, звичаї, традиції, навчає скільки коштує хліб-сіть, піт українського хлібороба. Такі музеї – рідкість не тільки в Україні, але і цілій планеті, і книга відгуків заповнена різними мовами.

Відверто кажучи, я б дуже хотіла, щоб усі, хто прочитає ці рядки, якось при нагоді обов'язково відвідали цю святиню – музей хліба у Львові і познайомилися з особливою людиною – директором Богданом Непорадним. Своєю князівською поставою, благородною сивиною, безконечною глибиною доброти в мудрих очах Богдан Непорадний сам нагадує символічний, життєдайний багатий, як сама природа, коровай. Від нього завжди почуєш мудре слово, він запалює своїм оптимізмом, енергією жити, творити, любити життя, людей і хліб.

«Гарний наш світ!» – якось дуже по-земному сказала мама пана Богдана, відвідавши музей хліба (О. Хромейчук).

623 слова

29. Твердження «Попри усі розбіжності поглядів на спосіб життя, релігію, класи, статуси найбільшою цінністю для людини залишається хліб» у тексті виступає як

- А висновок
- Б аргумент
- В теза, що потребує доведення
- Г обрамлення

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

30. Аргументом до твердження «Такий музей виховує в людині почуття гідності, нагадує про історію, звичаї, традиції, навчає скільки коштує хліб-сілля, піт українського хлібороба» у тексті виступають рядки

- А Дуже багато звичаїв гостинності нашого народу пов'язано саме з хлібом. Дорогих бажаних гостей завжди зустрічають з хлібом-сіллям; з хлібом-сіллям виряджають в далеку дорогу захисників вітчизни, синів, батьків, коханих. Хліб завжди був великою святинею.
- Б Напівсирітська доля, пошук шматка хліба у повоєнні роки, любов до своєї матері, батьківської оселі, рідної землі, непохитна віра в краще майбутнє України – усі ці почуття спричинилися, стали ініціативою, метою до створення музею хліба.
- В Відверто кажучи, я б дуже хотіла, щоб усі, хто прочитає ці рядки, якось при нагоді обов'язково відвідали цю святиню – музей хліба у Львові і познайомилися із особливою людиною – директором Богданом Непорадним.
- Г Тут розгорнуто багато тематичних експозицій, наприклад: «знаряддя праці», «етнографія і побут», «хліб у народних традиціях та обрядах».

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

31. Загальним до твердження «В Україні одвічно існував звичай – у будні і свята на столі, застеленому дотканим обрусом, завжди лежала паляниця, прикрита вишитим рушником» є

- А Двері до оселі не замикалися, і якщо заходив подорожній, він міг, не дочекавшись господаря, перекусити і взяти на дорогу окраєць хліба.
- Б Дуже багато звичаїв гостинності нашого народу пов'язано саме з хлібом.
- В Дорогих бажаних гостей завжди зустрічають з хлібом-сіллям; з хлібом-сіллям виряджають в далеку дорогу захисників вітчизни, синів, батьків, коханих.
- Г Хліб завжди був великою святинею.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

32. Висловлення «“Гарний наш світ!” – якось дуже по земному сказала мама пана Богдана, відвідавши музей хліба» у тексті

- А розкриває тему
- Б розкриває ідею
- В ставить проблему
- Г пояснює заголовок

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

33. Натхнення на створення музею хліба у Богдана Степановича Непорадного з'явилося тому, що

- А Попри усі розбіжності поглядів на спосіб життя, релігію, класи, статуси найбільшою цінністю для людини залишається хліб. Він потрібен голодному і ситому, хворому і здоровому, на поминках чи хрестинах, у будень і у свято.
- Б ...мати, як підріс Богданчик, поклала у торбинку хліб, обгорнутий вишитим рушником, як материнське благословення, і провела у доросле життя, на науку, на роботу в далекі і близькі світи.
- В Дуже багато звичаїв гостинності нашого народу пов'язано саме з хлібом. Дорогих бажаних гостей завжди зустрічають з хлібом-сіллям; з хлібом-сіллям виряджають в далеку дорогу захисників вітчизни, синів, батьків, коханих. Хліб завжди був великою святинею.
- Г Своєю князівською поставою, благородною сивиною, безконечною глибиною доброти в мудрих очах Богдан Непорадний сам нагадує символічний, життєдайний багатий, як сама природа, коровай.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

34. У рядку «Хто приніс старі батьківські жорна, хто коровай чи вишитий рушник...» виділене слово НЕ є
- А жаргонізмом
Б архаїзмом
В історизмом
Г професіоналізмом

А Б В Г

--	--	--	--

35. Для рядків «Такий музей виховує в людині почуття гідності, нагадує про історію, звичаї, традиції, навчає скільки коштує хліб-сіль, піт українського хлібороба. Такі музеї – рідкість не тільки в Україні, але і цілій планеті, і книга відгуків заповнена різними мовами» властива стилістична фігура
- А градація
Б анафора
В епіфора
Г плеоназм

А Б В Г

--	--	--	--

36. Висловлення «А колекція національного хліба різних народів містить білоруські плетенки, грузинські валіпурі, азербайджанські чуреки, вірменські лаваші, латвійські світку-мейзе, російські баранки, а також моравські і сандомирські хлібини»
- А ускладнене відокремленими членами речення
Б містить неактивну лексику
В емоційно забарвлене
Г неповне

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. У рядках

*Не хилися, явороньку,
Ще ти зелененький!
Не журися, козаченьку,
Ще ти молоденький!*

використано художній засіб

- А паралелізм
Б порівняння
В гіперболу
Г алегорію
Д символ

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. Ідея твору Григорія Сковороди «Всякому місту звичай і права» –
- А викриття суспільних вад
Б змалювання краси природи
В утвердження ідеї «сродної праці»
Г відстоювання прав українських міст
Д прославлення Богдана Хмельницького

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. Іван Котляревський в «Енеїді» описує пекло, щоб
- А наслідувати «Божественну комедію» Данте Аліг'єрі
Б викрити соціальні й моральні вади суспільства
В його твір різнився з Вергілієвим
Г продемонструвати героїзм Енея
Д покепкувати з багатіїв

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

40. Твір «Наталка Полтавка» Івана Котляревського розпочинається піснею
- А «Видно шляхи полтавські і славу Полтаву»
Б «Всякому городу нрав і права»
В «Віють вітри, віють буйні...»
Г «Ой, я дівчина Полтавка»
Д «Дід рудий, баба руда»

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

41. Утвердження думки про те, що провідною суспільною силою має бути освічена національна еліта, – ідея твору
 А «Інститутка» Марка Вовчка
 Б «Лісова пісня» Лесі Українки
 В «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 Г «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
- А Б В Г Д
42. У творі «Інститутка» Марка Вовчка зав'язкою є
 А опис побуту старої пані та її двору
 Б шлюб інститутки з лікарем
 В шлюб Устини з Прокопом
 Г приїзд інститутки
 Д сцена в саду
- А Б В Г Д
43. Твір «Чого являєшся мені у сні...» Івана Франка є зразком лірики
 А психологічної
 Б громадянської
 В патріотичної
 Г філософської
 Д інтимної
- А Б В Г Д
44. Твір «Арфами, арфами...» Павла Тичини є зразком лірики
 А інтимної
 Б пейзажної
 В патріотичної
 Г філософської
 Д громадянської
- А Б В Г Д
45. Головна проблема у творі Миколи Хвильового «Я (Романтика)» –
 А батьків і дітей
 Б лідера і народу
 В народу і революції
 Г людини й революції
 Д соціальної нерівності
- А Б В Г Д
46. Автобіографічним є твір
 А «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 Г «Камінний хрест» Василя Стефаника
 Д «Марія» Уласа Самчука
- А Б В Г Д
47. Твір Василя Стуса «На колимським морозі калина»
*На колимським морозі калина
 Зацвітає рудими слізьми*
 написаний віршовим розміром
 А ямбом
 Б хореєм
 В дактилем
 Г амфібрахієм
 Д анапестом
- А Б В Г Д
48. У рядках із твору Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном»
Коли се було... А я досі думаю: «Як вони чули один одного – Марфа і тато? Як?...»
 використано засіб поетичного синтаксису
 А інверсію
 Б антитезу
 В тавтологію
 Г риторичне питання
 Д риторичне звертання
- А Б В Г Д
49. Символом людської духовності у творі Василя Барки «Жовтий князь» є
 А ікона
 Б жовтий князь

- В чаша з церкви
- Г зошит Оленки
- Д окраець хліба

А Б В Г Д

50. Поетом-державником називали поета

- А Івана Драча
- Б Дмитра Павличка
- В Євгена Маланюка
- Г Андрія Малишка
- Д Василя Симоненка

А Б В Г Д

51. Роман «Тигролови» Івана Багряного написаний на основі

- А вигаданої історії
- Б історичних подій
- В народних переказів
- Г подій із життя батька письменника
- Д подій із власного життя письменника

А Б В Г Д

Прочитайте поезію Володимира Сосюри та виконайте завдання 52–56.

*Васильки у полі, васильки у полі,
 і у тебе, мила, васильки з-під вій,
 і гаї синіють ген на видноколі,
 і синіє щастя у душі моїй.*

*Одсіють роки, мов хмарки над нами,
 і ось так же в полі будуть двоє йти,
 але нас не буде. Може, ми квітками,
 може, васильками станем – я і ти.*

52. Поезія, уривок з якої подано, є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

53. Тип римування поданого уривка –

- А суміжне
- Б кільцеве
- В перехресне
- Г монорима
- Д білий вірш

А Б В Г Д

54. У першій строфі уривка використано засіб поетичного синтаксису

- А епіфору
- Б антитезу
- В паралелізм
- Г тавтологію
- Д риторичне питання

А Б В Г Д

55. В останньому рядку першої строфи уривка використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В порівняння
- Г гіперболу
- Д метафору

А Б В Г Д

56. У першому рядку другої строфи уривка використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В метонімію
- Г порівняння
- Д оксиморон

А Б В Г Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром

1 «Кайдашева сім'я»	А	соціально-побутова повість
2 «Тигролови»	Б	вірш
3 «Сон»	В	пригодницький роман
4 «Я (Романтика)»	Г	поема-містерія
	Д	новела

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Пантелеймон Куліш	А	Маюфес
2 Іван Багряний	Б	Наталка Сірківна
3 Григорій Квітка-Основ'яненко	В	Черевань
4 Григір Тютюнник	Г	Маруся
	Д	Михайло

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Леся Українка	А	«Contra spem spero»
2 Остап Вишня	Б	«Заповіт»
3 Андрій Малишко	В	«Шевченко»
4 Євген Маланюк	Г	«Пісня про рушник»
	Д	«Мисливські усмішки»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

1 <i>Чого звертаєш ти до мене
Чудові очі ті ясні, сумні,
Немов криниці дно студене...</i>	А	Іван
Багряний
2 <i>І половці небитими дорогами
побігли до Дону великого;
кричать вози їх опівночі,
мов лебеді сполохані.</i>	Б	Григорій
Сковорода
3 <i>Байдуже смерті, мужик то чи цар, –
Все пожере, як солону пожар.</i>	В	Тарас
Шевченко
4 <i>Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претесея на чужину
Шукати доброго добра...</i>	Г	невідомий
	Д	Іван
Франко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 27
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Норми чергування *у-в* порушено в рядку
 А мешкати в Києві, побачити у Америці
 Б прочитала в оголошенні, зайшов у фойє
 В пішла в садок, десь у полі
 Г олівець учителя, окуляри вчителя
2. Усі слова утворено способом складання в рядку
 А перукарство, профтехосвіта, степовик
 Б корчма, рибгосп, стінгазета
 В драмгурток, педуніверситет, телеканал
 Г прикордонний, якнайкращий, лісостеп
3. Орфографічну помилку допущено в рядку
 А калач, хазяїн, гарячий, багатий
 Б кожух, розумний, монастир, богатир
 В багатіти, кочан, гаразд, кажан
 Г поганий, лопата, лопух, солдат
4. Звуків більше, ніж букв, в усіх словах рядка
 А сяйво, країна, шука, узлісся
 Б яснити, кукурудзяний, джбан, кістка
 В Україна, щока, ніченька, хвіртка
 Г приїзд, плеяда, щодня, еретик

А Б В Г

--	--	--	--

А Б В Г

--	--	--	--

А Б В Г

--	--	--	--

А Б В Г

--	--	--	--

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Він не дуже поспішав – дорога могла виявитися *некороткою*. (2) Навкруги все залишалося таким, як і тоді, коли він уперше визирнув із астролюка. (3) Ті ж похилі невисокі, схожі один на одного горби, які далеко-далеко робилися меншими, непомітнішими, так що на самому обрії, сходячись із прозорим і *не жарким* небом, рівнина вже здавалася зовсім пласкою, пригладженою. (4) За весь час він *не помітив* жодного деревця, навіть кущика. (5) Інколи над головою пропливало кілька *напівпрозорих* хмарин, що біля горизонту танули, поринаючи у безвідь (*О. Костюк*).

5. Орфографічну помилку допущено в слові
 А некороткою
 Б не жарким
 В не помітив
 Г напівпрозорих

А Б В Г

--	--	--	--

6. Дієприкметник ужито в реченні
 А першому
 Б третьому
 В четвертому
 Г п'ятому

А Б В Г

--	--	--	--

7. Простим є речення
 А перше
 Б друге
 В четверте
 Г п'яте

А Б В Г

--	--	--	--

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Помилку в записі слова фонетичною транскрипцією допущено в рядку
 А виріши [ві'ріши]

та література

27

варіант

Українська мова

- Б багатшати [багачшати]
 В братство [братство]
 Г обрядодійство [обрядодійство]
 Д кожушаний [кожушаний]

А Б В Г Д

9. НЕ відбувається чергування [o], [e] з [i] у словах рядка

- А молоко, Львів, стій
 Б шовк, пора, радість
 В жінка, річ, схід
 Г жовтий, ворона, розгром
 Д додому, спокій, міст

А Б В Г Д

10. У прямому значенні вжито виділене слово рядка

- А *тепле* слово
 Б *теплий* колір
 В *тепла* думка
 Г *тепла* праска
 Д *тепла* зустріч

А Б В Г Д

11. Фразеологічний антонім до вислову *жити як бобер у салі* містить рядок

- А розсьорбувати юшку
 Б перебиватися з хліба на воду
 В скидати з плечей
 Г сідати на коника
 Д кинути якір

А Б В Г Д

12. Правильно витлумачено діалектизм *городник* у рядку

- А хазяїн
 Б лопата для копання
 В власник земельної ділянки
 Г паркан навколо городу
 Д найманий працівник

А Б В Г Д

13. НЕ правильно розібрано за будовою слово рядка

- А при гор ну ти
 Б за о хоч ен ий
 В роз шир юв а ти ся
 Г від по від альн іст ь
 Д за о щадж енн я

А Б В Г Д

14. Однокореневими є всі слова рядка

- А ситий, ситець, ситро
 Б поле, полудень, польський
 В сир, сирена, сиро
 Г дзвоник, передзвонюватися, дзвінко
 Д літо, літера, літати

А Б В Г Д

15. Через дефіс пишуться всі займенники рядка

- А хтозна/як, бозна/з/ким, де/хто
 Б чим/небудь, будь/з/чим, до/когось
 В ні/хто, ні/в/кого, бозна/де
 Г який/небудь, аби/хто, кі/скільки
 Д будь/кого, казна/ким, де/небудь

А Б В Г Д

16. Правильно записано словами форму орудного відмінка порядкового числівника *7564* в рядку

- А сімома тисячами п'ятсот шістдесят четвертим
 Б сімома тисячами п'ятьмастами шістдесят четвертим
 В сімома тисячами п'ятьмастами шестидесяти четвертим
 Г сім тисяч п'ятсот шестидесяти четвертим
 Д сім тисяч п'ятсот шістдесят четвертим

А Б В Г Д

17. Неперехідними є всі дієслова рядка

- А жити, приймати, грати
 Б вболівати, вітати, садити

В одужувати, казати, дарувати
 Г ходити, забриніти, підсвітитися
 Д озиватися, клопотатися, накривати

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

18. Усі слова є прислівниками в рядку
 А надворі, одразу, повз
 Б удосвіта, поволі, спідлоба
 В додолу, довкола, біля
 Г без кінця-краю, когось, зопаду
 Д попідтинню, вкрай, для

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

19. До одного розряду належать усі частки рядка
 А аби, чи, би
 Б оце, якраз, ні
 В саме, б, -небудь
 Г -сь, ось, не
 Д тільки, лише, якраз

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

20. Іменниковим є словосполучення рядка
 А вперше за рік
 Б дехто з учнів
 В незнищенність духу
 Г усе про літературу
 Д розвивати уяву

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

21. Тире між підметом і присудком НЕ потрібно ставити в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Любить свій край це для народу жити (В. Сосюра).
 Б Ліс захисник урожаїв (Із підручника).
 В Правда та кривда як вогонь та вода (Нар. творчість).
 Г Переволока одна з найвідоміших переправ через Дніпро (В. Малик).
 Д На краю великого міста у кривобокій хатині сидять троє (Панас Мирний).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

22. Означення НЕМАЄ в реченні
 А Радіє сонце щастю жить (С. Йовенко).
 Б Антон вкосив трави у леваді (В. Дрозд).
 В Заїжджають до двору черкеси в шапках (Г. Тютюнник).
 Г Люблю зажуру пісень твоїх (С. Плачинда).
 Д Я пісень кохання ніколи не співав між ворогами (Леся Українка).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

23. Відокремлених членів НЕМАЄ в реченні (розділові знаки пропущено)
 А Місячним сяйвом залиті мріють сади (В. Сосюра).
 Б Опріч того Соломії докучав голод (М. Коцюбинський).
 В Осяяний сонцем перед нами розкрився зовсім новий світ (О. Довженко).
 Г Сонце стояло якраз над головою не гріло палило (Панас Мирний).
 Д Встає гілля налите синім соком і ярина і яблуневий плід (А. Малишко).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

- Спосіб творення*
- суфіксальний
 - безафіксний
 - основоскладання
 - перехід з однієї частини мови в іншу

- Слово*
- перелесник
 - пуск
 - лісостеп
 - лісовик
 - черговий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Частина мови

- 1 прислівник
- 2 дієприслівник
- 3 дієприкметник
- 4 особове дієслово

Слова

- А наносячи, наговоривши
- Б небачений, напружений
- В недалеко, навмисне
- Г нанесено, настояно
- Д намагалися, накрив

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Стиль

- 1 художній
- 2 епістолярний
- 3 науковий
- 4 офіційно-діловий

Речення

- А Нарешті пишу тобі про те, як я відпочиваю на річці в бабусі.
- Б Довжина річки Сейм становить 717 км.
- В Річка Сейм, як ви знаєте, славиться своєю історією.
- Г За гаєм в'ється тонесенька, але таки глибоченька річечка.
- Д Річку Сейм зарахувати до судноплавних.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Смислові
відношення
між частинами

- 1 наслідкові
- 2 причинові
- 3 часові
- 4 доповнювальні

Безсполучникові
складні речення

- А Учора се була казка – сьогодні дійсність (*М. Коцюбинський*).
- Б Коло примерклого багаття точиться некваплива бесіда – кожне докидає до її повільного вогню по слову, по двоє (*Є. Гуцало*).
- В Продержало з тиждень морозом – земля наклякла, як кістка (*Панас Мирний*).
- Г В такі ночі довго хвилюється серце косаря: йому згадується літо (*М. Стельмах*).
- Д Зійшла вода – колеса стали (*Л. Глібов*).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, яку синтаксичну роль у реченні виконують виділені слова (цифра позначає наступне слово)

Сонце швидко викочувалось з-за лісу на небо, ніби хапалось (1) *глянуть* на ті (2) *дива*, що воно (3) *само* розкидало по землі й по воді, а потім викотилось все, блискуче, палаюче та кучеряве, ніби (4) *обтикане* червоними ножами, огняними шаблями, здорове, як колесо, дивне, пишне й велике!

- А підмет
- Б присудок
- В означення
- Г додаток
- Д обставина
- Е не є членом речення

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Нестерпна легкість читання

Жахлива звичка – зазирати через плече до чужої книжки в метро. «Мені хотілося вірити, що Візі спочатку поїхала до Зурбагана». Ага, Олександр Грін. Третій том, якщо не помиляюся. Дівчина поруч закрила книжку і сховала до сумки. Чимала така торбинка – окрім Гріна, там іще, мабуть, багато чого поміститься. Що ж, один лише Грін – не надто громіздкий вантаж. Я от коли їздила під час навчання на дуже великі відстані, брала із собою по дві «книжки для читання» – на випадок, якщо одна закінчиться раніше, ніж дорога, і захочеться почитати іншу. Мої сумки більше нагадували тюки «човників»... Спроба перейти на дамські ридикюлі була поєднана із захопленням мініатюрними або принаймні малоформатними книжками. Не прижилося. Мініатюрні книжки трапляються дуже рідко. До того ж дивно це – добирати літературу за форматом книги, а не за змістом. Що ж, я книжковий хробак. Чарівні дамські сумочки, розраховані на невеличку косметичку, великий гаманець і мале-е-есеєнький мобільний телефон, принесені в жертву пристрасті. Удар по іміджу жінки, завданий черговим томом формату ін-фолю, з яким не можеш розпрощатися навіть у метро, можна витерпіти досить легко.

Коли ж це почалося? Коли мене спіткала війна форматів і після нетривалого і досить млявого опору я здалася в полон. Ні, річ не в тім, що я тепер змогла собі дозволити нарешті перейти на маленькі дамські сумочки – деякі процеси незворотні. Втім, значно приємніше, коли лямка не вривається в плече, при тому, що книг у мене із собою... Та скільки завгодно!

Компактність електронного читацького рішення – не єдиний, а може, й узагалі не основний аргумент у цій «суперечці форматів». Книжка стає дедалі проблематичнішою покупкою. Не тому що дорого. Тому що безглуздо. Що пропонує мені книгарня? Те, що створив автор/перекладач, прийняв видавець, схвалив ринок. Я купую певну книжку, тому що мені фактично не залишили вибору. А якщо я не згодна з видавничою політикою і читацькою модою? Не кажучи вже про те, що є величезний пласт закордонної літератури, котра просто проходить повз нас через те, що наш видавець не бачить сенсу перекладати її для нас. Ринок, бачте, не готовий «прийняти». Про появу імпортних оригіналів на наших прилавках можна й не мріяти – якщо це, звісно, не черговий «Гаррі Поттер».

Мені подобається користуватися онлайн-бібліотеками. Так легко знайти те, що потрібно, і відразу почати читати. Просто на робочому місці. Про похід до «живої» бібліотеки пам'ятаєте? Спочатку нишпорите в каталозі, потім робите замовлення. Можливо, його виконають. А якщо ні, то хвилин за 40 ви дізнаєтеся, що весь цей час витратили даремно. Звісно, Інтернет теж не гарантує цілковитого і беззастережного задоволення всіх моїх читацьких примх. Та коли розчарування настає швидко, воно не є настільки нищівним.

Перспективи «інтернет-видавництва» досі неозорі. Інтернет – узагалі цікавий виклик для літератури. Він дає простір для принципово нових методів організації текстового простору. Взяти хоча б блоги – ви можете собі уявити цей жанр у вигляді відрукованої книги? Можете, звісно, але ж убого виходить, правда? Зрештою, як «стара інформаційна технологія» у вигляді друкарського верстата змінила культуру, зробивши її в повному сенсі книжною, об'єднавши саме з книгою наші мізки, так і «нові інформаційні технології» здатні запропонувати нам щось подібне.

Загалом, таке враження, що всі раціональні докази на боці електронного формату книги. А проте культура книги, гадаю, не поступиться позиціями занадто швидко. Ірраціонального геть не завжди легко позбутися. Навіть навпаки. Річ у тім, що книжка дає задоволення. Як процес написання тексту від руки – півмертвий феномен «паперової» культури. З деякого часу моя перша оцінка з письма почала викликати у мене напади сміху – це була, між іншим, двійка, і тоді, у першому класі, було зовсім не смішно. Та й у наступних класах мій почерк викликав у вчителів істеричний стан і ставав причиною нескінченних нотацій на тему «як так можна писати, ти ж дівчинка...». Відтоді моя статевая приналежність не змінилася. З почерком стало ще гірше. Але кого це обходить? Адже я вже давно не пишу від руки. Хоча перехід «на новий формат» і тут спочатку викликав у мене відторгнення. Ковзання пера по аркушу паперу, поступове заповнення білого простору моїм неповторним (дарма, що геть нерозбірливим) почерком. Є в цьому своєрідна творча магія. Точно так само, як у процесі

гортання книги. Хоч що кажи, шурхіт сторінок, вага тому, відчуття, коли погладжуєш пальцями палітурку, – все це складові любові до книги.

А звичка робити нотатки на полях! Деякі книги нізащо не здам до бібліотеки, попри те, що маю електронних «двійників», – просто тому, що їхні сторінки густо всіяні нотатками. Думками читача. Вони наївні, але, безперечно, додають цінності книзі. А запах! Хіба можна порівняти пахощі книгосховища із запахом новенького ноутбука?

Так, я погодилася, здала макулатуру, завантажую в «пальму» штук по 20 нових книг за раз. Та чому досі не можу покинути звичку зазирати через плече людині, котра читає в метро книжку? Олександр Грін. Третій том. Все ж таки, здається, третій. Ні, я невиправна (За *К. Паньо*).

765 слів

29. Ідею тексту розкривають рядки

А Я от коли їздила під час навчання на дуже великі відстані, брала із собою по дві «книжки для читання» – на випадок, якщо одна закінчиться раніше, ніж до рога, і захочеться почитати іншу.

Б Що пропонує мені книгарня? Те, що створив автор/перекладач, прийняв видавець, схвалив ринок. Я купую певну книжку, тому що мені фактично не залишили вибору. А якщо я не згодна з видавничою політикою і читацькою модою?

В Мені подобається користуватися онлайнними бібліотеками. Так легко знайти те, що потрібно, і відразу почати читати. Просто на робочому місці.

Г А проте культура книги, гадаю, не поступиться позиціями занадто швидко. Ірраціонального геть не завжди легко позбутися. Навіть навпаки. Річ у тім, що книжка дає задоволення.

А Б В Г

30. Тезу, яка потребує доведення, у тексті розкривають рядки

А Книжка стає дедалі проблематичнішою покупкою.

Б Жахлива звичка – зазирати через плече до чужої книжки в метро.

В Компактність електронного читацького рішення – не єдиний, а може, й узагалі не основний аргумент у цій «суперечці форматів».

Г Олександр Грін. Третій том. Все ж таки, здається, третій.

А Б В Г

31. Для аналізованого тексту властивий такий структурний елемент

А обрамлення

Б екскурс у минуле

В наукова довідка

Г інтертекстуальність

А Б В Г

32. Зачином нової мікротеми в тексті є рядки

А Звісно, Інтернет теж не гарантує цілковитого і беззастережного задоволення всіх моїх читацьких примх. Та коли розчарування настає швидко, воно не є настільки нищівним.

Б А звичка робити нотатки на полях! Деякі книги нізащо не здам до бібліотеки, попри те, що маю електронних «двійників», – просто тому, що їхні сторінки густо всіяні нотатками.

В Компактність електронного читацького рішення – не єдиний, а може, й узагалі не основний аргумент у цій «суперечці форматів».

Г Так, я погодилася, здала макулатуру, завантажую в «пальму» штук по 20 нових книг за раз. Та чому досі не можу покинути звичку зазирати через плече людині, котра читає в метро книжку?

А Б В Г

33. Твердження «Перспективи «інтернет-видавництва» досі неозорі. Інтернет – узагалі цікавий виклик для літератури. Він дає простір для принципово нових методів організації текстового простору» в тексті протиставлене

А Зрештою, як «стара інформаційна технологія» у вигляді друкарського верста змінила культуру, зробивши її в повному сенсі книжною, об'єднавши саме з книгою наші мізки, так і «нові інформаційні технології» здатні запропонувати нам щось подібне.

Б Деякі книги нізащо не здам до бібліотеки, попри те, що маю електронних «двійників», – просто тому, що їхні сторінки густо всіяні нотатками. Думками читача.

В Так, я погодилася, здала макулатуру, завантажую в «пальму» штук по 20 нових книг за раз. Та чому досі не можу покинути звичку зазирати через плече людині, котра читає в метро книжку?

Г А проте культура книги, гадаю, не поступиться позиціями занадто швидко. Ірраціонального геть не завжди легко позбутися. Навіть навпаки.

А Б В Г

34. Дискусійним у тексті є твердження
 А Мініатюрні книжки трапляються дуже рідко. До того ж дивно це – добирати літературу за форматом книги, а не за змістом.
 Б Зрештою, як «стара інформаційна технологія» у вигляді друкарського верста- та змінила культуру, зробивши її в повному сенсі книжною, об'єднавши саме з книгою наші мізки, так і «нові інформаційні технології» здатні запропонувати нам щось подібне.
 В Ринок, бачте, не готовий «прийняти». Про появу імпортованих оригіналів на наших прилавках можна й не мріяти – якщо це, звісно, не черговий «Гаррі Поттер».
 Г Хоч що кажи, шурхіт сторінок, вага тому, відчуття, коли погладжуєш пальцями палітурку, – все це складові любові до книги.
35. В останньому ССЦ тексту використано стилістичний елемент
 А градація
 Б епіфора
 В риторичні речення
 Г інверсія
36. Текст належить до стилю
 А епістолярного
 Б публіцистичного
 В наукового
 Г розмовного

А	Б	В	Г

А	Б	В	Г

А	Б	В	Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. В історичній пісні «Чи не той то хміль...» прославляється
 А сміливість козаків у боротьбі з турками
 Б переможний бій під Жовтими Водами
 В народний месник Устим Кармалюк
 Г гетьман Петро Сагайдачний
 Д Переяславська рада
38. «Золоте слово» у «Слові про похід Ігорів» промовляє
 А князь Святослав
 Б руська земля
 В Ярославна
 Г князь Ігор
 Д автор
39. У байці Григорія Сковороди «Бджола та Шершень» утверджується ідея
 А «сродної праці»
 Б «про три світи і три натури»
 В рівності всіх перед смертю
 Г найвища цінність – свобода
 Д щоденної праці заради наживи
40. «Енциклопедією життя українського народу» названо твір
 А Івана Вишенського «Послання до всіх, у Лядській землі живущих»
 Б Григорія Сковороди «Всякому місту – звичай і права»
 В Григорія Квітки-Основ'яненка «Маруся»
 Г Івана Котляревського «Енеїда»
 Д Тараса Шевченка «Сон»
41. У творі Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» переважає конфлікт
 А соціальний
 Б моральний
 В релігійний
 Г політичний
 Д екологічний

А	Б	В	Г	Д

А	Б	В	Г	Д

А	Б	В	Г	Д

А	Б	В	Г	Д

А	Б	В	Г	Д

42. У творі «Чорна рада» Пантелеймона Куліша авторське бачення людського щастя як життя за принципами християнської моралі втілює образ
- А Череваня
Б Кирила Тура
В Якіма Сомка
Г божого чоловіка
Д Лесі Череванівни
- А Б В Г Д
□ □ □ □ □
43. Кульмінація твору «Інститутка» Марка Вовчка –
- А опис побуту старої пані та її двору
Б шлюб інститутки з лікарем
В шлюб Устини з Прокопом
Г приїзд інститутки
Д сцена в саду
- А Б В Г Д
□ □ □ □ □
44. Твір Івана Франка «Гімн» є зразком лірики
- А інтимної
Б пейзажної
В політичної
Г патріотичної
Д філософської
- А Б В Г Д
□ □ □ □ □
45. Основний конфлікт у творі Лесі Українки «Лісова пісня» –
- А соціальний
Б моральний
В психологічний
Г політичний
Д екологічний
- А Б В Г Д
□ □ □ □ □
46. Твір Павла Тичини «Ви знаєте, як липа шелестить...» є зразком лірики
- А інтимної
Б пейзажної
В патріотичної
Г філософської
Д громадянської
- А Б В Г Д
□ □ □ □ □
47. Ліричною повістю за жанровими ознаками називають твір
- А «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
Б «Зачарована Десна» Олександра Довженка
В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
Г «Мина Мазайло» Миколи Куліша
Д «Маруся Чурай» Ліни Костенко
- А Б В Г Д
□ □ □ □ □
48. У рядках з поезії Василя Стуса «На колимським морозі калина»
- На колимським морозі калина
Зацвітає рудими слізьми*
- використано художній засіб
- А алегорію
Б гіперболу
В порівняння
Г метафору
Д синекдоху
- А Б В Г Д
□ □ □ □ □
49. Провідний художній напрям в українській літературі нині –
- А символізм
Б неореалізм
В імпресіонізм
Г експресіонізм
Д постмодернізм
- А Б В Г Д
□ □ □ □ □
50. У творі Василя Барки «Жовтий князь» назва символізує
- А хліб
Б голодомор

- В владу золота
- Г золоту чашу
- Д радянську владу

А Б В Г Д

--	--	--	--

51. У поезії Євгена Маланюка з циклу «Сучасники»

*Раптом... брязнуло враз! і ридально навек розірвалось...
І бездонним проваллям дихнула порожня луна.
...від кларнета твого – пофарбована дудка зосталась
...в окривавлений Жовтень – ясна обернулась Весна*

ідеться про

- А Павла Тичину
- Б Максима Рильського
- В Володимира Сосюру
- Г Тараса Шевченка
- Д самого автора

А Б В Г Д

--	--	--	--

Прочитайте поезію Володимира Сосюри та виконайте завдання 52–56.

*В небі хмари біжать... Може, буде гроза?
Зацвіли блискавиці над гаєм...
Я не можу сказати, я боюсь розказати,
Що тебе я уже покидаю...*

*Що я можу?.. Скажи... Мої дні мов хрести.
Я не мав і нічого не маю.
Ти стоїш і мовчиш... Тільки вітер тремтить,
на плечі твоїм шаль підіймає...*

*Зеленіють жита, і любов одцвіта,
і волошки у полі синіють.
Од дихання мого тихий мак обліта,
ніби ім'я печальне – Марія*

52. Поезія, уривок з якої подано, є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

--	--	--	--

53. У перших двох рядках першої строфи уривка використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В гіперболу
- Г метафору
- Д оксиморон

А Б В Г Д

--	--	--	--

54. У першому рядку другої строфи використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В інверсію
- Г тавтологію
- Д риторичне питання

А Б В Г Д

--	--	--	--

55. Виділені слова в другій строфі уривка є художнім засобом

- А епітетом
- Б алегорією
- В метонімією
- Г порівнянням
- Д оксимороном

А Б В Г Д

--	--	--	--

56. Вид римування поданого уривка –

- А суміжне
- Б кільцеве

- В перехресне
Г монорима
Д білий вірш

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Бджола та Шершень»	А бурлескно-травестійна поема
2 «Людина»	Б новела
3 «Три зозулі з поклоном»	В драма
4 «Енеїда»	Г повість
	Д байка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Тарас Шевченко	А Іван Гонга
2 Василь Стефаник	Б Олена Ляуфлер
3 Ліна Костенко	В Маруся Чурай
4 Пантелеймон Куліш	Г Іван Шрам
	Д Іван Дідух

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Василь Стус	А «Пісня про рушник»
2 Василь Симоненко	Б «На колимському морозі калина»
3 Дмитро Павличко	В «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
4 Панас Мирний	Г «Два кольори»
	Д «Лебеді материнства»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

1 <i>Старшина пузата
Стоїть рядом: сопє, хрпє,
Та понадувалось,
Як індики, і на двері
Косо поглядало.
Аж ось вони й одчинились, –
Неначе з берлоги
Медвідь виліз...</i>	А Андрій
Малишко
2 <i>...Я зупинився серед мертвого степу:
Там, в далекій безвісті невідомо горіли
тихі озера загірної комуни.</i>	Б Тарас
Шевченко
3 <i>Я візьму той рушник, розстелю, наче
долю,
В тихім шелесті трав, в щебетанні
дїбров...</i>	В Микола
Хвильовий
4 <i>З тієї ночі зайшла в хаті невиситима
жадоба до їжі; і мов нечутий крик, болючий
провістями, повиснув серед повітря
і почав мучити...</i>	Г Василь
Барка
	Д Іван
Багрянний

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 28

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Усі слова є термінами в рядку
 А травень, предикат, директор, олівець
 Б спікер, деревообробка, лікар, рюкзак
 В суфікс, косинус, дента, фарингіт
 Г суб'єкт, кредит, комп'ютер, кнопка

А	Б	В	Г

2. Наголошеним є перший склад в усіх словах рядка
 А вигадка, новий, позначка
 Б дітьми, спина, олень
 В випадок, вірний, ознака
 Г дихання, нести, виразний

А	Б	В	Г

3. Закритими є склади в усіх словах рядка
 А земля, майже, передзвін, сільський
 Б земляк, вірний, давній, підручник
 В каштан, перегони, чотирнадцять, корисний
 Г мороз, творчість, мореплавець, огірок

А	Б	В	Г

4. НЕ відбувається зміни приголосного твірної основи при додаванні суфікса *-ськ-* у словах рядка
 А товариш, Париж, боягуз
 Б козак, птах, Запоріжжя
 В казах, Іртиш, баски
 Г парубок, Прага, ткач

А	Б	В	Г

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Театр узагалі, а наш зокрема переходить тяжку хворобу. (2) Криза не в тому, що нема чого виставляти. (3) П'єс є багато всяких. (4) Між ними є навіть добрі. (5) Криза в тому, що не знають, як виставляти (За І. Костецьким).

5. Неповним є речення
 А друге
 Б третє
 В четверте
 Г п'яте

А	Б	В	Г

6. Підмет виражений НЕ іменником у реченні
 А першому
 Б другому
 В четвертому
 Г п'ятому

А	Б	В	Г

7. Відокремлений додаток ужито в реченні
 А першому
 Б другому
 В третьому
 Г четвертому

А	Б	В	Г

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Неправильно записане слово фонетичною транскрипцією в рядку
 А українськість [україн'с'к'іс'т']
 Б життєдайність [жит'т'єдайн'іс'т']
 В підземельний [підзе'мел'ни'єй]
 Г голуб'ята [го'лубй'ата]
 Д таблиця [таблі'єц'а]

А	Б	В	Г	Д

9. Чергування [o], [e] з нулем звука можливе в усіх словах рядка

- А бусел, окунок, серпень
 Б куток, предок, виток
 В вітер, еспандер, блендер
 Г майстер, садок, вирок
 Д велетень, красень, вересень

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

10. У прямому значенні вжито виділене слово рядка

- А голова міськради
 Б голова колони
 В голова соняшника
 Г чоловіча голова
 Д голова за столом

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

11. Правильно розкрито значення фразеологізму не з заячого пуху в рядку

- А худий
 Б невпевнений
 В сміливий
 Г бідний
 Д дотепний

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

12. Правильно виділено закінчення у слові рядка

- А надфантастичн[о]
 Б запроваджувати[]
 В височен[ний]
 Г безперестанк[у]
 Д захопивши[сь]

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

13. Правильно розібрано за будовою слово рядка

- А добро дій ка
 Б перед ум ов а
 В високо кваліфік ов аний
 Г не прийнят н ий
 Д при зу пир ивши

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

14. До чоловічого роду належать усі іменники рядка

- А Сибір, путь, легінь
 Б степ, нежить, криза
 В біль, президія, зустріч
 Г дріб, кір, насип
 Д ківш, філія, банк

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

15. Присвійними є всі прикметники рядка

- А собачий, льодовий, молочний
 Б Ольжин, лісовий, запашний
 В солов'иний, Миколчин, заячий
 Г людський, духмянний, степовий
 Д рослинний, бджолиний, суміжний

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

16. Правильно записано словами форму орудного відмінка порядкового числівника 3475 у рядку

- А три тисячі чотиреста семидесяти п'ятим
 Б трьома тисячами чотирестами семидесяти п'ятим
 В трьома тисячами чотирестами сімдесяти п'ятим
 Г три тисячі чотиреста сімдесят п'ятим
 Д три тисячі чотиреста сімдесяти п'яти

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

17. До одного способу належать усі дієслова рядка

- А засміялося, виокремили, стежте
 Б намалював би, хай ховає, покликала б
 В зробимо, підеш, зупинись
 Г покриши, оговтався, не бійся
 Д ходімте, нехай заспіває, озвуч

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

18. Доконаний вид мають усі дієприслівники рядка

- А умившись, написавши, принісши
 Б прикрасивши, пишучи, пройшовши

- В принісши, кришучи, звівши
Г прогрівши, беручи, возивши
Д викинувши, закинувши, жнучи

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

19. До одного розряду належать усі сполучники рядка

- А мов, тому що, та
Б чи то, ні...ні, бо
В якби, настільки, наче
Г і, але, проте
Д щоб, бо, а

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

20. Дієслівним є словосполучення рядка

- А тричі на день
Б розвиток мислення
В зовсім несподівано
Г сталося вперше
Д друкування підручників

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

21. Складеним іменним НЕ є присудок речення

- А Кожна іскра стане полум'ям.
Б На снігу залишився темний слід.
В Кожен порух був такий знайомий.
Г Першим став Олександр.
Д Усі сиділи спокійні й задоволені.

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

22. Обставини НЕМАЄ в реченні

- А Сестри ділять яблуні в саду (*М. Вінграновський*).
Б Остап одіпхнув плот од берега і тоді скочив (*М. Коцюбинський*).
В Вертаються руські люди з чужої країни (*М. Костомаров*).
Г По садках де-не-де сновигали бійці (*О. Гончар*).
Д Ніщо не звабить від Землі мене! (*М. Вінграновський*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

23. Звертання НЕМАЄ в реченні (розділові знаки пропущено)

- А Радійте гори в синій піднебесності (*П. Тичина*).
Б Вовчики-братики здоровенькі були!.. (*Остап Вишня*).
В Товариство яке мені діло чи я перший поет чи останній? (*П. Тичина*).
Г Дядько Самійло ні професор ні лікар ні інженер (*За О. Довженком*).
Д Чи довго ти старий будеш водиться отут поміж стежками? (*І. Нечуй-Левицький*).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

- 24.

Будова

- 1 —, ^, ^, ^, □
2 —, ^, ^, ^
3 —, ^, ^, ^, □
4 ^, ^, ^, □

Слово

- А лісостеповий
Б читацький
В сприйняття
Г причвалати
Д надзвичайний

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

- 25.

Частина мови

- 1 применник
2 сполучник
3 частка
4 займенник

Слова

- А поміж, залежно від
Б ось, десь-то
В мовби, авжеж
Г через те що, оскільки
Д далеко, ненадовго

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Схема
1 (), []

2 [, (),]

3 [], ()

4 [], (), ()

Складнопідрядне речення

А Люблю, коли хвилі юрбою шумують, ламаючи лід (В. Сосюра).

Б Який Сава, така й слава (Нар. творчість).

В Якби це було не так, то сучасна людина не стала б такою, якою вона є (В. Кисельов).

Г Вуличка, на котрій жив учитель, проходила межі двох шпилів правого високого берега Дніпра (Ю. Яновський).

Д Не знаю тільки, чи прочитаєте, бо по черк у мене турецький (В. Канівець).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Розділовий
знак

1 кома

2 двокрапка

3 тире

4 крапка з комою

Безсполучникове складне речення

А Лягло сонце за горою зірки засіяли (Т. Шевченко).

Б Дунув вітер понад ставом і сліду не стало (Т. Шевченко).

В І диво дивне сталося із ним совість заговорила! (А. Ішук).

Г Усміх пославши в останнім промінні згинуло радісне літо дощик уїдли-вий дощик осінній наче крізь сито (Г. Чупринка).

Д Заробиш трохи грошей корівчину купимо (Я. Гримайло).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

(1) *Подекуди* на самих верхах гір (2) *з* долинок (3) *та* западин виглядали жовті соняшники, гострі (4) *верхи* кукурудзи, вибігали на самий вершок грядки картоплі та буряків.

А іменник

Б прикметник

В прислівник

Г прийменник

Д сполучник

Е займенник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Зорепади мчать крізь століття

Якщо зазирнути за допомогою найбільш популярних пошукових серверів у глибини мережі Інтернет, то при введенні слова «зорепад» на нас посиплються справжні... «зірки», а це так захоплює, адже за народною традицією зорепад пов'язаний передусім зі здійсненням мрій... «З неба скотилася інша зоря – вам на погони», – співав великий поет-пісняр Володимир Семенович Висоцький...

У грудні 2000 р. американське місто Сан-Марино запросило всіх цікавих на виставку «Зорепад: 1000 років мистецтва і науки астрономії». Під такою назвою тут розташували цікаву експозицію. Увазі глядачів пропонували понад 120 раритетних ілюстро-

ваних книг і манускриптів з Хантингтонівського зібрання, включаючи праці таких діячів, як Птолемеї, Галілей, Коперник, Ньютон, Кеплер, Хаббл, Ейнштейн, й інших легендарних учених. Крім того, на виставці були представлені унікальні експонати, спеціально зібрані науковими й історичними закладами США, у тому числі легендарний місячний камінь, доставлений з поверхні Місяця одним з місяцеходів НАСА. Каліфорнійський інститут технології передав організаторам виставки заворожливі фотографії «глибинного космосу» і нашої галактики. Відвідувачі експозиції також змогли ознайомитися з історією астрономії за допомогою унікальних комп'ютерних «станцій».

Виставка, організована у Сан-Марино, довела, що в наші дні зорепади не є винятковим явищем. Так, у ніч з 18 на 19 листопада 2002 р. у європейському небі стався справжній «зоряний феєрверк», якого світ не бачив понад 200 років. З цим метеорним потоком Земля зустрічається щорічно, але цього разу він був надзвичайно могутнім. Це були так звані «леоніди» – курний «хвіст» комети Темпель-Туттля, що рухається складною орбітою навколо Сонця з періодом обертання приблизно в 33 роки, проте Землю своїм хвостом зачіпає щорічно в середині листопада.

За даними астрономів НАСА, у ту ніч Європа побачила те, чого не бачила з 1767 року, адже увесь цей час головними глядачами небесного видовища були передусім азіати і північноамериканці. А далі європейцям доведеться посумувати без нього аж до 2098, а то й до 2131 року. Пік метеорного шторму припав на 4 годину за Гринвічем – у Києві це сталося приблизно о 6 ранку. У цей час над Землею пролітала приблизно тисяча метеорів на годину – іншими словами, «падало» 16 зірок за хвилину. Тим, хто знаходився далеко від міста, пощастило побачити кілька сотень «падаючих зірок» на годину: їм, на відміну від городян, не перешкодило яскраве електричне світло.

Звичайно, не в такому величезному масштабі, у нашому українському небі подібні явища спостерігаються щорічно – у серпні. Мова, звісно, іде передусім про метеори. Вони з'являються тому, що в земну атмосферу з величезною швидкістю влітають дрібні тверді крупики, що важать частки грама. Вони рухаються з величезною швидкістю, що досягає 73 км/сек, тобто в багато разів більше, ніж швидкість бойової кулі чи снаряда. Влітаючи в атмосферу з такою швидкістю, метеорна частка зіштовхується з надзвичайно сильним опором повітря. Тому вона швидко нагрівається до дуже високої температури, скипає і випаровується, перетворюючись на розпечений газ, що швидко розсіюється в повітрі. Найчастіше метеори спостерігаються в шарі атмосфери на висоті від 80 до 120 км. Буває, що метеорний потік виявляється особливо рясним. Тоді й спостерігається справжній «зоряний дощ», що досягає апогею щільності, коли «у небі висить, догорає зірка – нікуди падати», як співав великий бард.

Між іншим, такий зоряний дощ спостерігався по всій Європі в ніч з 9 на 10 жовтня 1933 р. У радянському Ленінграді його спостерігали близько 23 годин. Цілі юрби людей зупинялися на вулицях, милуючись цим чудовим «небесним феєрверком» (За В. Штильвелд).

520 слів

29. Назву тексту пояснюють рядки

- А** Виставка, організована у Сан-Марино, довела, що в наші дні зорепади не є винятковим явищем. Так, у ніч з 18 на 19 листопада 2002 р. у європейському небі стався справжній «зоряний феєрверк», якого світ не бачив понад 200 років. З цим метеорним потоком Земля зустрічається щорічно, але цього разу він був надзвичайно могутнім.
- Б** У грудні 2000 р. американське місто Сан-Марино запросило всіх цікавих на виставку «Зорепад: 1000 років мистецтва і науки астрономії». Під такою назвою тут розташували цікаву експозицію.
- В** За даними астрономів НАСА, у ту ніч Європа побачила те, чого не бачила з 1767 року, адже увесь цей час головними глядачами небесного видовища були передусім азіати і північноамериканці.
- Г** Пік метеорного шторму припав на 4 годину за Гринвічем – у Києві це сталося приблизно о 6 ранку. У цей час над Землею пролітала приблизно тисяча метеорів на годину – іншими словами, «падало» 16 зірок за хвилину.

А Б В Г

30. Загальним щодо твердження «З цим метеорним потоком Земля зустрічається щорічно, але цього разу він був надзвичайно могутнім» є

- А** Виставка, організована у Сан-Марино, довела, що в наші дні зорепади не є винятковим явищем.

- Б Це були так звані «леоніди» – курний «хвіст» комети Темпель-Туттля, що рухається складною орбітою навколо Сонця з періодом обертання приблизно в 33 роки, проте Землю своїм хвостом зачіпає щорічно в середині листопада.
- В За даними астрономів НАСА, у ту ніч Європа побачила те, чого не бачила з 1767 року, адже увесь цей час головними глядачами небесного видовища були передусім азіати і північноамериканці.
- Г Звичайно, не в такому величезному масштабі, у нашому українському небі подібні явища спостерігаються щорічно – у серпні.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

31. Паралельним зв'язком із твердженням «У грудні 2000 р. американське місто Сан-Марино запросило всіх цікавих на виставку “Зорепад: 1000 років мистецтва і науки астрономії”» пов'язана конструкція

- А Під такою назвою тут розташували цікаву експозицію.
- Б Увазі глядачів пропонували понад 120 раритетних ілюстрованих книг і манускриптів з Хантингтонівського зібрання, включаючи праці таких діячів, як Птолемей, Галілей, Коперник, Ньютон, Кеплер, Хаббл, Ейнштейн, й інших легендарних учених.
- В Крім того, на виставці були представлені унікальні експонати, спеціально зібрані науковими й історичними закладами США, у тому числі легендарний місячний камінь, доставлений з поверхні Місяця одним з місяцеходів НАСА.
- Г Каліфорнійський інститут технології передав організаторам виставки заворожливі фотографії «глибинного космосу» і нашої галактики.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

32. Нову мікротему в тексті починають рядки

- А Каліфорнійський інститут технології передав організаторам виставки заворожливі фотографії «глибинного космосу» і нашої галактики. Відвідувачі експозиції також змогли ознайомитися з історією астрономії за допомогою унікальних комп'ютерних «станцій».
- Б Мова, звісно, іде передусім про метеори. Вони з'являються тому, що в земну атмосферу з величезною швидкістю влітають дрібні тверді крупинки, що важать частки грама. Вони рухаються з величезною швидкістю, що досягає 73 км/сек, тобто в багато разів більше, ніж швидкість бойової кулі чи снаряда.
- В Це були так звані «леоніди» – курний «хвіст» комети Темпель-Туттля, що рухається складною орбітою навколо Сонця з періодом обертання приблизно в 33 роки, проте Землю своїм хвостом зачіпає щорічно в середині листопада.
- Г За даними астрономів НАСА, у ту ніч Європа побачила те, чого не бачила з 1767 року, адже увесь цей час головними глядачами небесного видовища були передусім азіати і північноамериканці. А далі європейцям доведеться посумувати без нього аж до 2098, а то й до 2131 року.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

33. Значення вислову «зоряний дощ» найповніше розкривають рядки

- А З цим метеорним потоком Земля зустрічається щорічно, але цього разу він був надзвичайно могутнім. Це були так звані «леоніди» – курний «хвіст» комети Темпель-Туттля, що рухається складною орбітою навколо Сонця з періодом обертання приблизно в 33 роки, проте Землю своїм хвостом зачіпає щорічно в середині листопада.
- Б У цей час над Землею пролітала приблизно тисяча метеорів на годину – іншими словами, «падало» 16 зірок за хвилину. Тим, хто знаходився далеко від міста, пощастило побачити кілька сотень «падаючих зірок» на годину: їм, на відміну від городян, не перешкодило яскраве електричне світло.
- В Між іншим, такий зоряний дощ спостерігався по всій Європі в ніч з 9 на 10 жовтня 1933 р. У радянському Ленінграді його спостерігали близько 23 години. Цілі юрби людей зупинялися на вулицях, милуючись цим чудовим «небесним феєрверком».
- Г Найчастіше метеори спостерігаються в шарі атмосфери на висоті від 80 до 120 км. Буває, що метеорний потік виявляється особливо рясним.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

34. Цитату використано в рядку

- А У грудні 2000 р. американське місто Сан-Марино запросило всіх цікавих на виставку «Зорепад: 1000 років мистецтва і науки астрономії».

- Б За даними астрономів НАСА, у ту ніч Європа побачила те, чого не бачила з 1767 року, адже увесь цей час головними глядачами небесного видовища були передусім азіати і північноамериканці.
- В Тоді й спостерігається справжній «зоряний дощ», що досягає апогею щільності, коли «у небі висить, догоряє зірка – нікуди падати», як співав великий бард.
- Г У цей час над Землею пролітала приблизно тисяча метеорів на годину – іншими словами, «падало» 16 зірок за хвилину.

А Б В Г

35. У конструкції «Увазі глядачів пропонували понад 120 раритетних ілюстрованих книг і манускриптів з Хантингтонівського зібрання, включаючи праці таких діячів, як Птолемей, Галілей, Коперник, Ньютон, Кеплер, Хаббл, Ейнштейн, й інших легендарних учених» використано

- А однорідні члени речення
 Б вставні слова
 В уточнювальні члени речення
 Г звертання

А Б В Г

36. Текст належить до стилю

- А наукового
 Б публіцистичного
 В офіційно-ділового
 Г епістолярного

А Б В Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. Ліро-епічний твір фантастичного, історично-героїчного чи соціально-побутового змісту з драматично-напруженим сюжетом – це

- А дума
 Б байка
 В балада
 Г історична пісня
 Д соціально-побутова пісня

А Б В Г Д

38. У рядках зі «Слова про похід Ігорів»

*Сонце йому тьмою путь заступало,
 ніч, стогнувши йому грозою, птиць збудила*

використано художній засіб

- А алегорію
 Б метафору
 В метонімію
 Г оксиморон
 Д гіперболу

А Б В Г Д

39. Силою в байках Григорія Сковороди названо

- А героя
 Б зачин
 В автора
 Г мораль
 Д фабулу

А Б В Г Д

40. Слова Сивілли з твору Івана Котляревського «Енеїда»

*У нас хоть трохи хто тямущий,
 Уміє жить по правді суцїй,
 То той, хоть з батька, та здере*

сповнені

- А гумором
 Б іронією
 В сатирою
 Г сарказмом
 Д гротеском

А Б В Г Д

41. Перший прозовий твір, написаний народною українською мовою, – це

- А «Енеїда» Івана Котляревського
- Б «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
- В «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
- Г «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
- Д «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького

А Б В Г Д

42. Романтичний мотив дороги є композиційним стрижнем твору

- А «Лісова пісня» Лесі Українки
- Б «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- В «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- Г «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
- Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного

А Б В Г Д

43. За жанром твір Тараса Шевченка «Сон» – це

- А послання
- Б поема-містерія
- В історична поема
- Г сатирична поема
- Д історична повість

А Б В Г Д

44. Твір «Інститутка» Марка Вовчка закінчується тим, що

- А Устина помирає
- Б інститутка помирає
- В Устина стає вільною
- Г Прокіп і Устина гинуть
- Д інститутка народжує сина

А Б В Г Д

45. Розв'язка твору Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» –

- А Чіпка гине
- Б у Чіпки народжується син
- В Чіпку засилають до Сибіру
- Г Чіпка виборює свою землю
- Д Чіпка й Галя втікають із села

А Б В Г Д

46. Ідея поезії «Гімн» Івана Франка –

- А заклик до боротьби за волю
- Б осуд революційної боротьби
- В уславлення українського народу
- Г засудження рабської покірності
- Д утвердження незалежності України

А Б В Г Д

47. Твір «Пісня про рушник» Андрія Малишка написаний віршовим розміром

- А ямбом
- Б хореєм
- В дактилем
- Г амфібрахієм
- Д анапестом

А Б В Г Д

48. Кульмінація твору Ліни Костенко «Маруся Чурай» –

- А зрада Грицька
- Б смерть Марусі
- В суд над Марусею
- Г вбивство Грицька
- Д опис смертної кари

А Б В Г Д

49. У рядках з поезії Василя Стуса «На колимському морозі калина»

І котилося куль-покотьолом
Моє серце в ведмежий барліг

використано художній засіб

- А алегорію
- Б гіперболу
- В метафору
- Г оксиморон
- Д символ

А Б В Г Д

50. Серед зазначених літературних угруповань сучасним є

- А «ВАПЛІТЕ»
- Б «Молода Муза»
- В «Гроно п'ятірне»
- Г «Бу-Ба-Бу»
- Д «Ланка»

А Б В Г Д

51. Автобіографічним є твір

- А «Три возузі з поклоном» Григора Тютюнника
- Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- В «Україна в огні» Олександра Довженка
- Г «Маруся Чурай» Ліни Костенко
- Д «Марія» Уласа Самчука

А Б В Г Д

Прочитайте уривок з поезії Ліни Костенко та виконайте завдання 52–56.

*Наснився мені чудернацький базар:
 під небом, у чистому полі,
 для різних людей, для щедрих і скнар,
 продавалися різні Доли.*

*Одні були царівен не гірш,
 а другі – як бідні Міньйони.
 Хто купляв собі долю за гріш.
 А хто – і за мільйони.*

*Дехто щастям своїм платив.
 Дехто платив сумлінням.
 Дехто – золотом золотим.
 А дехто – вельми сумнівним.*

52. Поезія, уривок з якої подано, є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

53. У першій строфі уривка використано художній засіб

- А літоту
- Б гіперболу
- В метафору
- Г оксиморон
- Д порівняння

А Б В Г Д

54. У другій строфі уривка використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В антитезу
- Г тавтологію
- Д паралелізм

А Б В Г Д

55. У третій строфі уривка використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В антитезу
- Г паралелізм
- Д тавтологію

А Б В Г Д

56. У виділених словах третьої строфи уривка використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В антитезу
- Г тавтологію
- Д риторичне питання

А Б В Г Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Енеїда»	А трагедія
2 «Маруся»	Б повість
3 «Тигролови»	В драма-феєрія
4 «Лісова пісня»	Г пригодницький роман
	Д бурлескно-травестійна поема

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Пантелеймон Куліш	А Дегенерат
2 Микола Хвильовий	Б Евріал
3 Марко Вовчок	В Леся Череванівна
4 Іван Котляревський	Г Устина
	Д Мина Мазайло

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Тарас Шевченко	А «Тигролови»
2 Василь Стус	Б «Маруся Чурай»
3 Володимир Сосюра	В «Так ніхто не кохав»
4 Ліна Костенко	Г «Сто років, як сконала Січ»
	Д «До Основ'яненка»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

1 <i>Раптом... брязнуло враз! і ридально навік розірвалось... І бездонним проваллям дихнула порожня луна. ...від кларнета твого – пофарбована дудка зосталась ...в окривавлений Жовтень – ясна обернулась Весна.</i>	А Євген Маланюк
2 <i>Я на вбогім крутім перелозі Буду сіять барвисті квітки, Буду сіять квітки на морозі... Буду лить на них сльози гіркі.</i>	Б Леся Українка
3 <i>Не дуріте самі себе! Учітесь, читайте, І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь!</i>	В Микола Куліш
4 <i>Стану я, гляну я – Скрізь поточки як дзвіночки, жайворон як золотий З переливами.</i>	Г Павло Тичина
	Д Тарас Шевченко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 29
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Буквосполучення *дж, дз* позначають один звук в усіх словах рядка

- А підзахисний, дзюркіт, джем
- Б джура, дзьоб, дзуськи
- В джгут, віджити, відземний
- Г дзюдо, підзаголовок, дзеркало

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. Правильно поділено для переносу всі слова рядка

- А але-я, уз-віз, джмі-ль, під-земелля
- Б давнь-ого, двох'-ярусний, смі-ється, обли-ччя
- В україн-ський, старо-слов'янський, обе-ріг, си-джу
- Г засина-ти, ро-зпис, дев'я-носто, дру-жній

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Нульове закінчення мають усі слова рядка

- А степ, учитель, квіток, співрозмовник
- Б весілля, сонце, заступ, книжка
- В полиця, вітер, море, щастя
- Г надвечір'я, матір, синочок, поле

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Усі складні слова записано правильно в рядку

- А п'яти-поверховий, східно-слов'янський, неосяжно просторий
- Б глибоко зворушений, вічнозелений, темно-синій
- В жовтогарячий, макро-економічний, науковотехнічний
- Г військово-морський, військово-полонений, експрезидент.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Україну мало хто знає, її все ще плутають з Росією, її проблеми для світу неактуальні, за нею тягнеться шлейф історичних упереджень, *не спростованих* нами й досі. (2) Для багатьох це страшне відкриття, для деякого – прикра *несподіванка*. (3) А дехто буквально пережив шок. (4) Надто тяжко це розуміти для молодих амбітних людей, що саме входять у життя, *необтяжені* тягарем ретроспекцій, ані жодним з національних комплексів, готові гідно жити і працювати. (5) А тут раптом така гнітюча, і *принизлива* реальність (За Л. Костенко).

5. Орфографічну помилку допущено в реченні

- А не спростованих
- Б несподіванка
- В необтяжені
- Г принизлива

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б другому
- В четвертому
- Г п'ятому

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

7. Неологізм ужито в реченні

- А першому
- Б третьому
- В четвертому
- Г п'ятому

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. У формі кличного відмінка однини мають закінчення *-е(є)* всі іменники рядка

- А директор, учень, Сергій
- Б хлопець, учитель, школяр

- В груша, батрак, козак
Г пісня, душа, Миколай
Д мрія, Марина, мудрець

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

9. Помилку в записі слова фонетичною транскрипцією допущено в рядку

- А розсипається [розси^епайет^с'а]
Б пробуджується [про^уб^уд^жуйец[']:а]
В зживаються [ж:и^ев^айуц[']:а]
Г запорожці [запор^озц[']і]
Д привокзальний [при^евог^зал[']ни^й]

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

10. Букву *о* після шиплячих слід писати в усіх словах

- А бдж..ла, щ..ка, ж..рдяний
Б ч..рнило, пш..но, ж..лоб
В звеч..ра, ч..рнетка, ж..вріти
Г кращ..ї, веч..ровий, щ..зати
Д ж..натий, ж..рстокий, каш..ю

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

11. У переносному значенні вжито виділене слово рядка

- А *гаряча* вода
Б *гаряча* труба
В *гаряче* повітря
Г *гаряче* серце
Д *гарячий* блок живлення

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

12. До загальноновживаної лексики належать усі слова рядка

- А спідниця, питво, характер
Б совість, вітрило, леміш
В холодильник, бандура, чепіга
Г свіжий, життя, підмет
Д практика, волелюбність, дидактика

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

13. НЕправильно розібрано за будовою слово рядка

- А с па^д к ов^ість
Б най не обх^ід ніш^ій
В виц^е в ка^з а н^ій
Г роз р^ост а вся
Д вел^е люд^ій

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

14. До IV відміни належать усі іменники рядка

- А теля, ягня, волосся
Б горобеня, солов'ятко, завзяття
В дівча, плем'я, ведмежа
Г вовча, вівця, питання
Д дитятко, внученя, борня

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

15. Правильно записано словами форму місцевого відмінка числівника 9841 у рядку

- А (на) дев'яти тисячах вісімсот сорок одному
Б (на) дев'яти тисячах вісімсот сорока одному
В (на) дев'яти тисячах восьмистах сорока одному
Г (на) дев'ять тисяч восьмисот сорока одному
Д (на) дев'ять тисяч восьмисот сорок одному

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

16. Правильно узгоджено числівники з іменниками в рядку

- А дві третіх тканин
Б два соколи
В нуль цілих і п'ять десятих кілометрів
Г сто сорок сім кілограма
Д до сьомої з половиною годин

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

17. До одного способу належать усі дієслова рядка

- А посію, налетіли, будемо вірити
Б назбираєш, скажете, дивіться
В друкуватимемо, не забуваймо, облиште
Г виділив би, відзначився, підкресліть
Д опише, запишіть, вірмо

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

18. Пасивними є всі дієприкметники рядка

- А ношений, зваблений, загорілий
- Б принесений, стиглий, білений
- В проритий, зачинений, перезрілий
- Г розкритий, мелений, витертий
- Д зблідлий, вишитий, загострений

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

19. До утворених з інших частин мови належать усі прийменники рядка

- А поруч, біля, без
- Б близько, коло, завдяки
- В протягом, перед, із-за
- Г за допомогою, поза, для
- Д під час, внаслідок, про

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

20. Прислівниковим є словосполучення рядка

- А успішно навчатися
- Б усе про нас
- В оптимальне підтвердження
- Г якось зайдемо
- Д колись давно

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

21. Складеним дієслівним НЕ є присудок речення

- А Усі продовжували дивитися у вікно.
- Б Картина раптом почала вабити до себе.
- В Народ не хотів коритися гнобителям.
- Г Сьогодні підемо оглядати приміщення.
- Д Нарешті час мріяти й бажати.

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

22. Прикладки НЕМАЄ в реченні

- А У довгому покрученому яру розкинулося село Семигори (І. Нечуй-Левицький).
- Б Я люто мерз у своєму блаженському плащико-дощовичку (Ю. Смолич).
- В Люблю хати древлянського Полісся (Л. Костенко).
- Г Йому було приємно, що він, старий генерал, завжди лишався вірним собі (М. Коцюбинський).
- Д Вийшла я на княжу гору глянути на красень Львів (А. Туринська).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

23. Однорідних членів НЕМАЄ в реченні (розділові знаки пропущено)

- А Микола замість панського лану вийшов на своє поле (І. Нечуй-Левицький).
- Б Ватага день і ніч росла (Т. Шевченко).
- В А фіолетово а синьо при хаті півники цвітуть! (М. Вінграновський).
- Г Ніч була темна але тиха (І. Нечуй-Левицький).
- Д Я пурхала в саду розгойдувала квітку (Л. Костенко).

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Фразеологізм

Синонім

- 1 обізнати до нитки
- 2 муляти очі
- 3 дістати одкоша
- 4 потрапити в глухий кут

- А облизня спіймати
- Б пустити з торбами по світу
- В сісти на міліну
- Г кривити душею
- Д стояти над душею

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Частина мови

Слова

- 1 займенник
- 2 прислівник
- 3 частка
- 4 вигук

- А еге, аякже, атож
- Б десь, коли, що
- В тут, нарешті, навколо
- Г стій, плюскіт, біг
- Д агов, марш, стоп

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Вид

Речення

- 1 просте
- 2 просте ускладнене
- 3 складне
- 4 неповне

- А Люди розхлюпували воду, і вона замерзала на одежі (А. Шиян).
- Б Олень знову стук та стук (Д. Павличко).
- В Молодий іще трохи, та нічого (С. Васильченко).
- Г У власній хаті.
- Д Тече вода в синє море, та не витікає (Т. Шевченко).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Умови

Безполучникове складне речення

вживання тире

- 1 протиставлення
- 2 швидка зміна
- 3 подій
- 4 наслідок порівняння

- А Пробували налагодити якусь розмову – не в'язалося (С. Васильченко).
- Б Літаки спустилися нижче – в повітрі завили бомби (Д. Ткач).
- В Вовків боятися – у ліс не ходити (Нар. творчість).
- Г Вернувся він – вже смеркло (Панас Мирний).
- Д Гляне – сонце променем опече (М. Стельмах).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, яку роль у реченні виконують виділені слова (цифра позначає наступне слово)

Дике провалля повиставляло проти сонця свої глинясті жовті (1) стіни, неначе ширми, (2) поставлені одні поверх других, а над тими глинястими стінами понавіщувались, неначе зелені килими, густі (3) маси берези та дуба, а там вище знов піднімались дуби та липи зеленими стінами (4) скрізь понад проваллям, піднімались вгору на високі гори, вкривали верхи гір.

- А підмет
- Б присудок
- В додаток
- Г означення
- Д обставина
- Е не є членом речення

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Наш перший пан-отець

Юрій Сінгалеви́ч був зачинателем і подвижником відродження кобзарського мистецтва в Галичині, одним із найвизначніших галицьких бандуристів початку ХХ ст.

Народився Юрій Олександрович Сінгалевич 25 травня 1911 р. в с. Романів біля Бібрки на Львівщині, де дідусь його, о. Яків Сінгалевич, був тоді парохом. Батько Юрія працював на пошті в Романові, а згодом в Бережанах, часто хворів і незабаром помер. Виховання дітей, Юрія та його молодших братів Володимира та Богдана, лягло на плечі овдовілої матері.

Юрій змалку виявив любов до музики, ріс кмітливим і винахідливим хлопчиком. Навчаючись в гімназії за підручником Гната Хоткевича, сам змайстрував собі бандуру і навчився на ній грати. Багато допомагав йому дядько, який мав велику домашню бібліотеку, що сприяло всебічному розвитку здібного юнака. Юрій був активним пластуном, грав не тільки на бандурі, але й на гітарі, мандоліні та інших інструментах, добре співав.

Закінчивши навчання та одружившись з Наталією Дуцько, дочкою священика, Юрій деякий час жив і працював у Перемишлі, а згодом у Львові. Він широко популяризує кобзарське мистецтво на західних теренах України, виступаючи як соліст-бандурист, а також в невеликих ансамблях (тріо, квартет бандуристів) разом зі своїми учнями чи побратимами: С. Ганушевським, С. Малюцюю, Г. Бажулом, З. Штокалком, С. Ластовичем, В. Юркевичем та іншими.

Юрій Сінгалевич був дуже здібним педагогом та добрим організатором. Ще в довоєнний період він створив своєрідну кобзарську школу, в якій не тільки вчив грати на бандурі, але й пояснював, як самому виготовити інструмент, ознайомлював учнів з історією кобзарського мистецтва, показував, як грати на таких народних інструментах, як ліра, торбан, старовинна кобза. Він мав цілу колекцію інструментів, що прикрашали інтер'єр його скромної кімнати.

Одними з перших його учнів (1939) були Володимир Холик та Зенон Семків (із Щирця), які загинули в 1941 р., Антон Мота та інші. Згодом у нього вчилися Зіновій Штокалко, Степан Малюца, Всеволод Васильківський, Любов Малкуш, Юрій Данилів, Михайло Табінський, Тереса Ваврик, Мирослава Гребенюк, Володимир Проник, Богдан Жеплинський, Володимир Дичак та інші.

Юрій Сінгалевич досяг високої техніки гри. Перший в Галичині почав грати на басах бандури трьома, а то й чотирма пальцями лівої руки. Став чудовим інструменталістом. Крім своєрідного галицького способу гри, пропонував учням і вчив виконувати хоч кілька творів харківським способом гри, який, на жаль, після смерті Сінгалевича, був призабутий в Галичині і тільки тепер знову відроджується.

Ще в передвоєнний період (у 1930-х роках) Юрій Сінгалевич перший з галицьких бандуристів виступив по радіо, що відтак періодично повторювалося, а фірма «Одеон» у цей час випустила першу грамплатівку з записом інструментальних творів у його виконанні.

У репертуарі бандуриста було багато історичних, побутових, жартівливих народних пісень, інструментальних творів у власних обробках, кілька дум. Свої концертні виступи часто супроводжував розповідями про кобзу-бандуру та кобзарство.

На початку 1940-х років, разом з юним тоді ще Олегом Гасюком, Юрій Сінгалевич почав формувати першу у Львові і в Галичині дитячу капелу бандуристів, а далі створив і першу в Західній Україні капелу дорослих бандуристів у Львові.

Ю. Сінгалевич підготував до друку свій підручник гри на бандурі, але видати його не зміг. Йому належить багато цікавих вправ та етюдів для бандури, обробок українських народних пісень, кілька власних творів. Деякі з них були опубліковані за кордоном. Зокрема сім пісень та танців внесені в «Кобзарський підручник» Зіновія Штокалка, виданий професором Альбертського університету Андрієм Горняткевичем. Декілька творів в обробці Ю. Сінгалевича увійшли в золотий фонд бандуриста-віртуоза З. Штокалка та Капели бандуристів ім. Т. Шевченка з Детройта.

Юрій Сінгалевич і його побратими тісно співпрацювали з ПЛАСТОМ, націоналістичним підпіллям та передовою інтелігенцією того часу і тому були переслідувані німецькими окупантами та комуністичним режимом.

Помер Сінгалевич у Львові 28 липня 1947 р. Похований з кобзарськими почесними на Личаківському цвинтарі у Львові.

Пам'ять та добра слава про видатного бандуриста, митця, актора, кобзарського «пан-отця», учителя та невтомного суспільного діяча житиме вічно. Традиційним став Всеукраїнський Фестиваль кобзарського мистецтва ім. Юрія Сінгалевича, який проводиться у Львові (Б. Жеплинський).

632 слова

29. Аргументом на доведення тези «Юрій Сінгалевич був зачинателем і подвижником відродження кобзарського мистецтва в Галичині, одним із найвизначніших галицьких бандуристів початку ХХ ст.» є твердження

- А Пам'ять та добра слава про видатного бандуриста, митця, актора, кобзарського «пан-отця», учителя та невтомного суспільного діяча житиме вічно.
- Б Юрій змалку виявив любов до музики, ріс кмітливим і винахідливим хлопчиком. Навчаючись в гімназії за підручником Гната Хоткевича, сам змайстрував собі бандуру і навчився на ній грати.
- В Ще в довоєнний період він створює своєрідну кобзарську школу, в якій не тільки вчить грати на бандурі, але й пояснює, як самому виготовити інструмент, знайомить учнів з історією кобзарського мистецтва, показує, як грати на таких народних інструментах, як ліра, торбан, старинна кобза.
- Г ...Загинув Юрій Сінгалевич в автомобільній катастрофі за загадкових обставин, повертаючись із своїми капелянами із чергового концерту.
- А Б В Г
30. Тематично пов'язаними з твердженням «Він широко популяризує кобзарське мистецтво на західних теренах України» є рядки
- А На початку 1940-х років, разом з юним тоді ще Олегом Гасюком, Юрій Сінгалевич почав формувати першу у Львові і в Галичині дитячу капелу бандуристів, а далі створив і першу в Західній Україні капелу дорослих бандуристів у Львові.
- Б Одними з перших його учнів (1939) були Володимир Хомик та Зенон Семків (із Щирця), які загинули в 1941 р., Антон Мота та інші.
- В Юрій Сінгалевич і його побратими тісно співпрацювали з ПЛАСТОМ, націоналістичним підпіллям та передовою інтелігенцією того часу і тому були переслідувані німецькими окупантами та комуністичним режимом.
- Г Йому належить багато цікавих вправ та етюдів для бандури, обробок українських народних пісень, кілька власних творів. Деякі з них були опубліковані за кордоном.
- А Б В Г
31. Юрій Сінгалевич
- А опублікував за кордоном свій «Кобзарський підручник»
- Б випустив першу грамплатівку із записом своїх інструментальних творів
- В вчив учнів виконувати твори на кобзі харківським способом гри
- Г заснував Всеукраїнський Фестиваль кобзарського мистецтва
- А Б В Г
32. Як видатний педагог і талановитий митець, кобзарський «пан-отець»
- А реалізував себе в Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка з Детройта
- Б став відомим завдяки участі у Всеукраїнському Фестивалі кобзарського мистецтва у Львові
- В співпрацював із фірмою «Одеон»
- Г почав свій творчий шлях у невеликих ансамблях (тріо, квартет бандуристів)
- А Б В Г
33. Разом з учнями Юрій Сінгалевич був переслідуваний німецькими окупантами та комуністичним режимом через те, що
- А тісно співпрацював з ПЛАСТОМ, націоналістичним підпіллям та передовою інтелігенцією того часу
- Б ще в довоєнний період він створив своєрідну кобзарську школу
- В перший з галицьких бандуристів виступив по радіо
- Г почав формувати першу у Львові і в Галичині дитячу капелу бандуристів
- А Б В Г
34. Висновок до тексту містять рядки
- А Загинув Юрій Сінгалевич в автомобільній катастрофі за загадкових обставин, повертаючись із своїми капелянами із чергового концерту.
- Б Похований з кобзарськими почесними на Личаківському цвинтарі у Львові.
- В Традиційним став Всеукраїнський Фестиваль кобзарського мистецтва ім. Юрія Сінгалевича, який проводиться у Львові.
- Г Пам'ять та добра слава про видатного бандуриста, митця, актора, кобзарського «пан-отця», учителя та невтомного суспільного діяча житиме вічно.
- А Б В Г
35. Однорідні додатки вжито в конструкції
- А У репертуарі бандуриста було багато історичних, побутових, жартівливих народних пісень, інструментальних творів у власних обробках, кілька дум.

- Б Багато допомагав йому дядько, який мав велику домашню бібліотеку, що сприяло всебічному розвитку здібного юнака.
 В Ще в довоєнний період він створив своєрідну кобзарську школу.
 Г Він мав цілу колекцію інструментів, що прикрашали інтер'єр його скромної кімнати.

А Б В Г

36. Текст належить до стилю
 А публіцистичного
 Б наукового
 В епістолярного
 Г художнього

А Б В Г

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. У «Думі про Марусю Богуславку» йдеться про
 А трьох братів, що втікали з полону
 Б козацького отамана Самійла Кішку
 В кохання Марусі до парубка, що її зрадив
 Г дівчину, що визволила українських бранців
 Д полонянку, якій вдалося стати дружиною султана

А Б В Г Д

38. Поезія Григорія Сковороди «Всякому місту – звичай і права» написана
 А ямбом
 Б хореем
 В дактилем
 Г амфібрахієм
 Д анапестом

А Б В Г Д

39. У рядках «Енеїди» Івана Котляревського
*Для куль – то галушки сушили,
 А бомб – то з глини наліпили,
 А слив солоних – для картеч;
 Для щитів ночви припасали
 І дна із діжок вибивали*

використано засіб комічного

- А гумор
 Б іронію
 В сатиру
 Г сарказм
 Д гротеск

А Б В Г Д

40. Твір «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка має ознаки художнього напрямку
 А сентименталізму
 Б романтизму
 В реалізму
 Г неоромантизму
 Д неореалізму

А Б В Г Д

41. Твір «Чорна рада» Пантелеймона Куліша має виразні ознаки художнього напрямку
 А реалізму
 Б класицизму
 В романтизму
 Г неореалізму
 Д сентименталізму

А Б В Г Д

42. Твір Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» має
 А дві частини
 Б три частини

- В чотири частини
Г п'ять частин
Д шість частин

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

43. Справжнє ім'я та прізвище Івана Карпенка-Карого –

- А Іван Тобілевич
Б Іван Нечуй-Левицький
В Панас Рудченко
Г Микола Садовський
Д Іван Саксаганський

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

44. Поезія Лесі Українки «Contra spem spero» є зразком лірики

- А інтимної
Б пейзажної
В патріотичної
Г філософської
Д громадянської

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

45. У рядках з поезії «Ви знаєте, як липа шелестить...» Павла Тичини

*Ви знаєте, як сплять старі гай?
Вони все чують крізь тумани*

використано засіб поетичного синтаксису

- А інверсію
Б анафору
В епіфору
Г антитезу
Д риторичне питання

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

46. Дії твору Ліни Костенко «Маруся Чурай» відбуваються в часи гетьманування

- А Богдана Хмельницького
Б Юрася Хмельницького
В Івана Виговського
Г Петра Дорошенка
Д Івана Мазепи

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

47. У рядках з поезії Василя Стуса «На колимським морозі калина»

*І зійшлися кінці і начала
На оцій чужинецькій землі*

використано художній засіб

- А епітет
Б гіперболу
В порівняння
Г оксиморон
Д синекдоху

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

48. До поетів-шістдесятників належить

- А Павло Тичина
Б Богдан Рубчак
В Євген Маланюк
Г Василь Симоненко
Д Володимир Сосюра

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

49. У рядках із твору Василя Барки «Жовтий князь»

З тієї ночі зайшла в хаті невиситима жадова до їжі; і мов нечутий крик, болючий провістями, повиснув серед повітря і почав мучити

використано художній засіб

- А алегорію
Б гіперболу
В оксиморон
Г метонімію
Д метафору

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

50. У словах з поезії Євгена Маланюка
*Лютий зір прозрілого раба,
 Гонта, що синів свяченим ріже*

ідеться про

- А Павла Тичину
 Б Максима Рильського
 В Володимира Сосюру
 Г Тараса Шевченка
 Д самого автора

А Б В Г Д

51. До «київської школи» поетів належить
 А Євген Маланюк
 Б Олег Ольжич
 В Олена Теліга
 Г Богдан Рубчак
 Д Василь Голобородько

А Б В Г Д

Прочитайте уривок з поезії Євгена Маланюка та виконайте завдання 52–56.

*Воздай їм, Господи, за все, за все, за все!
 За яд брехні, що просякає світ цей,
 За засів зла, що згубу принесе,
 За тих, що їх примушено скориться.
 За душі пошматованих родин,
 За вітер тундр і м'ясо Хіросіми,
 Народу безборонного загин
 І змну люту у помсті нещадимій.*

52. Поезія, уривок з якої подано, є зразком лірики

- А інтимної
 Б пейзажної
 В патріотичної
 Г філософської
 Д громадянської

А Б В Г Д

53. У першому рядку уривка використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
 Б епіфору
 В тавтологію
 Г інверсію
 Д риторичне звертання

А Б В Г Д

54. Провідний засіб поетичного синтаксису в поданому уривку –

- А анафора
 Б епіфора
 В тавтологія
 Г антитеза
 Д інверсія

А Б В Г Д

55. У другому і третьому рядках уривка використано художній засіб

- А епітет
 Б метафору
 В алегорію
 Г гіперболу
 Д оксиморон

А Б В Г Д

56. У двох останніх рядках уривка використано художній засіб

- А епітет
 Б алегорію
 В порівняння
 Г оксиморон
 Д гіперболу

А Б В Г Д

Завдання 57–60 передбачають **ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ**. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Мина Мазайло»	А	поема
2 «Інститутка»	Б	повість
3 «Катерина»	В	філологічна комедія
4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»	Г	психологічний роман
	Д	новела

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Панас Мирний	А	Чіпка
2 Марко Вовчок	Б	Палагна
3 Іван Котляревський	В	Гриць Бобренко
4 Ліна Костенко	Г	Інститутка
	Д	возний

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Григорій Сковорода	А	«Бджола та Шершень»
2 Панас Мирний	Б	«Жовтий князь»
3 Василь Симоненко	В	«Лебеді материнства»
4 Іван Багряний	Г	«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
	Д	«Маруся»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між автором та уривком із його твору.

1 <i>Тому роду не буде переводу, в котрому браття милують згоду.</i>	А	Василь Симоненко
2 <i>Чому вони не одружилися, так один одного чуючи? – Тоді не було б тебе... – шумить велика «татова сосна.</i>	Б	Володимир Сосюра
3 <i>Все йде, все минає – і краю немає. Куди ж воно ділось? Відкіля взялось? І дурень, і мудрий нічого не знає. Живе... умирає...</i>	В	Тарас Шевченко
4 <i>І жити спішити треба, Кохати спішити треба – Гляди ж не проспни!</i>	Г	Григорій Тютюнник
	Д	Юрій Яновський

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ВАРІАНТ 30
Частина 1
Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

1. Усі складні слова слід писати зі сполучним *о* в рядку
А каш..варка, атом..хід, оч..видний
Б гірнич..промисловий, син..окий, груш..подібний
В овоч..сховище, давн..руський, важк..атлет
Г житт..дайний, кон..гон, смітт..збірник
- А Б В Г
□ □ □ □
2. Буквосполучення *дж, дз* позначають один звук в усіх словах рядка
А підзахисний, дзюркіт, джем
Б джура, дзьоб, дзуськи
В джгут, віджити, відземний
Г дзюдо, підзаголовок, дзеркало
- А Б В Г
□ □ □ □
3. Правильно поділено для переносу всі слова рядка
А але-я, уз-віз, джмі-ль, під-земелля
Б давнь-ого, двох'-ярусний, смі-ється, обли-чця
В україн-ський, старо-слов'янський, обе-ріг, си-джу
Г засина-ти, ро-зпис, дев'я-носто, дру-жній
- А Б В Г
□ □ □ □
4. Усі слова утворено суфіксальним способом у рядку
А стелити, наговорити, квітка
Б старець, газетяр, водянка
В учительський, сонце, надгір'я
Г лісостеп, ріка, річковий
- А Б В Г
□ □ □ □

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7

(1) Сонце уже високо ходило над землею. (2) Скресли ріки, і крижини безладно громадились і шурхотіли у течії повноводдя. (3) Чорні хвилі пружно вигойдували на бурунистих гребенях посеред тріскотливих крижин широкі, *Київські* лодії. (4) Князь Оскольд поспішав додому. (5) Поспішав із Полоччини і Смоленщини, де віднині став твердо й непохитно (*Р. Іванченко*).

5. Орфографічну помилку допущено у власній назві в реченні
А другому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому
- А Б В Г
□ □ □ □
6. Складносурядним є речення
А друге
Б третє
В четверте
Г п'яте
- А Б В Г
□ □ □ □
7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А другому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому
- А Б В Г
□ □ □ □

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

8. Слово записане правильно фонетичною транскрипцією в рядку
А зчесаний [жчэсани^ой]
Б стильовий [зтил'овій]
В призмичасний [пре^нзве^нчаіене^нй]
Г комп'ютеризований [компйути^ори^озбвани^ой]
Д універсальний [уніве^нрсал'не^нй]
- А Б В Г Д
□ □ □ □ □

9. Букву *е* після шиплячих слід писати в усіх словах рядка

- А ч..рговий, ч..рновий, ворож..ю
 Б ч..пуритися, ч..рнетка, ж..втий
 В ш..потіти, душ..ю, схож..ю
 Г пш..ниця, щ..рбина, щ..бетати
 Д ш..вчик, комиш..м, вищ..ю

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

10. Правильно розкрито значення фразеологізму *зривати личину* в рядку

- А показувати справжню сутність
 Б надолужувати втрачене
 В нарешті почати робити давно відкладені справи
 Г забороняти щось робити
 Д ображати когось грубими словами

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

11. До неактивної лексики належать усі слова рядка

- А предмет, візир, гирло
 Б диплом, річище, піддашня
 В дієприкметник, бакай, термостат
 Г полонина, камера, стрибок
 Д отаман, шампунь, стеля

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

12. Лише у множині вживаються іменники рядка

- А чорнила, свята, вовчиця
 Б рушники, плакси, лекції
 В Чернівці, святки, лещата
 Г хліба, інститути, набори
 Д іспити, листочки, птахи

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

13. НЕ є спільнокореневими слова рядка

- А безсоння, сновида, сонливість
 Б хвала, хвалько, захвалити
 В шістдесят, шестикласник, шестигодинний
 Г портфель, портативний, репортер
 Д зима, озимина, зимівля

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

14. Правильно розібрано за будовою слово рядка

- А земл ^е власн ^{ик}
 Б напів ^{засип} ан ^{ий}
 В джерел ^о знавец ^ь
 Г з ^{див} о ^{ваний}
 Д філософ ^{ськ} ий

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

15. Правильно записано словами форму родового відмінка числівника *8773* в рядку

- А восьми тисяч сімсот сімдесят трьох
 Б восьми тисяч сімсот семидесяти трьох
 В восьми тисяч семисот сімдесят трьох
 Г вісім тисяч семисот семидесяти трьох
 Д вісім тисяч сімсот семидесяти трьох

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

16. НЕ належать до одного розряду займенники рядка

- А чий, котрий, скільки
 Б який, всякий, деякий
 В такий, цей, стільки
 Г інший, жодний, сам
 Д абиякий, якийсь, децю

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

17. Одним способом утворено всі дієслова рядка

- А заїхати, підказати, губити
 Б учителювати, заприятелювати, мріяти
 В прощатися, продумувати, стукати
 Г пришвидшувати, закидати, виокремлювати
 Д перебудувати, заговорити, намовити

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

18. Активними є всі дієприкметники рядка

- А побілілий, побілений, почервонілий
 Б поріділий, зацікавлений, мелений

В обважнілий, зрозумілий, посивілий
 Г пророслий, навантажений, різаний
 Д скипілий, схвильований, збитий

А	Б	В	Г	Д

19. Прийменниками є всі слова рядка
 А відповідно до, за допомогою, тому що
 Б посеред, з огляду на, бо
 В у напрямку, поміж, оскільки
 Г довкола, лише, нарешті
 Д згідно з, серед, на відміну від

А	Б	В	Г	Д

20. Простим є словосполучення рядка
 А готовий до захисту
 Б залишковий принцип фінансування
 В проводити масштабну акцію
 Г шанований усіма професор
 Д високий рівень опромінювання

А	Б	В	Г	Д

21. Простим дієслівним НЕ є присудок речення
 А Обидва вони навчалися в університеті.
 Б Син був змушений коритися волі батька.
 В Він має намір викрасти наречену.
 Г Дзвени, моя пісне, на всі голоси.
 Д Я захищав би тебе завжди.

А	Б	В	Г	Д

22. Поширену прикладку вжито в реченні
 А Наснажена життям, аж весела йде гроза (О. Гончар).
 Б Небо розгорнуло намет свій – синій, широкий, глибокий!
 (Панас Мирний).
 В Її очі, великі, трохи нерухомі і вогкі, були сумні (О. Кобилянська).
 Г Надворі осіння ніч – вітряна й видна (С. Васильченко).
 Д Сам сон, заступник твій, надія та єдина, відкрив чужинці міць
 своєю таємну (Леся Українка).

А	Б	В	Г	Д

23. Неповним є речення
 А Осінь, ніч, темрява (О. Гончар).
 Б Жаль стало батька (М. Коцюбинський).
 В Молодий іще трохи, та нічого (С. Васильченко).
 Г Слухай кожного, але не з кожним говори (Нар. творчість).
 Д Застукало дужче у вікно (С. Васильченко).

А	Б	В	Г	Д

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і позначте відповідь у таблиці.

24.

Фразеологізм

Антонім

1 однієї масті	А вийти на свою дорогу
2 збитися на манівці	Б дурний піп хрестив
3 кров з молоком	В як у власній кишені
4 не в своїй тарілці	Г іншого поля ягода
	Д мов з хреста знятий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25.

Розряд

Сполучники

1 причинові	А мов, наче, як
2 допустові	Б щойно, коли, як тільки
3 порівняльні	В щоб, для того щоб, аби
4 мети	Г бо, тому що, через те що
	Д хоч, дарма що, незважаючи на те що

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26.

Схема
1 [(, ()) ,]

2 () , [] , ()

3 [(, ())] , ()

4 [] , () , ()

Складнопідрядне речення

А Але кожен, хто глянув би на нього зараз, зрозумів би, що він слухає музику (Д. Ткач).

Б Розкажи, як за горою сонечко сідає, як у Дніпра веселочка воду позичає (Т. Шевченко).

В Коли за Омеляном зачинилися двері, мати підійшла до доньки, припала до її грудей, як колись, у дитинстві, донька припадала до неї (М. Стельмах).

Г Вночі, коли природа спить, поринувши у темряву й знемогу, лише людина вмі освітить свою домівку і свою дорогу (Л. Дмитерко).

Д Так і було цього дня, який народжувався з синіх присмерків снігів і зелених сосен, що якось бентежно шуміли навколо школи, відчуваючи весну (І. Цюпа).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Зв'язки між частинами

1 еднальні

2 протиставні

3 зіставні

4 розділові

Складносурядні речення

А Хлопці і купалися, і дрімали, а сонце все ще високо стояло (В. Канівець).

Б Нарешті запалили свічку, та вітер її одразу ж погасив (В. Канівець).

В Чи то настане нічка темна, чи то веселий день шумить (Л. Глібов).

Г Лягло сонце за горою, зірки засіяли (Т. Шевченко).

Д Вони витягли на пісок човна, і Андрій подряпався по схилу (Ю. Мушкетик).

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)

Під (1) самою горою (2) простелена вузенька смуга городу, а з одного краю (3) притулилась хатина, (4) зовсім закрита густим садком.

А іменник

Б прикметник

В займенник

Г дієслово

Д дієприкметник

Е прислівник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

Острогожчина: осередок Подоння

Безпосереднє продовження української етнографічної території поза Україною, як державної одиниці, творять землі, заселені компактною масою українського народу на Воронежчині й Курщині. За переписом 1897 р., було тут поверх одного мільйона українського населення, або 61,9 % всього населення.

Національно-культурним осередком цих етнографічно-українських земель з давен і до приходу советської влади була Острогожчина з головним містом Острогозько. Щойно після переведення советською владою нового розмежування Острогозько відійшло в сутінок. Натомість висунулося нове місто Росош, що доти входило до Острогозького повіту, як одна з більших волосних слобід.

Центральна Рада 1918 р. за проектом проф. М. Грушевського, займаючись справою адміністративного поділу України, визначила ці землі під назвою Подонь, у якому Острогожчина мала зайняти центральне місце, притягаючи навколо себе цілий національний рух краю, а головно повітів, заселених українським народом на Воронежчині. Першими мешканцями, що почали селитися в цьому доти мало або й зовсім незаселеному краї, були українські козаки, що з'явилися тут десь у другій половині XVII ст. Була це колонія українських козаків у кількості 1067 осіб, що 1652 р. з полковником Іваном Дзінковським, йдучи на р. Битюг для поселення, проходили через теперішню Острогожчину. Зупинившись біля нескінченної фортеці, яку було в 1650 р. розпочато будувати, козаки так уподобали собі це місце, що вирішили не йти далі, а поселитися тут. 1653 р. тут уже стояли фортеця Острогозька і перша церква-собор. 1664 р. прийшла нова партія козаків і оселилася в західній частині Острогозька, що й до тепер зветься Нова Сотня.

Ці поселенці завели тут свій козацький лад в формі Острогозького полку. Був це один з перших полків Слобідської України, що охопив собою територію таких (пізніших) повітів, як самий Острогозький, Бирюченський, Богучарський, частинно Коротоякський, Павловський та ін., сягаючи на північ аж до Орловщини.

Бирюч, що стоїть, як і Острогозько, на річці Тихій Сосні, має свій початок від 1705 року. Заселена була ця місцевість козаками і називалася Бирюченським комісарством, що належало до Острогозького полку. Після 1765 р. Бирюч увійшов до складу Острогозької провінції. 1796 р. був приділений до Слобідсько-Української губернії, а 1802 р. – до Воронежської губернії.

1765 р. Богучар увійшов до складу Острогозької провінції в Слобідсько-Українській губернії. Повітовим містом Богучар став 1779 р. У 1802 р. Богучарський повіт було приєднано до Воронежської губернії.

Зберігаючи українсько-козацький лад, Острогожчина разом зі згаданими повітами не губила зв'язку з цілою Україною. Навпаки, зміцнювала їх тим завданням, що доля перед нею поставила, – обороною українських земель від ворожих зазіхань і нападів Ногайської орди, а пізніше і Москви.

Напередодні великого протимосковського воєнного зриву Острогожчина, як найдалі відсунута фортеця українського життя, приймала у своєму місті гетьмана І. Мазепу. Тут 1696 р. відбулося його чи не останнє перед війною побачення з Петром І. Перекази свідчать, що побачення це відбулося на невеликій площі, де стоїть церква Різдва Богородиці. Збудована була ця церква десь близько 1664 р. Була вона дерев'яна і стояла до 1760 р. 1782 р. було на її місце поставлено кам'яну церкву, а стару дерев'яну продано 1778 р. до села Мілове Старооскольського повіту на Курщині. Ця кам'яна церква, побудована в українському козацькому стилі, залишилася й до останніх часів.

Після поразки, що її зазнала Україна у війні з Росією, Росія чимраз все з більшою силою робила натиск на українське життя. Ішов він через Слобожанщину, а в першу чергу то спадало на Острогожчину. Так прийшов сумної пам'яті 1765 рік, коли актом Москви скасовано було слобідську козащину, а з Острогозького козачого полку було сформовано гусарський полк. Українське населення переведено було на стан «державних військовозобов'язаних». У зв'язку з цим слобідська старшина і козацтво склали рішучий протест. Але виступ цей не приніс позитивного наслідку, і протест залишився лише історичним документом. Острогозький полк, як область, переіменовано було на провінцію, а містечко Острогозько – у провінціальне місто з приділенням до Слобідсько-української губернії. 1802 р. Острогожчину зовсім відрізано від українських земель і від українського життя та прилучено до Воронежської губернії. Разом з власне Острогожчиною, як було вже згадано, приділені до Воронежської губернії також повіти Бирюченський, Богучарський і Валуйський (За А. Животко).

632 слова

29. Назву тексту пояснюють рядки

А Безпосереднє продовження української етнографічної території поза Україною, як державної одиниці, творять землі, заселені компактною масою українського народу на Воронежчині й Курщині.

- Б Національно-культурним осередком цих етнографічно-українських земель з давен і до приходу советської влади була Острогожчина з головним містом Острогозько.
- В Після поразки, що її зазнала Україна у війні з Росією, Росія чимраз все з більшою силою робила натиск на українське життя. Ішов він через Слобожанщину, а в першу чергу то спадало на Острогожчину.
- Г Центральна Рада 1918 р. за проектом проф. М. Грушевського, займаючись справою адміністративного поділу України, визначила ці землі під назвою Подонь, у якому Острогожчина мала зайняти центральне місце, притягаючи навколо себе цілий національний рух краю, а головню повітів, заселених українським народом на Воронежщині.

А Б В Г

30. Твердження *«Зберігаючи українсько-козацький лад, Острогожчина разом зі згаданими повітами не губила зв'язку з цілою Україною»* є загальним щодо висловлення
- А Національно-культурним осередком цих етнографічно-українських земель з давен і до приходу советської влади була Острогожчина з головним містом Острогозько.
- Б Напередодні великого протимосковського воєнного зриву Острогожчина, як найдалше висунута фортеця українського життя, приймала у своєму місті гетьмана І. Мазепу.
- В Навпаки, зміцнювала їх тим завданням, що доля перед нею поставила, – обороною українських земель від ворожих зазіхань і нападів Ногайської орди, а пізніше і Москви.
- Г Першими мешканцями, що почали селитися в цьому, доти мало або й зовсім незаселеному, краї, були українські козаки, що з'явилися тут десь у другій половині XVII ст.

А Б В Г

31. Аргументом на доведення тези *«Безпосереднє продовження української етнографічної території поза Україною, як державної одиниці, творять землі, заселені компактною масою українського народу на Воронежчині й Курщині»* є твердження
- А Острогозький полк, як область, переіменовано було на провінцію, а містечко Острогозько – у провінціальне місто з приділенням до Слобідсько-Української губернії.
- Б Зберігаючи українсько-козацький лад, Острогожчина разом зі згаданими повітами не губила зв'язку з цілою Україною.
- В Зупинившись біля нескінченої фортеці, яку було в 1650 р. розпочато будувати, козаки так уподобали собі це місце, що вирішили не йти далі, а поселитися тут. 1653 р. тут уже стояли фортеця Острогозька і перша церква-собор. 1664 р. прийшла нова партія козаків і оселилася в західній частині Острогозька, що й до тепер зветься Нова Сотня.
- Г За переписом 1897 р., було тут поверх одного мільйона українського населення, або 61,9 % всього населення.

А Б В Г

32. Рядки *«Бирюч, що стоїть, як і Острогозько, на річці Тихій Сосні, має свій початок від 1705 року. Заселена була ця місцевість козаками і називалася Бирюченським комісарством, що належало до Острогозького полку. Після 1765 р. Бирюч увійшов до складу Острогозької провінції. 1796 р. був приділений до Слобідсько-Української губернії, а 1802 р. – до Воронежської губернії»* у своїй мікротемі є
- А зачином
- Б основною частиною
- В висновком
- Г зайвим елементом

А Б В Г

33. Паралельним зв'язком із висловленням *«Центральна Рада 1918 р. за проектом проф. М. Грушевського, займаючись справою адміністративного поділу України, визначила ці землі під назвою Подонь, у якому Острогожчина мала зайняти центральне місце, притягаючи навколо себе цілий національний рух краю, а головню повітів, заселених українським народом на Воронежщині»* поєднано висловлення
- А Зупинившись біля нескінченої фортеці, яку було в 1650 р. розпочато будувати, козаки так уподобали собі це місце, що вирішили не йти далі, а поселитися тут.
- Б Першими мешканцями, що почали селитися в цьому доти мало або й зовсім незаселеному краї, були українські козаки, що з'явилися тут десь у другій половині XVII ст.

- В Була це колонія українських козаків у кількості 1067 осіб, що 1652 р. з полковником Іваном Дзіньковським, йдучи на р. Битюг для поселення, проходили через теперішню Острогожчину.
- Г Був це один з перших полків Слобідської України, що охопив собою територію таких (пізніших) повітів, як самий Острогозький, Бирюченський, Богучарський, частинно Коротоякський, Павловський та ін.,
А Б В Г

--	--	--	--

34. Поняття «національно-культурний осередок» витлумачено в рядках

- А Першими мешканцями, що почали селитися в цьому доти мало або й зовсім незаселеному краї, були українські козаки, що з'явилися тут десь у другій половині XVII ст.
- Б Ці поселенці завели тут свій козацький лад в формі Острогозького полку.
- В Щойно по переведенню советською владою нового розмежування Острогозько відійшло в сутінок. Натомість висунулося нове місто Росощ, що доти входило до Острогозького повіту, як одна з більших волосних слобід.
- Г Зберігаючи українсько-козацький лад, Острогожчина разом зі згаданими повітами не губила зв'язку з цілою Україною.

А Б В Г

--	--	--	--

35. Метафоричним є висловлення

- А Росія чимраз все з більшою силою робила натиск на українське життя
- Б протест залишився лише історичним документом
- В поселенці завели тут свій козацький лад
- Г після переведення советською владою нового розмежування Острогозько відійшло в сутінок

А Б В Г

--	--	--	--

36. Текст належить до стилю

- А наукового
- Б публіцистичного
- В художнього
- Г офіційно-ділового

А Б В Г

--	--	--	--

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в таблиці.

37. У назві історичної пісні «Зажурилась Україна, бо нічим прожити...» використано художній засіб
- А гіперболу
- Б метафору
- В алегорію
- Г символ
- Д епітет

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

38. У рядках зі «Слова про похід Ігорів»

*Вступіте, господарі, в золоті стремена
за обиду часу нашого,
за землю Руськую,
за рани Ігореві*

використано засіб поетичного синтаксису

- А тавтологію
- Б анафору
- В епіфору
- Г інверсію
- Д антитезу

А Б В Г Д

--	--	--	--	--

39. У рядках з картини пекла в поемі «Енеїда» Івана Котляревського

*Панів за те там мордували
І жарили зо всіх боків,*

Що людям льготи не давали
І ставили їх за скотів

використано засіб комічного

- А гумор
- Б іронію
- В сатиру
- Г сарказм
- Д гротеск

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

40. За жанром твір «Наталка Полтавка» Іван Котляревський визначив як

- А драму
- Б комедію
- В оперету
- Г водевіль
- Д трагедію

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

41. «Полезне», «звичайне», «розумне» й «ніжненьке» – основні авторські характеристики твору

- А «Енеїда» Івана Котляревського
- Б «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
- В «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
- Г «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

42. У творі «Чорна рада» Пантелеймона Куліша словами

...По одежі і по сивій бороді, сказать би, ніп, а по шаблюці під рясою, по пістолях за поясом і по довгих шрамах на виду – старий козарлюга

описано

- А Івана Шрама
- Б Кирила Тура
- В Якіма Сомка
- Г божого чоловіка
- Д Петра Шраменка

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

43. Ідея твору Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» –

- А відобразити соціальні проблеми на селі після скасування кріпацтва
- Б викрити розклад родинної моралі післяреформенного села
- В відобразити побут українського села
- Г висміяти сімейні сварки Кайдашів
- Д викрити примітивність селян

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

44. Твір Івана Карпенка-Карого «Хазяїн» за жанром – це

- А соціальна комедія
- Б соціальна трагедія
- В психологічна драма
- Г драматична поема
- Д драма-феєрія

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

45. Поезія Лесі Українки «Contra spem spero»

*Гетьте, думи, ви хмари осінні!
То ж тепера весна золота!
Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?*

написана віршовим розміром

- А ямбом
- Б хореем
- В дактилем
- Г амфібрахієм
- Д анапестом

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

46. Поезія Володимира Сосюри «Любіть Україну» є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної

- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

47. Остап Вишня започаткував в українській літературі новий гумористичний жанр –

- А анекдот
- Б усмішку
- В фейлетон
- Г гумореску
- Д співомовку

А Б В Г Д

48. У рядках з поезії «Пісня про рушник» Андрія Малишка

*Хай на ньому цвіте росяниста доріжка,
 І зелені луги, й солов'їні гаї,
 І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
 І засмучені очі хороші, блакитні твої*

використано художній засіб

- А епітет
- Б алегорію
- В синекдоху
- Г оксиморон
- Д порівняння

А Б В Г Д

49. У рядках із твору Ліни Костенко «Маруся Чурай»

*Вона своїм чолом сягала неба,
 А Гриць ходив ногами по землі*

використано засіб поетичного синтаксису

- А анафору
- Б епіфору
- В антитезу
- Г тавтологію
- Д риторичну фігуру

А Б В Г Д

50. Твір Василя Стуса «Сто років, як сконала Січ» є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної
- Г філософської
- Д громадянської

А Б В Г Д

51. Твір Уласа Самчука «Марія» за жанром – це

- А новела
- Б повість
- В роман
- Г драма
- Д поема

А Б В Г Д

Прочитайте уривок з поезії Дмитра Павличка та виконайте завдання 52–56.

*Я стужився, мила, за тобою,
 З туги обернувся мимохоть
 В явора, що, палений журбою,
 Сам-один між буками стоїть.*

*Грає листя на веснянім сонці,
 А в душі – печаль, як небеса,
 Він росте й співає яворонці,
 І згорає від сльози роса.*

52. Поезія Дмитра Павличка, уривок з якої подано, є зразком лірики

- А інтимної
- Б пейзажної
- В патріотичної

- Г філософської
Д громадянської

А	Б	В	Г	Д

53. Тип римування поданого уривка –

- А суміжне
Б кільцеве
В перехресне
Г монорима
Д білий вірш

А	Б	В	Г	Д

54. У виділених словах першої строфи поезії використано художній засіб

- А епітет
Б алегорію
В гіперболу
Г оксиморон
Д персоніфікацію

А	Б	В	Г	Д

55. Віршовий розмір поезії –

- А ямб
Б хорей
В дактиль
Г амфібрахій
Д анапест

А	Б	В	Г	Д

56. У виділених рядках другої строфи поезії використано художній засіб

- А епітет
Б алегорію
В гіперболу
Г оксиморон
Д порівняння

А	Б	В	Г	Д

Завдання 57–60 передбачають ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і поставте позначки в бланку на перетині відповідних рядків і колонок.

57. Установіть відповідність між назвою твору та літературним жанром.

1 «Марія»	А драма-феєрія
2 «Ти знаєш, що ти – людина?»	Б вірш
3 «Хазяїн»	В соціальна комедія
4 «Я (Романтика)»	Г новела
	Д роман-хроніка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

1 Іван Карпенко-Карий	А Галя
2 Марко Вовчок	Б Стефан Лієвич
3 Ольга Кобилянська	В Полковий лікар
4 Панас Мирний	Г Калинович
	Д Іван Дідух

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між автором і назвою твору.

1 Іван Котляревський	А «Гайдамаки»
2 Іван Багряний	Б «Чорна рада»
3 Тарас Шевченко	В «Intermezzo»
4 Пантелеймон Куліш	Г «Тигролови»
	Д «Наталка Полтавка»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між уривком із твору та його автором.

1 *А я стояла... Що ж мені кричати?..
Які мені вказати їм слова?..
Дівчаточка, дівчатонька, дівчата!
Цю не співайте, я ж іще жива.*

2 *Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну,
Красу її вічно живу і нову
І мову її солов'їну.*

3 *Радуйся, ниво непополитая!
Радуйся, земле, не повитая
Квітчастим злаком! Розпустись,
Рожевим крином процвіти!*

4 *Мріють крилами з туману лебеді
рожеві,
Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.
Заглядає в шибку казка сивими
очима,
Материнська добра ласка в неї за
плечима.*

- А Леся Українка
- Б Ліна Костенко
- В Володимир Сосюра
- Г Тарас Шевченко
- Д Василь Симоненко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ПЕРЕЛІК ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Українська мова та література

№ завдання	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 4	Варіант 5
Українська мова					
1	В	Г	Г	В	Б
2	А	А	А	Г	А
3	Б	Г	В	Б	Б
4	В	В	Б	Б	Г
5	А	Б	Г	В	В
6	Б	Г	Б	Б	В
7	Г	В	А	В	Б
8	В	Д	Г	В	Г
9	Д	Г	А	В	Г
10	Д	А	Д	Г	А
11	В	А	Г	Д	Д
12	А	Б	В	Г	Д
13	Д	Г	А	А	В
14	В	Г	Г	В	Б
15	Г	А	А	Д	Б
16	Г	Д	В	Г	А
17	В	Б	Г	Г	Г
18	Д	В	Б	Д	А
19	Б	В	А	Г	Б
20	Д	Б	Б	Б	Д
21	А	А	Д	А	Б
22	Г	В	В	Б	Г
23	В	Г	Д	Г	А
24	1-Д, 2-Г, 3-Б, 4-А	1-Б, 2-Г, 3-Д, 4-В	1-Д, 2-В, 3-А, 4-Б	1-В, 2-Д, 3-А, 4-Г	1-А, 2-Д, 3-Г, 4-Б
25	1-Г, 2-Д, 3-Б, 4-А	1-Г, 2-Д, 3-Б, 4-А	1-В, 2-Б, 3-Д, 4-А	1-Д, 2-В, 3-Б, 4-Г	1-В, 2-Д, 3-Г, 4-Б
26	1-Д, 2-А, 3-Г, 4-В	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Д	1-Г, 2-Б, 3-А, 4-Д	1-В, 2-Б, 3-Д, 4-А	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Д
27	1-Б, 2-В, 3-Д, 4-А	1-Б, 2-Д, 3-Г, 4-А	1-Г, 2-В, 3-Д, 4-А	1-Д, 2-Г, 3-Б, 4-В	1-Г, 2-А, 3-Д, 4-Б
28	1-В, 2-Д, 3-А, 4-Б	1-Д, 2-Б, 3-В, 4-А	1-Д, 2-Г, 3-В, 4-А	1-Г, 2-Б, 3-Е, 4-А	1-Б, 2-Г, 3-В, 4-А
29	Б	В	Б	Б	А
30	Г	А	Б	Б	Г
31	В	В	А	А	В
32	А	Б	Г	Г	Б
33	В	В	В	Г	В
34	Б	Г	Б	Б	Г
35	Г	Г	В	В	Б
36	В	Г	Б	В	А
Українська література					
37	Б	Б	В	В	Б
38	Б	В	Б	А	Б
39	А	А	А	А	Б
40	А	Г	Г	А	Г
41	Г	А	В	Б	Д
42	Б	А	Г	В	Д
43	Г	В	В	Г	В
44	А	Д	Б	В	Г
45	Д	В	Б	Г	Д

46	Д	Г	Б	В	Б
47	А	В	А	Б	Г
48	В	В	Б	В	В
49	Б	Г	Г	В	А
50	Д	Б	Г	Д	В
51	Д	Г	В	Г	Г
52	В	Б	В	А	В
53	Д	В	Г	Б	Г
54	Б	Д	А	В	В
55	В	В	Б	А	Б
56	Б	В	В	Б	В
57	1-Д, 2-А, 3-Г, 4-В	1-Д, 2-В, 3-А, 4-Г	1-В, 2-Б, 3-А, 4-Д	1-В, 2-Б, 3-Г, 4-А	1-В, 2-Д, 3-А, 4-Б
58	1-Б, 2-А, 3-Г, 4-В	1-А, 2-Г, 3-В, 4-Б	1-Б, 2-В, 3-Г, 4-А	1-Б, 2-Г, 3-А, 4-Д	1-В, 2-А, 3-Г, 4-Д
59	1-Д, 2-А, 3-Б, 4-Г	1-Д, 2-В, 3-Г, 4-А	1-Б, 2-А, 3-Г, 4-Д	1-Д, 2-А, 3-Б, 4-Г	1-В, 2-А, 3-Б, 4-Д
60	1-В, 2-А, 3-Б, 4-Д	1-Г, 2-В, 3-А, 4-Б	1-Б, 2-В, 3-А, 4-Г	1-Б, 2-А, 3-В, 4-Г	1-Г, 2-Б, 3-А, 4-Д

№ завдання	Варіант 6	Варіант 7	Варіант 8	Варіант 9	Варіант 10
Українська мова					
1	А	Г	Б	В	Б
2	В	А	Г	Б	Г
3	Б	Г	А	Г	В
4	Б	Б	Г	А	Г
5	А	Б	А	В	В
6	Г	А	В	Б	Г
7	А	В	Г	А	Б
8	Б	Б	В	В	А
9	Д	Г	Д	Б	Б
10	В	Д	Д	Д	Б
11	А	Г	В	Б	Г
12	В	Б	А	Д	В
13	В	Г	В	А	В
14	Г	А	Г	В	Д
15	Г	В	Д	Д	Б
16	Б	В	Д	В	А
17	А	В	Б	Д	Д
18	В	Г	Г	В	В
19	Г	Г	Д	Д	Г
20	В	Б	Г	А	В
21	Г	В	В	В	Б
22	Г	Г	Б	Г	Б
23	Б	А	В	В	В
24	1-Б, 2-Г, 3-В, 4-А	1-Д, 2-В, 3-Б, 4-А	1-Г, 2-А, 3-В, 4-Б	1-Д, 2-В, 3-Б, 4-А	1-Д, 2-А, 3-Г, 4-В
25	1-Д, 2-Г, 3-В, 4-Б	1-А, 2-В, 3-Б, 4-Г	1-Г, 2-В, 3-Д, 4-Б	1-Б, 2-В, 3-Д, 4-А	1-Г, 2-А, 3-Б, 4-В
26	1-Г, 2-В, 3-А, 4-Б	1-Б, 2-А, 3-В, 4-Г	1-Д, 2-В, 3-Г, 4-Б	1-Г, 2-В, 3-Д, 4-Б	1-В, 2-Г, 3-Б, 4-Д
27	1-В, 2-Д, 3-Б, 4-Г	1-В, 2-Б, 3-А, 4-Д	1-Б, 2-В, 3-Д, 4-А	1-Б, 2-Г, 3-А, 4-В	1-Д, 2-Г, 3-А, 4-Б

28	1-В, 2-А, 3-Д, 4-Б	1-А, 2-В, 3-Б, 4-Е	1-А, 2-Д, 3-Б, 4-Г	1-Г, 2-Д, 3-А, 4-Е	1-Б, 2-Г, 4-Д, 3-Е
29	А	Б	В	Г	В
30	Б	Б	В	Б	А
31	В	В	Г	Г	В
32	Б	В	Б	В	Г
33	Г	А	А	Б	Г
34	В	Г	Г	Г	А
35	Г	Г	Г	В	Г
36	Б	В	Б	Г	В
Українська література					
37	Б	В	В	Д	Г
38	А	Д	В	Д	Г
39	А	А	А	В	В
40	В	Б	А	А	А
41	В	Б	В	В	В
42	Б	Г	Д	Б	В
43	А	В	В	Г	Г
44	В	А	Б	А	А
45	Б	Г	Б	Д	А
46	Б	Д	Б	А	В
47	Б	Б	Г	В	В
48	А	А	Д	В	Б
49	Б	А	Д	Г	В
50	В	Г	Д	В	А
51	Б	В	Б	Б	А
52	В	В	В	В	Г
53	Б	Г	Г	Д	Г
54	Д	В	В	Г	Д
55	Д	Г	Д	Б	Б
56	Б	Г	В	Б	В
57	1-В, 2-Г, 3-Б, 4-А	1-Г, 2-Д, 3-А, 4-В	1-Б, 2-В, 3-Г, 4-Д	1-В, 2-А, 3-Б, 4-Г	1-А, 2-Д, 3-В, 4-Б
58	1-А, 2-Д, 3-Б, 4-Г	1-В, 2-А, 3-Д, 4-Г	1-Г, 2-Б, 3-Д, 4-А	1-В, 2-А, 3-Д, 4-Б	1-Г, 2-Б, 3-А, 4-Д
59	1-Б, 2-Г, 3-В, 4-А	1-В, 2-Г, 3-Б, 4-Д	1-Г, 2-Б, 3-В, 4-А	1-А, 2-Г, 3-Б, 4-А	1-Г, 2-В, 3-Б, 4-А
60	1-Д, 2-Г, 3-В, 4-Б	1-В, 2-Б, 3-Г, 4-А	1-Б, 2-В, 3-Г, 4-А	1-Б, 2-В, 3-Г, 4-А	1-Г, 2-Б, 3-А, 4-В

№ завдання	Варіант 11	Варіант 12	Варіант 13	Варіант 14	Варіант 15
Українська мова					
1	Б	Г	Г	Г	В
2	Г	Б	Г	Б	А
3	В	Г	В	Б	Г
4	А	А	Б	В	Д
5	В	Б	Г	Б	А
6	Б	Г	Г	В	А
7	А	Б	А	Г	В
8	Г	А	Г	В	В
9	В	В	Д	А	Г
10	Б	Г	Б	Г	В
11	Г	Б	А	Б	Г
12	Г	Б	Б	Г	Б

13	Д	Г	Б	В	Д
14	Г	А	Г	В	А
15	Б	Д	Г	Г	В
16	Г	В	А	В	Д
17	Г	Г	А	Г	Д
18	Г	Б	Г	В	Д
19	Г	Д	Б	В	А
20	А	Б	А	А	Б
21	В	Г	В	Б	Г
22	Г	В	Д	Д	В
23	Б	Б	Г	В	Д
24	1-Б, 2-Г, 3-А, 4-В	1-Д, 2-Г, 3-А, 4-Б	1-Д, 2-Б, 3-А, 4-В	1-В, 2-Г, 3-Б, 4-Д	1-В, 2-Д, 3-Г, 4-А
25	1-Б, 2-Г, 3-А, 4-Д	1-В, 2-А, 3-Г, 4-Д	1-Г, 2-Б, 3-А, 4-В	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Д	1-Д, 2-А, 3-Б, 4-Г
26	1-Б, 2-Д, 3-Г, 4-А	1-Б, 2-В, 3-Г, 4-Д	1-Б, 2-А, 3-Д, 4-В	1-Б, 2-В, 3-Г, 4-А	1-В, 2-Д, 3-Б, 4-Г
27	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Д	1-В, 2-Д, 3-Г, 4-А	1-В, 2-А, 3-Б, 4-Г	1-Б, 2-Г, 3-А, 4-Д	1-А, 2-В, 3-Д, 4-Г
28	1-Д, 2-В, 3-Г, 4-А	1-В, 2-Б, 3-Г, 4-А	1-Д, 2-Б, 3-Б, 4-А	1-Д, 2-В, 3-Б, 4-Г	1-Г, 2-Д, 3-А, 4-В
29	Г	Г	В	А	Б
30	В	В	Б	Б	Г
31	В	А	Г	Б	Г
32	Б	Б	Г	А	В
33	Б	А	Б	Г	А
34	Г	В	В	А	Г
35	Г	Б	А	В	Г
36	Г	В	А	Г	В
Українська література					
37	А	А	В	А	В
38	А	Б	А	А	Г
39	Г	В	Б	Г	Б
40	Б	В	Г	Г	Б
41	Б	Г	Г	Г	Б
42	Д	Г	А	Д	А
43	А	Г	Б	В	В
44	Б	В	Б	В	В
45	Б	Д	А	Б	Б
46	В	Б	Д	Б	Б
47	Г	В	В	Б	Г
48	В	В	В	Г	Б
49	А	Г	Д	В	А
50	А	Г	В	Г	Г
51	Г	Г	Г	В	В
52	Д	Г	Б	А	В
53	Г	Б	В	Б	Б
54	Б	Д	Г	Б	Д
55	В	Б	Д	Б	Д
56	В	Б	А	Г	А
57	1-Б, 2-В, 3-А, 4-Г	1-Д, 2-Г, 3-А, 4-Б	1-Б, 2-В, 3-А, 4-Г	1-В, 2-Б, 3-А, 4-Г	1-Г, 2-Б, 3-В, 4-А
58	1-Б, 2-Г, 3-В, 4-А	1-В, 2-Б, 3-Г, 4-А	1-Г, 2-Б, 3-В, 4-А	1-Б, 2-Г, 3-Д, 4-А	1-Б, 2-Г, 3-Д, 4-В
59	1-Г, 2-Б, 3-А, 4-В	1-В, 2-Д, 3-Б, 4-Г	1-Б, 2-В, 3-А, 4-Г	1-Б, 2-А, 3-Г, 4-В	1-Г, 2-А, 3-В, 4-Б
60	1-Г, 2-Д, 3-В, 4-А	1-А, 2-В, 3-Г, 4-Д	1-Д, 2-Г, 3-В, 4-Б	1-Д, 2-А, 3-Б, 4-В	1-Б, 2-А, 3-В, 4-Г

№ завдання	Варіант 16	Варіант 17	Варіант 18	Варіант 19	Варіант 20
Українська мова					
1	В	Г	В	Г	Б
2	В	В	Г	В	Б
3	В	Б	В	В	А
4	В	Б	А	А	Б
5	Г	Г	Г	Б	А
6	Г	В	Б	А	Б
7	А	Б	А	В	Г
8	В	Д	Б	Д	Г
9	Б	Г	Б	Г	В
10	А	Д	Б	Г	В
11	Д	Г	А	В	Г
12	В	Г	Г	А	Б
13	Б	Д	Г	В	Б
14	В	А	А	А	А
15	Г	Г	Б	Б	Г
16	Д	А	А	Г	Б
17	Д	Г	Б	Д	Д
18	Д	А	В	Д	Д
19	В	Б	В	А	Д
20	А	В	А	Г	Г
21	Б	Г	Б	Б	Д
22	А	А	Д	Д	Б
23	Б	Д	Б	Г	В
24	1-Д, 2-Б, 3-А, 4-В	1-Д, 2-А, 3-В, 4-В	1-В, 2-А, 3-Б, 4-Г	1-Б, 2-А, 3-В, 4-Д	1-Г, 2-А, 3-Д, 4-Б
25	1-В, 2-Г, 3-Д, 4-А	1-Б, 2-Г, 3-Д, 4-В	1-В, 2-А, 3-Б, 4-Г	1-В, 2-А, 3-Д, 4-Г	1-Б, 2-Д, 3-А, 4-В
26	1-Г, 2-А, 3-Д, 4-В	1-В, 2-Г, 3-Д, 4-А	1-В, 2-А, 3-Д, 4-Б	1-А, 2-Д, 3-Г, 4-В	1-В, 2-А, 3-Д, 4-Г
27	1-Д, 2-В, 3-Б, 4-Г	1-В, 2-Г, 3-В, 4-Д	1-Б, 2-Г, 3-А, 4-В	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Д	1-Д, 2-Г, 3-А, 4-Б
28	1-В, 2-Б, 3-Г, 4-Д	1-Б, 2-В, 3-Д, 4-А	1-Г, 2-А, 3-Д, 4-Б	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Б	1-Д, 2-Г, 3-А, 4-В
29	В	Г	А	Г	Б
30	Б	В	Б	Б	А
31	Г	Б	В	Б	Б
32	А	Г	А	Б	В
33	В	Б	Б	В	А
34	Г	Б	В	Б	А
35	Г	В	Г	А	Г
36	В	Б	В	А	В
Українська література					
37	Д	А	Г	В	Г
38	В	Д	В	Б	Г
39	В	А	А	Д	А
40	В	Д	Г	Б	Д
41	Б	Б	Б	В	Б
42	В	Г	А	Б	Г
43	В	Г	Д	А	В
44	Г	В	В	А	Б
45	В	В	А	А	В
46	А	Д	В	Г	Г
47	Г	А	Д	А	А
48	Б	Б	Г	А	В
49	Г	Д	Д	Б	Б
50	А	Б	Б	А	Б

51	А	А	А	Г	А
52	А	Б	А	Б	В
53	В	Г	А	А	Д
54	Г	А	Д	А	А
55	Д	А	Б	Д	Д
56	Г	В	Д	В	В
57	1-Д, 2-Г, 3-А, 4-Б	1-А, 2-Б, 3-Г, 4-В	1-Б, 2-А, 3-В, 4-Г	1-Г, 2-Б, 3-В, 4-Д	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Д
58	1-А, 2-Б, 3-В, 4-Д	1-А, 2-В, 3-Б, 4-А	1-Б, 2-Б, 3-В, 4-А	1-А, 2-Г, 3-Б, 4-В	1-В, 2-А, 3-Б, 4-Д
59	1-А, 2-Г, 3-В, 4-Д	1-Д, 2-А, 3-Г, 4-Б	1-Д, 2-Г, 3-В, 4-А	1-А, 2-Г, 3-В, 4-Д	1-В, 2-В, 3-Г, 4-Д
60	1-Б, 2-В, 3-Г, 4-А	1-А, 2-В, 3-Г, 4-Б	1-Г, 2-А, 3-Б, 4-В	1-Б, 2-Д, 3-А, 4-Г	1-А, 2-Б, 3-Г, 4-Д

№ завдання	Варіант 21	Варіант 22	Варіант 23	Варіант 24	Варіант 25
Українська мова					
1	А	А	Г	Г	В
2	А	Б	А	В	Б
3	В	Б	Б	Г	Б
4	Б	В	Г	Б	Г
5	Б	В	Б	Б	А
6	В	В	Г	А	В
7	Б	Г	А	Г	Г
8	Б	Г	В	А	А
9	Д	Б	Г	Г	В
10	Б	А	А	Д	А
11	Г	В	В	Г	Г
12	А	Б	Д	А	А
13	В	Д	Д	В	Б
14	В	В	В	Б	Д
15	А	Д	Г	Б	Г
16	Д	В	Г	В	В
17	Г	Д	Б	В	А
18	Б	Г	В	Г	Б
19	Д	Г	Г	Д	Г
20	Г	Г	Г	В	Б
21	Д	А	А	А	Г
22	Г	В	Г	В	Б
23	Б	А	В	А	Д
24	1-В, 2-А, 3-Д, 4-Б	1-А, 2-В, 3-Б, 4-Г	1-Д, 2-Г, 3-А, 4-Б	1-В, 2-Д, 3-А, 4-Б	1-Г, 2-А, 3-В, 4-Б
25	1-Г, 2-А, 3-Д, 4-Б	1-Б, 2-Д, 3-А, 4-В	1-В, 2-А, 3-Д, 4-Б	1-Г, 2-Б, 3-А, 4-В	1-Г, 2-Д, 3-В, 4-А
26	1-Г, 2-В, 3-А, 4-Д	1-В, 2-А, 3-Б, 4-Д	1-Б, 2-А, 3-Д, 4-Г	1-Д, 2-А, 3-Г, 4-В	1-В, 2-А, 3-Г, 4-Б
27	1-В, 2-А, 3-Д, 4-Б	1-В, 2-Б, 3-А, 4-Г	1-Г, 2-В, 3-Б, 4-А	1-Г, 2-А, 3-Д, 4-Б	1-Д, 2-А, 3-В, 4-Г
28	1-Д, 2-Е, 3-В, 4-А	1-Г, 2-Д, 3-Е, 4-А	1-А, 2-Г, 3-В, 4-Е	1-Д, 2-Е, 3-Б, 4-В	1-Г, 2-А, 3-Д, 4-Е
29	Г	В	Б	В	В
30	Г	Б	А	В	В
31	Г	Г	Б	А	Г
32	В	В	Б	В	Б

33	Г	А	Б	В	А
34	В	Б	В	В	Б
35	А	А	Б	Г	В
36	Б	В	Г	Б	Г
Українська література					
37	Б	А	В	Б	Д
38	Б	Д	Д	А	Г
39	А	Г	Д	В	Б
40	Б	В	Г	Б	А
41	Б	Г	А	Б	Г
42	Б	В	В	Д	Б
43	В	А	А	Б	А
44	Д	А	Б	Д	Г
45	Д	В	А	А	А
46	В	Д	А	Д	В
47	В	Д	Г	В	Г
48	Б	Б	А	Б	Г
49	В	А	Г	Г	В
50	В	В	Д	А	В
51	А	А	А	А	Д
52	В	Д	Б	А	А
53	Г	Б	В	В	Г
54	Д	Д	Д	Д	Г
55	А	А	Г	В	Г
56	Г	Д	А	Д	Г
57	1-Г, 2-В, 3-Д, 4-А	1-А, 2-Б, 3-Г, 4-В	1-Г, 2-Д, 3-В, 4-Б	1-А, 2-В, 3-Д, 4-Г	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Б
58	1-В, 2-Д, 3-А, 4-Б	1-Г, 2-Д, 3-Б, 4-А	1-Д, 2-Г, 3-В, 4-А	1-А, 2-Д, 3-Б, 4-В	1-Г, 2-А, 3-Б, 4-В
59	1-А, 2-Б, 3-В, 4-Г	1-Б, 2-Д, 3-Г, 4-В	1-Д, 2-А, 3-В, 4-Б	1-А, 2-Б, 3-В, 4-Г	1-А, 2-Б, 3-В, 4-Д
60	1-А, 2-Б, 3-В, 4-Г	1-А, 2-В, 3-Г, 4-Б	1-А, 2-Б, 3-Г, 4-В	1-А, 2-В, 3-В, 4-Д	1-Б, 2-А, 3-В, 4-Г

№ завдання	Варіант 26	Варіант 27	Варіант 28	Варіант 29	Варіант 30
Українська мова					
1	Б	А	В	Б	Б
2	В	В	Б	В	Б
3	В	В	Б	А	В
4	А	Г	В	Б	Б
5	Б	Б	В	В	Б
6	Г	Б	В	Г	А
7	Б	В	А	В	Б
8	Б	Д	В	В	А
9	Г	Г	А	А	Г
10	Б	Г	Г	Б	А
11	В	Б	В	Г	В
12	А	Б	Б	А	В
13	В	В	Д	Б	Г
14	Г	Г	Г	В	А
15	Б	Д	В	В	В
16	Д	Д	Г	Б	Б
17	В	Г	Д	А	Д

18	В	Б	А	Г	Б
19	Б	Д	В	Б	Д
20	Г	В	Г	Д	А
21	В	Д	Б	Д	Б
22	Б	Б	Д	В	Д
23	Г	Г	Г	А	В
24	1-Д, 2-Б, 3-Г, 4-А	1-Г, 2-Б, 3-В, 4-Д	1-Б, 2-Г, 3-Д, 4-А	1-Б, 2-Д, 3-А, 4-В	1-Г, 2-А, 3-Д, 4-В
25	1-Д, 2-А, 3-Б, 4-В	1-В, 2-А, 3-Б, 4-Д	1-А, 2-Г, 3-В, 4-Б	1-Б, 2-В, 3-А, 4-Д	1-Г, 2-Д, 3-А, 4-В
26	1-Б, 2-Д, 3-Г, 4-В	1-Г, 2-А, 3-Б, 4-Д	1-Б, 2-Г, 3-А, 4-Д	1-Б, 2-Д, 3-А, 4-В	1-Г, 2-В, 3-А, 4-Б
27	1-Д, 2-Б, 3-В, 4-А	1-В, 2-Г, 3-Д, 4-Б	1-А, 2-В, 3-Д, 4-Г	1-А, 2-Г, 3-Б, 4-Д	1-Д, 2-Б, 3-А, 4-В
28	1-Б, 2-А, 3-Г, 4-В	1-Б, 2-Г, 3-А, 4-В	1-В, 2-Г, 3-Д, 4-А	1-В, 2-Г, 3-А, 4-Д	1-Б, 2-Д, 3-Г, 4-Б
29	В	Г	А	В	Г
30	А	А	А	А	В
31	Г	А	В	В	В
32	Б	В	Б	Г	Б
33	Б	Г	Г	А	А
34	А	Б	В	Г	Г
35	Б	В	А	А	Г
36	Б	Б	Б	Б	А
Українська література					
37	А	Б	В	Г	Б
38	А	А	Б	В	Б
39	Б	А	Г	А	В
40	В	Г	Б	А	В
41	В	Б	В	В	Б
42	Г	В	Б	В	А
43	Д	Д	Г	А	Б
44	Б	В	В	А	А
45	Г	Б	В	Д	Д
46	А	А	А	А	В
47	Д	Б	Г	А	В
48	Г	Г	Д	Г	А
49	В	Д	В	Д	В
50	В	Б	Г	Г	В
51	Д	А	А	Д	В
52	А	А	Д	Д	А
53	В	Г	В	Д	В
54	В	Д	В	А	Д
55	Д	Г	А	Б	Б
56	Г	В	Г	А	Д
57	1-А, 2-В, 3-Г, 4-Д	1-Д, 2-Г, 3-Б, 4-А	1-Д, 2-Б, 3-Г, 4-В	1-В, 2-Б, 3-А, 4-Г	1-Д, 2-Б, 3-В, 4-Г
58	1-В, 2-Б, 3-Г, 4-Д	1-А, 2-Д, 3-В, 4-Г	1-В, 2-А, 3-Г, 4-Б	1-В, 2-Г, 3-Д, 4-В	1-Г, 2-В, 3-Б, 4-А
59	1-А, 2-Д, 3-Г, 4-В	1-Б, 2-Д, 3-Г, 4-В	1-Д, 2-Г, 3-В, 4-Б	1-А, 2-Г, 3-В, 4-Б	1-Д, 2-Г, 3-А, 4-Б
60	1-Д, 2-Г, 3-Б, 4-В	1-Б, 2-В, 3-А, 4-Г	1-А, 2-Б, 3-Д, 4-Г	1-Д, 2-Г, 3-В, 4-А	1-Б, 2-В, 3-Г, 4-Д

До уваги випускників шкіл та абітурієнтів!

Видавництво «Гене́за»

пропонує нові збірники

універсальних тестових завдань з усіх основних предметів
для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання

👉 **УКРАЇНСЬКА МОВА
ТА ЛІТЕРАТУРА**

+ шпаргалка (Твір-роздум)

👉 **МАТЕМАТИКА**

+ посібники до ЗНО

з математики для 10 та 11 класів

👉 **ФІЗИКА**

👉 **ІСТОРІЯ УКРАЇНИ**

👉 **ГЕОГРАФІЯ**

👉 **ХІМІЯ**

👉 **БІОЛОГІЯ (у двох частинах)**

+ посібник з біології 10 – 11:

запитання, вправи, задачі, тести

👉 **РОСІЙСЬКА МОВА**

👉 **АНГЛІЙСЬКА МОВА
(у трьох частинах)**

👉 **ФРАНЦУЗЬКА МОВА**

👉 **НІМЕЦЬКА МОВА**

Усі видання обов'язково містять:

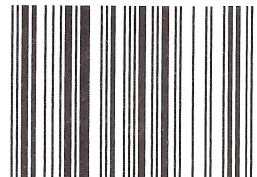
- Відповіді до тестових завдань
- Кілька можливих варіантів тестів

З питань реалізації звертатися:

ТОВ «Центр навчально-методичної літератури»,
тел.: (044) 408-73-81, 408-75-66,
408-38-21, 497-95-62
e-mail: books@cnml.com.ua
sales@cnml.com.ua

ISBN 978-966-504-633-2

9 789665 104633 2 >